

รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา
เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลับแก้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

นายปิยพจน์ ตัณฑะผลิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ONLINE COLLABORATIVE REFLECTION LEARNING MODEL WITH CASE STUDY
TO ENHANCE CYBER BULLYING AWARENESS OF PRE-SERVICE TEACHERS

Mr. Piyapot Tantaphalin

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Technology and
Communications

Department of Educational Technology and Communications

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู
โดย	นายปิยพจน์ ตันตะพลิน
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ กรณ์กิจ)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรสุข ตันตระกูลโรจน์)
.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกนถน บางท่าไม้)

ปิยพจน์ ตันตะผลิน : รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู (AN ONLINE COLLABORATIVE REFLECTION LEARNING MODEL WITH CASE STUDY TO ENHANCE CYBER BULLYING AWARENESS OF PRE-SERVICE TEACHERS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. ดร. เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก, หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่มีรูปแบบการระบุตัวตนในการเรียนแตกต่างกัน และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ตัวอย่างการวิจัยคือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 83 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ บทเรียนออนไลน์ แบบประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คู่มือและแบบประเมินองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สถิติ t-test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยมีข้อค้นพบดังนี้

1. รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ระบบการจัดการเนื้อหาสำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์ 2) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 3) ผู้สอนและผู้ช่วยสอน 4) ทรัพยากรการเรียนรู้ และ 5) การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ขั้นตอนการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา มีด้วยกัน 4 ขั้นตอนคือ 1) ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก 2) วิเคราะห์กรณีศึกษา 3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา และ 4) เสนอแนวทางจัดการสถานการณ์ในอนาคต

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาพบว่า 1) ผู้เรียนมีทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทํากิจกรรมสูงกว่าก่อนทํากิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ทํากิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันแบบเปิดเผยตัวตนและไม่เปิดเผยตัวตนพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการวิเคราะห์ลักษณะการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความตระหนักรู้สามารถจำแนกภาพรวมได้ 2 ลักษณะ และความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเมื่อต้องไปเผชิญการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสามารถจำแนกภาพรวมได้ 4 ลักษณะ

3. ผลการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความแตกต่างของความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูพบว่า 1) ผู้เรียนที่มีระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันจะมีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตทั้งก่อนและหลังทํากิจกรรมความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้เรียนที่มีระดับทัศนคติหลังทํากิจกรรมแตกต่างกันจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5484225527 : MAJOR EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND COMMUNICATIONS

KEYWORDS: CYBER BULLYING / AWARENESS / COLLABORATIVE REFLECTION / ONLINE LEARNING / PRE-SERVICE TEACHER

PIYAPOT TANTAPHALIN: AN ONLINE COLLABORATIVE REFLECTION LEARNING MODEL WITH CASE STUDY TO ENHANCE CYBER BULLYING AWARENESS OF PRE-SERVICE TEACHERS. ADVISOR: ASST. PROF. PRAWEEENYA SUWANNATTHACHOTE, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. KIATISAK PUNLUMJEAK, Ph.D., pp.

The purposes of this study were to develop and analyze the use of an online collaborative reflection learning model with case study to enhance cyber bullying awareness of pre-service teachers who have different anonymity in online learning. In addition, this study explores the differently variables on the different pre-service teachers' cyber bullying awareness in online collaborative reflection learning. The samples were 83 pre-service teachers who studies in faculty of education, Silpakorn University, second semester, the academic year 2016. Research Instruments were preliminary survey, interview form, an online course, cyber bullying awareness questionnaire, instructional manual, and model assessment form. Qualitative data were analyzed by descriptive statistics and t-test analysis. Quantitative data were analyzed using content analysis methods.

The result of study:

1. An online collaborative reflection learning model with case study to enhance cyber bullying awareness of pre-service teachers consisted of 5 elements: 1) content management system for an online activity, 2) case study about cyber bullying, 3) instructor and supporter, 4) learning resources, and 5) cyber bullying awareness evaluation. This model had 4 main steps in collaborative reflection: 1) reflect experience and feeling, 2) analyze a case study, 3) review and summarize, and 4) purpose a dealing guide.

2. The result of model implementation found: 1) pre-service teachers' cyber bullying attitude level after studied an online reflection learning model were significantly higher than before activity at .05 level 2) There was no difference in cyber bullying awareness between pre-service teachers who studied in different anonymity at .05 level. 4) The result of the analysis of students' opinions about the change of their awareness can be classified into two categories; the analysis of students' opinions about their readiness for dealing with cyber bullying can be classified into four categories.

3. The result of variables study found: 1) Pre-service teachers who had different past cyber bullying experiences had significantly different cyber bullying attitude level in both before and after online reflection activity at level at .05 level 2) Pre-service teachers who had different cyber bullying attitude level after online reflection activity had significantly different self-confidence in dealing with cyber bullying at .05 level.

Department: Educational Technology and
Communications

Field of Study: Educational Technology and
Communications

Academic Year: 2016

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ซึ่งสละเวลาคอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยและการดำเนินชีวิต และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมรองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก ที่กรุณาสละเวลาและให้คำแนะนำที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเสมอมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งที่ได้อาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสุข ตันตระกูลรุ่งโรจน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกนถน บางท่าไม้ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา ปิยะมโนธรรม ที่ช่วยชี้แนวทางและทำให้ผู้วิจัยมีความกระจ่างเกี่ยวกับการประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงได้หมดซึ่งได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนผู้วิจัยสามารถพัฒนาวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ได้สำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุทธ์ สติมัน ที่ช่วยอนุเคราะห์สละเวลาในชั้นเรียนของอาจารย์เพื่อให้ทดลองการวิจัยในครั้งนี้ และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 ที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมตามรูปแบบเป็นอย่างดีจนการวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่มีคุณค่า รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ รวมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรคด้วยกันมา

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

และสุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อดำรงค์ และคุณแม่พรพิมล ตัณฑะผลิน ที่ให้ความรัก ความเข้าใจ ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนเรื่อยมา จนกระทั่งถึงวันที่ประสบความสำเร็จนี้ได้ในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	10
สารบัญรูปภาพ.....	14
บทที่ 1 บทนำ.....	17
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	17
คำถามการวิจัย.....	22
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	22
สมมติฐานการวิจัย.....	22
ขอบเขตการวิจัย.....	23
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	25
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
บทที่ 2 รายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying).....	28
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนคิดร่วมกัน (Collaborative Reflection).....	45
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน.....	61
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์.....	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อ ส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู.....	74

ระยะเวลาที่ 2 การทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิด ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ นิสิตนักศึกษาครู.....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู.....	101
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิด ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของ นิสิตนักศึกษาครู.....	134
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู.....	171
บทที่ 5 ผลการวิจัย.....	176
หลักการของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริม ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู.....	176
องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อ ส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู.....	179
ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริม ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู.....	194
คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริม ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู.....	199
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	206
สรุปผลการวิจัย.....	206
อภิปรายผลการวิจัย.....	212
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	221
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	222

รายการอ้างอิง	224
ภาคผนวก.....	231
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	243

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รายงานต่างๆ เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต.....	35
ตารางที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในแบบเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ของสำนักพิมพ์ต่างๆ ที่นิยมใช้ในโรงเรียน.....	40
ตารางที่ 3 การสังเคราะห์งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตและนิสิตนักศึกษาครู.....	41
ตารางที่ 4 กระบวนการที่เกิดขึ้นตามแนวคิดการสะท้อนคิดของ Schön's.....	47
ตารางที่ 5 สรุปขั้นตอนการสะท้อนคิดของตามวงจรของ Gibbs.....	49
ตารางที่ 6 ตัวอย่างเครื่องมือที่สามารถช่วยสนับสนุนวัตถุประสงค์การเรียนรู้.....	57
ตารางที่ 7 ระดับของการระบุตัวตน 6 ระดับ.....	69
ตารางที่ 8 การสังเคราะห์งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการระบุตัวตนในการ เรียนออนไลน์.....	70
ตารางที่ 9 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์.....	107
ตารางที่ 10 ระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนิสิตนักศึกษาครูและ ครูอาจารย์ในสถานศึกษา.....	113
ตารางที่ 11 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่าง ปลอดภัยของนิสิตนักศึกษาครูที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา และประสบการณ์การพบเจอ พฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน.....	115
ตารางที่ 12 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่าง ปลอดภัยของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา ประสบการณ์การสอน และ ประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต แตกต่างกัน.....	116
ตารางที่ 13 ระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา.....	117

ตารางที่ 14 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่มีเพศ อายุ และสาขาวิชาที่แตกต่างกัน	119
ตารางที่ 15 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา และประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน.....	120
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา	121
ตารางที่ 17 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา ระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน	123
ตารางที่ 18 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา ประสบการณ์การสอน ระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน.....	124
ตารางที่ 19 ผลวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตระหว่างนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา	125
ตารางที่ 20 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ.....	131
ตารางที่ 21 สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวอย่างการวิจัย	134
ตารางที่ 22 สรุปผลการวิเคราะห์การแจกแจงของค่าเฉลี่ยของตัวอย่างการวิจัย	138

ตารางที่ 23	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต อย่างปลอดภัยของกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน	143
ตารางที่ 24	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มี แนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและ ไม่ระบุตัวตน	143
ตารางที่ 25	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มี แนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและ ไม่ระบุตัวตน	143
ตารางที่ 26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรมของตัวอย่างการวิจัย	145
ตารางที่ 27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นรายพฤติกรรม	146
ตารางที่ 28	ผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	150
ตารางที่ 29	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ต และความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุ ตัวตน	156
ตารางที่ 30	ผลการเปรียบเทียบคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำ กิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน	164
ตารางที่ 31	สรุปผลการแจกแจงคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำ กิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน	165
ตารางที่ 32	ผลการประเมินกิจกรรมสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาจากตัวอย่าง	167
ตารางที่ 33	ผลการประเมินองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิด ร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	168

- ตารางที่ 34** ผลการประเมินขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย
กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต
นักศึกษาครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิ..... 169
- ตารางที่ 35** ผลการประเมินการนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย
กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต
นักศึกษาครูไปใช้งานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ..... 170
- ตารางที่ 36** การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่น
แกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังทำกิจกรรมของนักศึกษาที่มีการพบเจอพฤติกรรม
ที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน..... 171
- ตารางที่ 37** การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
ของนักศึกษาที่มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทาง
อินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมแตกต่างกัน 172
- ตารางที่ 38** องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย
กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 207

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต นักศึกษาครู.....	24
ภาพที่ 2 รูปแบบการสะท้อนคิดของ Schön's (Schön's reflective model).....	47
ภาพที่ 3 รูปแบบการสะท้อนคิดของ Kolb (Kolb's reflective model)	48
ภาพที่ 4 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	102
ภาพที่ 5 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการสะท้อนคิด	103
ภาพที่ 6 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน	104
ภาพที่ 7 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการสะท้อนคิดร่วมกันและการเรียนออนไลน์.....	106
ภาพที่ 8 การเปรียบเทียบเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ใน สถานศึกษา.....	109
ภาพที่ 9 การเปรียบเทียบช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ ในสถานศึกษา	110
ภาพที่ 10 การเปรียบเทียบเครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับครู อาจารย์ในสถานศึกษา	110
ภาพที่ 11 การเปรียบเทียบความพร้อมต่อการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต นักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา.....	111
ภาพที่ 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นของการเตรียมความพร้อมเพื่อ รับมือปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในการพัฒนาวิชาชีพครูของนิสิตนักศึกษา ครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา.....	112
ภาพที่ 13 รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความ ตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ปรับปรุงตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ.....	132

ภาพที่ 14 การเปรียบเทียบเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตระหว่างข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยกับตัวอย่างการวิจัย	136
ภาพที่ 15 การเปรียบเทียบช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตระหว่างข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยกับตัวอย่างการวิจัย	136
ภาพที่ 16 การเปรียบเทียบเครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตระหว่างข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยกับตัวอย่างการวิจัย.....	137
ภาพที่ 17 ฮิสโทแกรมแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของตัวอย่างการวิจัย.....	139
ภาพที่ 18 ฮิสโทแกรมแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัย	140
ภาพที่ 19 ฮิสโทแกรมแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัย	141
ภาพที่ 20 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 1.....	157
ภาพที่ 21 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 2.....	158
ภาพที่ 22 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 3.....	159
ภาพที่ 23 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 4.....	159
ภาพที่ 24 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 5.....	160
ภาพที่ 25 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 6.....	161
ภาพที่ 26 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 7.....	161
ภาพที่ 27 ฮิสโทแกรมแจกแจงคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตน.....	165
ภาพที่ 28 ฮิสโทแกรมแจกแจงคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตน	166
ภาพที่ 29 ตัวอย่างเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	181
ภาพที่ 30 ตัวอย่างเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	181

ภาพที่ 31 ตัวอย่างการใช้ Facebook นำเสนอเนื้อหาลักษณะเดียวกันกับการวิจัย	182
ภาพที่ 32 ตัวอย่างการใช้ Blogger นำเสนอเนื้อหาลักษณะเดียวกันกับการวิจัย.....	183
ภาพที่ 33 ตัวอย่างลักษณะการแสดงความคิดเห็นในเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	184
ภาพที่ 34 ตัวอย่างเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	185
ภาพที่ 35 ตัวอย่างการแสดงความรู้สึกในระบบแสดงความคิดเห็นที่ใช้ในการวิจัย.....	186
ภาพที่ 36 ตัวอย่างการแสดงความรู้สึกที่น่าสนใจของ Facebook.....	186
ภาพที่ 37 ตัวอย่างเครื่องมือสำหรับประเมินผลที่ใช้ในการวิจัยที่พัฒนา Google Forms	187
ภาพที่ 38 ตัวอย่างทรัพยากรการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย	193
ภาพที่ 39 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อ ส่งเสริมความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู	195
ภาพที่ 40 สรุปขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1.....	196
ภาพที่ 41 สรุปขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2.....	197
ภาพที่ 42 สรุปขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3.....	198

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนหรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Bullying คือ พฤติกรรมอันก้าวร้าวซึ่งเป็นการแสดงออกให้เห็นถึงพลังอำนาจ (Kowalski, Limber, & Agatston, 2012) ประกอบด้วยทั้งพฤติกรรมทางกายภาพ เช่น การทุบตี การชกต่อย การทำร้ายร่างกาย เป็นต้น และพฤติกรรมทางภาษา เช่น การล้อเลียน การเหยียดหยัน การถากถาง การทำให้คนอื่นเป็นแพะรับบาปแทนตัวเอง เป็นต้น ที่กระทำต่อผู้มีความเปราะบางในพื้นที่ที่ห่างไกลความดูแลของครูอาจารย์หรือผู้ใหญ่ (Shariff, 2008) ซึ่งการกลั่นแกล้งต่างๆ เหล่านี้ของเด็กนักเรียนในโรงเรียนนั้นเป็นเรื่องที่ครูอาจารย์ต่างรับรู้กันมาเป็นเวลายาวนานแล้วและยังคงพบเห็นอยู่เสมอในปัจจุบัน

ในต่างประเทศเช่นประเทศญี่ปุ่นนั้น การกลั่นแกล้งไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องเล็กน้อยๆ แต่เป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งของสังคมญี่ปุ่น เนื่องจากสังคมญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การถูกกลั่นแกล้งก็เปรียบเสมือนการถูกไล่ออกจากกลุ่ม พอเด็กถูกเพื่อนร่วมห้องกลั่นแกล้ง เด็กคนนั้นมักจะโดดเดี่ยวไม่มีเพื่อน เนื่องจากทุกคนกลัวอิทธิพลของกลุ่มที่เป็นฝ่ายกลั่นแกล้ง หากเข้าไปยุ่งเกี่ยวก็จะพลอยถูกแกล้งไปด้วย เด็กจะไม่กล้าบอกครูหรือพ่อแม่ เพราะถูกข่มขู่ไว้ว่าหากนำเรื่องนี้ไปบอกคนอื่นจะแกล้งให้แรงกว่าเดิม เด็กจึงมักจะเลือกใช้วิธีหลีกเลี่ยง นั่นคือการไม่ไปโรงเรียน บางรายถึงขนาดตัดสินใจฆ่าตัวตาย

ปัจจุบันด้วยผลของพัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ทำให้เกิดช่องทางมากมายในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ช่วยอำนวยความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้นได้ทุกที่ ทุกที่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามพัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เป็นไปอย่างรวดเร็วนี้ก็เหมือนดาบสองคมด้วยการเข้าถึงเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารที่ง่ายขึ้นนี้เองทำให้ช่องทางของการกลั่นแกล้งในโรงเรียนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ทำให้มีการใช้เทคโนโลยีขยายขอบเขตของการกลั่นแกล้งจากในโรงเรียนลุกลามไปยังบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนอกโรงเรียนขึ้น จนไปถึงพื้นที่สาธารณะ ปัญหาการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตนี้จะนิยมเรียกด้วยศัพท์เฉพาะว่า Cyber bullying ซึ่งเป็นปัญหาที่เริ่มมีการตื่นตัวและตระหนักถึงในตัวตนปัญหานี้มากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากมีการพบเจอได้มากขึ้นตามการขยายตัวของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร และเริ่มมีผลกระทบที่ร้ายแรงสามารถเห็นเป็นรูปธรรมที่

ชัดเจนขึ้นจากการถูกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต เช่น ปัญหาโรคซึมเศร้า การเก็บตัว ปัญหาทางจิต ไปจนถึงการฆ่าตัวตาย เป็นต้น

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หรือ Cyber bullying เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่ขยายขอบเขตของการกลั่นแกล้งจากแบบพบหน้าในโรงเรียนที่เห็นผลลัพธ์ได้ทางกายภาพ เช่น การทำร้ายกาย การข่มขู่ การนินทาว่าร้าย การเขียนข้อความกลั่นแกล้ง เป็นต้น ไปสู่การใช้เทคโนโลยีมาเป็นช่องทางในการทำร้ายเหยื่อนอกโรงเรียน เช่น การลুক๊าะเอาข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นมาเปิดเผย การส่งข้อความไปยังพื้นที่บนอินเทอร์เน็ตของเหยื่อ การปลอมแปลงข้อมูล ข่าวสาร หรือรูปภาพของเหยื่อไปเผยแพร่ในพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น แม้ว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจะไม่ส่งผลกระทบต่อร่างกายโดยตรง แต่ก็มีผลกระทบต่อด้านจิตใจที่รุนแรงเช่นเดียวกัน เนื่องจากการกลั่นแกล้งอินเทอร์เน็ตผู้กลั่นแกล้งมักขาดการยับยั้งชั่งใจในการทำร้ายเหยื่อ เพราะผู้กลั่นแกล้งมักเข้าใจว่าสามารถปิดบังตัวตนของตนเองไม่ให้มีใครรู้จักได้บนอินเทอร์เน็ต อีกทั้งผู้กลั่นแกล้งก็ไม่เห็นปฏิกิริยาของเหยื่อและสังเกตความเสียหายจากการทำร้ายได้ยากเหมือนการกลั่นแกล้งแบบพบหน้า ทำให้มักทำอะไรเกินขอบเขตไปโดยไม่ทันคิด นอกจากนี้ในบางกรณีอาจได้รับการเสริมแรงจากผู้ที่มีความคิดแบบเดียวกันต่างๆ ที่ไม่รู้จักเหยื่อมาก่อนบนอินเทอร์เน็ต ทำให้จากการกลั่นแกล้งเพียงเล็กน้อยสามารถขยายขอบเขตเป็นเรื่องใหญ่โตได้ผ่านระบบเครือข่าย

สำหรับในประเทศไทยปัญหาการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตนั้นยังเป็นประเด็นที่ไม่ได้รับการให้ความสนใจจากหน่วยงานหรือสถานศึกษาต่างๆ เท่าที่ควรโดยตรง แต่ก็มีลักษณะการให้การสนับสนุนในทางอ้อมจากกฎหมายหรือกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์จะมีบทลงโทษส่วนใหญ่ที่มุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ทำความเสียหายให้กับระบบเครือข่ายเป็นหลัก อาทิ การเข้าถึงสู่ระบบ การดักจับข้อมูล หรือการทำให้ข้อมูลเสียหาย เป็นต้น แต่ในบางมาตรา เช่น มาตรา 16 ซึ่งมีเนื้อความว่า “ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏ เป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ผู้กระทำไม่มีความผิด ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือ บุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย” สามารถใช้เป็นช่องทางสำคัญในการใช้ลงโทษผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นผ่านทางอินเทอร์เน็ตจนก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงได้ แม้ไม่ใช่บทลงโทษโดยตรงสำหรับการกลั่นแกล้งผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ตก็ตาม

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งเป็นหน่วยงานที่คอยควบคุมและจัดการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยเองก็ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับในการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการป้องกันตนเองจากพิษภัยในไซเบอร์และความปลอดภัยในโลกออนไลน์ จึงมีการจัดโครงการสร้างลูกเสือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (<http://www.cyberscout.in.th/>) ขึ้นเพื่อสร้างและขยายเครือข่ายอาสาสมัคร Cyber Scout ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของสังคมไทยที่จะเป็นผู้นำระวังหรือสอดส่องพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพัฒนาต่อไปให้เป็นแบบอย่างแก่เครือข่ายทางสังคมในการส่งเสริมการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม โดยร่วมกันช่วยสอดส่องดูแลภัยอันตรายและเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารที่เป็นภัยต่อสถาบัน รวมถึงความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้เกิดช่องทางสำหรับติดต่อประสานงานเครือข่ายอาสาสมัครอย่างเป็นระบบ ซึ่งโครงการนี้แม้จะมุ่งเน้นการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ แต่การให้ความรู้กับอาสาสมัครเกี่ยวกับพิษภัยบนอินเทอร์เน็ตก็มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้อาสาสมัครหลีกเลี่ยงตัวเองจากการเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการเฝ้าระวังปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ในทางอ้อม

ผลการสำรวจเกี่ยวกับเนื้อหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน ผู้วิจัยได้พบว่าในแบบเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักพิมพ์ต่างๆ ที่นิยมใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษา มักให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ค่อนข้างน้อย โดยส่วนมากจะมุ่งเน้นไปที่ด้านจริยธรรมบนอินเทอร์เน็ตและมีเนื้อหาไม่มากนัก มักเป็นเพียงหัวข้อย่อยในบทใหญ่อีกระดับหนึ่ง ด้วยเนื้อหาที่มีไม่มากทำให้ครูอาจารย์มักไม่ให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยลงตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อความตระหนักถึงภัยบนอินเทอร์เน็ตของผู้เรียนที่มีน้อยตามไปด้วย

ด้วยสาเหตุดังกล่าวเมื่อได้ย้อนกลับไปศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูต่างๆ ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาเอกคอมพิวเตอร์การศึกษา และเทคโนโลยีการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จะพบว่าหลักสูตรวิชาชีพครูที่สามารถค้นคว้าข้อมูลรายละเอียดของรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรได้ มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาครูเป็นหลัก โดยไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม หรือการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยเป็นหัวข้อสำคัญของเนื้อหาเท่าที่ควร ด้วยเนื้อหาที่มีไม่มากนักเอง ซึ่งอาจส่งผลให้นิสิตนักศึกษาครูไม่สามารถรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนได้ดีพอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Li (2008) เกี่ยวการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูในแคนาดา ซึ่งพบว่านิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่เข้าใจและตระหนักถึงปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต แต่ไม่คิด

ว่าเรื่องนี้จะปัญหาในโรงเรียน อีกทั้งส่วนใหญ่ยังไม่มี ความมั่นใจกับการรับมือปัญหานี้แม้ว่าจะมีระดับของความตระหนักถึงปัญหาสูงก็ตาม

จากข้อมูลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และกิจกรรมที่จะสามารถช่วยสนับสนุนนิสิตนักศึกษาครูให้เกิดการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน รวมทั้งสร้างมั่นใจแก่นิสิตนักศึกษาครูให้มีความพร้อมสำหรับการรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเมื่อต้องไปปฏิบัติการสอนจริง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การสะท้อนคิด (Reflection) เป็นกระบวนการหนึ่งที่น่าสนใจในการนำมาใช้สร้างความตระหนักถึงปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้กับนิสิตนักศึกษาครู การสะท้อนคิดเป็นวิธีที่ช่วยให้มีการคิดใคร่ครวญอย่างถี่ถ้วน โดยการคิดย้อนกลับพิจารณาสิ่งที่ผ่านไปแล้วเพื่อค้นหาวิธีปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพหน้าได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมเพราะนิสิตนักศึกษาครูในปัจจุบันที่เป็นประชากรในยุค Generation Y ซึ่งเทคโนโลยีมีบทบาทเข้ามาในชีวิตประจำวันอย่างมาก มีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นอย่างดี ทำให้ย่อมต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเคยพลั้งเพลอกลั่นแกล้งผู้อื่นทางอินเทอร์เน็ตทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ และประสบการณ์ในฐานะผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งมาบ้างด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งกระบวนการสะท้อนคิดจะเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยดึงเอาประสบการณ์เหล่านั้นกลับมาพิจารณาใหม่ ให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการกระทำนั้นๆ และนำไปสู่การคิดวิธีป้องกันหรือแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดประสบการณ์แบบเดิมซ้ำอีก รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการช่วยเหลือผู้อื่นที่ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อไป นอกจากนี้การให้นิสิตคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และได้สะท้อนคิดจากประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ร่วมกันจะช่วยทำให้ได้มุมมองที่ความคิดหลากหลายและนำไปสู่แนวทางปฏิบัติเพื่อรับมือสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้หลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการให้สะท้อนคิดอย่างอิสระอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนหรือหลงทางได้ในระหว่างการสะท้อนคิด เพื่อเป็นการจำกัดขอบเขตและเป็นแนวทางในการสะท้อนคิดให้กับผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกรณีศึกษาเข้ามาช่วยเป็นเครื่องมือในการช่วยสนับสนุนการสะท้อนคิดของผู้เรียนเพื่อเป็นเครื่องช่วยนำทางในการสะท้อนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เรียนเคยประสบหรือเคยพบเห็นมา เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการสะท้อนคิดและการใช้กรณีศึกษามีความคล้ายคลึง ดังที่ Jonassen (2011) ได้กล่าวว่ากรณีศึกษา มีคุณลักษณะและแบบแผนที่สำคัญต่อการรวบรวมและอธิบายถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะดึงความรู้จากประสบการณ์กรณีศึกษาในอดีตมาประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาใหม่ได้ ด้วยสาเหตุนี้การใช้กรณีศึกษาจึงสามารถนำมาใช้ช่วยในการดึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องร่วมกันของผู้เรียนได้ ทำให้การสะท้อนมีทิศทางไปทางเดียวกัน

ในกระบวนการสะท้อนคิดร่วมกันนั้น Yukawa (2006) พบว่าการสะท้อนคิดร่วมกันมีส่วนเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ทั้งทางด้านความรู้และทัศนคติต่อการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน การใช้เครื่องมือที่ยืดหยุ่นในการสะท้อนคิด เช่น ซอฟต์แวร์การทำงานร่วมกันในรูปแบบ Wiki อีเมล และห้องสนทนาอย่างง่าย มีส่วนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระและสะดวกสบายในการสร้างเนื้อหาของตนเองและสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับรูปแบบการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ดังนั้นการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาร่วมกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งกรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ ก็เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก การทำกิจกรรมออนไลน์จะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนใช้เครื่องมือต่างๆ บนเว็บช่วยเข้าถึง สืบค้นข้อมูล และอ้างอิงสถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นจริงได้สะดวกยิ่งขึ้นในระหว่างการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาร่วมกัน ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูผ่านการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา

อย่างไรก็ตามประสบการณ์การเป็นผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นหรือประสบการณ์การถูกผู้อื่นกลั่นแกล้งล้วนแต่เป็นประสบการณ์เชิงลบที่อาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเล่าประสบการณ์เพื่ออภิปรายร่วมกันได้ในการทำกิจกรรมได้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ พบว่าการอภิปรายแบบไม่ระบุตัวตนสามารถช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกทางความคิดในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เนื่องจากไม่ต้องกังวลว่าใครจะรับรู้ถึงตัวตนของตนเอง แต่ต้องมีการจัดการควบคุมดูแลที่ดี เพราะอาจมีการแสดงพฤติกรรมเชิงลบในการอภิปรายได้ นอกจากนี้การอภิปรายแบบไม่เปิดเผยก็อาจจะทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามในบางงานวิจัยก็ให้ความคิดเห็นว่าผู้เรียนจะมีความชื่นชอบในแสดงความคิดเห็นตอบกลับในข้อความที่รู้ว่าผู้เขียนคือใคร การได้แสดงความคิดเห็นตอบโต้กันกับผู้ที่รู้ตัวตนจะทำให้เกิดความรู้สึกของความเป็นชุมชนขึ้น (Roberts & Rajah-Kanagasabai, 2013) ดังนั้นการออกแบบวิธีการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนในการวิจัยอย่างระมัดระวังมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการระบุตัวตนที่เหมาะสมในรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูในการวิจัยครั้งนี้ด้วยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาสามารถส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูควรมีองค์ประกอบขั้นตอน และกระบวนการอย่างไร
2. เมื่อนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาไปใช้จะช่วยส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูหรือไม่ และรูปแบบการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ที่แตกต่างกันจะทำให้นิสิตนักศึกษาครูมีความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมตามรูปแบบแตกต่างกันหรือไม่
3. มีตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลให้ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูมีความแตกต่างกันเมื่อทำกิจกรรมการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา และเปรียบเทียบความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ทำกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

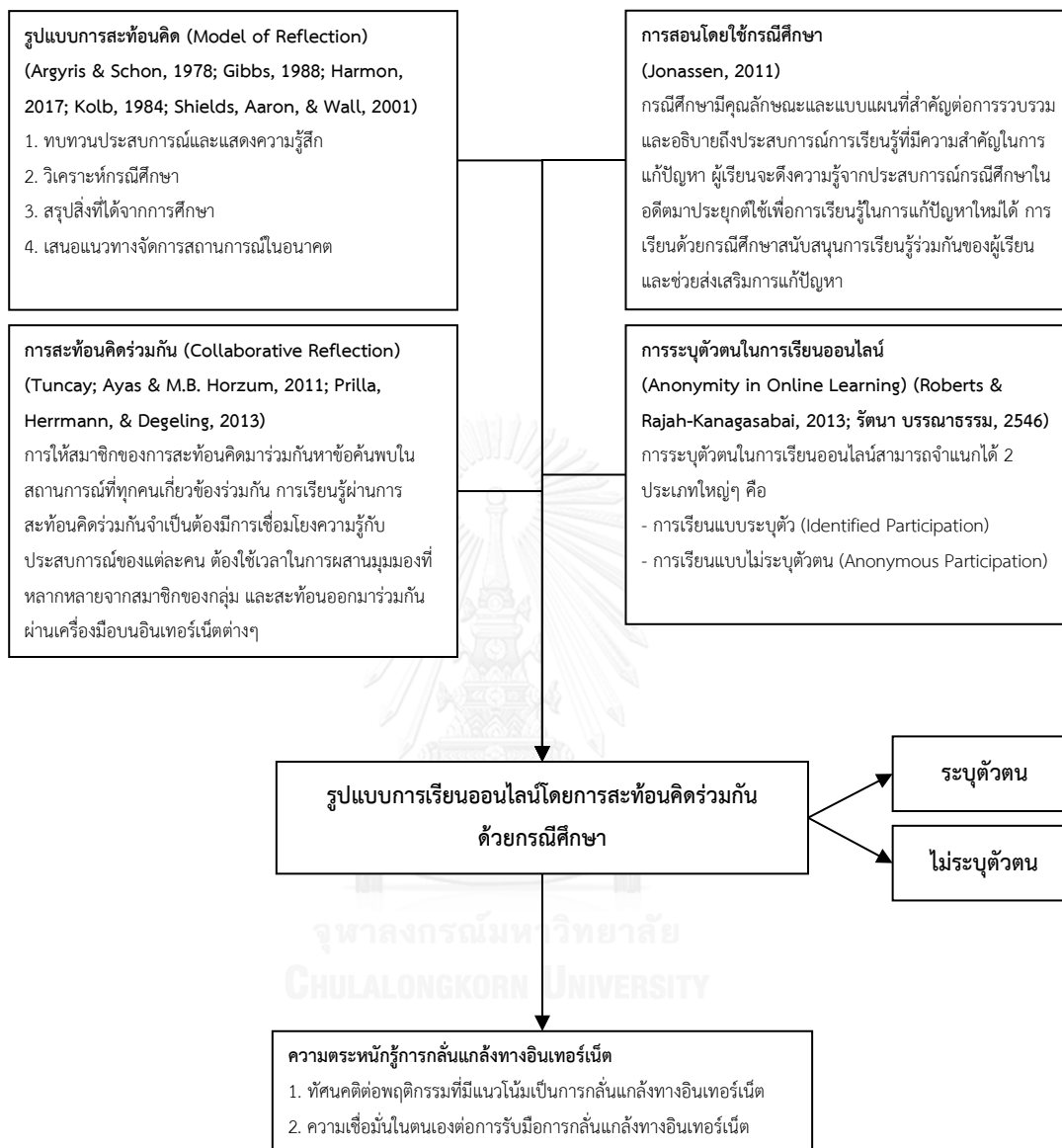
สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตนักศึกษาครูที่ทำกิจกรรมการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา จะมีความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงขึ้นกว่าก่อนการทำกิจกรรม
2. นิสิตนักศึกษาครูที่ทำกิจกรรมการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา ที่มีรูปแบบการระบุตัวตนแตกต่างกัน จะมีความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)
2. ประชากรของการวิจัยคือนิสิตนักศึกษาครูที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีโอกาสสูงที่จะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้และคำปรึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต เช่น ครู อาจารย์ นักเทคโนโลยีการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล เป็นต้น
3. ตัวอย่างการวิจัยเพื่อทดลองใช้รูปแบบคือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คัดเลือกตัวอย่างการวิจัยโดยไม่ได้อาศัยความน่าจะเป็น เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่กำลังศึกษาในวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับหนึ่ง จำนวน 2 ตอนเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 83 คน
4. ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์
ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย คือ ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู โดยประเมินจาก 2 ด้านคือ 1) ทักษะคิดต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และ 2) ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) คือ การใช้เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการกลั่นแกล้งผู้อื่นซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวหรือเป็นกลุ่มบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้เป้าหมายเกิดความเสียหายทางสังคมหรือจิตใจ เช่น ความอับอาย ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล เป็นต้น

การสะท้อนคิด (Reflection) คือ กระบวนการคิดไตร่ตรองทบทวน พินิจพิเคราะห์และพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างรอบคอบโดยใช้สติและมีสมาธิ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงาน และการแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การสะท้อนคิดร่วมกัน (Collaborative Reflection) คือ การให้สมาชิกของการสะท้อนคิดมาร่วมกันเพื่อหาข้อค้นพบในสถานการณ์ที่ทุกคนเกี่ยวข้องร่วมกันโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการสะท้อนคิดและใช้เทคโนโลยีบนเว็บ เช่น กระดานเสวนา เครือข่ายสังคมออนไลน์ เว็บแอปพลิเคชัน เข้ามาช่วยในการสนับสนุนกระบวนการสะท้อนคิดร่วมกัน

การระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ (Anonymity in Online Learning) คือ การกำหนดสิทธิ์ในการแสดงผลและการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลในพื้นที่การเรียนรู้บนระบบออนไลน์ว่าข้อมูลส่วนใดที่สามารถเปิดเผยได้ ข้อมูลส่วนใดที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ ประกอบด้วยการทำกิจกรรมแบบระบุตัวตน (Identified Participation) และการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตน (Anonymous Participation)

การทำกิจกรรมแบบระบุตัวตน (Identified Participation) คือ การเรียนที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ถึงตัวตนของกันและกัน สามารถระบุตัวตนจริงของบุคคลที่ผู้เรียนกำลังติดต่อสื่อสารอยู่ด้วยได้ สามารถเข้าถึงข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนด้วยกันได้และติดต่อสื่อสารกันภายนอกของพื้นที่การเรียนรู้ได้

การทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตน (Anonymous Participation) คือ การเรียนที่ผู้เรียนต่างคนต่างไม่สามารถรับรู้ถึงตัวตนที่กำลังติดต่อสื่อสารด้วยนั้นเป็นใคร ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยได้ ผู้เรียนไม่สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันนอกพื้นที่การเรียนรู้ได้

ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ ระดับการแสดงออกทางทัศนคติที่มีต่อปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ประกอบด้วย 1) ทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 2) ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ ระดับความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่มีต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต นิสิต นักศึกษาควรรับรู้ว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นพฤติกรรมที่มีปัญหา ควรมีการจัดการ ไม่ปล่อยปละละเลยพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์จากการประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต คือ นิสิต นักศึกษาควรรับรู้ ตัดสินใจได้ว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอต่อการจัดการการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเมื่อต้องไปปฏิบัติงานในสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ ประพฤติปฏิบัติตัวเองเป็นแบบอย่างได้ และเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์จากการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต นักศึกษา
2. ทำให้ทราบถึงผลของการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ที่มีต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต นักศึกษาครูหลังเรียนผ่านรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา และได้การระบุตัวตนที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต นักศึกษาครู
3. ข้อค้นพบที่ได้ช่วยขยายขอบเขตการวิจัยด้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และสามารถนำไปใช้พัฒนาต่อยอดเพื่อการส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

รายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านรูปแบบการสะท้อนคิดร่วมกันที่มีวิธีการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์แตกต่างกัน สำหรับนิสิตนักศึกษาครู ขอเสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้เป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย

- 1.1 ความหมายความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying)
- 1.2 รูปแบบและวิธีการของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
- 1.3 การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) กับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber-Crime)
- 1.4 สถานการณ์ Cyber bullying ในต่างประเทศ
- 1.5 สถานการณ์ Cyber bullying ในประเทศไทย
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและนิสิตนักศึกษาครู

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนคิดร่วมกัน ประกอบด้วย

- 2.1 การสะท้อนคิด (Reflection)
- 2.2 รูปแบบการสะท้อนคิด (Model of reflection)
- 2.3 การสะท้อนคิดร่วมกัน (Collaborative Reflective Learning)
- 2.4 การใช้เทคโนโลยีบนเว็บช่วยสนับสนุนสะท้อนคิดร่วมกัน
- 2.5 ตัวอย่างของการใช้ Social web application ในการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 3.1 ความหมายของกรณีศึกษา
- 3.2 คุณลักษณะและประเภทของกรณีศึกษา
- 3.3 คุณค่าของการเรียนด้วยกรณีศึกษา
- 3.4 ขั้นตอนการสอนด้วยกรณีศึกษา

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ ประกอบด้วย

- 4.1 การระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ (Anonymity in online learning)
- 4.2 ระดับของการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์
- 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying)

ความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying)

การกลั่นแกล้งระหว่างกันของเด็กนักเรียนในโรงเรียนเป็นเรื่องที่ครูอาจารย์รับรู้กันมาเป็นเวลายาวนานและยังคงพบเห็นอยู่เสมอในปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบของการกลั่นแกล้งจะเป็นการรังแกกันด้านกายภาพหรือการทำร้ายกันตัวต่อตัว เช่น นักเรียนรุ่นพี่รังแกหรือข่มขู่รุ่นน้อง การชกต่อยระหว่างเด็กนักเรียนด้วยกันเอง ไปตลอดจนการทำร้ายกันทางวาจาและข้อความ เช่น การด่าทอ การนินทาลับหลัง หรือการนำเรื่องที่ไม่ดีของผู้อื่นมาประจานในที่สาธารณะด้วยรูปแบบต่างๆ โดยส่วนมากแล้ว ลักษณะของการกลั่นแกล้งจะเป็นการทำร้ายที่มองเห็นได้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้กระทำและใครตกเป็นเหยื่อ มีร่องรอยหลักฐานของการกระทำที่เห็นได้ชัด

แต่ปัจจุบันเมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเราทำให้เกิดช่องทางการใช้เทคโนโลยีในทางที่ผิดเพื่อปลดปล่อยความรุนแรงรูปแบบในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เรียกว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือ (Cyber bullying) ที่ไม่ว่าใครก็สามารถเป็นผู้กระทำความรุนแรงได้โดยไม่จำกัดทั้งอายุหรือเพศ

Shariff (2008) กล่าวว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือ Cyber bullying คือ การใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารและสื่อในการเข้าไปกลั่นแกล้งผู้อื่นออนไลน์ เช่นเดียวกับการกลั่นแกล้งทั่วไปจะต้องมีการไตร่ตรองและแรงจูงใจมาก่อน และมีการกระทำเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ปรากฏได้ชัด

Kowalski et al. (2012) กล่าวว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือ Cyber bullying คือ การกระทำที่รุนแรงจากกลุ่มบุคคลหรือส่วนบุคคลผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่างๆ ซ้ำๆ และสม่ำเสมอตลอดเวลาต่อเหยื่อที่ไม่สามารถป้องกันตนเองได้

Poore (2012) ได้กล่าวว่า การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือ Cyber bullying ไม่สามารถพิจารณาได้เพียงจากการกระทำเพียงประโยคหรือสองประโยคบนอินเทอร์เน็ต แต่มีความเกี่ยวข้องกับครอบครัวรูปแบบพฤติกรรมที่หลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามจุดที่เป็นลักษณะสำคัญของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) คือจะเป็นลักษณะของการกลั่นแกล้งผ่านทางเทคโนโลยี เช่น อินเทอร์เน็ต หรือโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) จะแสดงออกถึงความรุนแรงเช่นเดียวกับการกลั่นแกล้งแบบดั้งเดิมในโรงเรียน แต่จะสังเกตหรือระบุได้ยากกว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้นสามารถนำไปสู่การฆาตกรรมหรือการฆ่าตัวตายได้เช่นเดียวกัน

Office of the Children's eSafety Commissioner (<https://www.esafety.gov.au/>) ของออสเตรเลียให้ความหมายของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หรือ Cyber bullying ว่าคือการใช้เทคโนโลยีเพื่อกลั่นแกล้งบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งต่อเนื่องซ้ำไปยังบุคคลหรือกลุ่มคนนั้นๆ จนทำให้เกิดความเสียหายซึ่งอาจจะเป็นทางสังคม ทางจิตใจ หรือทั้งสองด้าน และในกรณีที่ร้ายแรงที่สุดคือทางร่างกาย ผลกระทบทำให้เกิดความอับอาย ความรู้สึกผิด ความหวาดกลัว ความถดถอย ความโดดเดี่ยว หรือความสิ้นหวัง

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าลักษณะของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือ Cyber bullying คือการใช้เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการกลั่นแกล้งผู้อื่นซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวหรือเป็นกลุ่มบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้เป้าหมายเกิดความเสียหายทางสังคมหรือจิตใจ เช่น ความอับอาย ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล เป็นต้น

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือ Cyber bullying เป็นความรุนแรงที่ไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้กระทำ ซึ่งสามารถทำความรุนแรงกับใคร ที่ไหน หรือเมื่อไรก็ได้ และผู้กระทำก็สามารถจะตอกย้ำความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยที่สักวันหนึ่งเหยื่อที่เคยถูกกระทำ ก็อาจกลับมาเป็นผู้ทำความรุนแรงเองเพื่อแก้แค้นเป็นวงจรความรุนแรงที่ไม่มีจุดจบ ด้วยเห็นว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมดาที่ใครๆ เขาก็ทำกัน ซึ่งผลกระทบก็คือความรุนแรงและบาดแผลที่เกาะกินในจิตใจของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง ดังนั้นในการพัฒนาด้านการศึกษาจำเป็นต้องให้นิสิตนักศึกษาครูซึ่งมีโอกาสที่จะต้องไปเผชิญปัญหาเหล่านี้ในอนาคตควรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีการได้รับการเตรียมพร้อมเพื่อที่จะสามารถรับมือกับการเผชิญหน้าปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อไปได้เมื่อต้องไปปฏิบัติการในสถานศึกษา

รูปแบบและวิธีการของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีด้วยกันหลายรูปแบบ บางพฤติกรรมก็มีความคล้ายคลึงกัน หลายๆ พฤติกรรมก็สามารถเกิดร่วมกันได้ในการกลั่นแกล้ง แต่ทุกพฤติกรรมมีจุดร่วมคือมุ่งทำให้เป้าหมายเกิดความเสียหายทางสังคมหรือจิตใจในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นไปได้ว่าจะเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต Kowalski et al. (2012) ได้มีการจำแนกลักษณะของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไว้ดังต่อไปนี้

1. การยั่วยุให้โมโห (Flaming) คือ การเพิ่มความรุนแรงของการสนทนาระหว่างบุคคล 2 คนไปจนถึงมากกว่านั้นโดยปกติมักเกิดในพื้นที่สาธารณะ เช่น กระดานเสวนาหรือห้องสนทนา การกระทำมักเริ่มต้นจากการหยอกล้อกันระหว่างกัน อย่างไรก็ตามเมื่อมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแสดงการกระทำที่รุนแรงออกมาเกินขอบเขตจนทำให้สมดุลของการหยอกล้อเสียไป และเกิดเป็นสงครามโต้ตอบที่รุนแรงแทน ซึ่งอาจจะมีผู้สังเกตการณ์เข้ามาสนับสนุนแต่ละฝ่ายให้เชื้อไฟมีความรุนแรงขึ้นได้อีกด้วย

2. การข่มขู่คุกคาม (Harassment) คือ การใช้ข้อความหรือการกระทำ (ซ้ำๆ และติดต่อกันไม่ลดละ) เพื่อให้บุคคลรำคาญ ตื่นตระหนก หรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี พฤติกรรมมักเกิดในลักษณะการโจมตีผ่านช่องทางการสื่อสารส่วนบุคคล เช่น การส่งข้อความ หรืออีเมล เป็นต้น แต่ก็สามารถเกิดในพื้นที่สาธารณะได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้อาจจะถูกกลั่นแกล้งในลักษณะของการส่งข้อความจำนวนมากไปยังเป้าหมายได้เช่นกัน

3. การสบประมาท (Denigration) คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้อื่นที่ไม่ความจริงซึ่งอาจถูกเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์หรือกระจายไปยังอีเมลและเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งรวมถึงการส่งสื่อดิจิทัลที่บิดเบือนความจริง เช่น ภาพตัดต่อต่างๆ ที่มีความหมายทางเพศหรือไม่สุภาพ การเผยแพร่เพลงที่แต่งและร้องเพื่อล้อเลียนผู้อื่น เป็นต้น

4. การปลอมแปลงตัวตน (Impersonation) คือ ผู้กลั่นแกล้งจะปลอมตัวเองเป็นเหยื่อซึ่งอาจใช้ชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านของเหยื่อในการเข้าถึงบัญชีของเหยื่อ และทำการสื่อสารออกไปในเชิงลบ คุกคาม หรือส่งข้อมูลที่ไม่น่าประทับใจไปยังผู้อื่น เพื่อให้เหมือนเหยื่อเป็นผู้แสดงความคิดเห็น นอกจากนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนตัวของเหยื่อ เพื่อให้กลายเป็นเป้าหมายของผู้อื่นที่รู้ไม่ติดกับเหยื่อ รวมถึงสามารถติดตามเหยื่อได้จากข้อมูลส่วนตัวที่เผยแพร่ออกไป ทำให้ชีวิตเหยื่อเกิดอันตรายจากการถูกติดตามโดยคนแปลกหน้าได้

5. การล่อลวงและตมตุ้น (Outing and trickery) คือ การล่อลวงหลอกล่อให้เหยื่อกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่ส่งมาทางอีเมลหรือช่องส่งข้อความส่วนบุคคลและนำข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไปเผยแพร่ต่อแก่ผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

6. การขับไล่และการคว่ำบาตร (Exclusion/Ostracism) คือ การที่ผู้ถูกระทำถูกกลุ่มคนขับออกจากกลุ่มและไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มอื่นๆ ได้อีก ไม่มีพื้นที่ออนไลน์สำหรับผู้ถูกระทำในสังคมนั้นๆ เมื่อย้ายไปอยู่ที่ใหม่ก็จะถูกติดตามและขับไล่ไปเรื่อยๆ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตัวตนแล้ว เกิดสถานะที่เรียกว่า “การตายทางสังคม” (Social Death) ผลร้ายแรงที่สุดคือการทำลายจิตใจของผู้ที่ถูกระทำอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถูกขับไล่จากผู้ที่เคยมีความสนิทสนมกันมาก่อน

7. การเฝ้าติดตามผ่านทางเครือข่าย (Cyberstalking) คือการใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดตามบุคคลโดยมีจุดประสงค์เพื่อคุกคามหรือข่มขู่อย่างต่อเนื่อง ทำให้เป้าหมายเกิดความรำคาญไปจนถึงการวิตกกังวล ผ่านทางการส่งข้อความผ่านอีเมล การโทรศัพท์ หรือสื่ออื่นๆ บนอินเทอร์เน็ตซ้ำๆ ในเชิงที่ทำให้เป้าหมายรู้สึกหวาดกลัวหรือเป็นอันตรายต่อตนเองและคนใกล้ชิด เช่น อดีตแฟนหนุ่มส่งข้อความซ้ำๆ ผ่านทางอีเมลว่าจะมาฆ่าเป้าหมาย รวมถึงทำร้ายคนในครอบครัว การส่งข้อความให้เป้าหมายรับรู้ที่กำลังถูกเฝ้ามองอยู่ตลอดเวลาและรู้การกระทำทุกอย่างของเป้าหมาย เป็นต้น

8. การบันทึกวิดีโอที่มีความรุนแรงหรือแสดงว่ามีความสุขกับการตบตีทำร้ายร่างกายผู้อื่น (Video recording of assault/happy slapping and hopping) เป็นการบันทึกภาพการทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้นจริงและนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับชมและแสดงความคิดเห็นอย่างสนุกสนาน เมื่อวิดีโอถูกนำขึ้นเว็บแล้วก็ยากที่จะทำให้มันหายไปจากอินเทอร์เน็ตได้ ทำให้เหยื่อนอกจากถูกทำร้ายร่างกายแล้ว ยังต้องถูกทำร้ายจิตใจจากคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักรักกัน ซึ่งสามารถนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้

9. การยั่วเยงทางเพศ (Sexting) คือการส่งหรือโพสต์ภาพหรือวิดีโอเปลือยหรือกึ่งเปลือยผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ โดยที่เหยื่อไม่ได้รับทราบหรือไม่ได้ตั้งใจแทนที่จะเห็นกันในเฉพาะกลุ่มเมื่อภาพเหล่านั้นถูกส่งไปแล้วก็จะถูกผู้อื่นนำไปเผยแพร่ต่อยังแหล่งอื่นและถูกแสดงความคิดเห็นเชิงลบ ซึ่งเมื่อเหยื่อมาพบเจอก็จะเกิดความรู้สึกอับอายและเสียความมั่นใจได้

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) กับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber-Crime)

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber-Crime) เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อโจมตีระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลที่อยู่บนระบบดังกล่าว ส่วนในมุมมองที่กว้างขึ้น “อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์” หมายถึงการกระทำที่ผิดกฎหมายใดๆ ซึ่งอาศัยหรือมีความเกี่ยวเนื่องกับระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่าย อย่างไรก็ตาม อาชญากรรมประเภทนี้ไม่ถือเป็นอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์โดยตรง

กลุ่มพันธมิตรธุรกิจซอฟต์แวร์ (2560) ได้สรุปเนื้อหาจากการประชุมสหประชาชาติครั้งที่ 10 ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด (The Tenth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders) ซึ่งจัดขึ้นที่กรุง เวียนนา เมื่อวันที่ 10-17 เมษายน 2543 พบว่าได้มีการจำแนกประเภทของอาชญากรรมทาง คอมพิวเตอร์ โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ การเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต, การสร้างความเสียหายแก่ ข้อมูลหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์, การก่อกวนการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่าย, การ ยับยั้งข้อมูลที่ส่งถึง/จากและภายในระบบหรือเครือข่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต และการจารกรรมข้อมูล บนคอมพิวเตอร์

โครงการอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์และการโจรกรรมทรัพย์สินทางปัญญา (Cyber-Crime and Intellectual Property Theft) พยายามที่จะเก็บรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูล และ ค้นคว้าเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ 6 ประเภท ที่ได้รับความนิยม ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ประชาชนและผู้บริโภค นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับขอบเขตและความซับซ้อน ของปัญหา รวมถึงนโยบายปัจจุบันและความพยายามในการแก้ปัญหา

อาชญากรรม 6 ประเภทดังกล่าวได้แก่

1) การเงิน อาชญากรรมที่ขัดขวางความสามารถขององค์กรธุรกิจในการทำธุรกรรม อิ-คอมเมิร์ซ(หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์) สำหรับกรณีของประเทศไทยอาชญากรรมลักษณะนี้จะจัดอยู่ ในความผิดตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกับการเจาะระบบ

2) การละเมิดลิขสิทธิ์ การคัดลอกผลงานที่มีลิขสิทธิ์ ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและ อินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นสื่อในการก่ออาชญากรรมแบบเก่า โดยการโจรกรรมทางออนไลน์หมายถึง การละเมิดลิขสิทธิ์ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจำหน่ายหรือเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ ที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ สำหรับกรณีของประเทศไทยอาชญากรรมลักษณะนี้จะจัดเป็นความผิด ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งสามารถใช้เอาผิดกับการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ได้เช่นเดียวกัน

3) การเจาะระบบ การให้ได้มาซึ่งสิทธิในการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายโดยไม่ได้อรับอนุญาต และในบางกรณีอาจหมายถึงการใช้สิทธิการเข้าถึงนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากนี้การ เจาะระบบยังอาจรองรับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ในรูปแบบอื่นๆ (เช่น การปลอมแปลง การก่อ การร้าย ฯลฯ) สำหรับกรณีของประเทศไทยอาชญากรรมลักษณะนี้เป็นความผิดตามมาตรา 5 ของ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งกำหนดว่า “ถ้าผู้ใดกระทำความผิดใน 5 ประการ ได้แก่ 1. การเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกัน 2. นำมาตรการ ป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะไปเปิดเผยโดยมิชอบ 3. ผู้ใดเข้าถึง

โดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน 4. ดักจับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมิได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ และ 5. ส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่น โดยปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลดังกล่าว ทั้งหมดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-7 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 140,000 บาท ที่สำคัญ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท”

4) การก่อการร้ายทางคอมพิวเตอร์ ผลสืบเนื่องจากการเจาะระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัว เช่นเดียวกับการก่อการร้ายทั่วไป โดยการกระทำที่เข้าข่าย การก่อการร้ายทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-terrorism) จะเกี่ยวข้องกับการเจาะระบบคอมพิวเตอร์เพื่อก่อเหตุรุนแรงต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน หรืออย่างน้อยก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัว สำหรับกรณีของประเทศไทย อาชญากรรมลักษณะนี้สามารถเอาผิดได้ตามมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 โดยมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 12 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 หรือมาตรา 11 เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่ สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึง สองแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 15 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000-300,000 บาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามโดยมิได้มีเจตนาฆ่า แต่เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่ 100,000-400,000 บาท”

5) ภาพอนาจารทางออนไลน์ ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ข้อกำหนด 18 USC 2252 และ 18 USC 2252A การประมวลผลหรือการเผยแพร่ภาพอนาจารเด็กถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และตามข้อกำหนด 47 USC 223 การเผยแพร่ภาพลามกอนาจารในรูปแบบใดๆ แก่เยาวชนถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย อินเทอร์เน็ตเป็นเพียงช่องทางใหม่สำหรับอาชญากรรมแบบเก่า อย่างไรก็ตาม ประเด็นเรื่องวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการควบคุมช่องทางการสื่อสารที่ครอบคลุมทั่ว

โลกและเข้าถึงทุกกลุ่มอายุนี้ได้ก่อให้เกิดการถกเถียงและการโต้แย้งอย่างกว้างขวาง สำหรับกรณีของประเทศไทยอาชญากรรมลักษณะนี้จัดเป็นการกระทำผิดตามมาตรา 14 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ซึ่งระบุไว้ว่า “การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลนั้นประชาชนอาจเข้าถึงได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,00 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

6) **ภายในโรงเรียน** ถึงแม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะเป็นแหล่งทรัพยากรสำหรับการศึกษาและสันติภาพ แต่เยาวชนจำเป็นต้องได้รับทราบเกี่ยวกับวิธีการใช้งานเครื่องมืออันทรงพลังนี้อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ โดยเป้าหมายหลักของโครงการนี้คือ เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดทางกฎหมาย สิทธิของตนเอง และวิธีที่เหมาะสมในการป้องกันการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิด

จากนิยามและลักษณะของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่ใช่อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ทั้งหมด เพราะอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber-Crime) มุ่งเน้นให้เกิดความเสียหายต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และทรัพย์สิน ในขณะที่การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) จะมุ่งเน้นให้เกิดความเสียหายทางจิตใจกับเป้าหมายโดยเจตนาหรือไม่เจตนา แต่อย่างไรก็ตามการกระทำเพื่อการกลั่นแกล้งบางการกระทำจะมีการเข้าถึงเครือข่ายอย่างไม่ถูกต้องด้วยเช่นเดียวกัน เช่น การแฮคข้อมูลหรือการติดตาม ลอบดักฟัง ดักข้อมูลผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น และเมื่อผลลัพธ์นั้นผิดกฎหมายเกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจของเหยื่อ การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก็สามารถกลายเป็นอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ได้ นอกจากนี้ในกฎหมายของบางรัฐหรือประเทศก็สามารถเอาผิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในบริบทของการหมิ่นประมาทได้เช่นเดียวกัน เช่น การนำเข้าสู่ข้อมูลเท็จ มาตรา 14(1) ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ของประเทศไทย ก็มีการเปิดช่องให้ตีความเอาผิดกับการหมิ่นประมาททางคอมพิวเตอร์ได้ เป็นต้น

สถานการณ์ Cyber bullying ในต่างประเทศ

จากการสำรวจของสำนักข่าวรอยเตอร์มีสถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งกันทางอินเทอร์เน็ต โดยมีการสำรวจผู้ปกครองใน 24 ประเทศ ซึ่งพบว่าผู้ปกครองกว่าร้อยละ 12 ยอมรับว่าลูกของตนเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 24 ของผู้ปกครองกล่าวว่ารู้จักเด็กในชุมชนที่อาศัยอยู่ ซึ่งเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ยิ่งกว่านั้น ร้อยละ 60 กล่าวว่าลูกๆของตนเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการข่มขู่ การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook

ในต่างประเทศนั้นการกลั่นแกล้งกันทางอินเทอร์เน็ตเป็นประเด็นที่สำคัญ เนื่องจากมีสถิติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูง ในปี พ.ศ. 2554 ศูนย์ศึกษาและวิจัยพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งกันทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying Research Center; <http://cyberbullying.org/>) ระบุว่า มีจำนวนนักเรียนที่เคยถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตกว่าร้อยละ 20 โดยประเด็นในการถูกกลั่นแกล้งที่มากที่สุด ได้แก่ การโพสต์ข้อความที่ทำร้ายจิตใจร้อยละ 13.7 การถูกปล่อยข่าวลือหรือเรื่องเสียหายร้อยละ 12.9 เมื่อถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงจะรู้สึกโกรธมากที่สุด รองลงมาคือรู้สึกเสียใจ และอับอาย ตามลำดับ โดยเหยื่อส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กที่มีความมั่นใจในตัวเองต่ำ (Low Self-Esteem) รายงานจาก AP MTV (ความร่วมมือของเครือข่ายผู้สื่อข่าวและเอ็มทีวี) ระบุว่าเหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่อยู่ในวัยมัธยมนั้นจะมีแนวโน้มฆ่าตัวตายสูง และการถูกกลั่นแกล้งโดยการส่งรูปภาพลามกอนาจาร หรือข้อความเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นปัจจัยสำคัญในการคิดฆ่าตัวตายของเยาวชนมากกว่าการถูกกลั่นแกล้งในรูปแบบอื่น

Shariff (2008) ได้ศึกษาเอกสารและรายงานต่างๆ เกี่ยวกับรายงานการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจดังนี้

ตารางที่ 1 รายงานต่างๆ เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Shariff, 2008)

ประเทศ	รายงานการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
ออสเตรเลีย	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 13 ของนักเรียนที่มีประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เริ่มต้นที่อายุ 8 ปี - ร้อยละ 25 รู้จักคนที่ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - เด็กสาวอายุ 12-15 ปี ร้อยละมีประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
แคนาดา	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ร้อยละ 84 เคยถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - ร้อยละ 23 ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านอีเมล - ร้อยละ 35 ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านห้องสนทนา - ร้อยละ 41 ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านการส่งข้อความ - ร้อยละ 50 รู้จักผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - ร้อยละ 40 ไม่สามารถระบุผู้ที่กลั่นแกล้งได้
จีน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกรณีศึกษาบ้าง, มีสถิติจำนวนหนึ่ง - ส่วนใหญ่ถูกควบคุมโดยกฎหมายด้านอาชญากรรมหรือความมั่นคง - การวิจัยเพิ่งเริ่มต้น

ประเทศ	รายงานการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
อินเดีย	<ul style="list-style-type: none"> - การกลั่นแกล้งผ่านทางโทรศัพท์มือถือเป็นเรื่องปกติสำหรับนักเรียน - นักเรียนร้อยละ 65 เป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งผ่านทางโทรศัพท์ - ร้อยละ 60 กลั่นแกล้งผู้อื่นโดยใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือ
ญี่ปุ่น	<ul style="list-style-type: none"> - มีการศึกษาอย่างเป็นทางการไม่มากนัก - มีกรณีศึกษาจำนวนหนึ่ง
สิงคโปร์	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 14 ของนักเรียน 1,100 คนถูกกลั่นแกล้งผ่านการส่งข้อความ - ร้อยละ 13 ถูกกลั่นแกล้งผ่านทางห้องสนทนา
สหราชอาณาจักร	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 20 ของผู้เยาว์ 770 คนเคยถูกกลั่นแกล้ง - ร้อยละ 73 รู้ตัวผู้กลั่นแกล้ง - ร้อยละ 26 ถูกกระทำโดยคนแปลกหน้า - 1 ใน 20 ตัดสินใจเข้าร่วมการกลั่นแกล้ง - 1 ใน 8 มีการคุกคามผู้อื่น - 1 ใน 12 มีการโพสต์เรื่องแย่ๆ ของผู้อื่นบนบล็อก
สหรัฐอเมริกา	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กอายุ 12-14 ปี ร้อยละ 75-80 เคยถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - ร้อยละ 43 ถูกกลั่นแกล้งขณะกำลังออนไลน์ - ร้อยละ 35 ถูกข่มขู่ออนไลน์ - ร้อยละ 53 เข้าร่วมการทำร้ายบนออนไลน์ - เด็ก 1 ใน 17 ถูกคุกคามออนไลน์ - เด็กอายุ 11-19 ปี 1 ใน 4 ถูกคุกคาม

การเพิ่มขึ้นของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันส่วนหนึ่งเกิดจากเด็กที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันอยู่แล้ว เปลี่ยนวิธีการมาใช้อินเทอร์เน็ตแทนการแกล้งเพื่อนโดยตรงที่โรงเรียน เนื่องจากปลอดภัยจากสายตาของผู้ใหญ่มากกว่า แม้เว็บไซต์หลายแห่งมีผู้ดูแลเป็นผู้ใหญ่และสามารถควบคุมให้ผู้ให้บริการรักษาติกาและใช้ภาษาที่เหมาะสมได้ แต่ผู้กลั่นแกล้งก็อาจหาโอกาสจ้องทำร้ายด้วยการเอาคำพูดของผู้ดูแลไปปรับเปลี่ยนให้ดูแย่ง หรือปล่อยข่าวลือด้านลบต่อเว็บไซต์แห่งนั้นได้เช่นกัน นอกจากนี้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่จบลงแค่ผู้ถูกกลั่นแกล้งจะเป็นผู้ถูกระทำแต่เพียงอย่างเดียว มีโอกาสที่ผู้ถูกระทำสามารถกลั่นแกล้งกลับเพื่อเป็นการเอาคืนได้เช่นกัน จนเกิดเป็นวงจรของการแก้แค้นซ้ำไปซ้ำมาทำให้การกลั่นแกล้งไม่จบสิ้นจนอาจทำให้เกิดปัญหาบานปลายและ

กระทบไปยังผู้อื่นได้ ปัจจุบันนี้หลายประเทศได้ประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอินเทอร์เน็ตแล้ว และระบุว่าผู้ที่ทำตัวเป็นนักเลงไซเบอร์เป็น “อาชญากร” ด้วย แม้แต่การเขียนความคิดเห็นที่เป็นการสบประมาทในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ หรือเพศ ก็ถือเป็นการกระทำความผิดทางกฎหมาย

สถานการณ์ Cyber bullying ในประเทศไทย

ปัญญาสมาคมเพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย (The wisdom Society for Public Opinion Research of Thailand) ได้มีการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการกระทำความรุนแรงทั้งทางกายภาพและการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทย (ศิวพร ปกป้อง และ วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, 2553) มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย ดังต่อไปนี้

- ตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 60 เห็นว่าพฤติกรรมการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์เป็นพฤติกรรมในทางลบและเห็นว่าเป็นเรื่องไม่ควรกระทำ

- ในทางตรงข้าม เมื่อสอบถามถึงทัศนคติของตัวอย่างการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าตัวอย่างเห็นว่าพฤติกรรมการข่มเหงรังแกเป็นพฤติกรรม “ปกติที่ใครๆ ก็ทำ” หรือไม่ ผลการศึกษาชี้ว่า มากกว่า 1 ใน 4 ของตัวอย่างการวิจัย (ร้อยละ 28) เห็นว่าพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกันเป็นพฤติกรรมที่เป็นเรื่องปกติ โดยพฤติกรรมที่แสดงความคิดเห็นด้วยมากที่สุดคือ “ฉันรู้สึกว่ามีผู้กระทำความรุนแรง” “ฉันเห็นว่าทุกคนมีอิสระที่จะทำตามที่ตนเองต้องการ” และ “ฉันเห็นว่าผู้ที่กระทำไต่ร้ายความรุนแรง”

- ร้อยละ 43.1 ระบุว่าตนเองเคยถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์มาแล้ว

- ตัวอย่างกว่าร้อยละ 23.4 ไม่ทราบว่าใครเป็นผู้กระทำ ในขณะที่ร้อยละ 18.1 คาดเดาได้ว่าเพื่อนเป็นคนกระทำ แต่ก็มีอีกร้อยละ 1.6 ที่ทราบว่าบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำ

- เมื่อตัวอย่างโดนรังแกพวกเขามีการแก้ปัญหา โดยร้อยละ 14.6 ตอบโต้หรือรังแกกลับทันที ในขณะที่ร้อยละ 17.4 บอกให้ผู้อื่นทราบ และร้อยละ 9.4 แก้ปัญหาโดยการเก็บไว้คนเดียวไม่บอกใคร เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อมีพฤติกรรมการข่มเหงรังแกบุคคลที่รับรู้ข้อมูลมากที่สุดคือเพื่อน โดยร้อยละ 19.8 บอกเพื่อนให้ทราบ ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 1.9 และ 4.9 ที่ จะบอกคุณครูและผู้ปกครอง

- ประมาณ 1 ใน 3 ของตัวอย่างการวิจัย (ร้อยละ 33.6) ระบุว่า พวกเขาเคยเป็น “ผู้รังแก” บุคคลอื่นผ่านโลกไซเบอร์

จากผลการสำรวจของปัญญาสัมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทยที่ ยกตัวอย่างมาแสดงให้เห็นทราบว่าเยาวชนไทยยังเห็นปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องปกติ จำนวนมากและไม่ระวังถึงภัยที่เกิดขึ้น และเมื่อถูกกลั่นแกล้งก็มักจะมีการตอบโต้กลับ โดยที่ ผู้ปกครองและครูมักไม่ได้รับข้อมูลทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นมักค้นพบก็ต่อเมื่อมีปัญหาร้ายแรงเกิดขึ้นแล้ว

ในประเทศไทยประเด็นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตยังไม่มีความตื่นตัวจาก หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งภายในสถานศึกษาเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็มีกฎหมายที่ใช้ ลงโทษผู้กระทำความผิดจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 แม้ว่าตัวบทกฎหมายนั้นจะมุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดในเชิง เทคนิคเป็นหลัก อาทิ การเข้าถึงระบบ การดักจับข้อมูล หรือการทำให้ข้อมูลเสียหาย เป็นต้น แต่ก็มี บางมาตราที่สามารถนำไปใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เช่นใน มาตรา 16 ซึ่งมีเนื้อความว่า “ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่ง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏ เป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่น นั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการนำเข้าสู่ ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ผู้กระทำไม่มีความผิด ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความ ได้ ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือ บุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย” จากข้อกำหนดดังกล่าวนี้เอง แม้จะไม่ใช้ บทลงโทษโดยตรงสำหรับการกลั่นแกล้งผู้อื่นทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง แต่ก็สามารถใช้เป็นช่องทาง สำคัญในการใช้ลงโทษผู้กลั่นแกล้งผู้อื่นผ่านทางอินเทอร์เน็ตจนก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงได้

อย่างไรก็ตามด้วยปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่มีการเพิ่มขึ้นตามการเติบโต ของเทคโนโลยี ทางภาครัฐก็ไม่ได้มีการนิ่งนอนใจและมีการจัดตั้งกองบังคับการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2552 ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับ เทคโนโลยี สืบสวนสอบสวน ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา และตาม กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับระบบคอมพิวเตอร์ และปัจจุบันได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความ ผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ฉบับใหม่ซึ่งมีการเอาผิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่มี ความทันสมัยและมีขอบเขตกว้างกว่าฉบับเดิม แม้จะยังไม่มีการระบุความผิดที่เกี่ยวข้องกับการ กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง แต่มีช่องทางเพื่อเอาผิดจากพฤติกรรมที่มีลักษณะของการ กลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น เช่น การสแปมข้อความโดยปกปิดที่มาและไม่เปิดช่องให้บอกเลิก

การนำเข้าข้อมูลเท็จมาตรา 14(1) มุ่งเอาผิดการกระทำต่อทรัพย์สินชัดเจนขึ้นแต่ยังเปิดช่องให้ตีความเอาผิดกับการหมิ่นประมาทได้เช่นเดิม การเอาผิดกับการเผยแพร่ภาพตัดต่อที่ไม่เหมาะสมและสามารถทำลายภาพเหล่านั้นได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ในประเทศไทยยังพบว่ามียุทธศาสตร์ต่างๆ ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในระดับหนึ่งผ่านการสนับสนุนทางอ้อมจากการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านอื่นๆ เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการป้องกันตนเองจากภัยในไซเบอร์ และความปลอดภัยในโลกออนไลน์ จึงมีการจัดโครงการสร้างลูกเสือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Cyber Scout) ขึ้นเพื่อสร้างและขยายเครือข่ายอาสาสมัคร Cyber Scout ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของสังคมไทยที่จะเป็นผู้เฝ้าระวังหรือสอดส่องพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพัฒนาต่อไปให้เป็นแบบอย่างแก่เครือข่ายทางสังคมในการส่งเสริมการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม โดยร่วมกันช่วยสอดส่องดูแลภัยอันตรายและเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารที่เป็นภัยต่อสถาบัน รวมถึงความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้เกิดช่องทางสำหรับติดต่อประสานงานเครือข่ายอาสาสมัครอย่างเป็นระบบ ซึ่งโครงการนี้แม้จะมุ่งเน้นการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ แต่การให้ความรู้กับอาสาสมัครเกี่ยวกับภัยบนอินเทอร์เน็ตก็มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้อาสาสมัครหลีกเลี่ยงตัวเองจากการเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการเฝ้าระวังปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ในทางอ้อม หน่วยงานอิสระ เช่น สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) มีการสนับสนุนสื่อและกิจกรรมที่มุ่งเน้นช่วยสนับสนุนให้เด็กรู้เท่าทันสื่อ แม้จะไม่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยตรงแต่การส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้กับเด็กๆ และผู้เกี่ยวข้องก็มีส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้อีกทางหนึ่งเช่นเดียวกัน

การศึกษาการให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน ผู้วิจัยได้สำรวจและพบว่าในแบบเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักพิมพ์ต่างๆ ที่นิยมใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษา มักให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ค่อนข้างน้อย ดังที่แสดงในตารางที่ 2 โดยส่วนมากเนื้อหาวิชาจะมุ่งเน้นไปที่ด้านจริยธรรมในการอินเทอร์เน็ตและมีเนื้อหาไม่มากนัก มักเป็นเพียงหัวเรื่องย่อยในบทใหญ่อีกระดับหนึ่ง เมื่อเนื้อหาที่มีไม่มากทำให้ครูอาจารย์จะให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องน้อยลงตามไปด้วย และส่งผลให้ผู้เรียนยากที่จะเกิดความตระหนักถึงภัยบนอินเทอร์เน็ตตามมาเท่าที่ควร หลักสูตรควรมีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักภัยบนอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักระมัดระวังและป้องกันตนเองจากปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่านี้

ตารางที่ 2 เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในแบบเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของสำนักพิมพ์ต่างๆ ที่นิยมใช้ในโรงเรียน

สำนักพิมพ์	ระดับชั้น	เนื้อหา	ปริมาณ
A	ม.2	มารยาทและข้อปฏิบัติในการใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
		ความปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
	ม.ปลาย	จริยธรรมในโลกของข้อมูล	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
		ผลกระทบจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
B	ม.5	คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
	ม.6	อาชญากรรมคอมพิวเตอร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	1 บท
C	ม.2	คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
	ม.6	ข้อปฏิบัติสำหรับผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
D	ม.2	จริยธรรมในการใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
	ม.4	มารยาทในการใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 หัวข้อย่อยในหัวข้อใหญ่
		จริยธรรมและความปลอดภัย	1 บท
E	ม.6	คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้งานอินเทอร์เน็ต	1 บท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นทางอินเทอร์เน็ตและนิสิตนักศึกษาครู

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีการศึกษาในกลุ่มนิสิตนักศึกษาครู เพื่อศึกษาว่าแนวโน้มของการวิจัยด้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในนิสิตนักศึกษาครู ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจดังที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและนิสิตนักศึกษาครู

ชื่องานวิจัย	ประเภทการวิจัย	สิ่งที่ศึกษา	ผลการศึกษา
A comparative analysis of Cyber bullying perceptions of Preservice educators: canada and turkey (Ryan, Kariuki, & Yilmaz, 2011)	สำรวจ	เปรียบเทียบความเข้าใจว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาสำคัญในโรงเรียนของนิสิตนักศึกษาครู	ทั้งสองประเทศเข้าใจตรงกันว่าเด็กนักเรียนได้รับผลกระทบจากปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต แต่ประเทศตุรกีมีความเชื่อมั่นว่าสามารถระบุและจัดการปัญหาได้ดีกว่า ทั้งสองประเทศมีความเห็นตรงกันว่าควรมีหัวข้อนี้ในหลักสูตรเตรียมความพร้อมครู
An Examination of Preservice Teachers' Perceptions about Cyber bullying (Yilmaz, 2010)	สำรวจ	การรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู	นิสิตนักศึกษาครูยอมรับว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาและเข้าใจผลเชิงลบที่มีต่อนักเรียน รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือของโรงเรียนในการช่วยป้องกันปัญหา นิสิตนักศึกษาครูมีระดับความตระหนักรู้สูง และต้องการฝึกอบรมในระหว่างศึกษา
An Exploratory Study of Cyber bullying with Undergraduate University Students (Walker, Sockman, & Koehn, 2011)	สำรวจ	ประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	ตัวอย่าง 54% และเพศชาย 100% ระบุว่าใครบางคนถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางโทรศัพท์มือถือ facebook และการส่งข้อความเป็นหลัก

ชื่องานวิจัย	ประเภทการวิจัย	สิ่งที่ศึกษา	ผลการศึกษา
Cyber bullying in schools: An examination of preservice teachers' perception (Li, 2008)	สำรวจ	<p>การรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความตระหนัก - การจัดการกับปัญหา - การเตรียมพร้อมรับมือ - ความสำคัญของการให้ความร่วมมือของโรงเรียน 	<p>ส่วนใหญ่เข้าใจถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีต่อนักเรียน และส่วนใหญ่คิดว่าไม่เป็นปัญหาในโรงเรียน นอกจากนี้ส่วนใหญ่มองไม่เห็นความเชื่อมั่นในการรับมือต่อปัญหา แม้ว่าจะมีระดับของความตระหนักในระดับสูง</p>
Cyberethics, Cybersafety, and Cybersecurity: Preservice Teacher Knowledge, Preparedness, and the Need for Teacher Education to Make a Difference (Pusey & Sadera, 2012)	สำรวจ	<p>ความรู้และความเข้าใจของนิสิตนักศึกษาครูเกี่ยวกับจริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต การอินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และการป้องกันภัยบนอินเทอร์เน็ต และความเชื่อมั่นที่จะสอนเนื้อหาเหล่านี้</p>	<p>นิสิตนักศึกษาครูยังไม่มีความพร้อมสำหรับการสอนจริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต การอินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และการป้องกันภัยบนอินเทอร์เน็ต</p>
Exploring the Teachers' Cyber Bullying (Tuncay; Ayas & M.B. Horzum, 2011)	สำรวจ	<p>การรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูประจำการในขอบเขตของเพศ ตำแหน่ง อายุ สาขา และความสามารถในการใช้เครื่องมือที่สามารถจัดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต</p>	<p>การรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูประจำการไม่มีความแตกต่างกันในขอบเขตของเพศ ตำแหน่ง อายุ สาขา และความสามารถในการใช้เครื่องมือ</p>

ชื่องานวิจัย	ประเภทการวิจัย	สิ่งที่ศึกษา	ผลการศึกษา
Effect of Cyber Bullying on The Distrust Levels of Pre-Service Teachers : Internet Addiction as Mediating Variable (Çankaya & Tan, 2011)	สำรวจ	ผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีต่อระดับความไม่แน่ใจของนิสิตนักศึกษาครู	พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อระดับความไม่แน่ใจของนิสิตนักศึกษาครูที่ระดับ .24 อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเพิ่มการติดอินเทอร์เน็ตไปเป็นตัวแปรสอดแทรกอิทธิพลโดยตรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตลดลงเหลือ .14
Pre-Service Teachers' Perceptions of Information Assurance and Cyber Security (Agamba & Keengwe, 2012)	สำรวจ	เปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตนักศึกษาครูที่ศึกษาวิชาเทคโนโลยีกับผู้ใช้คอมพิวเตอร์ทั่วไปเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต	นิสิตนักศึกษาครูขาดแคลนแนวปฏิบัติที่ดีในการป้องกันข้อมูล ผลที่ได้ไม่มีความแตกต่างกับการป้องกันข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ทั่วไป
Reflections of Preservice Information Technology Teachers Regarding Cyber bullying (Akbulut & Çuhadar, 2011)	สำรวจ	การสะท้อนประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งผู้อื่นทางอินเทอร์เน็ตและประสบการณ์การเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งของนิสิตนักศึกษาครูสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ	เพศหญิงมักตกเป็นเหยื่อมากกว่าเพศชาย เครื่องมือหลักที่ใช้ในการกลั่นแกล้งคือโปรแกรมส่งข้อความ อีเมล โทรศัพท์มือถือ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผลกระทบที่เกิดมากที่สุดคือปัญหาทางจิตที่หลากหลาย วิธีการตอบโต้ที่นิยมคือเลิกติดต่อกับผู้กลั่นแกล้ง และติดต่อกับครอบครัว เพื่อนหรือผู้ปกครอง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีการศึกษาในกลุ่มนิสิต นักศึกษาครูที่ยกตัวอย่างมาแสดงให้เห็นว่าการศึกษากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ศึกษาในกลุ่ม นิสิตนักศึกษาครูจะเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาความตระหนักรู้การ กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู และมีบางงานวิจัยที่มีการหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับตัวแปรอื่นๆ ด้วย ตัวแปรที่ ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้มักเกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาว่านิสิตนักศึกษาครูคิดว่าการ กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาสำคัญในโรงเรียนหรือไม่เป็นหลัก จากผลการวิจัยของเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เหล่านี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำข้อมูลเหล่านี้ไปต่อยอดในการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมที่จะสามารถช่วยส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อไป

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการสะท้อนคิดร่วมกัน (Collaborative Reflection)

การสะท้อนคิด (Reflection)

การสะท้อนคิด (Reflection) หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองทบทวน พินิจพิเคราะห์และพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างรอบคอบโดยใช้สติและมีสมาธิ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice) ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงาน และการแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Johns, 2000)

ผู้ที่ใช้กระบวนการสะท้อนคิด (Reflection) เป็นเครื่องมือในการทบทวนประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะเรื่องราวที่มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน หรือมีความซับซ้อน กระบวนการคิดทบทวนใคร่ครวญอย่างเป็นระบบนี้จะทำให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ในอนาคต (Argyris & Schon, 1978)

องค์ประกอบที่สำคัญของการสะท้อนคิดคือ กระบวนการทางปัญญาและความรู้สึกนึกคิด โดยหัวใจของการสะท้อนคิดอยู่ที่ประสบการณ์ของบุคคลที่มีสิ่งเร้าให้เกิดความรู้สึกนึกคิดต่อประสบการณ์นั้น สิ่งเร้าดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่ทำให้แปลกใจหรือสิ่งที่ทำให้ไม่สบายใจ รวมไปถึงความรู้สึกทางบวก และสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่างๆ ซึ่งกระบวนการสะท้อนคิดจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเชื่อมโยงความรู้สึกไปสู่ประสบการณ์ และพยายามที่จะอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้น เปรียบเทียบ หาเหตุผล พร้อมทั้งมีการประเมินการกระทำของตนเอง ดังนั้นการสะท้อนคิดจึงเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์หนึ่งไปสู่อีกประสบการณ์หนึ่งต่อไป (Wong et al., 1997)

การสะท้อนคิดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดหรือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เนื่องจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดและตัดสินใจที่จะเชื่อหรือกระทำใดๆบนพื้นฐานของการสะท้อนคิดอย่างมีเหตุผล ดังนั้นการฝึกสะท้อนคิดจึงเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นการพัฒนาศักยภาพทางปัญญาที่ส่งผลให้มีการปฏิบัติและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้อย่างหลากหลายรูปแบบในชีวิตประจำวันของนักศึกษาและสามารถเกิดขึ้นได้โดยที่นักศึกษาไม่คาดฝันหรือรู้ตัวมาก่อน จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาอยู่เสมอเพื่อไม่พาลังผลออกไปกลั่นแกล้งผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ตจนเกินขอบเขตหรือทำให้ตนเองตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งสามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมทั้งจากปัญหาที่ตนเองเป็นผู้ก่อและปัญหาที่ตนเองเป็นผู้ถูกกระทำ การนำวิธีการสะท้อนคิดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อม

นิสิตนักศึกษาครูให้มีความตระหนักถึงปัญหาการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตและมีความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นต่อไป ผ่านทางการได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเองและประสบการณ์ที่ผู้อื่นประสบมา รวมถึงการวิเคราะห์ วิพากษ์ และประเมินสิ่งที่ปฏิบัติระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง ซึ่งวิธีการสอนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการสะท้อนคิดสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเขียนบันทึก (Journal Writing) การสนทนา (Dialogue) การวิเคราะห์อุบัติการณ์ (Incident Analysis) การอ่านงานเขียนอย่างพินิจพิเคราะห์ (Reading With Reflection) การเขียนบัตรคำ (Talking Cards/ Index Cards) การเขียนแผนผังความคิด (Reflection Mapping) การวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจ (Decision-Making Analysis) การสนทนาโต๊ะกลม (Reflection Roundtables) กระบวนการคิดแบบหมวกหกใบ (Six Thinking Hats) นอกจากนี้ยังมีอีกหลากหลายวิธี ซึ่งบางวิธีใช้สำหรับการสะท้อนคิดในตัวบุคคล หรือการสะท้อนตนเอง (Self-Reflection/Individual Reflection) บางวิธีใช้สำหรับทำเป็นคู่ (Reflection with Partners) หรือสะท้อนคิดเป็นกลุ่มเล็ก (Reflection in Small Groups and Teams)

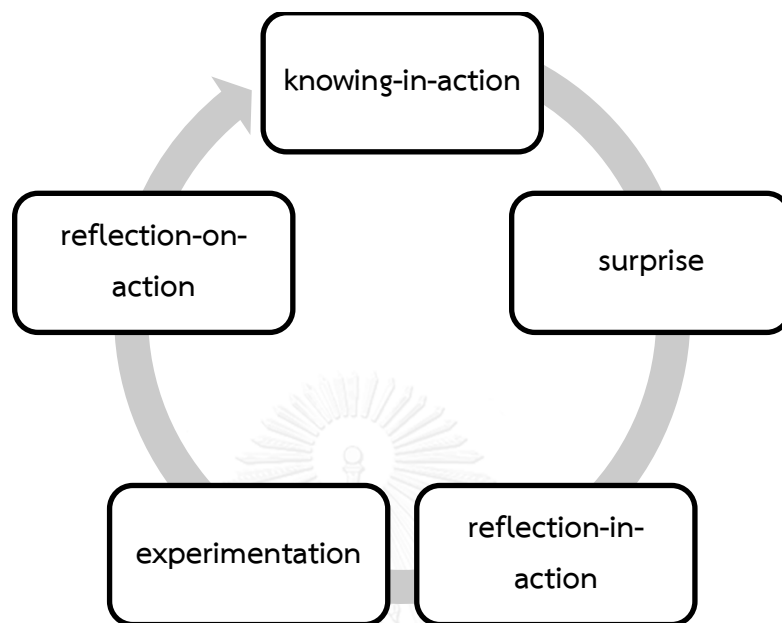
รูปแบบการสะท้อนคิด (Model of reflection)

กระบวนการสะท้อนคิดไม่ได้มีรูปแบบตายตัว มีนักวิชาการหลายคนให้นำเสนอรูปแบบการสะท้อนคิดไว้ด้วยกันหลากหลายรูปแบบ เช่น

Argyris and Schon (1978) ได้เสนอกระบวนการสะท้อนคิดซึ่งมีพื้นฐานมาจากงานวิจัยของ John Dewey ว่ากระบวนการสะท้อนคิดจะเกิดขึ้นสองช่วงเวลา ได้แก่ reflection-in-action คือ กระบวนการที่มีการใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ผ่านมาในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน และ reflection-on-action คือการใคร่ครวญทบทวนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ผ่านไปแล้ว

กระบวนการสะท้อนคิด (Reflection) มักจะเริ่มต้นด้วย 1) knowing-in-action คือ การเกิดความตระหนักในขณะนั้นที่กำลังเผชิญกับข้อสงสัยหรือประสบการณ์ที่ไม่เคยประสบมาก่อน ทำให้เกิด 2) surprise ตามมาด้วย 3) reflection-in-action และ 4) experimentation คือการพยายามใช้ผลลัพธ์หรือข้อสรุป จากการที่มี reflection-in-action มาแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน สุดท้ายจึงเกิด 5) reflection-on-action ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 4

ภาพที่ 2 รูปแบบการสะท้อนคิดของ Schön's (Schön's reflective model) (Argyris & Schon, 1978)

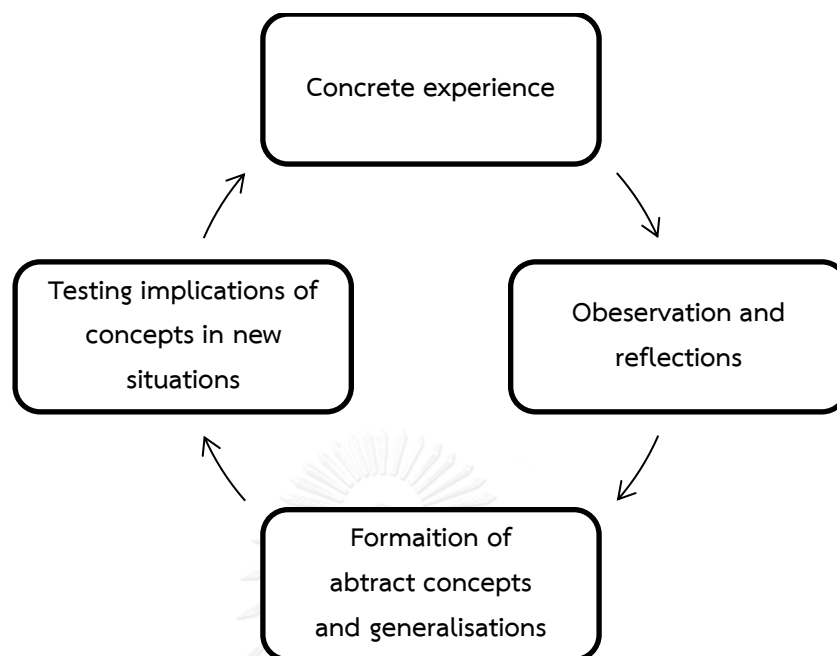

ตารางที่ 4 กระบวนการที่เกิดขึ้นตามแนวคิดการสะท้อนคิดของ Schön's (Argyris & Schon, 1978)

Reflection-in-action	Reflection-on-action
<ul style="list-style-type: none"> - การคิดล่วงหน้า (Think ahead) - การวิเคราะห์ (Analysing) - การใช้ประสบการณ์ (Experiencing) - การตอบสนองอย่างเร่งด่วน (Critically responding) 	<ul style="list-style-type: none"> - การคิดไปถึงสถานการณ์ที่จะตามมาในภายหลัง (Think through subsequence to situation) - การอภิปราย (Discussing) - บันทึกการสะท้อนคิดประจำวัน (Reflective Journal)

Kolb (1984) ได้รับอิทธิพลจากการวิจัยของ Dewey และ Piaget ในปี 1970 ได้พัฒนากระบวนการคิดเป็นรูปแบบการสะท้อนคิดของ Kolb ซึ่งมีจุดเด่นที่มโนทัศน์ของการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning) และการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสารสนเทศให้เป็นความรู้ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์ให้ผู้ปฏิบัติได้สะท้อนประสบการณ์และทำความเข้าใจกับประสบการณ์นั้น และนำความเข้าใจนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นในกระบวนการนี้จะนำไปใช้สถานการณ์ใหม่และกลายเป็นประสบการณ์เดิม จนเกิดเป็นวงจรต่อเนื่องไปเรื่อยๆ (Shields et al., 2001)

ภาพที่ 3 รูปแบบการสะท้อนคิดของ Kolb (Kolb's reflective model) (Kolb, 1984)

Gibbs (1988) ได้พัฒนางจกรการสะท้อนคิดของ Gibbs (Gibbs' reflective cycle) หรือรูปแบบการสะท้อนคิดของ Gibbs (Gibbs' model of reflection) ต่อยอดมาจากวงจรการเรียนรู้ของ Kolb (Kolb's experiential learning cycle) รูปแบบการสะท้อนคิดของ Gibbs มีขั้นตอนการสะท้อนคิดด้วยกันทั้งหมด 7 ขั้น ดังที่แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปขั้นตอนการสะท้อนคิดของตามวงจรของ Gibbs (Gibbs, 1988)

ขั้นตอน	พฤติกรรม	คำถามเพื่อการสะท้อนคิด
1. การบรรยาย (Description)	อะไรเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด (อุบัติการณ์ สถานการณ์ หรือประเด็น แนวคิด)	“เกิดอะไรขึ้น”
2. ความรู้สึก (Feelings)	เรามีปฏิกิริยาอย่างไร หรือรู้สึกอย่างไรต่อสถานการณ์ หรือประเด็นแนวคิดนั้น	“เราคิดและรู้สึกอย่างไรบ้าง”
3. การประเมิน (Evaluation)	อะไรเป็นสิ่งที่ดี และไม่ดีเกี่ยวกับอุบัติการณ์ สถานการณ์ หรือประเด็นแนวคิดนั้น นำสิ่งที่ให้คุณค่ามาใช้ในการตัดสินใจ	“มีประสบการณ์อะไรที่เป็นด้านบวกบ้าง?” และ “มีประสบการณ์อะไรที่เป็นด้านลบบ้าง”
4. การวิเคราะห์ (Analysis)	ใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการมองว่า สถานการณ์นี้เป็นอย่างไร	“เรามีความเข้าใจเหตุผล หรือผลกระทบอะไรบ้างเกี่ยวกับสถานการณ์?”
5. การสรุปภาพรวมทั่วไป (General conclusions)	ใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการสรุป สถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้สรุปได้อย่างไร	“มีอะไรที่เราได้เรียนรู้สถานการณ์ดังกล่าวได้บ้าง”
6. การสรุปแบบเฉพาะเจาะจง (Specific conclusions)	ใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการลงรายละเอียดของข้อสรุปที่ได้ให้มีความชัดเจนขึ้น	“สถานการณ์ดังกล่าวช่วยให้เกิดการเรียนรู้อะไรสำหรับเราโดยเฉพาะ”
7. การวางแผนปฏิบัติในอนาคต (Personal action plans)	ถ้าสถานการณ์นี้เกิดขึ้นอีก เราจะทำอะไรที่แตกต่างไปจากเดิมบ้าง จากการที่ได้เรียนรู้มาจากสถานการณ์นี้เรามีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร	“เราจะทำอย่างไรถ้าเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีก”

จากรูปแบบการสะท้อนคิดต่างๆ ที่ได้มีนักวิชาการได้นำเสนอไว้ สามารถสรุปได้ว่าขั้นตอนการสะท้อนคิดมีขั้นหลักที่สำคัญคือ

1. ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก เป็นการบรรยายประสบการณ์เพื่อถึงความทรงจำเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสะท้อนคิดกลับมา และแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์นั้นภายใต้ประเด็นของการสะท้อนคิด

2. วิเคราะห์กรณีศึกษา ใช้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาวิเคราะห์ประสบการณ์เดิมด้วยเหตุและผลถึงสาเหตุและผลกระทบของปัญหาตามประเด็นของการสะท้อนคิด และประเมินองค์ประกอบต่างๆ สถานการณ์นั้นๆ เพื่อหาคำตอบหรือความรู้ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ต้องการได้

3. สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา เป็นขั้นตอนการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือข้อคิดจากการสะท้อนคิดที่ได้ปฏิบัติมาก่อนหน้า

4. เสนอแนวทางการจัดการสถานการณ์ในอนาคต เป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากสะท้อนคิดจากประสบการณ์ มาพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้สำหรับรับมือสถานการณ์หรือปัญหาเดียวกันที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงการนำไปประยุกต์ในสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

อย่างไรก็ตามรูปแบบสะท้อนคิดต่างๆ เน้นการสะท้อนคิดที่เกิดในตัวของผู้เรียนเอง สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และสะท้อนออกจะมาจากประสบการณ์ของตนเองที่พบเจอเป็นหลักเท่านั้น โดยเป็นมุมมองของผู้เรียนเพียงด้านเดียว แต่จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ต้องการให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดถึงปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านมุมมองที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่หลากหลายเหล่านั้นนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่อาจขึ้นกับทั้งตนเองและผู้อื่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเครื่องมือและกระบวนการอื่นๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อให้การสะท้อนคิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การสะท้อนคิดร่วมกัน (Collaborative Reflective Learning)

รูปแบบการสะท้อนคิดส่วนใหญ่เน้นการสะท้อนคิดส่วนบุคคล การสะท้อนคิดด้วยตัวบุคคลเดี่ยวย่อมมีข้อจำกัดทั้งด้านประสบการณ์เดิมและมุมมองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายและขยายขอบเขตความเป็นไปได้ขององค์ความรู้ จึงมีการพัฒนารูปแบบการสะท้อนคิดจากบุคคลบุคคลเดียวเป็นการสะท้อนคิดร่วมกัน (Collaborative Reflection) ระหว่างสมาชิกที่มีความเกี่ยวข้องในสถานการณ์นั้นๆ เพื่อเป็นการขยายมุมมองต่างๆ ที่มีต่อสถานการณ์นั้นให้มากยิ่งขึ้น และนำไปสู่องค์ความรู้ที่มีความชัดเจนและนำไปใช้ได้ สถานการณ์ที่หลากหลายต่อไป

การสะท้อนคิดร่วมกัน (Collaborative Reflection) เป็นการให้สมาชิกของการสะท้อนคิดมาร่วมกันหาข้อค้นพบในสถานการณ์ที่ทุกคนเกี่ยวข้องร่วมกัน การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดร่วมกัน

จำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ของแต่ละคน ต้องใช้เวลาในการผสมมุมมองที่หลากหลายจากสมาชิกของกลุ่ม และสะท้อนออกมาร่วมกันผ่านวิธีการต่างๆ ลักษณะสำคัญของการสะท้อนคิดร่วมกันคือ “การแบ่งปันประเด็นวิกฤติ (critical opinion sharing)” ในการอภิปราย “การทำทลายความคิดของกลุ่ม (challenging groupthink)” เพื่อหาความคิดที่แตกต่างไปจากมาตรฐาน “การถามผลป้อนกลับ (asking for feedback)” ในวิธีการของตัวเองและ “ทดลองใช้แนวทางทางเลือกนั้น” (Prilla et al., 2013)

ผลการศึกษากการใช้การสะท้อนคิดร่วมกันในการส่งเสริมการเรียนรู้ในการทำงานของ Prilla et al. (2013) พบว่าประสบการณ์การพูดคุยกับบริษัทคู่ค้าเป็นหัวข้อหลักสำคัญในการอภิปรายกับกลุ่มที่ช่วยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีศึกษาและการให้กำลังใจในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน หัวใจสำคัญที่ทำให้เกิดการสะท้อนคิดคือต้องมีการใช้เครื่องมือในการช่วยสนับสนุนให้เกิดความสนใจในหัวข้อที่สะท้อนคิด

การศึกษากการใช้การสะท้อนคิดร่วมกันของ Yukawa (2006) พบว่าการสะท้อนคิดร่วมกันมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งทางด้านความรู้และทัศนคติต่อการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน การใช้เครื่องมือที่ยืดหยุ่นในการสะท้อนคิด เช่น ซอฟต์แวร์การทำงานร่วมกันในรูปแบบ Wiki อีเมล และห้องสนทนาอย่างง่าย มีส่วนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระและสะดวกสบายในการสร้างเนื้อหาของตนเองและสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับรูปแบบการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการสะท้อนคิดร่วมกันมีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และความคิดผ่านทางมุมมองและประสบการณ์ที่หลากหลายของสมาชิกที่มีส่วนร่วมในสถานการณ์เดียวกัน มุมมองและประสบการณ์ต่างๆ เหล่านั้นจะถูกนำมาเชื่อมโยงและพัฒนาเป็นองค์ความรู้ของกลุ่มที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไปได้ อีกทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน อย่างไรก็ตามการสะท้อนคิดร่วมกันควรมีการใช้เครื่องมือเข้ามาช่วยในการสนับสนุนการสะท้อนคิดมีส่วนสำคัญต่อการสะท้อนคิดร่วมกันเป็นอย่างมากเนื่องจากช่วยเพิ่มความสะดวกสบายในการอภิปรายและสะท้อนคิด และทำให้สมาชิกสามารถสนใจอยู่กับหัวข้อได้อย่างชัดเจนขึ้น

การใช้เทคโนโลยีบนเว็บช่วยสนับสนุนสะท้อนคิดร่วมกัน

ในการสะท้อนคิดร่วมกันเครื่องมือบนเว็บต่างๆ สามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสมาชิกของการสะท้อนคิดสามารถเข้าถึงได้จากที่ใดก็ได้ เวลาใดก็ได้ไม่จำกัดเวลา อีกทั้งมีเครื่องมือที่หลากหลายที่สามารถช่วยเป็นช่องทางการนำเสนอความคิดในรูปแบบต่างๆ เช่น รูปภาพ เสียง วิดีโอ แผนผังความคิด เป็นต้น รวมทั้งสามารถสืบค้นข้อมูลและเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลต่างๆ สู่การสะท้อนคิดได้สะดวกกว่าการสะท้อนคิดร่วมกันแบบพบหน้า จากการศึกษาพบว่า Social web application เป็นเทคโนโลยีบนเว็บที่น่าสนใจในการนำมาช่วยในการสนับสนุนการสะท้อนคิดร่วมกันได้เป็นอย่างดี

Social web application เดิมทีพัฒนามาจากโปรแกรมประยุกต์บนเว็บ หรือ Web application ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เขียนขึ้นให้ทำงานภายใต้ Web Server ของผู้ผลิต และสามารถเรียกใช้งานผ่าน Web Browser ต่างๆ ได้ โดยโปรแกรมและข้อมูลการทำงานต่างๆ ของผู้ใช้จะถูกติดตั้งและจัดเก็บที่ Server ของผู้ผลิตแทนที่จะดาวน์โหลดมาติดตั้งไว้บนเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ ซึ่งโปรแกรมประยุกต์บนเว็บ สามารถใช้งานแทนโปรแกรมทั้งแบบ Desktop และแบบ Client - Server (Fowler & Stanwick, 2004; Vora, 2009) เช่น ในคอมพิวเตอร์มีโปรแกรม Outlook สำหรับจัดการอีเมล บนเว็บก็จะมีบริการเว็บเมลต่างๆ ที่สามารถทำงานแบบเดียวกันได้ หรือ Google มีการพัฒนา Google Docs เพื่อใช้สำหรับการจัดการเอกสารเช่นเดียวกับ MS-Office ของ Microsoft ปัจจุบันนี้เว็บไซต์สำหรับแบ่งปันวิดีโออย่าง Youtube ก็มีเครื่องมือให้ตัดต่อวิดีโอออนไลน์ เว็บไซต์สำหรับแบ่งปันรูปภาพอย่าง Flickr ก็จะมีเครื่องมือสำหรับตกแต่งรูปภาพให้บนเว็บ เช่นเดียวกับโปรแกรมตกแต่งภาพในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนแต่โปรแกรมประยุกต์บนเว็บทั้งสิ้น

Vora (2009) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้โปรแกรมประยุกต์บนเว็บ คือสามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยเปิดใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ต่างๆ ได้ทันทีโดยไม่ต้องติดตั้งโปรแกรมสามารถใช้งานผ่านเว็บไซต์ได้กับทุกระบบปฏิบัติการ ลักษณะการใช้งานที่มีความคล้ายคลึงกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วไป นอกจากนี้โปรแกรมประยุกต์บนเว็บ ส่วนมากมักจะให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอต่อการใช้งานทั่วไป และพัฒนาโดยใช้เว็บเทคโนโลยีมาตรฐานที่ผู้ใช้ทุกคนมีความพร้อมอยู่แล้ว อีกทั้งยังมีเครื่องมือสำเร็จสำหรับใช้พัฒนาต่อยอดได้อีกด้วย

Social web application นั้นถูกพัฒนาต่อเนื่องจากโปรแกรมประยุกต์บนเว็บซึ่งมีจุดประสงค์พัฒนาเพื่อเพิ่มความสะดวกในการทำงานต่างๆ ให้สามารถทำงานจากที่ใดก็ได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต (Tantaphalin, 2012) มาพัฒนาต่อยอดโดยเพิ่มคุณสมบัติในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันให้สามารถแบ่งปันให้ผู้อื่นสามารถเข้ามาชมหรือเข้ามาแก้ไขชิ้นงานได้ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น การแสดงความคิดเห็น การให้คะแนน การส่งข้อความ การแก้ไขและสร้างชิ้นงานร่วมกัน

การทำกิจกรรมร่วมกันบนระบบ ทำให้เกิดสังคมของผู้มีความสนใจเรื่องเดียว จนเกิดเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ขนาดใหญ่ขึ้นมาบนอินเทอร์เน็ต Social web application อาจเป็นที่รู้จักกันในชื่ออื่นๆ อีกหลายชื่อ เช่น Social Media, Social technologies, Social software, Web 2.0, Conversation technologies, Social computing และ Social Networking (Winkelen & McKenzie, 2011) ซึ่งทุกคำล้วนแต่หมายถึงโปรแกรมประยุกต์บนเว็บลักษณะเดียวกันทั้งสิ้น เพียงแต่อาจจะมีการนิยามความหมายที่แตกต่างกันไปตามบริบทการนำเสนอของแต่ละคำ แต่ทุกๆ คำจะหมายถึงโปรแกรมบนเว็บหรือเว็บไซต์ในลักษณะเดียวกันที่สามารถสร้างและแบ่งปันข้อมูล เกิดเป็นสังคมระหว่างกันได้ทั้งสิ้น โดย Social web application จะมีขอบเขตของความหมายที่กว้างและครอบคลุมคำต่างเหล่านี้ๆ ได้ชัดเจนที่สุด

จุดเด่นที่สำคัญของ Social web application ที่ทำให้เข้าถึงคนหมู่มากในปัจจุบัน เนื่องจากความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารที่สนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกันในโลกอินเทอร์เน็ตซึ่งมีจำนวนและทางเลือกที่หลากหลาย รวมทั้งขอบเขตที่กว้างทำให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม (Winkelen & McKenzie, 2011) ซึ่งสอดคล้องกับที่นักวิชาการต่างๆ ได้ทำการวิจัยไว้ เช่น

ศรัณยา หวังเจริญตระกูล (2553) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะใช้เว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมเพื่อติดต่อสื่อสารกับเพื่อนเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันและทำในสิ่งที่ทำไม่ได้ในชีวิตจริงหรือทำในชีวิตจริงได้ยาก โดยพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ดังกล่าวของเด็กกลุ่มนี้จะไม่ค่อยมีผลกระทบต่อสังคม นักเรียนจะใช้เว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมเพื่อสนองความต้องการของตัวเองและสนองความต้องการทางสังคม รูปแบบของเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมมีผลต่อการเลือกใช้เว็บไซต์ดังกล่าวของผู้ใช้กลุ่มนี้

ภาสกร จิตรไคร์ครวญ (2553) พบว่าระดับการนำเสนอตัวตนต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสื่อสารของผู้ใช้บนสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์

เมธาวิ พิเศษพัฒน์ (2553) พบว่าแรงจูงใจในการนำเสนอและบอกต่อข้อมูลข่าวสารในเครือข่ายสังคมทวิตเตอร์ เกิดจากความต้องการ ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการอำนาจ ความต้องการทำร้ายผู้อื่นหรือตนเอง ความต้องการมีเพื่อน และความต้องการด้านอื่นๆ

ธฤตวัน ไชยวสุ (2553) การสื่อสารเพื่อแสดงออกของทุนสร้างสรรค์ผ่านเว็บ 2.0 ของผู้ประกอบการทางความคิดสร้างสรรค์ชาวไทยมีลักษณะการสื่อสารที่สำคัญที่สุด 3 ลักษณะคือ การประชาสัมพันธ์ทั้งในส่วนของข่าวสารและทุนสร้างสรรค์ การแสดงและจัดเก็บผลงาน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ รวมถึงประสบการณ์ส่วนตัวกับผู้ใช้บล็อกคนอื่นๆ

Lampe et al. (2011) พบว่าทำให้ผู้เรียนใช้ Facebook ในการจัดการกิจกรรมในชั้นเรียน ส่วนใหญ่มาจากการใช้เครื่องมือต่างๆ มีอิทธิพลต่อนิสัยในการทำงานร่วมกันของผู้เรียน

จากงานวิจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะของ Social web application มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการใช้งานของผู้ใช้ได้ง่ายเนื่องจากมีเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมออนไลน์ร่วมกันที่หลากหลาย การนำประยุกต์นำเครื่องมือต่างๆ เหล่านี้เข้ามาช่วยในการสะท้อนคิดร่วมกันผ่านทางออนไลน์น่าจะสามารถช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียนได้จากความสอดคล้องในชีวิตประจำวันของผู้เรียนนั่นเอง

ตัวอย่างของการใช้ Social web application ในการเรียนการสอน

แม้ว่า Social web application ส่วนใหญ่จะไม่ได้พัฒนาขึ้นสำหรับการสอนออนไลน์โดยตรง แต่ด้วยด้วยคุณสมบัติการทำงานทั่วไปของ Social web application หลายๆ เว็บไซต์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนออนไลน์ได้เป็นอย่างดีทั้งเป็นเครื่องมือหลักในการสอนออนไลน์ หรือเป็นเป็นเครื่องมือเสริมประสิทธิภาพให้การเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-based Instruction: WBI) หรือระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning management system: LMS) ด้วยคุณสมบัติของความง่ายในการใช้งาน และความเข้ากันได้กับชีวิตประจำวัน รวมทั้งเครื่องมือและทางเลือกที่หลากหลาย ทำให้มีนักวิชาการมากมายได้ให้ความสนใจกับการนำ Social web application ไปใช้สนับสนุนด้านการศึกษาและพัฒนาเป็นงานวิจัยต่างๆ เพื่อศึกษาในแง่มุมต่างๆ ของการใช้ Social web application ในการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

Klein and Nguyen (2011) ต้องการแก้ปัญหาระยะเวลาในการอบรมทั่วไปซึ่งใช้ระยะเวลานานและมีค่าใช้จ่ายมาก เพื่อลดปัญหาดังกล่าวการใช้โอเอซิสออนไลน์เข้ามาช่วยสนับสนุนจะช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ในการฝึกอบรม และ EPSS จะช่วยสนับสนุนข้อมูลและเครื่องมือที่จำเป็นให้กับพนักงาน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ใช้ EPSS อย่างเดียว กับกลุ่มที่ใช้ EPSS และ WBT มีคะแนนปฏิสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่ใช้ WBT เพียงอย่างเดียว

Lampe et al. (2011) ศึกษาวิธีการใช้ Facebook ของผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้อันร่วมกันในชั้นเรียน เช่น การจับกลุ่ม การเรียนรู้กระบวนการทำงาน เป็นต้น เพื่อพิสูจน์ว่าผู้เรียนสามารถใช้ Facebook เป็นเครื่องมืออย่างไม่เป็นทางการในการจัดการประสบการณ์ในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ทำนายการประเภทของการใช้งานด้วย ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแรงจูงใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันผ่าน Facebook ของผู้เรียนสามารถทำนายพฤติกรรมจัดการชั้นเรียนของผู้เรียนได้ ส่วนบริบทด้านสังคม จิตใจ และความเข้มข้นในการใช้ Facebook ไม่ทำนายผลทางบวกหรือทางลบของพฤติกรรมจัดการชั้นเรียนของผู้เรียน สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนใช้ Facebook ส่วนใหญ่มาจากการใช้เครื่องมือต่างๆ ที่มีผลไปยังนิสัยในการทำงานร่วมกันของผู้เรียน

Liu, Horton, Olmanson, and Toprac (2011) ศึกษาแรงจูงใจและความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักร่วมกับสื่อประเภทใหม่ๆ ความเป็นมาของการศึกษามาจากการที่งานวิจัยจำนวนมากได้กล่าวถึงพบว่าเนื้อหาของการเรียนการสอนความสัมพันธ์อย่างมากต่อแรงจูงใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้สื่อการสอนรูปแบบใหม่ๆ จึงเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความท้าทายในการเพิ่มแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักร่วมกับสื่อใหม่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียน

ภณิชนา ชมสุวรรณ (2553) ได้ศึกษาความคิดเห็นในการใช้ Google Docs ในการทำงานออนไลน์แบบร่วมกันของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย พบว่านักศึกษาที่เคยใช้และไม่เคยใช้ Google Docs มีความคิดเห็นต่อการทำงานออนไลน์แบบร่วมกันโดยใช้ Google Docs ในระดับมากที่สุดได้แก่สมาชิกกลุ่มสามารถร่วมกันทำงานในเวลาเดียวกัน Google Docs แสดงให้เห็นถึงการทำงานของกลุ่มที่ร่วมมือและไม่ร่วมมือได้เหมาะสมที่จะใช้ในการทำงานกลุ่มและมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและนักศึกษาพึงพอใจและจะนำ Google Docs ไปใช้ในการทำงานกลุ่มต่อไป

ปิยพจน์ ตัณฑะผลิน และคณะ (2554a) ได้เสนอแนวทางการนำโปรแกรมประยุกต์บนเว็บต่างๆ มาใช้ประยุกต์ในการประกอบการสอนออนไลน์ของผู้สอน ยกตัวอย่างเช่น การประยุกต์ใช้ Google Docs (Documents) เป็นวิกิอย่างง่าย การสร้างแบบสอบถาม/แบบทดสอบออนไลน์ด้วย Google Docs (Forms) การนำเสนอเอกสารออนไลน์ด้วยเว็บไซต์ Scribd ระดมสมองและสร้างแผนผังความคิดออนไลน์ร่วมกันบน Spiderscribe.net และการแบ่งปันหน้าจอออนไลน์ด้วย join.me เพื่อจัดการเรียนการสอนทางไกล เป็นต้น การใช้โปรแกรมประยุกต์บนเว็บช่วยในการสอนออนไลน์นี้ ซึ่งแม้ว่าผู้สอนจะไม่มีความสามารถในการพัฒนาเว็บไซต์มากก็สามารถจัดการสอนออนไลน์ที่มีความหลากหลายได้ เนื่องจากโปรแกรมประยุกต์บนเว็บเหล่านี้มีความสามารถในการทำงานสมบูรณ์ในตัวของมันเองอยู่แล้ว อีกทั้งโปรแกรมประยุกต์บนเว็บเหล่านี้ยังสามารถใช้งานได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

ปิยพจน์ ตัณฑะผลิน และคณะ (2554b) ได้เสนอแนวทางการเล่าเรื่องดิจิทัลผ่านทางเว็บ 2.0 และได้ยกตัวอย่างวิธีการใช้เว็บ 2.0 ต่างๆ ในการเล่าเรื่องดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหาการเล่าเรื่องในชั้นเรียนที่อาจจะทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นเต้นหรือไม่กล้าที่จะนำเสนอ รวมทั้งเวลาที่จำกัดซึ่งทำให้การเล่าเรื่องในชั้นเรียนอาจจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เช่น เล่าเรื่องผ่านการเขียนบล็อกร่วมกัน เล่าเรื่องดิจิทัลผ่านงานนำเสนอออนไลน์บนเว็บไซต์ Slideshare ร่วมกันเล่าเรื่องดิจิทัลจากภาพบนเว็บไซต์ VoiceThread เล่าเรื่องดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสร้าง Scrapbook Online ร่วมกัน เป็นต้น จะทำให้ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องของ

ตนเองเวลาใดก็ได้ที่สะดวก ผู้อื่นก็สามารถเข้ามาดูได้หลายครั้งโดยที่ผู้เล่าไม่จำเป็นต้องเล่าเรื่องของตนเองใหม่และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากการเล่าเรื่องระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ Social Web Application ต่างๆ ในการศึกษาแสดงให้เห็นว่า Social Web Application สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้หลายวิธี เป็นเครื่องมือที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาได้ทั้งด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัย ด้วยความยืดหยุ่นในการใช้งานนี้เองจึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการสะท้อนคิดร่วมกันออนไลน์ อย่างไรก็ตามการใช้ Social Web Application ในการศึกษาก็ต้องมีความระมัดระวัง ถ้าการใช้งานนั้นซับซ้อนจนเกินไปหรือไม่เข้ากับผู้เรียนอาจจะส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ผลการศึกษาของ Kara and Yesilyurt (2008) ให้ข้อคิดที่น่าสนใจว่าการใช้ซอฟต์แวร์ที่ให้ความรู้ควบคู่กับความบันเทิงจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนได้ดีกว่าซอฟต์แวร์ที่ให้ความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ก็เพิ่มโอกาสทำให้เกิดความเข้าใจในมโนทัศน์คลาดเคลื่อนเช่นเดียวกัน แม้ว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นก็ตาม เช่นเดียวกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย Social Web Application ก็ควรจะระมัดระวังการเข้าใจมโนทัศน์คลาดเคลื่อนของผู้เรียนด้วย

เนื่องจาก Social Web Application มีความหลากหลาย การเลือกใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมจึงต้องมีการไตร่ตรองให้มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ผู้สอนต้องการ Poore (2012) ได้ให้ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจในการเลือกใช้เครื่องมือต่างๆ ไว้ดังนี้

1. สิ่งใดเป็นความรู้หรือมโนทัศน์ที่มุ่งเน้นต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ (ความเข้าใจ, มโนภาพ, การประยุกต์ใช้, การวิเคราะห์, บทวิจารณ์ หรืออื่นๆ)
2. รูปแบบของการแลกเปลี่ยนที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมเป็นอย่างไร (การแลกเปลี่ยนความรู้, การเรียนรู้ร่วมกัน, การสร้างเครือข่าย, การถกประเด็นความคิดเห็น)
3. ผู้เรียนจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ดีที่สุดอย่างไร (ผ่าน Social Media หรือเครื่องมืออย่างอื่น)

จากแนวทางการเลือก Social Web Application เพื่อใช้สำหรับการเรียนสอนดังกล่าวสามารถนำสรุปได้ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตัวอย่างเครื่องมือที่สามารถช่วยสนับสนุนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Poore, 2012)

วัตถุประสงค์ของการเรียน	เครื่องมือที่สามารถช่วยสนับสนุน
วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า	<ul style="list-style-type: none"> - แอนิเมชันและ comic strip - บล็อก - คลิปต่างๆ - เกม - แผนผังความคิด - Podcasting - สไลด์โชว์ - วิดีโอและเว็บแบ่งปันวิดีโอ - วิกี
ระดมสมอง	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการส่งข้อความทันทีและการสนทนาออนไลน์ - คลิปต่างๆ - แผนผังความคิด - โพลและแบบสำรวจ - Skype และ VOIP - เครื่องช่วยสังคมออนไลน์
เรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration)	<ul style="list-style-type: none"> - แอนิเมชันและ comic strip - ระบบการส่งข้อความทันทีและการสนทนาออนไลน์ - เครื่องมือสร้างชิ้นงานออนไลน์ - เกม - แผนผังความคิด - Podcasting - สไลด์โชว์ - Skype และ VOIP - เครื่องช่วยสังคมออนไลน์ - วิดีโอและเว็บแบ่งปันวิดีโอ - วิกี

วัตถุประสงค์ของการเรียน	เครื่องมือที่สามารถช่วยสนับสนุน
สื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - แอนิเมชันและ comic strip - บล็อก - Bookmarking - ระบบการส่งข้อความทันทีและการสนทนาออนไลน์ - คลิปต่างๆ - เครื่องมือสร้างชิ้นงานออนไลน์ - เกม - แผนผังความคิด - เว็บแบ่งปันรูปภาพ - Podcasting - โพลและแบบสำรวจ - เครือข่ายสังคมออนไลน์ - RSS - Skype และ VOIP - สไลด์โชว์ - วิดีโอและเว็บแบ่งปันวิดีโอ - วิกี
สรุปและสร้างองค์ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - แอนิเมชันและ comic strip - บล็อก - เกม - แผนผังความคิด - Podcasting - โพลและแบบสำรวจ - สไลด์โชว์ - วิดีโอและเว็บแบ่งปันวิดีโอ - วิกี
ให้ผลป้อนกลับ	<ul style="list-style-type: none"> - บล็อก - ระบบการส่งข้อความทันทีและการสนทนาออนไลน์ - Podcasting

วัตถุประสงค์ของการเรียน	เครื่องมือที่สามารถช่วยสนับสนุน
	<ul style="list-style-type: none"> - โพลและแบบสำรวจ - Skype และ VOIP - เครื่องข่ายสังคมออนไลน์
การสืบสอบ ค้นหา และรวบรวมข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> - Bookmarking - คลิปต่างๆ - เครื่องมือสร้างชิ้นงานออนไลน์ - โพลและแบบสำรวจ - RSS
สร้างเครือข่าย	<ul style="list-style-type: none"> - เกม - คลิปต่างๆ - เว็บแบ่งปันรูปภาพ - Skype และ VOIP - เครื่องข่ายสังคมออนไลน์
แบ่งปันวัตถุ	<ul style="list-style-type: none"> - แอนิเมชันและ comic strip - บล็อก - Bookmarking - คลิปต่างๆ - เครื่องมือสร้างชิ้นงานออนไลน์ - เว็บแบ่งปันรูปภาพ - RSS - สไลด์โชว์ - เครื่องข่ายสังคมออนไลน์ - วิดีโอและเว็บแบ่งปันวิดีโอ - วิกิ
สร้างและแบ่งปันข้อคิดเห็น	<ul style="list-style-type: none"> - บล็อก - การระดมสมองและแผนผังความคิดออนไลน์ - Podcasting - โพลและแบบสำรวจ

วัตถุประสงค์ของการเรียน	เครื่องมือที่สามารถช่วยสนับสนุน
	<ul style="list-style-type: none"> - สไลด์โชว์ - เครื่องถ่ายสังคมออนไลน์
นำเสนอและอภิปราย	<ul style="list-style-type: none"> - แอนิเมชันและ comic strip - บล็อก - Bookmarking - การระดมสมองและแผนผังความคิดออนไลน์ - คลิปต่างๆ - เครื่องมือสร้างชิ้นงานออนไลน์ - เว็บแบ่งปันรูปภาพ - Podcasting - RSS - สไลด์โชว์ - เครื่องถ่ายสังคมออนไลน์ - วิดีโอและเว็บแบ่งปันวิดีโอ - วิกี
จัดเก็บและจัดการข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> - Bookmarking - คลิปต่างๆ - เครื่องมือสร้างชิ้นงานออนไลน์ - เว็บแบ่งปันรูปภาพ - RSS - วิกี
สร้างมโนภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - แอนิเมชันและ comic strip - เกม - แผนผังความคิด - เว็บแบ่งปันรูปภาพ - สไลด์โชว์ - วิดีโอและเว็บแบ่งปันวิดีโอ

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน

ความหมายของกรณีศึกษา

กรณีศึกษาเป็นกลวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อมุ่งหวังถึงผล การเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ ซึ่งมีนักการศึกษา และนักวิชาการหลายคนให้ความหมายไว้ดังนี้

Cliff (1999) กล่าวว่า การเรียนด้วยกรณีศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีใน การแสดงออกถึงหลักการ เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันออกมาในรูปแบบของเรื่องราว การวาดรูป เอกสารรายงาน ข่าว บทประพันธ์ ปัญหา สถานการณ์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการแสดงออก ของการสอน ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปรายกลุ่มย่อยโดยเน้นทักษะการทำงานเป็นทีม และ การเรียนที่เน้นการแก้ปัญหาเป็นหลัก เมื่อร่วมกับกรณีศึกษาแล้วกรณีศึกษาจะทำให้ผู้เรียนสามารถ เกิดการเรียนรู้และเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหา และการตัดสินใจได้ดี

Jonassen (2011) กล่าวว่ากรณีศึกษามีคุณลักษณะและแบบแผนที่สำคัญต่อการรวบรวม และอธิบายถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะดึงความรู้จาก ประสบการณ์กรณีศึกษาในอดีตมาประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาใหม่ได้

สมพงษ์ จิตระดับ (2530) กล่าวว่า กรณีศึกษาคือสื่อการสอนที่สร้างขึ้นบนระบบปัญหาและ การให้ข้อมูลที่น่าสนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและทักษะในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ ทหารตัดสินใจ การให้เหตุผล และมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้

วารี ธิระจิตร (2534) กรณีศึกษามีลักษณะเป็นเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเด็ก เป็นเรื่องที่มีประเด็นปัญหาและยังหาข้อยุติไม่ได้ หรืออาจเป็นเรื่องที่สมบูรณ์ในตัวเองแต่จะสร้างให้ เด็กรู้จักอภิปราย ถกเถียง และคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจจากเหตุผลและการให้แนวทางในการแก้ปัญหานั้นๆ

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2542) กล่าวว่า กรณีศึกษาหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น หรือคำบรรยาย เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วเพื่อการศึกษาเรียนรู้ด้วยการออกแบบและเขียนเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นเพื่อ ใช้เป็นสื่อ หรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ชัดเจนเพื่อการศึกษา กรณีศึกษามี ได้หลายรูปแบบ มีได้ทั้งเรื่อง (กรณี) ที่เขียนขึ้นอย่างสั้นๆ เพียง 2-3 บรรทัดหรือเพียง 1-2 หน้ากระดาษ หรือยาวเป็นหลายสิบหน้ากระดาษ หรือมีตาราง ตัวเลข หรือสถิติประกอบจำนวนมาก หรือรวมทั้งมีสื่อที่เป็นภาพจากวีดิทัศน์ หรือฟิล์มก็ได้

ทิตินา แคมมณี (2559) ให้ความหมายของกรณีศึกษาว่า คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้เรียนเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็น ข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

จากนิยามและความคิดเห็นของนักวิชาการ นักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่ากรณีศึกษา หมายถึง เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่สร้างขึ้นมาจากเรื่องจริงซึ่งมีประเด็นหรือปัญหาสำคัญสำหรับผู้เรียนได้เรียนรู้จากข้อมูลหรือปัญหาที่เกิดขึ้น และสามารถใช้เป็นข้อมูลหรือการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกรณีศึกษานั้นได้

คุณลักษณะและประเภทของกรณีศึกษา

Mason, Mayer, and Ezell (1982) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายและลักษณะการใช้กรณีศึกษาไว้ดังนี้

1. จุดเน้นของการใช้กรณีศึกษาไม่ใช่ทฤษฎีหรือหลักการที่เป็นนามธรรม แต่เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและหลักการต่างๆ กับปัญหาทั้งหลายที่มีอยู่ในสถานการณ์นั้น
2. เป็นการวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อหาข้อตกลงว่า อะไรและสิ่งใดสามารถปฏิบัติการได้ภารกิจที่สำคัญของการใช้กรณีศึกษาต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า คือการสอนให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่ยุ่ยาก ซับซ้อน หรือปัญหาที่มีรูปแบบตายตัวได้ โดยวิธีการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนคิดขึ้นมาขึ้น อาจจะไม่ได้กระทบสภาพปัญหานั้นเลย

Reynolds (1980) ได้แบ่งประเภทของกรณีศึกษาไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1. The background case เป็นกรณีศึกษาที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นการให้ข่าวสารข้อมูลความเป็นจริงแก่ผู้เรียนในสถานการณ์เฉพาะที่ผู้เขียนต้องการ ซึ่งผู้เรียนสามารถรับข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์จริงๆ ได้โดยง่าย การใช้ background case นี้เหมาะกับผู้เรียนที่มีประสบการณ์ทำงานมาแล้วมากกว่า

2. The exercise case เป็นกรณีศึกษาที่คล้ายคลึงกับ background case แต่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเทคนิคต่างๆ จากกรณีตัวอย่างที่เขียนขึ้นจากสถานการณ์ที่เป็นจริงมากกว่าเป็นแบบฝึกหัดทางวิชาการ

3. The situation case เป็นกรณีศึกษาที่เขียนขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามที่ผู้เขียนต้องการ ไม่ว่าจะเป็เหตุการณ์ของความสำเร็จหรือความล้มเหลว

4. The complex case เป็นประเภทหนึ่งของ situation case แต่เหตุการณ์และข้อมูลที่เขียนในกรณีตัวอย่างแบบนี้มีความยุ่งยากและซับซ้อนมากกว่า ข้อมูลที่จะให้เป็นเพียงผิวเผินซึ่งดูเหมือนจะไม่มีความสัมพันธ์กัน และอาจทำให้ผู้เรียนเกิดการไขว้เขวได้ ถึงแม้ในความเป็นจริงแล้วข้อมูลจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันก็ตาม

5. The decision case กรณีศึกษาแบบนี้มีความแตกต่างจากกรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด เพราะ decision case ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ จากข้อมูลที่

กำหนดให้ในกรณีตัวอย่าง และฝึกตัดสินใจว่าจะทำอะไรในเหตุการณ์นั้นๆ แล้วเขียนเป็นแผนปฏิบัติการ (action plan) ขึ้น

6. The in-tray case เป็นกรณีศึกษาที่เขียนขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากเอกสารต่างๆ ที่เข้ามาสู่โต๊ะเก้าอี้ หรือตะแกรงของผู้เขียนกรณีศึกษา กรณีศึกษานี้จะให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนและผู้เรียนจะถูกจำกัดเวลาในการศึกษาเพื่อตัดสินใจดำเนินการในแต่ละเรื่องที่กำหนดให้

7. The critical incident case กรณีศึกษาแบบนี้ผู้เรียนจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข้อๆ ซึ่งไม่ครบสมบูรณ์ ข้อมูลอื่นๆ จะให้ได้ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีการถามเพิ่มเติม จนกว่าข้อมูลที่เพิ่มให้เพียงพอต่อการเข้าใจของผู้เรียนในการแก้ปัญหากรณีตัวอย่างนั้น critical incident case เหมาะสำหรับการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการถามคำถามที่ถูกต้อง

8. The sequential case เทคนิคของการใช้กรณีศึกษาแบบนี้คือการหยุดเรื่องหรือสถานการณ์ที่จุดวิกฤติ (critical point) ของกรณีศึกษา แล้วให้ผู้เรียนทำนายผลของเหตุการณ์นั้นๆ ในขณะที่หยุดเรื่องนั้นไว้ ต่อจากนั้นจึงให้ผู้เรียนทราบเรื่องราวต่อไป แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลของการคาดการณ์หรือทำนายล่วงหน้ากับการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงของกรณีศึกษานั้น

9. The role play case เป็นการศึกษาโดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกรณีตัวอย่าง จะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และความรู้สึกโดยตรงจากเหตุการณ์นั้นในกรณีศึกษา

คุณลักษณะที่สำคัญของกรณีศึกษา คือการสร้างเหตุการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการเผชิญหน้ากับปัญหาที่ยุ่งยาก ซับซ้อน หรือปัญหาที่ไม่มีรูปแบบตายตัว เพื่อหาวิธีการหรือประยุกต์ใช้ทฤษฎี หลักการต่างๆ มาใช้เพื่อการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งกรณีศึกษามีหลายประเภท แต่การนำกรณีศึกษาแบบใดมาใช้ต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมในการนำกรณีศึกษา มาใช้ประกอบด้วย

คุณค่าของการเรียนด้วยกรณีศึกษา

กรณีศึกษาถูกนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ เช่น ด้านการจัดการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์ นอกจากนั้นกรณีศึกษายังได้รับความนิยมในทางครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ โดยเฉพาะด้านการออกแบบการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี จึงนับว่ากรณีศึกษามีความสำคัญที่จะนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Flynn & Klein, 2001)

การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาต้องการให้ครูเป็นติวเตอร์ (Tutor) ผู้แนะนำ (Guide) ผู้ฝึกสอน (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitation) บทบาทของผู้สนับสนุนที่พบบ่อยๆ คือการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน กรณีศึกษาเป็นการเปลี่ยนจุดสนใจของการเรียนรู้จากการจดจำข้อเท็จจริงสู่การประยุกต์ใช้โมโนทัศน์ ทฤษฎี เทคนิคการปฏิบัติ และปัญหาที่แท้จริง (Albanese & Mitchell, 1993; Carlson & Schodt, 1995) ผลการใช้กรณีศึกษาต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาและใช้ทักษะคิดวิเคราะห์ กรณีศึกษาและเสนอแนะคำตอบที่แท้จริงสู่ความเข้าใจในทฤษฎีที่ดีขึ้น

การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาเป็นวิธีการที่ให้ผลดีกว่าการสอนปกติแบบบรรยาย (Julian, Kinzie, & Larsen, 2000) เนื่องจาก

1. การนำเสนอปัญหาที่มีความซับซ้อนและกำกวมที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมากกว่า
2. แสดงกรอบการทำงานของกระบวนการแก้ปัญหาที่ชัดเจนทั้งของผู้ที่ไม่เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา (ผู้เรียน) และผู้ที่เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา (ผู้สอน)
3. สนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนากลยุทธ์ในการแก้ปัญหาลงมืออย่างมีความหมายไปสู่มีอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาสามารถช่วยผู้เรียนในการนำคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ ดังนี้

1) การมองภาพรวมของปัญหาภายใต้หลักการที่เหมาะสม (Focus on the big picture) ผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหามองลึกถึงมโนทัศน์ของปัญหาภายใต้หลักการที่เหมาะสมในขณะที่ผู้ที่ไม่ชำนาญในการแก้ปัญหาจะมองปัญหาแค่ผิวเผินในการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา

2) ทำงานแก้ปัญหาจากสิ่งที่รู้แล้ว (Work forward from what they know) ผู้เชี่ยวชาญมักสร้างสิ่งต่างๆ จากสิ่งที่รู้แล้ว สร้างสมมติฐานและมองหาสารสนเทศเพื่อทดสอบสมมติฐานเหล่านั้น (Flavell, 1985) ในทางตรงกันข้ามผู้ไม่ชำนาญจะพึ่งพาสมาธิไปยังสิ่งที่ไม่รู้ ค้นหาข้อมูลเพื่อมาเติมช่องว่างให้เต็ม กรณีศึกษาจำเป็นต้องนำเสนอภาพรวมในมุมมองสถานการณ์ปัญหา ผู้เรียนต่อสู้เพื่อทำสิ่งที่ดีที่สุดในสิ่งที่สามารถทำได้ด้วยสารสนเทศที่เป็นทางเลือก พวกเขาเรียนเพื่อสร้างกรอบของปัญหาในทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา

3) พิจารณาองค์ประกอบต่างๆ พร้อมๆ กัน ในทันที (Simultaneously consider multiple factors) ผู้เชี่ยวชาญมักขอบพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์กันในเชิงโครงสร้างเครือข่ายของความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ที่อยู่ในสถานการณ์ปัญหา ส่วนผู้ไม่ชำนาญโดยทั่วไปจะพิจารณาเพียงหนึ่งองค์ประกอบในหนึ่งเวลา (Perez & Emery, 1995)

4) สร้างการแก้ปัญหาที่เป็นต้นแบบ (generate tentative solutions) ทั้งผู้ชำนาญและไม่ชำนาญสร้างความคิดเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาในกระบวนการแก้ปัญหา การแก้ปัญหามองหาว่าจะแก้ได้อย่างไร อย่างไรก็ตามผู้ชำนาญชอบที่จะตัดแปลงหรือลดทอนการแก้ปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป (Le Maistre, 1998)

5) พิจารณาถึงศักยภาพการนำไปใช้ (Consider potential consequence and implications) ผู้เชี่ยวชาญคิดผ่านข้อเสนอแนะอย่างทะลุปรุโปร่งมากกว่าผู้ไม่ชำนาญและพิจารณาว่าจะใช้ข้อเสนอแนะนั้นอย่างไรและไร่นำมาใช้ได้ (Rowland, 1992)

จากคุณค่าของกรณีศึกษาดังกล่าวมีการศึกษามีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการนำกรณีศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนมากมาย เช่น Ward (1998) ได้ศึกษาความกระตือรือร้น ความร่วมมือ และการเรียนโดยใช้กรณีศึกษาบนเว็บ ที่มีประเด็นกรณีศึกษาเป็นตัวอักษร และแบบกราฟิก โดยเนื้อหาเป็นเรื่องทางธุรกิจ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน โดยใช้สถานการณ์ในกรณีศึกษาสร้างประเด็นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ในขณะที่เดียวกันทำให้ผู้เรียนมีการเรียนแบบร่วมมือ โดยตัวอย่างการวิจัยคือ นักศึกษาจำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบรู้ลึก (deeper processing) จำนวน 17 คน และกลุ่มผู้เรียนที่มีการเรียนแบบรู้ตื้น (shallow processing) จำนวน 23 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนที่มีการเรียนแบบรู้ลึกมีความสามารถมากกว่าผู้เรียนที่การเรียนแบบรู้ตื้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่ากรณีศึกษามีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมาก เพราะตัวอย่างในกรณีศึกษา จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษานั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีศึกษาที่นำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างมีความหมายและนำหลักการมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

ด้วยคุณลักษณะของการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอนนี้เอง ผู้วิจัยจึงนำกรณีศึกษาเข้ามาช่วยเป็นเครื่องมือในการช่วยสนับสนุนการสะท้อนคิดของผู้เรียนเพื่อเป็นเครื่องช่วยนำทางในการสะท้อนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เรียนเคยประสบหรือเคยพบเห็นมา เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการสะท้อนคิดและการใช้กรณีศึกษามีความคล้ายคลึงคือให้ผู้เรียนรู้จักดึงความรู้จากประสบการณ์กรณีศึกษาในอดีตมาประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาใหม่ได้ จึงทำให้สามารถนำกรณีศึกษามาบูรณาการกับการสะท้อนคิดร่วมกันได้อย่างดี อีกทั้งการใช้กรณีศึกษายังสนับสนุนการเรียนเป็นกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสะท้อนคิดร่วมกันของผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหากลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีทิศทางที่ชัดเจน โดยอาศัยกรณีศึกษาเป็นแนวทางในการเรียนรู้และปฏิบัติตนเอง

ขั้นตอนการสอนด้วยกรณีศึกษา

ทิตานา แชมมณี (2559) ได้เสนอว่าการสอนด้วยกรณีตัวอย่างขั้นตอนสำคัญ คือ

1. ผู้สอน / ผู้เรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง
2. ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง
3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
4. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหา วิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

ได้รับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ et al. (2555) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกรณีศึกษาประกอบด้วย

1. ขั้นเตรียม ครูมีการแนะนำวิธีการศึกษากรณีให้ชัดเจนถึงจุดมุ่งหมายหรือปัญหาที่ผู้เรียนจะต้องพิจารณาการตอบคำถามหลังการอ่าน
2. ขั้นเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนอาจมีการใช้สื่อประกอบ เช่น เอกสาร หรือ รูปภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนในขั้นวิเคราะห์
3. ขั้นวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายระดมพลังสมอง รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษา เพื่อตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหาและสรุปผลการอภิปรายของสมาชิกกลุ่ม (อาจมีตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายต่อชั้นเรียน หรือเป็นอภิปรายทั้งชั้นเรียนก็ได้)
4. ขั้นสรุป ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา และแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีศึกษา ซึ่งควรสอดคล้องกับหลักการทางวิทยาศาสตร์

5. ชั้นประเมิน สามารถประเมินได้จากการตอบปัญหา การสังเกตการร่วมสนทนา การรายงาน การตอบคำถาม และการทำงานกลุ่มของผู้เรียน

ปราวินยา สุวรรณรัฐโชติ (2553) ได้นำเสนอขั้นตอนการเรียนด้วยกรณีศึกษา ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับสถานการณ์และบริบทจากกรณีตัวอย่าง
2. วิเคราะห์ปัญหา จากมุมมองที่หลากหลายที่มีต่อปัญหา
3. เสนอทางแก้ปัญหาจากทางแก้ปัญหาที่หลากหลายจากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ
4. ตัดสินใจ จากทฤษฎี หลักการและตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง
5. สะท้อนคิดจากผลของทางเลือกจากข้อเสนอแนะต่อวิธีการแก้ปัญหา

จากขั้นตอนการสอนด้วยกรณีศึกษาพอจะแสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยกรณีศึกษามีความคล้ายคลึงกับขั้นตอนของการสะท้อนคิด แต่การสอนด้วยกรณีศึกษาจะเน้นมุ่งเน้นการศึกษาและวิเคราะห์จากกรณีศึกษาเท่านั้น จะไม่มีการให้ผู้เรียนมีการสะท้อนประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์มาใช้ในการเรียนการสอนด้วย และการด้วยกรณีศึกษาจุดมุ่งหมายเพื่อไปสู่ข้อสรุปที่ใช้แก้ปัญหาของกรณีศึกษา แต่จะไม่มีการนำเสนอแนวทางเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้รับมือกับสถานการณ์เดียวกันที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตามการใช้กรณีศึกษาสามารถนำมาบูรณาการร่วมกับการสะท้อนคิดได้เนื่องจากไม่ใช่ผู้เรียนทุกคนจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือสะท้อนประสบการณ์เดิมได้ทุกคน การใช้กรณีศึกษานำจะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการเล่ากรณีศึกษาของตัวเองง่ายขึ้นเนื่องจากมีตัวอย่าง และประเด็นที่ควรนำเสนอจากกรณีศึกษา และผู้เรียนคนอื่นๆ ก็จะได้เห็นมุมมองที่หลากหลายมากขึ้นจากประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะบูรณาการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอนร่วมกับการสะท้อนคิดร่วมกัน เพื่อช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์

การระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ (Anonymity in online learning)

แต่เดิมการเรียนในห้องเรียนโดยทั่วไปเป็นการเรียนแบบพบหน้าทีผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำความรู้จักซึ่งกัน มีการระบุตัวตนซึ่งกันระหว่างกัน ทั้งผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน ในปัจจุบันการเรียนการสอนได้พัฒนามากขึ้นจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้การเรียนการสอนได้ขยายขอบเขตจากการเรียนในห้องเรียนไปสู่การเรียนออนไลน์บนเว็บผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งบริบทของการเรียนบนเว็บนี้เปิดโอกาสนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถระบุตัวตน และไม่ระบุตัวตนได้อย่างอิสระ ตามความต้องการของผู้เรียนเอง และความต้องการของการจัดการเรียนการสอน แตกต่างจากการเรียนในห้องเรียนแบบพบหน้าทีผู้เรียนไม่สามารถปิดบังตัวตนของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งการทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนนั้นก็มีความลักษณะจุดเด่นและข้อจำกัดของในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนการสอนออนไลน์ต่อไปด้วย

การเรียนแบบระบุตัวตนเป็นกลวิธีการเรียนอย่างหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนรับรู้ในพลังความสามารถของตนเองที่สามารถแสดงออกมาได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนบนเว็บเป็นบริบทหนึ่งทีเอื้อต่อการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนซึ่งสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนให้กับผู้เรียนได้ ด้วยคุณลักษณะของการเรียนบนเว็บทีให้ความสะดวกแก่ผู้เรียนในการสนทนาบนเครือข่ายผ่านช่องทางการสนทนาด้วยเครื่องมือต่างๆ เช่น กระดานสนทนา ห้องสนทนา ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา การทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนบนเว็บช่วยให้เกิดความเท่าเทียมกัน ให้อิสระ รักษาความเป็นส่วนตัว ลดข้อจำกัดต่างๆ ในการสื่อสาร สร้างความบันเทิงในการติดต่อสื่อสารและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทีต่างไปได้ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบในการเรียนได้อีกด้วย (Bond, 2002)

การทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนเป็นองค์ประกอบในการสนทนาผ่านเครือข่าย ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้เองว่าจะแสดงตัวกับผู้อื่นหรือไม่ บางครั้งถ้าไม่ต้องการเปิดเผยความจริงก็สามารถเปลี่ยนชื่อ เพศ อายุ หรือสถานภาพได้ ผู้เรียนสามารถสนทนากับใครก็ได้ หรือใช้นามแฝงอื่นๆ ในการแสดงผลบนหน้าจอ หรือสร้างตัวตนใหม่ๆ ขึ้นมาได้ (Freeman & Bamford, 2004) อย่างไรก็ตาม Lightbown and Spada (2006) เห็นว่าการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตน (Anonymous Learning) บางครั้งมีความเสี่ยงเช่นเดียวกัน แม้ว่าการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนจะช่วยให้เกิดความเท่าเทียมทางสิ่งแวดล้อมแต่ก็ไม่สามารถควบคุมผู้เรียนได้โดยง่าย ซึ่งอาจทำให้เกิดความเพิกเฉยทีจะไม่นำเสนองานหรือเข้าติดต่อสื่อสารทำกิจกรรม ด้วยความรู้สึกว่าไม่จำเป็นต้องทำ ให้เสร็จ มีความรู้สึกอิสระจากแรงกดดันของเพื่อน จุดสำคัญของการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนคือ

ช่วยรักษาความเป็นส่วนตัวของบุคคลในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่กระทบความรู้สึก เช่น การอภิปรายเกี่ยวกับโรคเอดส์ การทำแท้ง รักร่วมเพศ ปัญหาสังคมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของการรับผิดชอบและความน่าไว้วางใจของระบบ Baker (1996) แสดงความคิดเห็นว่าในการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนบางครั้งทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ที่ก้าวร้าว ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกังวลได้เช่นเดียวกัน

Bynum (2004) ก็พบว่าการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนได้ไตร่ตรองถึงถ้ามองด้านสังคมและจริยธรรมแล้วจะเห็นว่าการทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนในอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งอันตราย ถ้าเกิดมีการเข้ามาก่อความวุ่นวายของผู้มีเจตนาร้ายได้ ควรมีการระบุตัวตนก่อนการใช้งาน ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมในการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตน การใช้เวลานานไปจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพ และผู้เรียนอาจเผยความลับของตนเองขึ้นมาได้

ระดับของการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์

Flinn and Maurer (1996) ได้นำเสนอการวิเคราะห์การระบุตัวตนในระบบเครือข่ายหรือระบบการใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารในปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างหนึ่งในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ข้อค้นพบว่ามีระดับของการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์มีด้วยกัน 6 ระดับ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับที่ 5 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดมีการควบคุมเข้มงวดสุดจนถึงระดับ 0 ซึ่งไม่มีการระบุตัวตนของผู้ใช้ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับของการระบุตัวตน 6 ระดับ (Flinn & Maurer, 1996)

Level 5. Super-identification	The user is authenticated and identified in a completely secure way – this implies zero anonymity.
Level 4. Usual identification	The user is known within the system by a user-name and password which must be provided prior to admission to the system.
Level 3. Latent (potential) identification	The user is known as person to the system and may develop and use a set of unique pseudonyms.
Level 2. Pen-name identification	The user is known within the system by some user-name and password, but there is no proper identification of the user as person.
Level 1. Anonymous identification	The user is identified by the system, but not as a specific individual and without pseudonym or pen-name, a user logs on anonymously (probably using a password), and the system keeps an event log.
Level 0. No identification	This is typical when using a stand-alone workstation; however it is possible for an application to log user activity, as in Level 1.
<i>The existence of a log permits profiling the (unknown) user, and can be used to gain information about user characteristics. True anonymity would require the absence of any personal history being associated with a user.</i>	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ เพื่อศึกษาว่าผลของการระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ ได้ข้อค้นพบดังในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การสังเคราะห์งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์

ชื่องานวิจัย	ประเภทงานวิจัย	สิ่งที่ศึกษา	ผลการศึกษา
A Comparison of Anonymous Versus Identifiable e-Peer Review on College Student Writing Performance and the Extent of Critical Feedback(Lu & Bol, 2007)	ทดลอง	เปรียบเทียบผลของการระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนในการวิจารณ์งานเขียนของเพื่อนออนไลน์	ผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในการวิจารณ์งานออนไลน์แบบไม่ระบุตัวตนสามารถเพิ่มสมรรถภาพงานเขียนและให้ผลป้อนกลับอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในการวิจารณ์งานออนไลน์แบบระบุตัวตน
Anonymity in online discussion forums – does it promote connections? (Johnson, 2010)	สำรวจ (Focus Group)	การรับรู้ของนักเรียนเตรียมพยาบาลที่มีต่อการโพสต์และอ่านข้อความที่ไม่ระบุตัวตนในกลุ่มปิดบนกระดานเสวนา	นักเรียนเข้าใจและมีความสามารถในการใช้การปิดบังตัวตนในการสนทนาออนไลน์และยอมรับประโยชน์ของการปิดบังตัวตน ผู้ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่หวาดกลัวในการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นและอาจทำให้เกิดบรรยากาศที่ไม่ดีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเปิดกระดานเสวนาแบบไม่ระบุตัวตนช่วยให้แก้ปัญหานี้ได้ และการสนทนาแบบไม่ระบุตัวตนช่วยสนับสนุนนักเรียนที่มีประสบการณ์ด้านดิจิทัลน้อยสามารถตามเพื่อนในการเผชิญหน้าบนสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นบนเว็บไซต์ต่างๆ ได้
"I'd be so much more comfortable posting anonymously": Identified versus anonymous participation in student discussion boards (Roberts & Rajah-Kanagasabai, 2013)	สำรวจ	การมีส่วนร่วมในกระดานเสวนาแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนของนักศึกษาสาขาจิตวิทยา	นักศึกษาชอบโพสต์ข้อความแบบไม่ระบุตัวตนมากกว่าการระบุตัวตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($d = .49$) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกี่ยวกับการรับรู้ความน่าเชื่อถือของผู้เขียนในกระดานเสวนาแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน การรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถทำนายการโพสต์ข้อความแบบไม่ระบุตัวตนได้ ผู้สอนสามารถใช้การโพสต์ข้อความแบบไม่ระบุตัวตนในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้เรียนได้และช่วยเพิ่มความสนใจในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมออนไลน์ได้ ในขณะที่จะลดความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอตนเองบนออนไลน์ของผู้เรียนลง

ชื่องานวิจัย	ประเภทงานวิจัย	สิ่งที่ศึกษา	ผลการศึกษา
ผลของการสร้างผังความคิดและการระบุตัวตนในกระดานสนทนาที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการเรียนบนเว็บ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (รัตนา บรรณารธรรม, 2546)	ทดลอง (2x2 Factorial)	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสร้างผังความคิดและการระบุตัวตน ในกระดานสนทนาที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการเรียนบนเว็บ และการสร้างผังความคิดในการทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนในกระดานสนทนาที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการเรียนบนเว็บ	1. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสร้างผังความคิดกับการระบุตัวตน ในกระดานสนทนาที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการเรียนบนเว็บ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. การสร้างผังความคิดและการระบุตัวตนในกระดานสนทนา มีผลต่อการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการเรียนบนเว็บแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เทคโนโลยีของสื่อใหม่และการนำเสนอตัวตนต่อสังคมกับพฤติกรรมการสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (ภาสกร จิตรไคร์ครวญ, 2553)	สำรวจและวิเคราะห์ความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์ของบริบททางสังคม การสื่อสารออนไลน์ การมีปฏิสัมพันธ์และความเป็นส่วนตัวกับแนวคิดการนำเสนอตัวตนต่อสังคม ความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีของสื่อใหม่กับแนวคิดการนำเสนอตัวตนต่อสังคม ความสัมพันธ์ของแนวคิดการนำเสนอตัวตนต่อสังคมกับพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ใช้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ และความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีของสื่อใหม่และแนวคิดการนำเสนอตัวตนต่อสังคมกับพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ใช้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์	บริบททางสังคม การสื่อสารออนไลน์ การมีปฏิสัมพันธ์ ความเป็นส่วนตัว และเทคโนโลยีของสื่อใหม่มีความสัมพันธ์กับระดับการนำเสนอตัวตนต่อสังคม ระดับการนำเสนอตัวตนต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ใช้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเทคโนโลยีของสื่อใหม่และระดับการนำเสนอตัวตนต่อสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ใช้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์
Anonymity in Blended Learning: Who Would You Like to Be? (Miyazoe & Anderson, 2011)	ทดลอง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้นามแฝงบนกระดานเสวนาและการเขียนบล็อกในการเรียนแบบผสมผสาน	การเขียนออนไลน์โดยใช้นามแฝงเป็นกลยุทธ์ที่สามารถช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมออนไลน์ได้รวมถึงผู้เรียนที่มีความลังเลในการเรียนในห้องเรียน

จากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์แสดงให้เห็นว่าการระบุตัวตนมีอิทธิพลต่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกันของผู้เรียนในการเรียน ทั้งการระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนล้วนมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่าง ขึ้นอยู่กับบริบทของหัวข้อกิจกรรมและวิธีการเรียน ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีความสนใจที่จะเปรียบเทียบว่ารูปแบบการสะท้อนคิดร่วมกันแบบระบุตัวตนและรูปแบบการสะท้อนคิดร่วมกันแบบไม่ระบุตัวตนว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร รูปแบบใดมีความเหมาะสมต่อการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการกระบวนการพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเปรียบเทียบความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ทำกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

มีรายละเอียดการดำเนินวิจัยดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

1.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับการวิจัยด้านการศึกษาระดับสูงถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในนิสิตนักศึกษาครู รูปแบบการสะท้อนคิดและการสะท้อนคิดร่วมกัน เทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการสะท้อนคิด การใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน และการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นร่างรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู โดยในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในแต่ละส่วน และใช้หลักการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสุวิมล ว่องวานิช (2550) ซึ่งได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นไว้ 5 ประการ คือ

- 1) ศึกษาสิ่งที่มุ่งหวัง เช่น ความต้องการจำเป็นของการศึกษา ความมุ่งหวังในการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ เป็นต้น
- 2) ศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในขั้นตอนนี้อาจใช้การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนหรือหลักสูตร
- 3) วิเคราะห์ระหว่างข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในแบบฝึกหัดข้อที่ 1 และ 2 เพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญ
- 4) วิเคราะห์สาเหตุ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู
- 5) ศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู จากการศึกษาสังเคราะห์รูปแบบการสะท้อนคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสะท้อนคิดร่วมกัน

1.2 วิเคราะห์สภาพปัญหา ด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) พัฒนา แบบสำรวจประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เพื่อสำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นและประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูในสถานศึกษาด้วยกัน 3 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนักศึกษา 2) ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และ 3) ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต แบบสอบถามนี้พัฒนาในรูปแบบแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แต่ละระดับใช้ตัวเลขแทนความถี่ของพฤติกรรมที่ผู้ตอบปฏิบัติ ข้อคำถามแต่ละด้านเป็นลักษณะพฤติกรรมกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ตอบโดยไม่มีการแบ่งประเภทพฤติกรรมเป็นหมวดหมู่ไว้ชัดเจนแบบสอบถาม และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน โดยมีขั้นตอนการพัฒนาดังต่อไปนี้

- ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดและรูปแบบของคำถาม

- นิยามตัวแปรแต่ละตัวให้มีความชัดเจนตามทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดและง่ายต่อการสร้างข้อคำถาม

- กำหนดเกณฑ์ที่เกณฑ์การแบ่งระดับของความคิดเห็นหรือพฤติกรรมที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามที่เป็นตัวชี้วัดตัวแปรตามในแต่ละด้านนั้น ได้กำหนดระดับการให้คะแนน ดังนี้

ด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนักศึกษา กำหนดระดับการให้คะแนน มีความหมาย ดังนี้

1	แทน	ผู้ตอบปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าวน้อยครั้งมาก
2	แทน	ผู้ตอบมีปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าวน้อยครั้ง
3	แทน	ผู้ตอบปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าวค่อนข้างบ่อย
4	แทน	ผู้ตอบปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าวบ่อยครั้ง
5	แทน	ผู้ตอบปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าวบ่อยครั้งมาก

ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต กำหนดระดับการให้คะแนน มีความหมาย ดังนี้

1	แทน	ผู้ตอบพบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวน้อยครั้งมาก
2	แทน	ผู้ตอบพบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวเจอนานๆ ครั้ง
3	แทน	ผู้ตอบพบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวพบค่อนข้างบ่อย
4	แทน	ผู้ตอบพบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวบ่อยครั้ง
5	แทน	ผู้ตอบพบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมดังกล่าวบ่อยครั้งมาก

ด้านความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต กำหนดระดับการให้คะแนน มีความหมาย ดังนี้

1	แทน	ผู้ตอบคิดว่าการกระทำนี้ไม่เป็นปัญหา
2	แทน	ผู้ตอบคิดว่าการกระทำนี้เป็นปัญหาเล็กน้อย ไม่ควรต้องใส่ใจ
3	แทน	ผู้ตอบคิดว่าการกระทำนี้เป็นปัญหาทั่วไป เป็นเรื่องปกติของการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต
4	แทน	ผู้ตอบคิดว่าการกระทำนี้เป็นปัญหาค่อนข้างรุนแรง เป็นการกระทำที่ไม่ควรพึงปฏิบัติ
5	แทน	ผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าวคิดว่าการกระทำนี้เป็นปัญหารุนแรงมาก ควรมีการดำเนินการกับการกระทำดังกล่าว

- นำข้อคำถามและนิยามของตัวแปรมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาสร้างข้อคำถามจากกรอบแนวคิดและนิยามของตัวแปร นำข้อคำถามที่สร้างมาเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะและแก้ไข จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของข้อคำถาม โดยกำหนดการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1	แทน	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
0	แทน	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
-1	แทน	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้

- โดยกำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาคอมพิวเตอร์หรือด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือพัฒนาการใช้เทคโนโลยีให้กับนักศึกษาจำนวน 3 คน

- จากนั้นจึงนำข้อคำถามทั้งหมด มาหาคุณภาพของข้อคำถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC (Item-objective Congruence) โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, ดิเรก ศรีสุข, & ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, 2559) หากค่า IOC ที่ได้มีค่าต่ำกว่า 0.5 แสดงข้อคำถามไม่ครอบคลุมตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาทั้งหมด ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจะต้องนำข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในขณะที่เดียวกันก็ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามอื่นๆ ให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2) นำข้อคำถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับตัวอย่างการวิจัยจำนวน 20 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือและตรวจสอบการใช้คำต่อไป ด้วย

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อพิจารณาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยเกณฑ์ค่าความเที่ยงของการวิเคราะห์ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคนั้นไม่ได้มีการระบุระบุว่าเท่าใดจึงจะพอดี แต่ขึ้นอยู่กับพิจารณาถึงความเหมาะสมของผู้วิจัยซึ่งไม่ควรต่ำกว่า 0.5 (ศิริชัย กาญจนวาสี et al., 2559) การวิจัยนี้จึงเลือกใช้เกณฑ์ของค่าความเที่ยงที่ 0.5 ถ้าตัวแปรส่วนใหญ่ในแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงในระดับสูงก็จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป ผลการทดลองใช้พบว่าค่าความเที่ยงที่ได้เป็นดังต่อไปนี้คือ 1) ด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนักศึกษาที่มีค่าความเที่ยง 0.917 2) ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีค่าความเที่ยง 0.963 และ 3) ด้านความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีค่าความเที่ยง 0.945 ค่าความเที่ยงทุกด้านมีค่าสูงจึงเหมาะสมสำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3) นำแบบสำรวจประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms จากนั้นนำส่งให้กับนิสิตนักศึกษาวิชาชีพรูจากสถาบันต่างๆ 300 คนผ่านทางผู้สอนในสถาบันนั้น และนำส่งให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาจำนวน 500 คนผ่านทางอีเมลที่รวบรวมมาแบบสุ่มอย่างไม่เจาะจงจากครูอาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการอบรมเกี่ยวกับการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีต่างๆ

4) ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมโดยละเอียดผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนิสิตนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูจำนวน 8 คนและครูอาจารย์ในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนจำนวน 12 คน เกี่ยวกับรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่ใช้กับผู้เรียน พฤติกรรมของผู้เรียนที่พบจากการติดต่อสื่อสาร การตอบสนองของผู้สอนต่อพฤติกรรมดังกล่าวของผู้เรียน และประสบการณ์ของผู้สอนเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

5) นำข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนารูปแบบและสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทำวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อไป

1.3 วิเคราะห์เนื้อหา จากการสังเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในนักศึกษาวิชาชีพรู และสัมภาษณ์ผู้ที่ประสบการณ์วิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต พบว่าเนื้อหาที่สำคัญต่อการส่งเสริมการรับรู้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีด้วยกัน 3 เรื่องคือ คือ 1) ความหมายและลักษณะของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 2) รูปแบบวิธีการของกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และ 3) แนวทางการจัดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำไปใช้ประกอบการพัฒนารูปแบบต่อไป

1.4 วิเคราะห์กิจกรรม เมื่อนำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์เนื้อหา มาพัฒนาเป็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเบื้องต้นของรูปแบบ ผลการวิเคราะห์ลักษณะกิจกรรมเป็นดังต่อไปนี้

1) รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีการนำเนื้อหาหลักที่ควรนำเสนอให้ผู้เรียน จำนวน 3 เรื่อง คือ 1) ความหมายและลักษณะของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 2) รูปแบบวิธีการของกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และ 3) แนวทางการจัดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา แต่สามารถปรับรูปแบบการนำเสนอในลักษณะโดยตรงได้ตามลักษณะกิจกรรม จำเป็นต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยตรงจากเนื้อหา แต่อาจสอดแทรกให้เรียนรู้จากกิจกรรมก็ได้เช่นเดียว

2) เนื่องจากเป็นกิจกรรมออนไลน์เต็มรูปแบบจึงควรมีขั้นตอนการเตรียมความพร้อมผู้เรียนแบบพบหน้าก่อนการทำกิจกรรมอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการใช้เครื่องมือการเรียนออนไลน์และแก้ไขปัญหาเชิงเทคนิคก่อนการทำกิจกรรม และประเมินความสามารถของผู้เรียนว่าเมื่อทำกิจกรรมแล้วจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมออนไลน์ได้อย่างไม่มีปัญหา กิจกรรมออนไลน์เต็มรูปแบบ หากผู้เรียนไม่มีความพร้อมในการใช้เครื่องมือก็ยากที่จะทำให้การเรียนประสบความสำเร็จได้

3) กิจกรรมสะท้อนคิดแต่ละครั้งเริ่มจากการนำด้วยกรณีศึกษา และผู้สอนใช้คำถามตั้งประเด็นให้ผู้เรียนตอบตามขั้นตอนการสะท้อนคิดซึ่งมี 4 ชั้น คือ ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก วิเคราะห์กรณีศึกษา สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา และเสนอแนวทางการจัดการสถานการณ์ในอนาคต

4) ชั้นทบทวนทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก ให้ผู้สอนใช้กรณีตั้งประสบการณ์ร่วมที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของผู้เรียนออกมาใช้ในการทำกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนบรรยายความรู้สึกและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา ที่ผู้เรียนเคยมีประสบการณ์ด้วยตนเองหรือเคยพบเจอมาก่อน ผ่านทางเครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการเล่าเรื่องและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น กระดานเสวนา บล็อก เป็นต้น และให้ผู้เรียนร่วมกันสะท้อนการสังเกตประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาในหลายๆ มุมมอง

5) ชั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา ให้ผู้เรียนประเมินและวิเคราะห์เหตุการณ์นั้นๆร่วมกันว่าดี/ไม่ดี ถูกต้อง/ไม่ถูกต้องอย่างไร สาเหตุเกิดจากอะไร โดยอาจกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและกว้างขึ้น ผ่านทางเครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการอภิปรายกลุ่ม เช่น กระดานเสวนา แผนผังความคิดออนไลน์ ห้องสนทนา เว็บไซต์แบ่งปันเอกสาร เป็นต้น

6) ชั้นสรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา ให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการวิเคราะห์ โดยใช้เหตุและผล หรือสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงการสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา ผ่านทาง

เครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกัน ที่ช่วยสนับสนุนการอภิปรายและสร้างเนื้อหา เช่น กระดานเสวนา บล็อก เป็นต้น

7) ชั้นเสนอแนวทางจัดการสถานการณ์ในอนาคต เมื่อผู้เรียนได้สะท้อนคิดและวิเคราะห์ประสบการณ์ที่นำเสนอมาแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเสนอแนวทางนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเอง หรือเพื่อนำไปใช้สำหรับรับมือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป ผ่านทางเครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกันหรือสร้างชิ้นงานร่วมกัน เช่น การทำเอกสารออนไลน์ร่วมกัน การสร้างบล็อกร่วมกัน วิกี เป็นต้น

8) หลังจากผู้เรียนทำกิจกรรมสะท้อนคิดเสร็จสิ้นแล้วจึงประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาผ่านแบบประเมินออนไลน์ ที่พัฒนาด้วยเครื่องสร้างแบบสอบถาม แบบสำรวจ หรือแบบทดสอบออนไลน์ เช่น Google Forms

1.5 วิเคราะห์แนวทางการเลือกและใช้กรณีศึกษา การวิจัยนี้คัดเลือกกรณีศึกษาโดยพิจารณาเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกกรณีศึกษาจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน ร่วมกับจรรยาบรรณในการวิจัย ได้ข้อสรุปในการเลือกและใช้กรณีศึกษาดังต่อไปนี้

1) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องเป็นกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงบนอินเทอร์เน็ต สามารถอ้างอิงแหล่งที่มาของกรณีศึกษาได้ชัดเจน

2) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องมีบริบทที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน หรือปัญหาที่ผู้เรียนอาจจะต้องไปเผชิญในอนาคต เช่น การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาระหว่างนักเรียนด้วยกัน หรือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในที่ทำงาน หรือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตบนพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น

3) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องตอบสนองวัตถุประสงค์ของประเด็นหัวข้อในแต่ละกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันได้

4) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือทำให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม หรือทำให้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าวควรมีการปกปิดแหล่งที่มา ปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้เกี่ยวข้อง หรือดัดแปลงกรณีศึกษาโดยที่ยังคงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเอาไว้

5) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องผ่านการกลั่นกรองและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยก่อนจะนำไปใช้งานจริง

1.6 วิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากการวิเคราะห์ระเบียบวิธีวิจัยในแต่ละระยะ และขั้นตอนกิจกรรมของรูปแบบฯ พบว่าในแต่ละขั้นตอนจะต้องมีการใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1) แบบสำรวจประสบการณ์และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพื่อสำรวจกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

2) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1) เครื่องมือสำหรับทำกิจกรรมออนไลน์ที่พัฒนาตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 3.1) แบบสำรวจประสบการณ์และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสำหรับก่อนการทำกิจกรรม และ 3.2) แบบประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรม

3) คู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

4) แบบประเมินและสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

2. การพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.1 กำหนดประชากรและตัวอย่างการวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบ

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์วิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีให้กับนิสิตนักศึกษา

ตัวอย่างการวิจัย ประกอบด้วย 1. ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินร่างรูปแบบฯ และเครื่องมือประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจำนวน 5 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการ

กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 2 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนออนไลน์ 1 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 1 คน และ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน 2. ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือการเรียนออนไลน์ตามรูปแบบจำนวน 3 คน

2.2 วิธีการได้มาซึ่งตัวอย่างการวิจัย

คัดเลือกตัวอย่างการวิจัยโดยไม่ได้อาศัยความน่าจะเป็น การเลือกตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญดังต่อไปนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองรูปแบบ จะต้อง มีผลงานวิจัยหรือเป็นผู้สอนในระดับอุดมศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต จริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต ความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในการเรียนการสอน การสอนคอมพิวเตอร์ และปฏิบัติการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา และมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติหรือเป็นการวิจัยระดับชาติหรือนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ

2) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการวัดและประเมินผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านทัศนคติ และควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

3) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเว็บ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาเว็บไซต์ โดยมีประสบการณ์ในการพัฒนาเว็บไซต์ไม่น้อยกว่า 3 ปี

2.3 นำข้อมูลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัย การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์กิจกรรม วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดหรือระบุคำถามในลักษณะกว้างๆ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามความคิดเห็นโดยอิสระและปราศจากอคติใดๆ

2.4 วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการตอบที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในครั้งหนึ่ง แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่สังเคราะห์แล้ว โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ

2.5 นำคำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สองมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐานหรือฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของข้อมูลจากการตอบ จากนั้นจึงจัดส่งแบบสอบถามกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเป็นรอบที่สาม โดยแสดงคำตอบจากรอบที่สองของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพร้อมทั้ง ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่สอง ในการตอบแบบสอบถามรอบที่สามนี้ ผู้เชี่ยวชาญอาจเปลี่ยนความ

คิดเห็นให้สอดคล้องกับกลุ่มหรืออาจยืนยันคำตอบเหมือนรอบที่สอง หากผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบเดิมเหมือนในรอบที่สองซึ่งเป็นคำตอบที่แตกต่างจากกลุ่มต้องให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งนั้นไว้ด้วย ถ้าผู้ประเมินเห็นว่ายังมีความไม่สอดคล้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญ อาจมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในจำนวนรอบที่เพิ่มขึ้น

2.6 นำคำตอบและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพัฒนาเป็นร่างองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ผ่านการกลั่นกรองของผู้เชี่ยวชาญครั้งที่สาม

3. ออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

3.1 หลังจากได้ร่างองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนที่ชัดเจน ให้นำองค์ประกอบและขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้มาออกแบบโครงสร้างเว็บไซต์ และร่างเป็นสตอรี่บอร์ด ให้เครื่องมือ องค์ประกอบและการเชื่อมโยงต่างๆ บนเว็บไซต์มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 จากองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบฯ ที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญวิจัยนี้จึงเลือกพัฒนาเครื่องมือสำหรับดำเนินการจัดการเรียนออนไลน์ด้วยระบบการจัดการเนื้อหา Wordpress เนื่องจากเป็นระบบการจัดการเนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นในเพิ่มปลั๊กอินเครื่องมือต่างๆ ให้เว็บไซต์มีการทำงานเหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ได้ตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งมีปลั๊กอินที่เหมาะสมและใช้งานสะดวกสำหรับการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนที่เป็นการศึกษาเฉพาะของการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้การพัฒนาเว็บไซต์ด้วย Wordpress แทนการทำกิจกรรมผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น Facebook หรือ กระดานสนทนา หรือบล็อก เนื่องจากควบคุมการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนนั้นกระทำได้ง่ายกว่า

3.1.2 โครงสร้างเว็บไซต์ ประกอบด้วย 1) ส่วนแจ้งข้อมูลข่าวสารและรายละเอียดการทำกิจกรรมในหน้าแรก 2) ส่วนนำเสนอทรัพยากรการเรียนรู้ 3) ส่วนเชื่อมโยงแสดงรายละเอียดและขั้นตอนของการทำกิจกรรมสะท้อนคิดทั้ง 3 ขั้นตอน 4) ส่วนแสดงเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนคิดร่วมกัน และ 5) ส่วนติดต่อผู้สอนและผู้สนับสนุนการทำกิจกรรม

3.1.3 ขั้นตอนการทำกิจกรรมสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาตามรูปแบบฯ เน้นการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนด้วยกันเป็นหลัก กิจกรรมลักษณะนี้จึงเหมาะสำหรับเครื่องมือ

ประเภทที่สามารถตั้งประเด็นคำถามและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นตอบโต้ระหว่างกันได้ เช่น การแสดงความคิดเห็นของเครือข่ายสังคมออนไลน์ การตั้งกระทู้ของกระดานเสวนาหรือเว็บบอร์ด หรือการแสดงความคิดเห็นต่อบทความบล็อก เป็นต้น นอกจากนี้เครื่องมือที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็นเหล่านี้ควรมีคุณสมบัติพื้นฐานในการใส่รูปภาพ หรือคลิปวิดีโอ ซึ่งจะช่วยให้ขยายขอบเขตการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนได้ชัดเจนกว่าการแสดงความคิดเห็นโดยใช้ข้อความเพียงอย่างเดียว การวิจัยครั้งนี้เลือกใช้ปลั๊กอินสร้างกิจกรรม Question & Answer ชื่อ Anspress มาประยุกต์ใช้ในทำกิจกรรมสะท้อนคิดตามรูปแบบ เนื่องจากปลั๊กอินนี้มีคุณสมบัติตั้งประเด็นคำถามและให้สมาชิกตอบคำถามตอบโต้กันต่อเนื่องเรื่อยๆ ได้ โดยมีความสามารถในการ upvote และ downvote ความคิดเห็นที่สมาชิกมีความชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบเพื่อทำให้ความคิดเห็นเหล่านั้นขึ้นเลื่อนตำแหน่งของความคิดเห็นนั้นมาอยู่ด้านบนหรือลดอันดับของการแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความคิดเห็นที่มีประเด็นดี ๆ ง่ายขึ้น และเกิดการแข่งขันในการแสดงความคิดเห็นระหว่างกันเพื่อเลื่อนตำแหน่งไปยังอันดับต้นๆ นอกจากนี้ปลั๊กอิน Question & Answer ที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความสามารถในการกระทำติดตามผู้เรียน สามารถให้คะแนนการกระทำต่างๆของผู้เรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ประกอบการอธิบายผลการวิจัยได้ต่อไป

3.1.4 การสำรวจและประเมินผลต่างๆ ด้วยแบบสำรวจหรือแบบสอบถามหรือแบบประเมิน การวิจัยนี้เลือกใช้การพัฒนาผ่าน Google Forms และแทรกการเชื่อมโยงจากเว็บไซต์ แทนการใช้ปลั๊กอินของ Wordpress เนื่องจากเป็นเครื่องมือบนเว็บที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย มีความยุ่งยากน้อย สามารถเข้าสู่ระบบได้ผ่านทาง google account และสามารถนำไปใช้กับเครื่องมืออื่นๆ ในกรณีที่ผู้สอนเลือกใช้ระบบการจัดการเนื้อหาอื่นในการออกแบบการเรียนออนไลน์ตามรูปแบบๆ นอกจากนี้ Google Forms รองรับการใช้งานภาษาไทย และสามารถส่งออกข้อมูลเป็นตารางการทำงานที่สมบูรณ์ สะดวกต่อการนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

3.2 พัฒนาเว็บไซต์ตามโครงสร้างเว็บไซต์และสตอรี่บอร์ดที่ได้ออกแบบไว้ ให้มีเครื่องมือตามองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู รายละเอียดของเว็บไซต์ที่พัฒนาแล้วสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในการนำเสนอองค์ประกอบด้านระบบการเนื้อหาในบทที่ 5 ต่อไป

3.3 สร้างเครื่องมือเพื่อประเมินและตรวจสอบคุณภาพของเว็บไซต์ ดังต่อไปนี้

1) แบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์และความสอดคล้องกับรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พัฒนาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอนออนไลน์และประยุกต์องค์ประกอบของผลการวิจัยมาพัฒนาเป็นข้อคำถามสำหรับประเมิน

องค์ประกอบของเว็บไซต์รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการใช้งานเว็บไซต์ เป็นการประเมินโครงสร้างและองค์ประกอบของเว็บไซต์ว่ามีความสะดวกสบายต่อการใช้งาน เช่น การจัดวางองค์ประกอบ การนำทาง การใช้สี เป็นต้น ซึ่งประยุกต์ใช้แบบประเมินคุณภาพสื่อจากเครื่องมือของปณิตา วรรณพิรุณ (2551) รูปแบบของแบบประเมินเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยเกณฑ์การแบ่งระดับของความคิดเห็นหรือพฤติกรรมที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามที่เป็นตัวชี้วัดตัวแปรตามในแต่ละด้านนั้น ได้กำหนดระดับการให้คะแนน ดังนี้

น้อยที่สุด	(1)	แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับน้อยที่สุด
น้อย	(2)	แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับน้อย
ปานกลาง	(3)	แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับปานกลาง
มาก	(4)	แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับน้อยที่สุด
มากที่สุด	(5)	แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเชิงคุณภาพปลายเปิดสำหรับให้ผู้ประเมินแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ที่ต้องการให้ปรับปรุงเพิ่มเติมรายละเอียดจากการประเมินในตอนที่ 1 หรือไม่มีในตอนที่ 1 พร้อมทั้งเหตุผลที่ต้องการปรับปรุง

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเพื่อสอบถามเพื่อสอบถามว่าองค์ประกอบต่างๆ ของเว็บไซต์มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC (Item-objective Congruence) การกำหนดการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

1	แทน	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
0	แทน	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
-1	แทน	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้

2) **แบบประเมินการใช้งานของเว็บไซต์โดยผู้เรียน** พัฒนาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอนออนไลน์และประยุกต์องค์ประกอบของผลการวิจัยมาพัฒนาเป็นข้อคำถามสำหรับประเมินองค์ประกอบของเว็บไซต์รูปแบบการเรียน

ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการใช้งานเว็บไซต์ เป็นการประเมินโครงสร้างและองค์ประกอบของเว็บไซต์ว่ามีความสะดวกสบายต่อการใช้งาน เช่น การจัดวางองค์ประกอบ การนำทาง การใช้สี เป็นต้น โดยประยุกต์ใช้แบบประเมินคุณภาพสื่อจากเครื่องมือของปณิตา วรณพิรุณ (2551) รูปแบบของแบบประเมินเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยเกณฑ์การแบ่งระดับของความคิดเห็นหรือพฤติกรรมที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามที่เป็นตัวชี้วัดตัวแปรตามในแต่ละด้านนั้น ได้กำหนดระดับการให้คะแนน ดังนี้

น้อยที่สุด	(1) แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับน้อยที่สุด
น้อย	(2) แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับน้อย
ปานกลาง	(3) แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับปานกลาง
มาก	(4) แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับน้อยที่สุด
มากที่สุด	(5) แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็น / การรับรู้ ตรงกับประเด็นในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเชิงคุณภาพปลายเปิดสำหรับให้ผู้ประเมินแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ที่ต้องการให้ปรับปรุงเพิ่มเติมรายละเอียดจากการประเมินในตอนที่ 1 หรือไม่มีในตอนที่ 1 พร้อมทั้งเหตุผลที่ต้องการปรับปรุง

3.4 นำเว็บไซต์ที่พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพของเว็บไซต์ด้วยแบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์และความสอดคล้องกับรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและการสัมภาษณ์ นำผลที่ได้มาหาคุณภาพของคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC (Item-objective Congruence) โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้น หากค่า IOC ที่ได้มีค่าต่ำกว่า 0.5 แสดงคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาทั้งหมด ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจะต้องปรับปรุงองค์ประกอบที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเว็บไซต์ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่ความคล้ายคลึงกับตัวอย่างการวิจัย ให้ผู้เรียนประเมินเว็บไซต์แบบประเมินการใช้งานของเว็บไซต์โดยผู้เรียน และสุ่มตัวแทนมาสัมภาษณ์ผลป้อนกลับเกี่ยวกับการใช้งานเว็บไซต์เป็นรายบุคคล

3.5 ปรับปรุงแก้ไขเว็บไซต์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และผลป้อนกลับที่ได้จากการนำไปใช้กับตัวแทนผู้เรียน

4. พัฒนาคู่มือการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกัน ด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

4.1 พัฒนาคู่มือการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

4.2 สร้างแบบประเมินและตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู พัฒนาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคู่มือการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้และวิเคราะห์วัตถุประสงค์และกิจกรรมของรูปแบบฯ มาพัฒนาเป็นข้อคำถามสำหรับประเมินเป็นข้อคำถามเพื่อสอบถามเพื่อสอบถามว่าองค์ประกอบต่างๆ ของคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC (Item-objective Congruence) การกำหนดการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

- 1 แทน ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
- 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
- 1 แทน ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้

4.3 นำคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบ นำผลที่ได้มาหาคุณภาพของคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC (Item-objective Congruence) โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป หากค่า IOC ที่ได้มีค่าต่ำกว่า 0.5 แสดงคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาทั้งหมด ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจะต้องปรับปรุงองค์ประกอบที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.4 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ
ของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกัน ด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกั้นแฉ้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

การทดลองดำเนินการในลักษณะของการเรียนออนไลน์ผ่านเว็บเต็มรูปแบบ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนของการทดลองตามรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง มีรูปแบบการวิจัยเป็นแบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม มีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง ดังนี้

	E	O _{1E}	X ₁	O _{2E}
	C	O _{1C}	X ₂	O _{2C}
เมื่อ	E	หมายถึง กลุ่มทดลอง		
	C	หมายถึง กลุ่มควบคุม		
	X ₁	หมายถึง ทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ แบบไม่ระบุตัวตน		
	X ₂	หมายถึง ทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ แบบระบุตัวตน		
	O _{1E}	หมายถึง มีการวัดผลก่อนทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ แบบไม่ระบุตัวตน		
	O _{1C}	หมายถึง มีการวัดผลก่อนทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ แบบระบุตัวตน		
	O _{2E}	หมายถึง มีการวัดผลหลังทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ แบบไม่ระบุตัวตน		
	O _{2C}	หมายถึง มีการวัดผลหลังทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ แบบระบุตัวตน		

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตระหนักรู้การกั้นแฉ้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ซึ่งประเมินจาก 2 ด้านคือ 1) ทักษะคิดต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกั้นแฉ้งทางอินเทอร์เน็ต และ 2) ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกั้นแฉ้งทางอินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. คัดเลือกตัวอย่างการวิจัยและจัดกลุ่มทดลอง

1.1 ใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างโดยไม่ได้อาศัยความน่าจะเป็น เลือกตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่กำลังศึกษาในวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีโอกาสสูงที่จะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้และคำปรึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต เช่น ครู อาจารย์ นักเทคโนโลยีการศึกษา นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล เป็นต้น รวมทั้งสิ้นจำนวน 83 คน

1.2 ในการวิจัยนี้มีความจำเป็นต้องมีการแบ่งตัวอย่างการวิจัยในการทดลองเป็น 2 กลุ่มเพื่อศึกษาความแตกต่างของการระบุตัวตนในการทำกิจกรรมที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มควบคุมจะทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันแบบระบุตัวตนที่มีแสดงชื่อและนามสกุลจริงของผู้แสดงความคิดเห็น ส่วนกลุ่มทดลองจะใช้นามแฝงและไม่มีการระบุตัวตนในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นระหว่างกัน การแบ่งกลุ่มใช้วิธีการแบ่งตามตอนเรียนของนักศึกษาเป็นหลัก เนื่องจากข้อจำกัดของรายวิชา แต่ได้กระจายจำนวนนักศึกษาจากทั้งสองกลุ่มให้ใกล้เคียงกันเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย โดยสุ่มเลือกผู้เรียนตอนเรียนใดจะได้ทำกิจกรรมรูปแบบใดการจับฉลาก ทั้งสองกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาที่มีรูปแบบเหมือนกัน โดยไม่มีความแตกต่างกันนอกจากการแสดงตัวตนในการแสดงความคิดเห็นเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ หลังการจัดกลุ่มเสร็จสิ้นกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนมีจำนวน 41 คน และกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนมีจำนวน 42 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ 2 มีดังต่อไปนี้

2.1 เว็บไซต์ที่พัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาคณะ เป็นเครื่องมือสำหรับการทดลองทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ซึ่งได้พัฒนามาแล้วในระยะที่ 1

2.2 แบบสำรวจประสบการณ์และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนการทำกิจกรรม เป็นเครื่องมือสำหรับการทดลองทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ซึ่งได้พัฒนามาแล้วในระยะที่ 1 สร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้

อินเทอร์เน็ตและทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยก่อนการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่เคยใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัย ร่วมกับการประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวอย่างการวิจัย ประกอบด้วยเพศ ชื่อ-สกุล สาขาวิชาการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ข้อคำถามที่ใช้ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจประสบการณ์และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ประชากรในขั้นพัฒนารูปแบบฯ ให้มีรูปแบบเหมาะสมกับตัวอย่างการวิจัย

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนักศึกษา ข้อคำถามที่ใช้เป็นรูปแบบเดียวกับแบบสำรวจประสบการณ์และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ประชากรในขั้นพัฒนารูปแบบฯ

ตอนที่ 3 ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ข้อคำถามที่ใช้เป็นรูปแบบเดียวกับแบบสำรวจประสบการณ์และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ประชากรในขั้นพัฒนารูปแบบฯ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 และ 3 จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อใช้ตรวจสอบว่าตัวอย่างการวิจัยที่ใช้ในการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยและประสบการณ์ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีลักษณะเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แต่ละระดับใช้ตัวเลขแทนระดับความเห็นด้วยที่ต่อข้อความพฤติกรรมเหล่านั้นของผู้ตอบ ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาครู โดยมีเกณฑ์การแบ่งระดับของความคิดเห็นหรือพฤติกรรมที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามที่เป็นตัวชี้วัดตัวแปรตามในแต่ละด้านนั้น ได้กำหนดระดับการให้คะแนน ดังนี้

1	แทน	ผู้ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว
2	แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าว
3	แทน	ผู้ตอบไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว
4	แทน	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
5	แทน	ผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว

แบบประเมินในตอนที่ 2 มีขั้นตอนการพัฒนาข้อคำถามแบบประเมินดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด โครงสร้างของตัวแปรที่จะต้องการวัดและรูปแบบของคำถาม

2) นิยามตัวแปรแต่ละตัวให้มีความชัดเจนตามทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดและง่ายต่อการสร้างข้อคำถาม

3) นำข้อคำถามและนิยามของตัวแปรมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาสร้างข้อคำถามจาก กรอบแนวคิดและนิยามของตัวแปร นำข้อคำถามที่สร้างมาเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อให้ ข้อเสนอแนะและแก้ไข จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของข้อคำถาม โดย กำหนดการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1	แทน	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือ ทฤษฎีที่ระบุไว้
0	แทน	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
-1	แทน	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ ระบุไว้

โดยกำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ 5 คน คือ

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 3 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญจิตวิทยา 1 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมิน 1 คน

4) จากนั้นจึงนำข้อคำถามทั้งหมด มาหาคุณภาพของข้อคำถามโดยการหาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป หากค่า IOC ที่ได้มีค่าต่ำกว่า 0.5 แสดง ข้อคำถามไม่ครอบคลุมตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาทั้งหมด ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจะต้องนำข้อคำถามที่ มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในขณะที่เดียวกันก็ปรับปรุงแก้ไขข้อ คำถามอื่นๆ ให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงนำมา ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

5) นำข้อคำถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับตัวอย่างการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือและตรวจสอบการใช้ค่าต่อไป ด้วยการวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อพิจารณาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยเกณฑ์ค่าความเที่ยง ของการวิเคราะห์ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคนั้นไม่ได้มีการระบุระบุไว้เท่าใดจึงจะพอดี แต่ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาถึงความเหมาะสมของผู้วิจัยซึ่งไม่ควรต่ำกว่า 0.5 (ศิริชัย กาญจนวาสี et al., 2559) การวิจัยนี้จึงเลือกใช้เกณฑ์ของค่าความเที่ยงที่ 0.5 ถ้าตัวแปรส่วนใหญ่ในแบบสอบถามมีค่า

ความเที่ยงในระดับสูงก็จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป ผลการทดลองใช้พบว่า 1) ด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนักศึกษามีค่าความเที่ยง 0.921 2) ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีค่าความเที่ยง 0.952 และ 3) ด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีค่าความเที่ยง 0.864 ค่าความเที่ยงทุกด้านมีค่าสูงจึงเหมาะสมสำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผลการประเมินข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญในตอนี่ 3 เป็นสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ง และผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูก่อนการทำการกิจกรรมในตอนี่ 3 นี้ จะนำไปใช้เปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูหลังการทำการกิจกรรมต่อไป

2.3 แบบประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำการกิจกรรม
สร้างขึ้นเพื่อประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำการกิจกรรมตามรูปแบบฯ และความเชื่อมั่นต่อการเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในอนาคตหลังการทำการกิจกรรมแบบประเมินนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวอย่างการวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการเปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนการทำการกิจกรรม

ตอนที่ 2 เป็นการประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ข้อคำถามเป็นรูปแบบเดียวกับตอนที่ 2 ของแบบสำรวจประสบการณ์และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสำหรับตัวอย่างก่อนทำการกิจกรรม

ตอนที่ 3 เป็นการประเมินความเชื่อมั่นต่อการเผชิญหน้ากับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีลักษณะเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แต่ละระดับใช้ตัวเลขแทนระดับความเห็นด้วยที่ต่อข้อความพฤติกรรมเหล่านั้นของผู้ตอบ ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ ของนิสิตนักศึกษาครู โดยมีเกณฑ์การแบ่งระดับของความคิดเห็นหรือพฤติกรรมที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามที่เป็นตัวชี้วัดตัวแปรตามในแต่ละด้านนั้น ได้กำหนดระดับการให้คะแนน ดังนี้

1	แทน	ผู้ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว
2	แทน	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าว
3	แทน	ผู้ตอบไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว
4	แทน	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว

5 แทน ผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว
แบบประเมินในตอนี่ 3 มีขั้นตอนการพัฒนาข้อคำถามแบบประเมินดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดและรูปแบบของคำถาม

2) นิยามตัวแปรแต่ละตัวให้มีความชัดเจนตามทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดและง่ายต่อการสร้างข้อคำถาม

3) นำข้อคำถามและนิยามของตัวแปรมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาสร้างข้อคำถามจากกรอบแนวคิดและนิยามของตัวแปร นำข้อคำถามที่สร้างมาเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะและแก้ไข จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของข้อคำถาม โดยกำหนดการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1	แทน	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
0	แทน	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้
-1	แทน	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่ระบุไว้

โดยกำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ 5 คน คือ

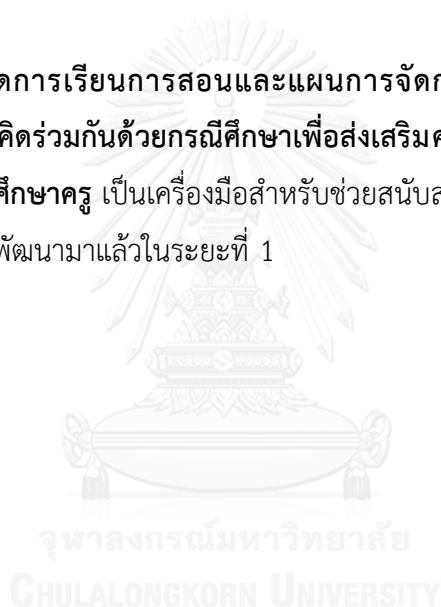
1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 3 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญจิตวิทยา 1 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมิน 1 คน

4) จากนั้นจึงนำข้อคำถามทั้งหมด มาหาคุณภาพของข้อคำถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่า IOC (Item-objective Congruence) โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป หากค่า IOC ที่ได้มีค่าต่ำกว่า 0.5 แสดงข้อคำถามไม่ครอบคลุมตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาทั้งหมด ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจะต้องนำข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในขณะเดียวกันก็ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามอื่นๆ ให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงนำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

5) นำข้อคำถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับตัวอย่างการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือและตรวจสอบการใช้ค่าต่อไป ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อพิจารณาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยเกณฑ์ค่าความเที่ยงที่ 0.5 ถ้าตัวแปรส่วนใหญ่ในแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงในระดับสูงก็จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป ผลการทดลองใช้พบว่าข้อคำถามด้านการประเมินความเชื่อมั่นต่อการเผชิญหน้ากับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีค่าความเที่ยง 0.896 ซึ่งมีค่าสูงพอ จึงเหมาะสมสำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผลการประเมินข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญในตอนต้นที่ 3 เป็นสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ง

2.4 คู่มือการจัดการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามที่รูปแบบฯ กำหนดไว้ซึ่งได้พัฒนามาแล้วในระยะที่ 1

3. การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบฯ

3.1 ประเมินข้อมูลตัวอย่างการวิจัยเบื้องต้นก่อนเริ่มการทดลองแบบสำรวจประสบการณ์ และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกั้นแกลงทางอินเทอร์เน็ตวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ ด้วยสถิติภาคบรรยายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง สัมประสิทธิ์การกระจายโดยใช้โปรแกรม วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับความตระหนักรู้การกั้น แกลงทางอินเทอร์เน็ตหลังเรียนในภายหลัง

3.2 นัดพบตัวอย่างการวิจัยเพื่อแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและอธิบายขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมให้กับผู้เรียนทั้งสองกลุ่มแบบพบหน้าโดยไม่ระบุให้ผู้เรียนรับทราบตนเองอยู่กลุ่ม ไตหรือได้ทำกิจกรรมรูปแบบใด

3.3 ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนตามรูปแบบตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

3.3.1 รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริม ความตระหนักรู้การกั้นแกลงทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกัน 3 ครั้ง โดยผู้เรียนมีระยะเวลาทำกิจกรรมในแต่ละครั้งประมาณ 1 สัปดาห์ และมีขั้นตอนการเตรียม ความพร้อมก่อนการทำกิจกรรม 1 ครั้ง ขั้นการประเมินหลังการทำกิจกรรมอีก 1 ครั้ง

3.3.2 กิจกรรมสะท้อนคิดแต่ละครั้งเริ่มจากการนำด้วยกรณีศึกษา และผู้สอนใช้คำถามตั้ง ประเด็นให้ผู้เรียนตอบตามขั้นตอนการสะท้อนคิดซึ่งมี 4 ขั้น คือ 1) ทบทวนประสบการณ์และแสดง ความรู้สึก 2) วิเคราะห์กรณีศึกษา 3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา และ 4) เสนอแนวทางจัดการ สถานการณ์ในอนาคต

3.3.3 ขั้นทบทวนทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก ให้ผู้สอนใช้กรณีตั้ง ประสบการณ์ร่วมที่เกี่ยวข้องกับการกั้นแกลงทางอินเทอร์เน็ตของผู้เรียนออกมาใช้ในการทำกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนบรรยายความรู้สึกและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา ที่ผู้เรียนเคยมี ประสบการณ์ด้วยตนเองหรือเคยพบเจอมาก่อน ผ่านทางเครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการเล่า เรื่องและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น กระดานเสวนา บล็อก เป็นต้น และให้ผู้เรียนร่วมกันสะท้อน การสังเกตประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาในหลายๆ มุมมอง

3.3.4 ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา ให้ผู้เรียนประเมินและวิเคราะห์เหตุการณ์นั้นๆร่วมกันว่าดี/ ไม่ดี ถูกต้อง/ไม่ถูกต้องอย่างไร สาเหตุเกิดจากอะไร โดยอาจกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เพื่อช่วยให้ เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและกว้างขึ้น ผ่านทางเครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการอภิปรายกลุ่ม เช่น กระดานเสวนา แผนผังความคิดออนไลน์ ห้องสนทนา เว็บไซต์แบ่งปันเอกสาร เป็นต้น

3.3.5 ชั้นสรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา ให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดจากการวิเคราะห์โดยใช้เหตุและผล หรือสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงการสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาผ่านทางเครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกัน ที่ช่วยสนับสนุนการอภิปรายและสร้างเนื้อหา เช่น กระดานเสวนา บล็อก เป็นต้น

3.3.6 ชั้นเสนอแนวทางจัดการสถานการณ์ในอนาคต เมื่อผู้เรียนได้สะท้อนคิดและวิเคราะห์ประสบการณ์ที่นำเสนอมาแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเสนอแนวทางนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเอง หรือเพื่อนำไปใช้สำหรับรับมือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป ผ่านทางเครื่องมือออนไลน์ที่ช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมร่วมกันหรือสร้างชิ้นงานร่วมกัน เช่น การทำเอกสารออนไลน์ร่วมกัน การสร้างบล็อกร่วมกัน วิกี เป็นต้น

3.4 ผู้วิจัยมีหน้าที่คอยตรวจสอบพฤติกรรมในการเรียนทำกิจกรรมสะท้อนคิดของผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์ และทำหน้าที่คอยใช้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำกิจกรรมตามรูปแบบอำนวยความสะดวกในการใช้งานเครื่องมือ รวมถึงคอยเสริมแรงและให้ผลป้อนกลับเป็นระยะ โดยที่ไม่กระตุ้นผู้เรียนมากเกินไปให้เกิดความแปรปรวนต่อผลการวิจัย

3.5 หลังจากผู้เรียนทำกิจกรรมสะท้อนคิดเสร็จสิ้นแล้วจึงประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาผ่านแบบประเมินออนไลน์ ที่พัฒนาด้วยเครื่องสร้างแบบสอบถาม แบบสำรวจ หรือแบบทดสอบออนไลน์ เช่น Google Forms

4. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

4.1.1. ประเมินพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของผู้เรียน ผ่านแบบสำรวจประสบการณ์และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนการทำกิจกรรม

4.1.2. ประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมด้วยการให้ผู้เรียนประเมินทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตนเองผ่านแบบประเมินทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรม การตอบคำถามในกิจกรรมสะท้อนคิดต่างๆ และการทำแบบฝึกหัดหลังการทำกิจกรรมสะท้อนคิดทั้งหมด

4.1.3. ประเมินระดับการมีส่วนร่วมในการเรียนของผู้เรียนผ่านคะแนนปฏิสัมพันธ์ในการทำกิจกรรม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

4.2.1. วิเคราะห์ประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตด้วยสถิติภาคบรรยาย เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินตนเองเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เคยปฏิบัติของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง สัมประสิทธิ์การกระจายโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป

4.2.2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตด้วยสถิติภาคบรรยายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินตนเองเกี่ยวกับระดับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังจากผ่านกิจกรรมสะท้อนคิดของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง สัมประสิทธิ์การกระจายโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

4.2.3. เปรียบเทียบความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่าเฉลี่ยของตัวอย่างการวิจัย 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent samples)

4.2.4. เปรียบเทียบความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตระหว่างผู้เรียนที่เรียนแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนด้วย ด้วยการทดสอบค่าเฉลี่ยของตัวอย่างการวิจัย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน

4.2.5. เปรียบเทียบคะแนนปฏิสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมระหว่างผู้เรียนที่เรียนแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนด้วย ด้วยการทดสอบค่าเฉลี่ยของตัวอย่างการวิจัย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน

5. การประเมินเพื่อรับรองประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกัน ด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 กำหนดประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบและรับรองรูปแบบ

ประชากร คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษา

ตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษาจำนวน 5 คน

วิธีการได้มาซึ่งตัวอย่าง

คัดเลือกตัวอย่างโดยไม่ได้อาศัยความน่าจะเป็น เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญดังต่อไปนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองรูปแบบจะต้องเป็นผู้สอนในระดับอุดมศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต จริยธรรมบนอินเทอร์เน็ต ความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในการเรียนการสอน การสอนคอมพิวเตอร์ หรือปฏิบัติการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษา ที่มีโอกาสที่จะสามารถนำรูปแบบไปใช้ในการจัดกิจกรรมของตนเองได้

5.2 เครื่องมือ

แบบประเมินและสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

5.3 กระบวนการรับรองรูปแบบ

5.3.1. นำข้อมูลสรุปผลการทดลองนำไปใช้ได้แก่ ผลการเปรียบเทียบระดับความตระหนักรู้ การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตระหว่างก่อนทำกิจกรรมกับหลังการทำกิจกรรม ผลการเปรียบเทียบระดับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตระหว่างกลุ่มที่สะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาแบบระบุตัวตนกับกลุ่มที่สะท้อนคิดแบบไม่ระบุตัวตน ผลการวิเคราะห์ความตระหนักรู้ของผู้เรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการสะท้อนคิดร่วมกัน และข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงในการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาวิชาชีพระดับอุดมศึกษาจำนวน 5 คน ช่วยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงรูปแบบฯ และประเมินผลเพื่อตรวจสอบและรับรองว่ารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษามีความเหมาะสมในการนำไปใช้งานจริง สามารถส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูได้

5.3.2. ปรับปรุงรูปแบบและเครื่องมือตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งปรับปรุงแก้ไขคู่มือการจัดการเรียนการสอนตามงานรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบและเครื่องมือที่มีการปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเปรียบเทียบความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ทำกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

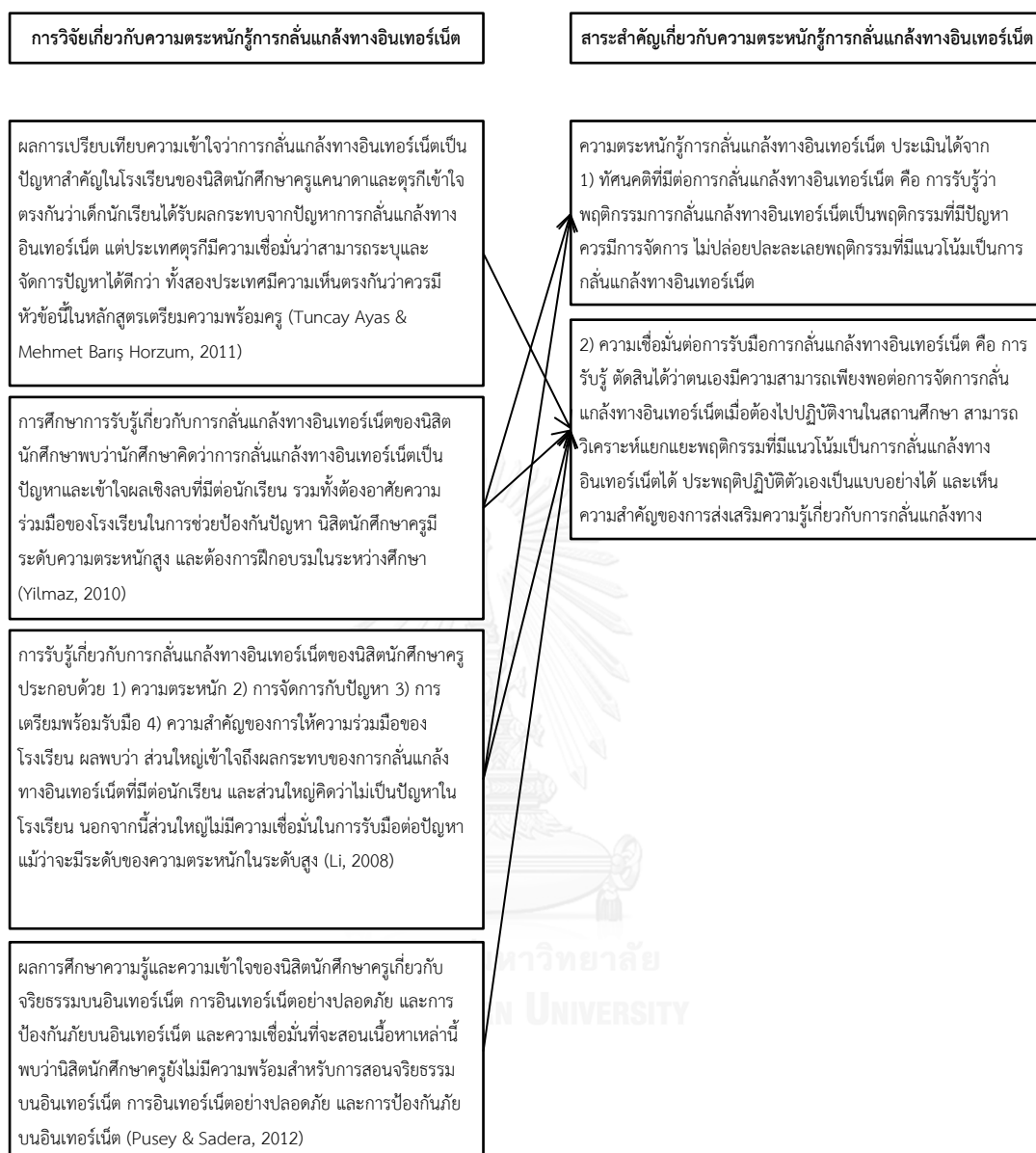
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ในตอนที 1 นี้นำเสนอผลการพัฒนาารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1.1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ผลที่ได้นำมาใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย 1.2 ผลการสำรวจวิเคราะห์ความคิดเห็นและประสบการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษาและ 1.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์วิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

1.1 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การสะท้อนคิดร่วมกัน การใช้กรณีศึกษาในการสอนและการเรียนออนไลน์

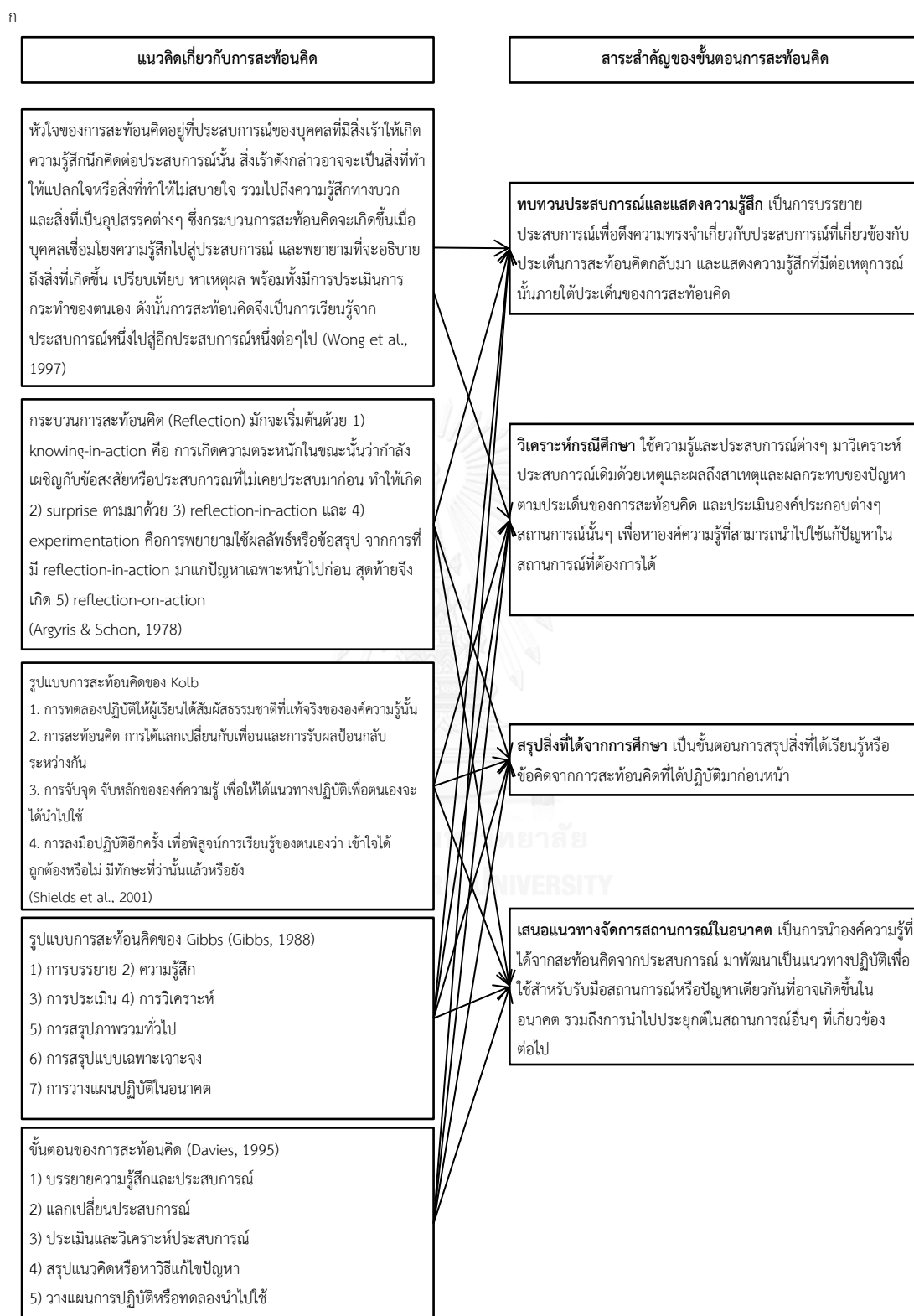
จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การสะท้อนคิดร่วมกัน และการใช้กรณีศึกษาในการสอน ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์การวิจัยเกี่ยวกับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต พบว่าความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ควรประเมินจากการรับรู้หรือทัศนคติที่มีต่อการกลั่นแกล้งต่ออินเทอร์เน็ต และความเชื่อมั่นต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ดังที่แสดงต่อไปนี้ในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

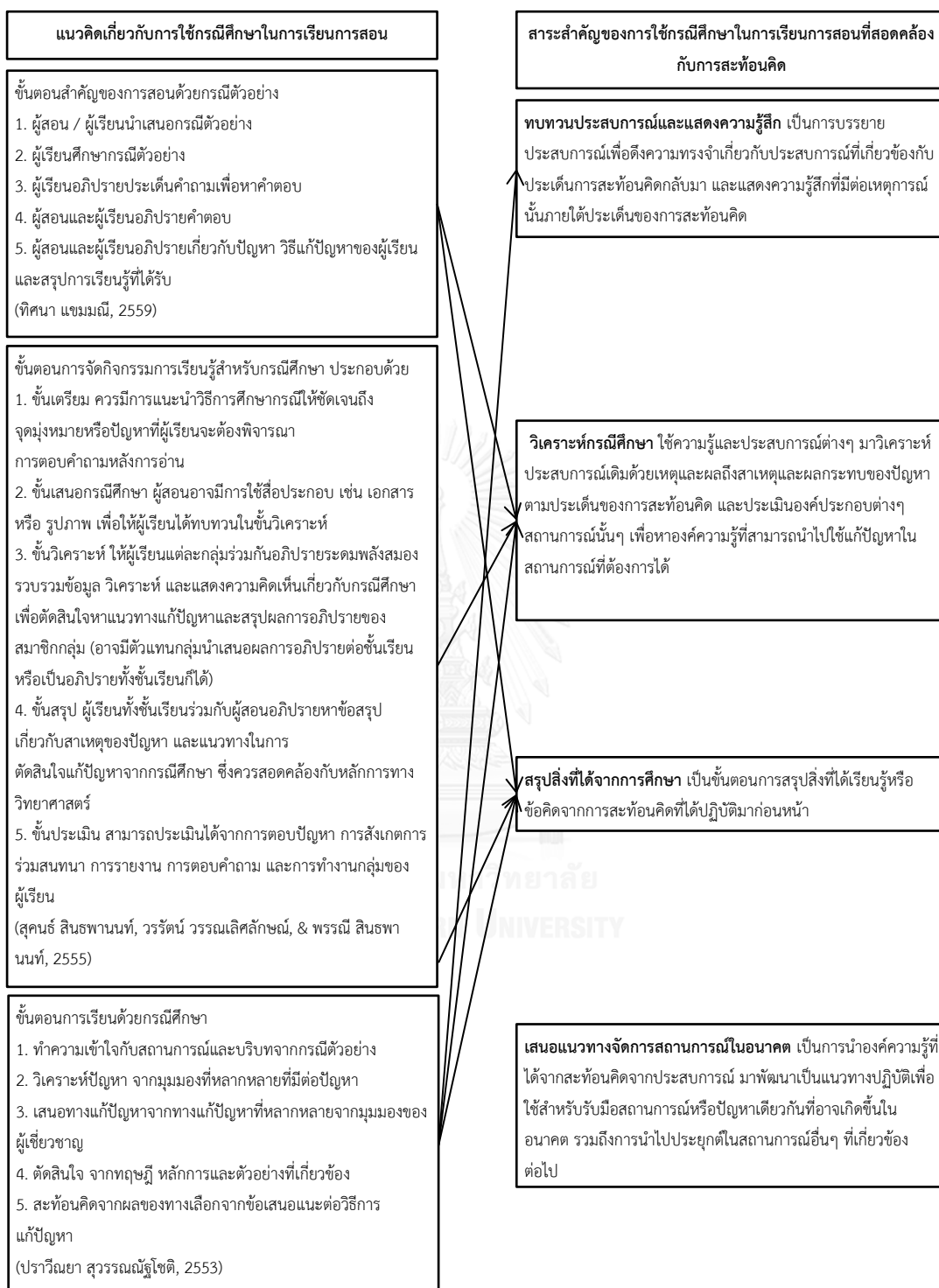

ถัดมาผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการสะท้อนคิดและการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน พบว่าขั้นตอนทั้งสองมีความคล้ายคลึงกัน สามารถบูรณาการขั้นตอนของการสะท้อนคิดและการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนการสะท้อนคิดโดยใช้กรณีศึกษา ได้ดังภาพที่ 5 และภาพที่ 6

ภาพที่ 5 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการสะท้อนคิด

ภาพที่ 6 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน

รูปแบบของการสะท้อนคิดร่วมกันส่วนใหญ่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันโดยมีขั้นตอนหลักที่สำคัญคือการนำประสบการณ์มาสะท้อนคิด ผ่านการวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดและสรุปตามขั้นตอนกระบวนการของแต่ละรูปแบบ โดยทุกรูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้จัดการหรือรับมือสถานการณ์ใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

เมื่อพิจารณารูปแบบของการสะท้อนคิดร่วมกัน และการสอนด้วยกรณีศึกษาจะพบว่าจากขั้นตอนการสอนด้วยกรณีศึกษาพอจะแสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยกรณีศึกษามีความคล้ายคลึงกับขั้นตอนของการสะท้อนคิด แต่การสอนด้วยกรณีศึกษาจะเน้นมุ่งเน้นการศึกษาและวิเคราะห์จากกรณีศึกษาเท่านั้น จะไม่มีการให้ผู้เรียนมีการสะท้อนประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์มาใช้ในการเรียนการสอนด้วย และการด้วยกรณีศึกษาจุดมุ่งหมายเพื่อไปสู่ข้อสรุปที่ใช้แก้ปัญหาของกรณีศึกษา แต่จะไม่มีการนำเสนอแนวทางเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้รับมือกับสถานการณ์เดียวกันที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตามการใช้กรณีศึกษาสามารถนำมาบูรณาการร่วมกับการสะท้อนคิดได้เนื่องจากไม่ใช่ผู้เรียนทุกคนจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือสะท้อนประสบการณ์เดิมได้ทุกคน การใช้กรณีศึกษานำจะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการเล่ากรณีศึกษาของตัวเองง่ายขึ้นเนื่องจากมีตัวอย่าง และประเด็นที่ควรนำเสนอจากกรณีศึกษา และผู้เรียนคนอื่นๆ ก็จะได้เห็นมุมมองที่หลากหลายมากขึ้นจากประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน

ในการสะท้อนคิดร่วมกันควรมีหากมีการใช้เครื่องมือเข้ามาช่วยในการสนับสนุนการสะท้อนคิดมีจะช่วยเพิ่มความสะดวกสบายในการอภิปรายและสะท้อนคิด และทำให้สมาชิกสามารถสนใจอยู่กับหัวข้อได้อย่างชัดเจนขึ้น จึงได้มีการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการสะท้อนคิดร่วมกันและการเรียนออนไลน์ และได้ผลลัพธ์ดังที่แสดงในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับการสะท้อนคิดร่วมกันและการเรียนออนไลน์

1.2 ผลการสำรวจข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

จากการสำรวจนิสิตนักศึกษาครูจำนวน 103 คน และครูอาจารย์ในสถานศึกษาจำนวน 133 คนเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 4 ด้าน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต (ตารางที่ 9) 2) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย (ตารางที่ 10) 3) ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (ตารางที่ 11) และ 4) ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (ตารางที่ 12) ผลการศึกษาเป็นดังต่อไปนี้

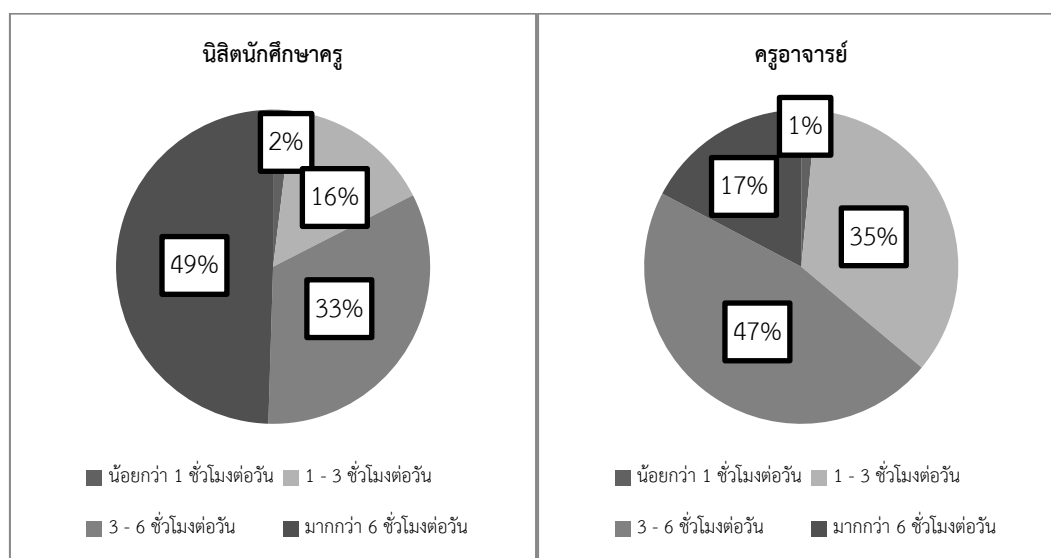
ตารางที่ 9 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์

สิ่งที่ศึกษา	จำนวน (คน)	
	นิสิตนักศึกษา	ครู/อาจารย์
เพศ		
- ชาย	18	56
- หญิง	85	77
อายุ		
- ต่ำกว่า 25 ปี (นักศึกษา)	103	-
- 25 – 35 ปี	-	17
- มากกว่า 35 ปี	-	72
สาขาวิชาที่กำลังศึกษาหรือสอน		
- สาขาที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยี	21	36
- สาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยี	82	97
ประสบการณ์การสอน		
- อยู่ในระหว่างศึกษา	103	-
- 1 - 6 ปี	-	43
- มากกว่า 7 ปี	-	90

สิ่งที่ศึกษา	จำนวน (คน)	
	นิสิตนักศึกษา	ครู/อาจารย์
เวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของโดยเฉลี่ยต่อวันในหนึ่งสัปดาห์		
- น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน	2	2
- 1 - 3 ชั่วโมงต่อวัน	16	46
- 3 - 6 ชั่วโมงต่อวัน	34	62
- มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน	51	23
ช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด		
- 08.00 - 12.00 น.	1	9
- 12.00 - 16.00 น.	0	10
- 16.00 - 20.00 น.	30	37
- 20.00 - 0.00 น.	71	76
- 00.00 - 04.00 น.	1	0
- 04.00 - 08.00 น.	0	1
เครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ต		
- ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์สื่อสารแบบไร้สาย	12	58
- ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) หรือโน้ตบุ๊ก	91	75
ความพร้อมต่อการรับมือกับการกั้นแก๊งทางอินเทอร์เน็ต		
- มีความพร้อม	10	24
- จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม	73	86
- ยังไม่มีความพร้อมในการรับมือเรื่องนี้	20	23
ความจำเป็นของการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือปัญหาการกั้นแก๊งทางอินเทอร์เน็ตในการพัฒนาวิชาชีพครู		
- ควรส่งเสริมให้บรรจุในหลักสูตรพัฒนานาวิชาชีพครู	43	37
- ควรจัดเป็นเพียงลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตร	56	88
- ไม่จำเป็น	4	8

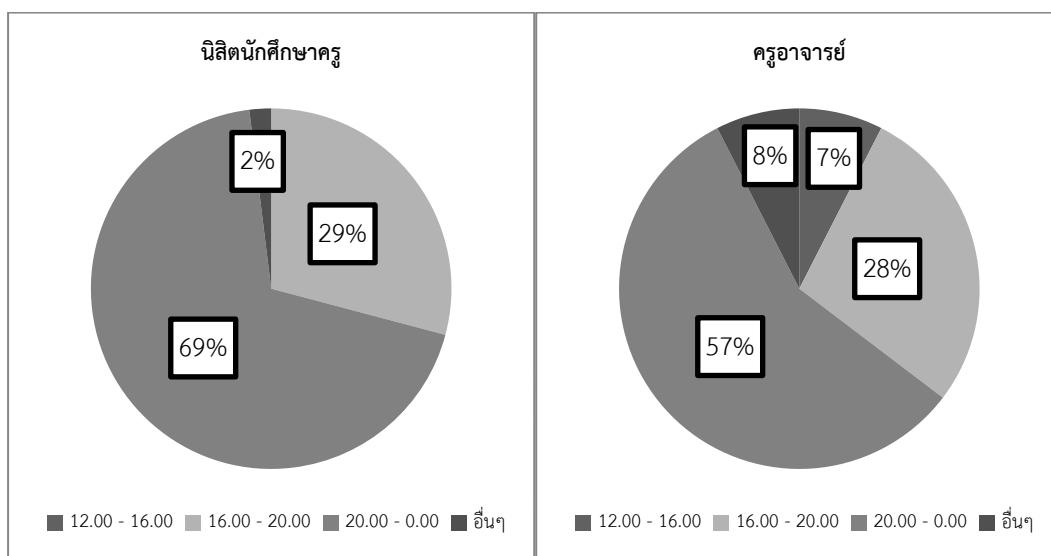
จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่ร้อยละ 82 ใช้งานอินเทอร์เน็ตค่อนข้างมากตั้งแต่ 3 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวันต่อสัปดาห์ ในขณะที่ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 82 จะใช้งานอินเทอร์เน็ตน้อยกว่าโดยจะอยู่ในช่วง 1-6 ชั่วโมงต่อวันต่อสัปดาห์ มีจำนวนไม่มากนักที่จะใช้เกิน 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 17) ดังที่แสดงในภาพที่ 8

ภาพที่ 8 การเปรียบเทียบเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา

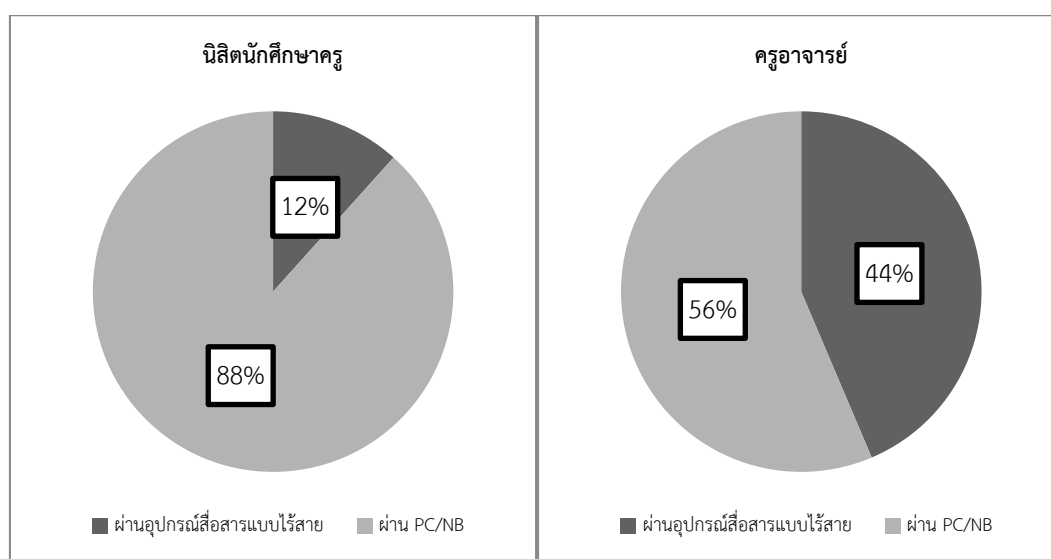
ช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเย็นตั้งแต่ 16.00 ไปจนถึงเที่ยงคืนซึ่งสอดคล้องกับเวลาเลิกเรียนของนิสิตนักศึกษา ในขณะที่ครูอาจารย์นั้นจะมีจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 7) นิยมใช้งานในช่วงเช้าและช่วงบ่ายซึ่งเป็นเวลาทำงาน แต่ส่วนมากร้อยละ 85 นิยมใช้งานในช่วงเวลาหลังเลิกงานไปจนถึงเที่ยงคืนเช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษาดังที่แสดงในภาพที่ 9

ภาพที่ 9 การเปรียบเทียบช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา

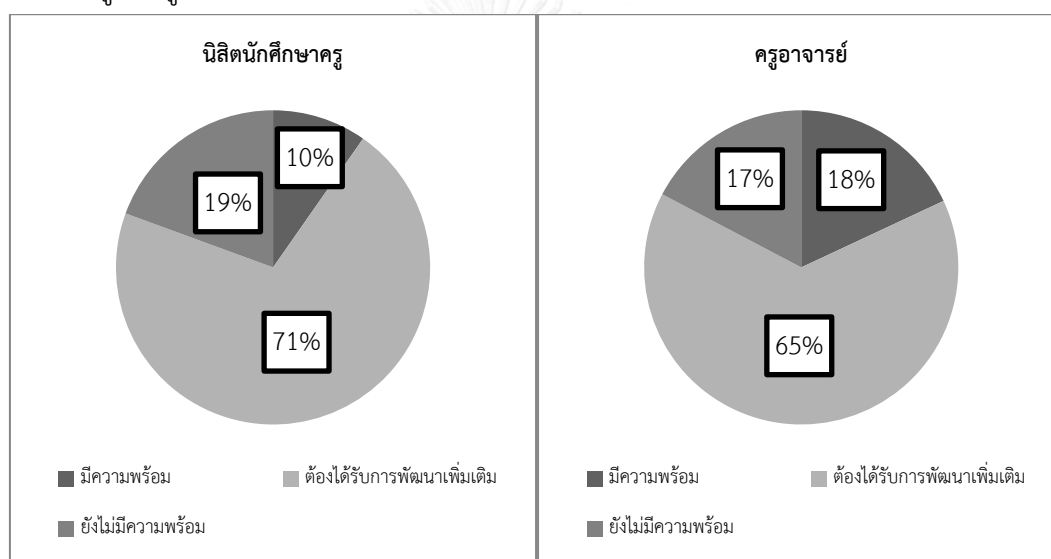
เครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่ร้อยละ 88 คือการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) หรือโน้ตบุ๊ก มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 12 ที่นิยมใช้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์สื่อสารแบบไร้สาย ในขณะที่ครูอาจารย์ในสถานศึกษามีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ดังที่แสดงในภาพที่ 10

ภาพที่ 10 การเปรียบเทียบเครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา

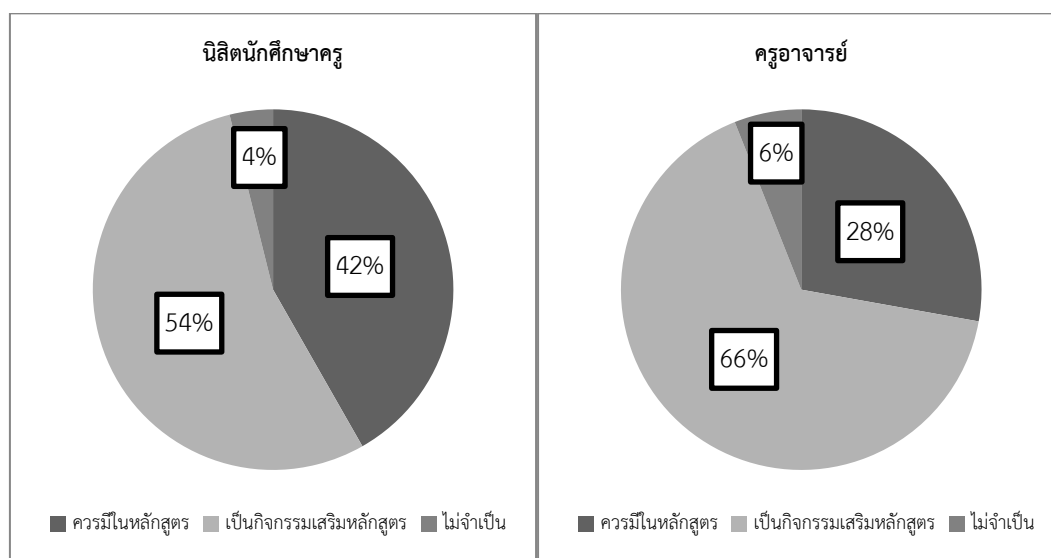
ด้านความพร้อมต่อการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต นิสิตนักศึกษาครูส่วนใหญ่ร้อยละ 71 มีความคิดเห็นว่าตนเองยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความพร้อมต่อการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อไปในอนาคต ซึ่งไม่แตกต่างกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ในสถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 65 ก็มีความคิดเห็นว่าตนเองควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ดังที่แสดงในภาพที่ 11 โดยหัวข้อที่นิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ต้องการได้รับการพัฒนา คือ แนวทางการป้องกันและแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน และการสังเกตพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงสัญญาณของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 11 การเปรียบเทียบความพร้อมต่อการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นของการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในการพัฒนาวิชาชีพครู นิสิตนักศึกษาครูที่คิดว่าควรบรรจุเรื่องนี้ในหลักสูตรกับควรจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 42 และร้อยละ 54 ตามลำดับ) ในขณะที่ครูอาจารย์ในสถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 66 มีความคิดเห็นว่าควรจัดหัวข้อการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่า ดังที่แสดงในภาพที่ 12

ภาพที่ 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นของการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือปัญหาการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตในการพัฒนาวิชาชีพครูของนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา

ถัดมาผลการสำรวจระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนิสิตนักศึกษาครู และครูอาจารย์ในสถานศึกษา สามารถสรุปผลภาพรวมได้ดังที่ปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา

พฤติกรรม	กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	สถิติ
				ความหมาย
1) เปลี่ยนรหัสผ่านของเว็บไซต์และโปรแกรมต่างๆ เป็นประจำ	นิสิตนักศึกษา	2.16	0.93	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
	ครู/อาจารย์	2.17	1.16	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
2) กำหนดรหัสผ่านที่แตกต่างกันสำหรับเว็บไซต์ที่เก็บข้อมูลสำคัญกับเว็บไซต์ทั่วไป	นิสิตนักศึกษา	2.50	1.02	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
	ครู/อาจารย์	2.46	1.16	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
3) ตั้งรหัสผ่านที่ความซับซ้อน มีส่วนผสมของตัวเลข ตัวอักษรตัวพิมพ์ใหญ่/เล็ก และอักขระพิเศษ	นิสิตนักศึกษา	2.90	1.19	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.83	1.29	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
4) มีการตั้งค่าจำกัดสิทธิ์ผู้เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองในเว็บไซต์หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือเว็บบอร์ดสาธารณะ	นิสิตนักศึกษา	3.22	1.14	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.13	1.35	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
5) พิจารณาและตรวจสอบก่อนที่จะทำแอปพลิเคชันหรือคิซต่างๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์	นิสิตนักศึกษา	3.04	1.04	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.37	1.19	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
6) ติดตั้งโปรแกรมสแกนไวรัสที่น่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะ เป็นแบบฟรี หรือแบบที่มีการเสียค่าใช้จ่าย	นิสิตนักศึกษา	2.92	1.15	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.96	1.13	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
7) มีการติดตั้งโปรแกรมป้องกัน Malware Adware ต่างๆ เพื่อป้องกันโฆษณาและป๊อปอัพที่ไม่พึงประสงค์ในการใช้งานเว็บเบราว์เซอร์	นิสิตนักศึกษา	2.23	1.13	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
	ครู/อาจารย์	2.74	1.21	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
8) หลีกเลี่ยงเข้าเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาทางเพศ หรือเผยแพร่ หรือดาวน์โหลดสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับเพศ	นิสิตนักศึกษา	3.24	1.47	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.49	1.35	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
9) หลีกเลี่ยงเข้าเว็บไซต์ที่มีการเผยแพร่และดาวน์โหลดไฟล์ละเมิดลิขสิทธิ์	นิสิตนักศึกษา	3.03	1.29	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.38	1.26	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย

พฤติกรรม	กลุ่ม	สถิติ		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
10) ตรวจสอบอย่างละเอียดก่อนที่จะคลิกอีเมลและลิงค์/ไฟล์ที่แนบมากับอีเมลที่ไม่รู้ที่มา	นิสิตนักศึกษา	3.24	1.18	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.56	1.18	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
11) อ่านข้อตกลง/เงื่อนไขในการติดตั้งโปรแกรมทุกประเภท ก่อนที่จะมีการติดตั้งทุกครั้ง	นิสิตนักศึกษา	2.95	1.13	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.40	1.20	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
12) พิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะเพิ่มบุคคลที่ไม่รู้จักเป็นเพื่อนในเครือข่ายสังคมออนไลน์	นิสิตนักศึกษา	3.67	1.18	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	ครู/อาจารย์	3.80	1.17	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
13) พิจารณาและตรวจสอบก่อนจะตอบรับคำเชิญชวนเข้าร่วมกลุ่ม กิจกรรม หรือ แพนเพจต่างๆ ในเครือข่ายสังคมออนไลน์	นิสิตนักศึกษา	3.64	1.19	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	ครู/อาจารย์	3.86	1.29	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
14) ตั้งค่าการปิดกั้นอีเมลที่ไม่พึงประสงค์ หรือปิดกั้นการแจ้งเตือนที่ไม่พึงประสงค์ในเว็บไซต์หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์	นิสิตนักศึกษา	3.25	1.25	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.44	1.26	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
15) พิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะคลิกลิงค์ของเว็บไซต์หรือข่าวสารที่แชร์มาทางเครือข่ายสังคมออนไลน์	นิสิตนักศึกษา	3.28	1.09	ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.76	1.18	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตารางที่ 10 ผลการสำรวจระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.02 S.D. = 0.80) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา และประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันพบว่าทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่แสดงในตารางที่ 11

สำหรับกรณีของครูอาจารย์ในสถานศึกษาผลการสำรวจระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของครูอาจารย์มีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.22 S.D. = 0.81) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของครูอาจารย์ที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามในบริบทของวิชาที่สอนและประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตพบว่าครูอาจารย์ที่

สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์และครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงจะมีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยแตกต่างจากครูอาจารย์ที่สอนในวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์และมีประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังผลสรุปที่แสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 11 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของนิสิตนักศึกษาครุที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา และประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ระดับพฤติกรรม		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ชาย	18	2.697	0.745	-1.905	0.600
หญิง	85	3.087	0.799		
อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 21	48	3.042	0.714	0.269	0.788
อายุมากกว่า 21	55	2.991	0.875		
สาขาที่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	21	2.781	0.746	-1.535	0.128
สาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์	82	3.080	0.807		
พบเจอสูง	50	3.122	0.778	1.277	0.205
พบเจอต่ำ	53	2.922	0.816		

ตารางที่ 12 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา ประสบการณ์การสอน และประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ระดับพฤติกรรม		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ชาย	56	3.207	0.800	-0.203	0.839
หญิง	77	3.236	0.826		
อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 35	66	3.149	0.825	-1.054	0.294
อายุมากกว่า 35	67	2.297	0.799		
สาขาที่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	36	3.463	0.920	2.101	0.038*
สาขาที่ไม่เกี่ยวข้อง กับคอมพิวเตอร์	97	3.134	0.755		
ประสบการณ์สอนมากกว่า หรือเท่ากับ 8 ปี	69	3.225	0.821	0.017	0.986
ประสบการณ์สอนน้อยกว่า หรือเท่ากับ 8 ปี	64	3.222	0.809		
พบเจอสูง	53	3.459	0.738	2.783	0.006*
พบเจอต่ำ	80	3.067	0.826		

* $p < 0.05$

เมื่อสำรวจประสบการณ์การพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา ผลเป็นที่ได้มีภาพรวมดังที่สรุปในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา

พฤติกรรม	กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	สถิติ
				ความหมาย
1) ใช้ภาษาไม่สุภาพโดยไม่จำเป็นในการสนทนาระหว่างกัน	นิสิตนักศึกษา	3.29	1.00	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	3.26	1.15	พบค่อนข้างบ่อย
2) แอบนินทาผู้อื่นว่าจะลับหลังหรือในพื้นที่สาธารณะ	นิสิตนักศึกษา	2.96	1.00	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.91	1.08	พบค่อนข้างบ่อย
3) ยั่วยุผู้อื่นให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งบนชุมชนออนไลน์ที่สาธารณะ	นิสิตนักศึกษา	2.63	1.08	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.53	1.17	พบค่อนข้างบ่อย
4) ส่งข้อความก่อกวนผ่านเครื่องมือต่างๆ	นิสิตนักศึกษา	2.58	1.13	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.62	1.25	พบค่อนข้างบ่อย
5) นำรูปภาพส่วนบุคคลของผู้อื่นไปดัดแปลงหรือแก้ไข และนำไปเผยแพร่ให้อับอาย	นิสิตนักศึกษา	2.79	1.13	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.77	1.17	พบค่อนข้างบ่อย
6) นำข้อมูลหรือสื่อต่างๆ ที่ทำให้ผู้อื่นอับอายหรือเสื่อมเสียไปเผยแพร่	นิสิตนักศึกษา	2.64	1.21	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.68	1.21	พบค่อนข้างบ่อย
7) นำข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้อื่นเผยแพร่ทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออินเทอร์เน็ต	นิสิตนักศึกษา	2.51	1.21	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.48	1.22	เจอนานๆ ครั้ง
8) แอบนำชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านของผู้อื่นไปเข้าสู่ระบบเว็บไซต์หรือโปรแกรมต่างๆ เพื่อกลั่นแกล้งผู้อื่น	นิสิตนักศึกษา	2.44	1.10	เจอนานๆ ครั้ง
	ครู/อาจารย์	2.27	1.18	เจอนานๆ ครั้ง
9) แอบอ้างชื่อหรือตัวตนของผู้อื่นไปกลั่นแกล้งหรือหลอกลวงบุคคลอื่น	นิสิตนักศึกษา	2.56	1.23	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.36	1.16	เจอนานๆ ครั้ง
10) แอบอ้างชื่อผู้อื่นไปยุยงบุคคลอื่นให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง	นิสิตนักศึกษา	2.43	1.18	เจอนานๆ ครั้ง
	ครู/อาจารย์	2.28	1.17	เจอนานๆ ครั้ง
11) ช่มชู้คุกคามผู้อื่นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อีเมล หรือโปรแกรมส่งข้อความต่างๆ	นิสิตนักศึกษา	2.25	1.17	เจอนานๆ ครั้ง
	ครู/อาจารย์	2.20	1.17	เจอนานๆ ครั้ง

พฤติกรรม	กลุ่ม	สถิติ		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
12) รวมหัวกันกีดกันหรือบไล้ผู้อื่นออก จากกลุ่มสนทนาหรือชุมชนบนอินเทอร์เน็ต อย่างจงใจ	นิสิตนักศึกษา	2.26	1.16	เจอนานๆ ครั้ง
	ครู/อาจารย์	2.17	1.12	เจอนานๆ ครั้ง
13) สร้างข่าวลือหรือทำให้เกิดกระแส ต่อต้านผู้อื่น	นิสิตนักศึกษา	2.72	1.35	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.77	1.34	พบค่อนข้างบ่อย
14) บันทึกภาพหรือวิดีโอที่ทำให้ผู้อื่นเสื่อม เสียหรืออับอายและนำไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะ คลิปตบตีที่ความรุนแรงหรือคลิปล้อเลียน	นิสิตนักศึกษา	2.73	1.27	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.68	1.27	พบค่อนข้างบ่อย
15) ติดตาม สืบค้น ลักลอบข้อมูลส่วนตัวของ ผู้อื่นโดยที่เจ้าตัวไม่ทราบหรือไม่ อนุญาต	นิสิตนักศึกษา	2.64	1.30	พบค่อนข้างบ่อย
	ครู/อาจารย์	2.43	1.20	เจอนานๆ ครั้ง

จากตารางที่ 13 ผลการสำรวจระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูอยู่ในระดับปานกลาง พบพฤติกรรมเหล่านี้ค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย = 2.63 S.D. = 0.91) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา และเวลาการใช้ที่แตกต่างกันพบว่าทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังผลสรุปในตารางที่ 14 โดยพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาครูพบมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ

- 1) การใช้ภาษาไม่สุภาพโดยไม่จำเป็นในการสนทนาระหว่างกัน (ค่าเฉลี่ย = 3.29, S.D = 1.00)
- 2) การแอบนินทาผู้อื่นว่าจะลับหลังหรือในพื้นที่สาธารณะ (ค่าเฉลี่ย = 2.96, S.D = 1.00)
- 3) การนำรูปภาพส่วนบุคคลของผู้อื่นไปตัดแปลงหรือแก้ไข และนำไปเผยแพร่ให้อับอาย (ค่าเฉลี่ย = 2.79, S.D = 1.13)

สำหรับผลการสำรวจระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ครูอาจารย์พบพฤติกรรมเหล่านี้ค่อนข้างบ่อย (ค่าเฉลี่ย = 2.56 S.D. = 0.98) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ วิชาที่สอน และเวลาการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่าทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังผลสรุปในตารางที่ 15 โดยพฤติกรรมที่ครูอาจารย์พบมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ

- 1) การใช้ภาษาไม่สุภาพโดยไม่จำเป็นในการสนทนาระหว่างกัน (ค่าเฉลี่ย = 3.26, S.D = 1.15)
- 2) การแอบนินทาผู้อื่นว่าจะลับหลังหรือในพื้นที่สาธารณะ (ค่าเฉลี่ย = 2.91, S.D = 1.08)
- 3) การนำรูปภาพส่วนบุคคลของผู้อื่นไปตัดแปลงหรือแก้ไข และนำไปเผยแพร่ให้อับอาย (ค่าเฉลี่ย = 2.77, S.D = 1.34)

ตารางที่ 14 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครุที่มีเพศ อายุ และสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ระดับการพบเจอ		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ชาย	18	2.673	0.744	0.226	0.821
หญิง	85	2.619	0.799		
อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 21	48	2.658	0.761	0.302	0.763
อายุมากกว่า 21	55	2.604	1.035		
สาขาที่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	21	2.856	0.651	-1.535	0.128
สาขาที่ไม่เกี่ยวข้อง กับคอมพิวเตอร์	82	2.570	0.964		

ตารางที่ 15 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา และประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ระดับการพบเจอ		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ชาย	56	2.681	1.015	-0.203	0.314
หญิง	77	2.473	0.952		
อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 35	66	2.442	0.944	-1.389	0.167
อายุมากกว่า 35	67	2.678	1.008		
สาขาที่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	36	2.617	1.003	0.400	0.690
สาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์	97	2.540	0.976		
ประสบการณ์สอนมากกว่า หรือเท่ากับ 8 ปี	69	2.509	1.014	-0.632	0.529
ประสบการณ์สอนน้อยกว่า หรือเท่ากับ 8 ปี	64	2.617	0.948		

ลำดับสุดท้ายเป็นผลการสำรวจความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา ได้ผลสรุปภาพรวมดังที่แสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา

พฤติกรรม	กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	สถิติ
				ความหมาย
1) ใช้ภาษาไม่สุภาพโดยไม่จำเป็นในการสนทนาระหว่างกัน	นิสิตนักศึกษา	2.93	0.84	เป็นเรื่องปกติ
	ครู/อาจารย์	2.96	0.97	เป็นเรื่องปกติ
2) แอบนินทาผู้อื่นว่าจะลับหลังหรือในพื้นที่สาธารณะ	นิสิตนักศึกษา	3.52	0.89	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	3.47	0.99	เป็นเรื่องปกติ
3) ยั่วยุผู้อื่นให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งบนชุมชนออนไลน์ที่สาธารณะ	นิสิตนักศึกษา	4.31	0.74	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	4.27	0.86	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
4) ส่งข้อความก่อกวนผ่านเครื่องมือต่างๆ	นิสิตนักศึกษา	3.90	0.91	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	3.92	0.91	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
5) นำรูปภาพส่วนบุคคลของผู้อื่นไปดัดแปลงหรือแก้ไข และนำไปเผยแพร่ให้อับอาย	นิสิตนักศึกษา	4.50	0.83	ควรมีการจัดการ
	ครู/อาจารย์	4.65	0.76	ควรมีการจัดการ
6) นำข้อมูลหรือสื่อต่างๆ ที่ทำให้ผู้อื่นอับอายหรือเสื่อมเสียไปเผยแพร่	นิสิตนักศึกษา	4.57	0.71	ควรมีการจัดการ
	ครู/อาจารย์	4.65	0.75	ควรมีการจัดการ
7) นำข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้อื่นเผยแพร่ทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออินเทอร์เน็ต	นิสิตนักศึกษา	4.51	0.80	ควรมีการจัดการ
	ครู/อาจารย์	4.65	0.74	ควรมีการจัดการ
8) แอบนำชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านของผู้อื่นไปเข้าสู่ระบบเว็บไซต์หรือโปรแกรมต่างๆ เพื่อก่อกวนผู้อื่น	นิสิตนักศึกษา	4.39	0.93	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	4.71	0.72	ควรมีการจัดการ
9) แอบอ้างชื่อหรือตัวตนของผู้อื่นไปก่อกวนหรือหลอกลวงบุคคลอื่น	นิสิตนักศึกษา	4.53	0.87	ควรมีการจัดการ
	ครู/อาจารย์	4.70	0.73	ควรมีการจัดการ
10) แอบอ้างชื่อผู้อื่นไปยั่วยุบุคคลอื่นให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง	นิสิตนักศึกษา	4.40	0.91	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	4.62	0.76	ควรมีการจัดการ
11) ช่มชู้คุกคามผู้อื่นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อีเมล หรือโปรแกรมส่งข้อความต่างๆ	นิสิตนักศึกษา	4.48	0.91	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	4.58	0.82	ควรมีการจัดการ
12) รวมหัวกันกีดกันหรือบดขยี้ผู้อื่นออกจากกลุ่มสนทนาหรือชุมชนบนอินเทอร์เน็ตอย่างจงใจ	นิสิตนักศึกษา	3.86	0.97	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	3.89	1.05	ไม่ควรพึงปฏิบัติ

พฤติกรรม	กลุ่ม	สถิติ		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
13) สร้างข่าวลือหรือทำให้เกิดกระแสต่อต้านผู้อื่น	นิสิตนักศึกษา	4.37	0.80	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	4.35	0.94	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
14) บันทึกภาพหรือวิดีโอที่ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียหรืออับอายและนำไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะคลิปตบตีที่ความรุนแรงหรือคลิปล้อเลียน	นิสิตนักศึกษา	4.45	0.86	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	4.62	0.80	ควรมีการจัดการ
15) ติดตาม สืบค้น ลักลอบข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นอย่างโดยที่เจ้าตัวไม่ทราบหรือไม่อนุญาต	นิสิตนักศึกษา	4.12	0.95	ไม่ควรพึงปฏิบัติ
	ครู/อาจารย์	4.41	0.91	ไม่ควรพึงปฏิบัติ

จากตารางที่ 16 พบว่าระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูมีการรับรู้อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.19, S.D = 0.65) นิสิตนักศึกษาครูมีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรพึงปฏิบัติ (แต่ไม่ถึงระดับต้องมีการดำเนินการจัดการกับพฤติกรรม) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่มีเพศ อายุ และสาขาวิชาที่แตกต่างกัน พบว่าทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามในบริบทของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยและประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตพบว่านิสิตนักศึกษาครูที่มีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยสูงจะมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างจากนิสิตนักศึกษาครูที่มีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยต่ำ เช่นเดียวกับประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต กลุ่มนิสิตนักศึกษาครูที่มีประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากกว่าจะมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างจากนิสิตนักศึกษาครูที่มีประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังผลสรุปในตารางที่ 17

ด้านครูอาจารย์ในสถานศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์มีการรับรู้อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 4.30, S.D = 0.65) ครูอาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรพึงปฏิบัติ (แต่ยังไม่ถึงขั้นต้องมีการดำเนินการจัดการกับพฤติกรรม) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ และวิชาที่สอนแตกต่างกัน พบว่าทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อย่างไรก็ตามในบริบทของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยพบว่าครูอาจารย์ที่มีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยสูงจะมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างจากครูอาจารย์ที่มีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยต่ำ และในบริบทของประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก็พบว่าครูอาจารย์ที่มีกลุ่มครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากกว่าจะมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างจากครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามผลสรุปในตารางที่ 18

ตารางที่ 17 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา ระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ระดับความคิดเห็น		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ชาย	18	4.141	0.687	-0.353	0.725
หญิง	85	4.201	0.644		
อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 21	48	4.176	0.735	-0.206	0.837
อายุมากกว่า 21	55	4.203	0.570		
สาขาที่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	21	4.153	0.745	-0.296	0.768
สาขาที่ไม่เกี่ยวข้อง กับคอมพิวเตอร์	82	4.200	0.626		
ใช้อินเทอร์เน็ตอย่าง ปลอดภัยสูง	49	4.358	0.497	2.612	0.010*
ใช้อินเทอร์เน็ตอย่าง ปลอดภัยต่ำ	54	4.038	0.733		
พบเจอสูง	50	4.323	0.431	2.073	0.041*
พบเจอต่ำ	53	4.066	0.786		

* $p < 0.05$

ตารางที่ 18 สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของครูอาจารย์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา ประสบการณ์การสอน ระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และประสบการณ์การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ระดับความคิดเห็น		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ชาย	56	4.198	0.798	-1.528	0.129
หญิง	77	4.371	0.512		
อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 35	66	4.220	0.790	-1.376	0.172
อายุมากกว่า 35	67	4.375	0.469		
สาขาที่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	36	4.299	0.861	0.005	0.996
สาขาที่ไม่เกี่ยวข้อง กับคอมพิวเตอร์	97	4.298	0.559		
ประสบการณ์สอนมากกว่า หรือเท่ากับ 8 ปี	69	4.242	0.763	-1.040	0.300
ประสบการณ์สอนน้อยกว่า หรือเท่ากับ 8 ปี	64	4.360	0.503		
ใช้อินเทอร์เน็ตอย่าง ปลอดภัยสูง	69	4.445	0.310	2.759	0.007*
ใช้อินเทอร์เน็ตอย่าง ปลอดภัยต่ำ	64	4.140	0.858		
พบเจอสูง	53	4.449	0.386	2.491	0.029*
พบเจอต่ำ	80	4.198	0.764		

* $p < 0.05$

เมื่อนำข้อค้นพบมาวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตระหว่างนิสิตนักศึกษาครู 103 คนกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา 133 คน พบว่าระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตระหว่างนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังผลที่แสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตระหว่างนิสิตนักศึกษาครูกับครูอาจารย์ในสถานศึกษา

ผลการสำรวจ	ระดับค่าเฉลี่ย				t	p-value
	นิสิตนักศึกษาครู		ครูอาจารย์			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย	3.019	0.800	3.224	0.813	-1.929	0.055
การพบเจอการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	2.629	0.914	2.560	0.813	0.545	0.586
ความคิดเห็นต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	4.190	0.649	4.298	0.651	-1.263	0.208

จากผลสำรวจและการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่มีความแตกต่างกันทั้งระดับค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยที่ปฏิบัติเป็นประจำและไม่ค่อยได้ปฏิบัติ ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่พบเจอบ่อยครั้ง และอันดับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ให้ความสำคัญ มีเพียงในกลุ่มครูอาจารย์ที่สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์จะมี

ระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยแตกต่างจากครูอาจารย์ที่สอนในวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ แต่ไม่พบความแตกต่างนี้ในกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีสาขาวิชาแตกต่างกัน

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมกรลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา

หลังจากการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามในตอนที 1.2 ซึ่งเป็นข้อมูลในเชิงกว้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมกรลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ละเอียดและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้สุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับนิสิตนักศึกษาครูจำนวน 8 คน และครูอาจารย์ในสถานศึกษาจำนวน 12 คน จากรายชื่อผู้ติดต่อที่ส่งแบบสอบถามไป เพื่อขยายขอบเขตข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผลที่ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจสรุปได้ดังต่อไปนี้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมกรลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมคือการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนโดยไม่ได้ตั้งใจเพราะความเคยชิน โดยลืมนึกว่ามีครูอาจารย์อยู่ในกลุ่มด้วย อย่างไรก็ตามผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่คิดว่าเป็นเรื่องปกติของการสื่อสาร มีเพียงส่วนน้อยที่จะตักเตือนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยตรง

ข้อสังเกตที่น่าสนใจอีกอย่างที่ได้พบจากการสัมภาษณ์คือผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยอมรับว่าไม่ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงของพฤติกรรมที่ผู้เรียนของตนปฏิบัติจนกระทั่งเมื่อถูกสัมภาษณ์เปิดประเด็นเกี่ยวกับการกรลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หลังจากนั้นผู้ถูกสัมภาษณ์จึงแสดงความคิดเห็นชัดเจนว่าเมื่อย้อนคิดกลับไปแล้ว การกระทำบางอย่างเหล่านั้นมีโอกาสที่จะสร้างความเสียหายได้ถ้าไม่มีการดูแลหรือควบคุม ถ้าเป็นไปได้ตอนนั้นน่าจะทำอะไรบางอย่างเพื่อจัดการให้ดีกว่านี้ ยกตัวอย่างเช่น มีอาจารย์จำนวน 3 คนที่มีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงคือนักเรียนได้แกล้งปลอมชื่อผู้ใช้ Line เลียนแบบอาจารย์ไปหยอกล้อแกล้งเพื่อนให้นึกว่าเป็นอาจารย์ตัวจริง ซึ่งแม้ว่าอาจารย์จะรับรู้ในภายหลังก็ไม่มี การทำอะไรเนื่องจากคิดว่านักเรียนทำไปสนุกๆ เท่านั้น แม้การกระทำลักษณะนี้จะไม่มีเจตนาที่จะประทุษร้าย ทำไปเพื่อความสนุก แต่การกระทำแบบนี้มีโอกาสเสี่ยงที่จะเป็นการกรลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ ถ้ามีผู้เสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ที่ถูกปลอมแปลงเป็นตัวเองหรือนักเรียนที่โดนหลอก

จากผลการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาหรือครูอาจารย์ที่เคยประสบเหตุการณ์การกรลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตร้ายแรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเหตุการณ์ที่ประสบกับตนเองจะมีแนวโน้มที่ให้ความ สนใจในเรื่องนี้มากกว่าผู้ถูกสัมภาษณ์คนอื่นๆ เช่น มีนักศึกษาคนหนึ่งได้เล่าประสบการณ์ให้ฟังว่าเคย ถูกเพื่อนแอบนำชื่อผู้ใช้ Facebook ของตัวเองไปใช้ และโพสต์ข้อความในเชิงเสียหายเกินขอบเขต ข้อความดังกล่าวกระจายไปสู่สาธารณะอย่างควบคุมไม่ได้ ทำให้ตัวนิสิตเสียหายและอับอาย จน

กระทบกระทั่งอย่างรุนแรงกับกลุ่มเพื่อน ทำให้นิสิตนักศึกษาคนนี้มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้กับนิสิตนักศึกษาครู นอกจากนี้จะไปจัดการรับมือปัญหาเมื่อต้องไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาแล้ว ยังควรที่จะรู้

ผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมดมีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับการส่งเสริมแนวทางการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้กับนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนมากขึ้นคั้น โดยมีความคิดเห็นว่าควรเพิ่มเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือการฝึกอบรมสำหรับครูอาจารย์จะดีที่สุดเป็นทางเลือกให้กับนิสิตนักศึกษาครูอาจารย์มากกว่าที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตรโดยตรง เพราะยังไม่ใช่นี้อาหาที่มีความจำเป็นต่อการใส่ไว้ในหลักสูตรให้เป็นเนื้อหาวิชาบังคับ ครูทุกคนอาจจะไม่ได้เจอเหตุการณ์นี้เสมอไป แต่ก็เป็นเรื่องที่ปล่อยปละละเลยไม่ได้เช่นเดียวกัน จึงสามารถจัดในรูปแบบกิจกรรมเสริมเป็นทางเลือกให้กับนิสิตนักศึกษาและครูอาจารย์จะมีความเหมาะสมกว่า

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์การทำวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

หลังจากการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา และผลการสัมภาษณ์ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา ข้อมูลดังกล่าวได้นำไปใช้เสนอประกอบการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์การทำวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำความคิดเห็นมาพัฒนารูปแบบฯ ผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านความสำคัญของการส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้นิสิตนักศึกษาครู

เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ที่ศึกษาเกี่ยวกับวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่ได้ทำงานด้านการพัฒนาวิชาชีพครูโดยตรงจึงไม่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูได้ แต่มีความคิดเห็นตรงกันจากการศึกษาผลการสำรวจความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษาที่สำรวจมา

2) ด้านกระบวนการที่ใช้ส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้นิสิตนักศึกษาครู

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกันว่ากระบวนการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาที่น่าเสนอนั้นสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่แล้วตามแนวทางการเรียนรู้ การให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่าง ได้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริง ย่อมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและสร้างความตระหนักที่มีต่อปัญหาให้กับผู้เรียน สิ่งสำคัญของการส่งเสริมทัศนคติคือต้องให้ผู้เรียนมีการรับรู้การมีตัวตนของสิ่งนั้น ถ้าผู้เรียนยังไม่ทราบถึงตัวตนของสิ่งนั้นทัศนคติของผู้เรียนต่อเรื่องนั้นก็จะเกิดได้ยาก

3) ด้านการเลือกใช้กรณีศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำว่ากรณีศึกษาที่ใช้ในกิจกรรมสะท้อนคิดควรเป็นเหตุการณ์กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นจริง มีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแล้วและจบไปแล้วอย่างชัดเจน การนำเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นมาใช้แม้จะทันสมัย แต่อาจทำให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นแหล่งที่มา และเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไม่พึงประสงค์ กรณีศึกษาควรมีการดัดแปลงบางส่วนให้มีความเหมาะสมในการนำเสนอและการอภิปราย โดยเฉพาะกรณีที่ไม่เป็นเรื่องราวที่เผยแพร่สาธารณะควรมิให้มีการระบุตัวตนของบุคคลที่น่าเสนอ ส่วนแผนการสอน หรือแนวทางการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานต่างๆ สามารถนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาได้ในรูปแบบกรณีศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการและรับมือปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

4) ด้านวิธีการวัดและประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้นิสิตนักศึกษาครู

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาให้คำแนะนำว่าแบบสำรวจที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นยังไม่เหมาะสมประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ควรประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในลักษณะของการประเมินทัศนคติ วิเคราะห์ทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจากองค์ประกอบของทัศนคติ 3 ด้าน คือ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ จะให้ผลทัศนคติต่อพฤติกรรมที่ชัดเจนกว่าเพราะมีการวัดจาก 3 ด้านเปรียบเทียบกัน

บางคนอาจมีความคิดกับความรู้สึกในทางบวก แต่กลับมีการกระทำในทางตรงกันข้าม เป็นต้น ส่วนวิธีการประเมินประสบการณ์นั้นสามารถกระทำได้เช่นเดียวกับการสำรวจข้อมูลทั่วไป

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำว่าการประเมินความพร้อมในการรับมือการกักกันแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสามารถประยุกต์ใช้วิธีการประเมินทัศนคติแบบเดียวกันได้เช่นเดียวกัน โดยให้ผู้เรียนประเมินจากความเชื่อมั่นในตนเอง

1.5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกักกันแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูจากผู้ทรงคุณวุฒิ

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1.1 ถึง 1.4 ได้นำไปใช้พัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกักกันแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู โดยมีองค์ประกอบขั้นตอนตามที่แสดงในภาคผนวก ข

เมื่อนำรูปแบบไปนำเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนออนไลน์ การสอนคอมพิวเตอร์ การศึกษาหรือเทคโนโลยีการศึกษา 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อขอความคิดเห็นและคำแนะนำ ได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1) ด้านความเหมาะสมและสอดคล้องขององค์ประกอบกับขั้นตอน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับขั้นตอนการตอนสะท้อนคิดในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.60) แต่เนื่องจากขั้นตอนการทำกิจกรรมมีสิ่งที่ควรปรับปรุง องค์ประกอบบางส่วนจึงควรต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบด้านกรณีศึกษา

2) ด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการสะท้อนคิด ผู้เชี่ยวชาญประเมินระดับความเหมาะสมเพียงระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.40) ขั้นตอนการสะท้อนคิดมีขั้นตอนมากเกินไป ในการปฏิบัติจริงผู้เรียนจะดำเนินการปฏิบัติตามได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องทำกิจกรรมออนไลน์ อาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจและสร้างความเบื่อหน่ายได้ ควรลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนลงโดยการรวมเป็นกิจกรรมเดียวกัน นอกจากนี้แทนที่จะแยกการส่งเสริมการรับรู้ความสำคัญของปัญหาการกักกันแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ความสามารถในการวิเคราะห์และระบุลักษณะและรูปแบบการกักกันแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และความพร้อมเมื่อต้องรับมือกับการกักกันแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเป็นคนละกิจกรรมสะท้อนคิด ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ น่าจะสามารถสะท้อนคิดได้ในกรณีศึกษาเดียวกันพร้อมกันทั้งหมด นอกจากนี้ขั้นตอนการประเมินประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการกักกันแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และการแบ่งกลุ่มระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนเป็นขั้นตอนของกระบวนการวิจัยไม่ใช่ขั้นตอนของรูปแบบกิจกรรมจึงควรแยกออกจากรูปแบบไม่นำมาปนกัน

3) **ด้านกรณีศึกษาที่เลือกนำมาใช้** ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นวิธีการเลือกกรณีศึกษาและตัวอย่างกรณีศึกษาที่นำเสนอมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประกอบการสะท้อนคิด ผลการประเมินอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.60) แต่ควรมีการปรับปรุงเพิ่มสื่อประกอบกรณีศึกษาให้มีความน่าสนใจมากขึ้นมากกว่าการเล่าโดยใช้ข้อความแต่เพียงอย่างเดียว และให้ระมัดระวังเรื่องการระบุตัวตนของกรณีศึกษาที่ไม่ได้เปิดเผยสาระณะ นอกจากนี้ให้ลองกลับไปพิจารณาว่าถ้าขั้นตอนมีการปรับปรุงใหม่จะยังสามารถเลือกกรณีศึกษาแบบเดิมได้หรือไม่

4) **ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาในการทำกิจกรรม** ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.60) เนื่องจากกิจกรรมปรับปรุงขั้นตอนมาจากการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาประมาณ 1 วัน 6-8 ชั่วโมง เมื่อนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมออนไลน์เต็มรูปแบบ การให้เวลาผู้เรียนทำกิจกรรมละประมาณ 1 สัปดาห์ถือว่าเพียงพอต่อการทำกิจกรรมตามขั้นตอนแล้ว ถ้ามากกว่านี้อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและละทิ้งกิจกรรมได้ แต่ควรมีโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมย้อนหลังด้วย เนื่องจากอาจมีผู้เรียนบางคนทำงานล่าช้าตามในภายหลัง

5) **ด้านความเหมาะสมของวิธีประเมินผล** ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลให้คำแนะนำว่าวิธีการประเมินทัศนคติและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำในตอนต้นที่ 1.4 มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.20) แต่ข้อความบางข้อความที่ใช้ควรมีการปรับปรุง ไม่ชี้้นำความคิดของผู้ตอบมากเกินไป พยายามให้ผู้ตอบอ่านแล้วรู้สึกเป็นกลาง ผลการประเมินลักษณะข้อความที่ใช้ประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้ง และข้อความที่ใช้ประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินรายข้อความมีรายละเอียดดังที่แสดงในภาคผนวก ค และ ง ส่วนผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนออนไลน์ การสอนคอมพิวเตอร์การศึกษาหรือเทคโนโลยีการศึกษามีความเห็นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลและแนะนำให้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้งสอง

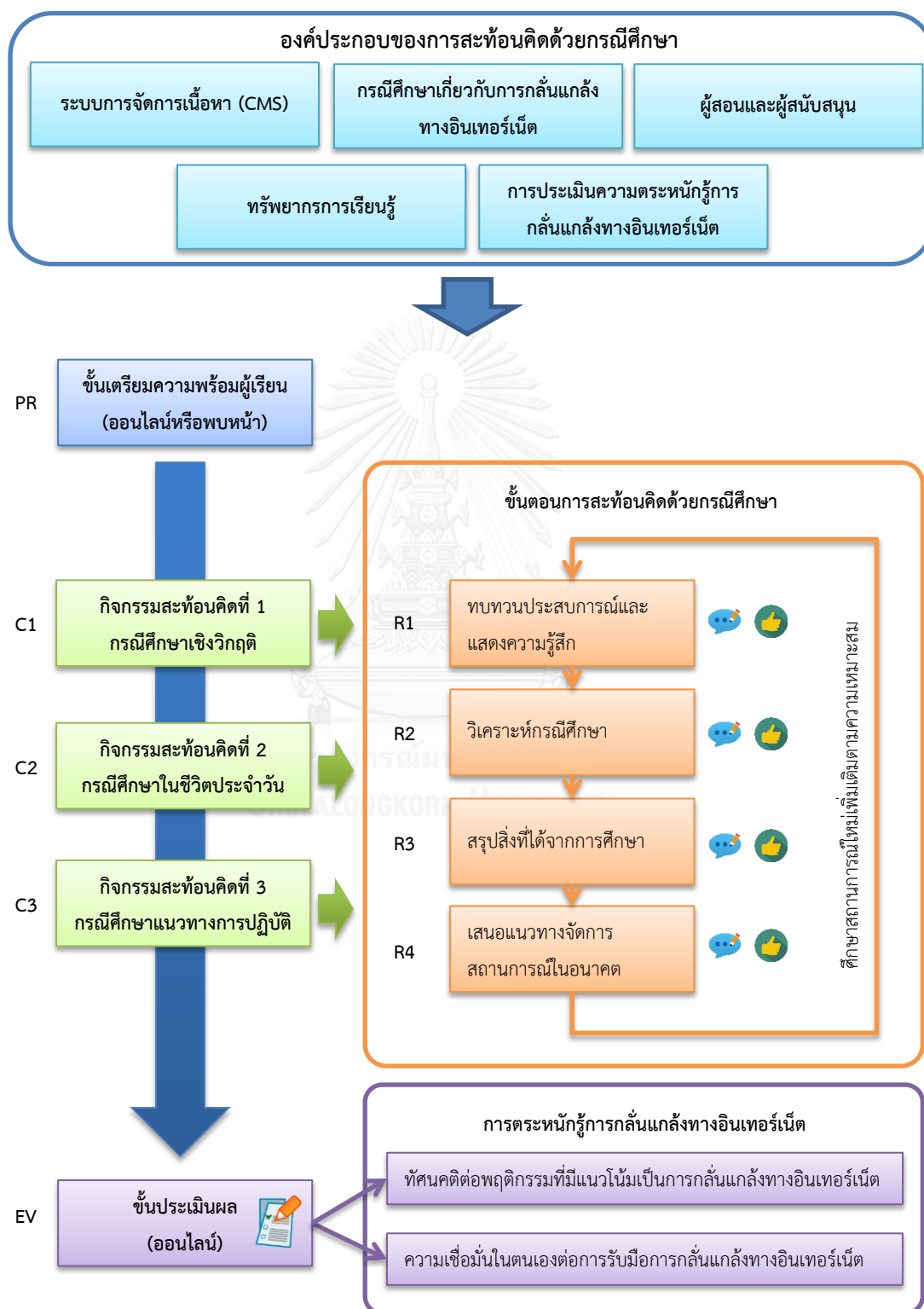
1.6 ผลการประเมินร่างรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย ทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู หลังจากปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังจากการปรับปรุงร่างรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยทัศนศึกษา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูในครั้งที่ 1 ตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบฯ ดังที่แสดงใน ตารางที่ 20 และภาพที่ 13

ตารางที่ 20 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยทัศนศึกษาเพื่อ ส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ปรับปรุงตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ระบบการจัดการเนื้อหา (CMS) สำหรับจัด กิจกรรมออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือนำเสนอเนื้อหา - เครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - เครื่องมือสำหรับประเมินผล
ทัศนศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต	<ul style="list-style-type: none"> - ทัศนศึกษาเชิงวิฤติ - ทัศนศึกษาที่เกี่ยวข้องชีวิตประจำวัน - ทัศนศึกษาแนวทางการปฏิบัติ
ผู้สอนและผู้สนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอน - ผู้สนับสนุน
ทรัพยากรการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับทำกิจกรรม - ทรัพยากรการเรียนรู้เพิ่มเติม
การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะติดต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ต - ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 13 รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ความหมายของสัญลักษณ์

- การสะท้อนคิดผ่านเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- การมีปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือแสดงความคิดเห็น เครื่องมือให้คะแนน หรือการโหวต หรือเครื่องมือแสดงความรู้สึก
- การประเมินผลด้วยแบบประเมินออนไลน์

จากนั้นนำร่างรูปแบบฯ แบบประเมินประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปประเมินเป็นครั้งที่ 2 ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

1) **ด้านความเหมาะสมและสอดคล้องขององค์ประกอบกับขั้นตอน** ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับขั้นตอนการสะท้อนคิดที่ปรับปรุงใหม่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.00) สามารถนำไปทดลองใช้ต่อไปได้

2) **ด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการสะท้อนคิด** ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าผลการปรับปรุงขั้นตอนตามคำแนะนำที่ได้รับทำให้ขั้นตอนมีความกระชับความเหมาะสมขึ้น ลดภาระการทำงานของผู้เรียนลง แต่ยังคงกระบวนการสะท้อนคิดไว้ ผลการประเมินอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.80)

3) **ด้านกรณีศึกษาที่เลือกนำมาใช้** ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ากรณีศึกษาเดิมที่เคยเลือกไว้แล้วสามารถนำมาใช้ในขั้นตอนที่ปรับปรุงใหม่ได้ มีการปรับปรุงวิธีการเลือกกรณีศึกษาใหม่ได้มีความเหมาะสมกับขั้นตอนที่ปรับปรุง และกรณีศึกษาที่ปรับปรุงใหม่มีรายละเอียดที่มากกว่าเดิมซึ่งจะทำให้การสะท้อนคิดมีประเด็นที่หลากหลายขึ้น สามารถนำไปทดลองใช้ต่อไปได้ ผลการประเมินอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.20)

4) **ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาในการทำกิจกรรม** ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจดีมากตามที่ประเมินในตอนต้นที่ 1.5 แล้วจึงไม่ต้องมีการปรับปรุงอีก ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.60)

5) **ด้านความเหมาะสมของวิธีประเมินผล** ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจกับเครื่องมือที่ใช้ประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.80) เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้วัดความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีคำแนะนำให้ปรับปรุงการใช้คำในบางข้อความเพียงเล็กน้อย ผลการประเมินรายข้อความมีรายละเอียดดังที่แสดงในภาคผนวก ค และ ง

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ในขั้นตอนที่ 2 การทดลองดำเนินในลักษณะของการทำกิจกรรมออนไลน์ผ่านเว็บเพียงอย่างเดียว โดยมีขั้นตอนของการทดลองตามรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบแยกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม มีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง ตัวอย่างการวิจัยคัดเลือกโดยไม่ได้อาศัยความน่าจะเป็น เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่กำลังศึกษาในวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างการวิจัยและการเปรียบเทียบกับผลการสำรวจของการวิจัย

ตัวอย่างการวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่กำลังศึกษาในวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2559 จำนวน 83 คน เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของตัวอย่างการวิจัยผ่านแบบสอบถามออนไลน์ สามารถจำแนกรายละเอียดข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวอย่างการวิจัยดังที่แสดงในตารางที่ 21

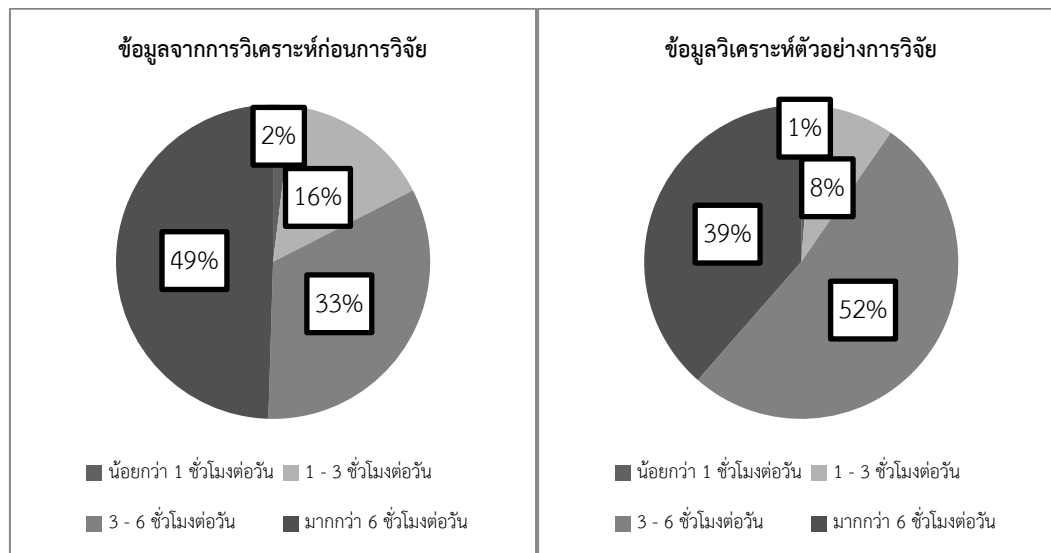
ตารางที่ 21 สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวอย่างการวิจัย

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	20	24
- หญิง	63	76
สาขาวิชา		
- เทคโนโลยีการศึกษา	39	47
- การศึกษาตลอดชีวิต	23	28
- ประถมศึกษา	10	12
- คอมพิวเตอร์	7	8.4
- การศึกษาพิเศษ	3	3.6
- จิตวิทยาและแนะแนว	1	1

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของโดยเฉลี่ยต่อวันในหนึ่งสัปดาห์		
- น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน	1	1.2
- 1 - 3 ชั่วโมงต่อวัน	7	8.4
- 3 - 6 ชั่วโมงต่อวัน	43	51.8
- มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน	32	38.6
ช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด		
- 08.00 - 12.00 น.	0	0
- 12.00 - 16.00 น.	3	3.6
- 16.00 - 20.00 น.	10	12.0
- 20.00 - 0.00 น.	67	80.8
- 00.00 - 04.00 น.	3	3.6
- 04.00 - 08.00 น.	0	0
เครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ต		
- ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์สื่อสารแบบไร้สาย	9	10.8
- ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) หรือโน้ตบุ๊ก	74	89.2

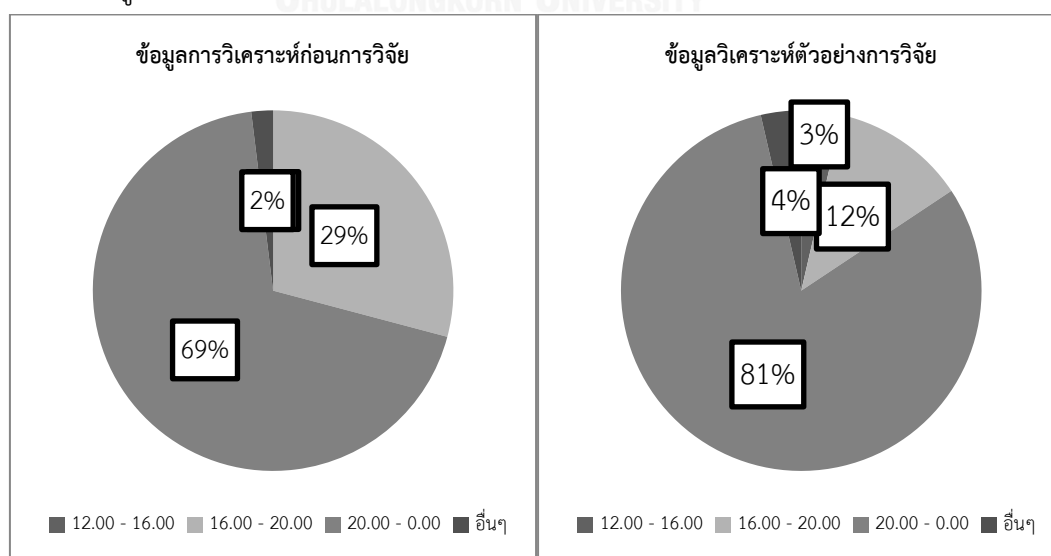
เพื่อยืนยันความสามารถในการเป็นตัวแทนของประชากร จึงนำผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างการวิจัยก่อนทำกิจกรรมจากตารางที่ 21 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูจากการวิเคราะห์สำรวจก่อนการวิจัยพบว่าเวลาส่วนใหญ่ที่นิสิตนักศึกษาครูใช้งานอินเทอร์เน็ตมีความคล้ายคลึงกันคือนิสิตนักศึกษาครูส่วนนิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ 3 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวันต่อสัปดาห์ ดังที่แสดงในภาพที่ 14

ภาพที่ 14 การเปรียบเทียบเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตระหว่างข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยกับตัวอย่างการวิจัย

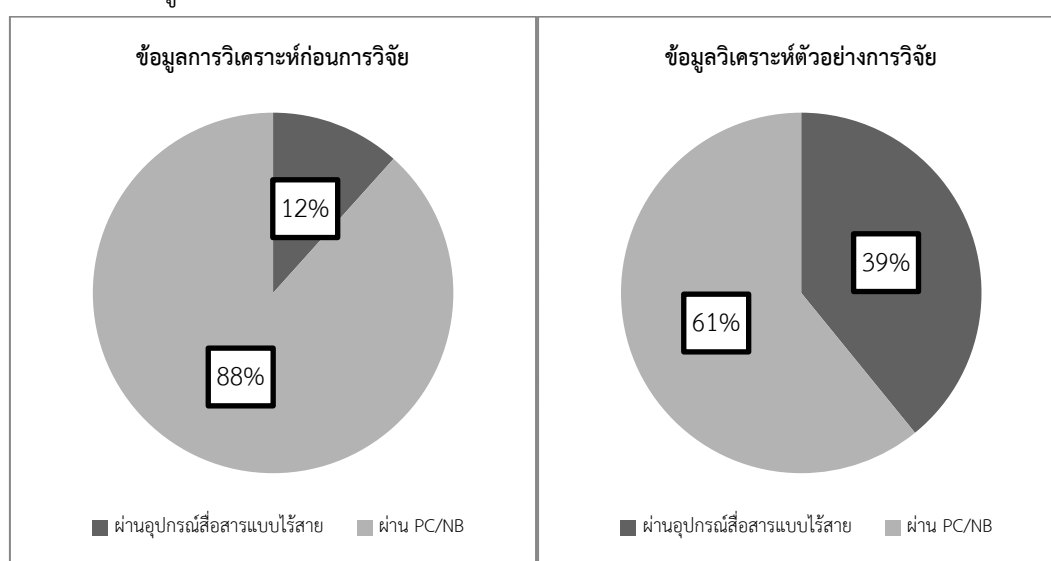
การเปรียบเทียบช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยคือส่วนใหญ่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ 16.00 ไปจนถึงเที่ยงคืนซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลาเลิกเรียนของนิสิตนักศึกษา อย่างไรก็ตามตัวอย่างจะมีการใช้งานในช่วง 20.00 - 0.00 น. สูงกว่าข้อมูลที่สำรวจได้จากการสำรวจประชากร ดังที่แสดงในภาพที่ 15

ภาพที่ 15 การเปรียบเทียบช่วงเวลาที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตระหว่างข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยกับตัวอย่างการวิจัย

เครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยส่วนใหญ่ร้อยละ 61 นิยมใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) หรือโน้ตบุ๊ก และร้อยละ 39 นิยมใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์สื่อสารแบบไร้สาย เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยพบว่าตัวอย่างการวิจัยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์สื่อสารแบบไร้สายได้มากกว่า ดังที่แสดงในภาพที่ 16

ภาพที่ 16 การเปรียบเทียบเครื่องมือที่นิยมใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตระหว่างข้อมูลนิสิตนักศึกษาครูจากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวิจัยกับตัวอย่างการวิจัย

จากผลที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตัวอย่างการวิจัยมีลักษณะทั่วไปที่มีความคล้ายคลึงกับการสำรวจข้อมูลประชากร มีลักษณะเบื้องต้นที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาต่อไปได้

2.2 การวิเคราะห์การแจกแจงข้อมูลของตัวอย่างการวิจัย

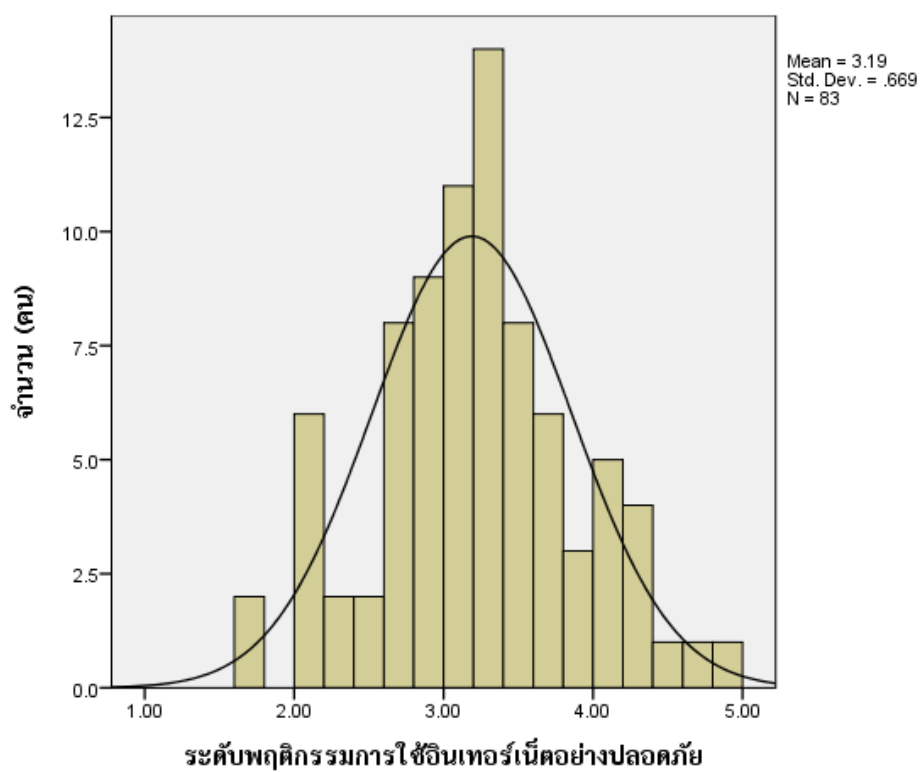
ผลการวิเคราะห์การแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยก่อนทำกิจกรรมจำนวน 83 คน เพื่อศึกษาการกระจายของตัวอย่างการวิจัยที่อาจส่งผลการทดลองพบว่าตัวอย่างการวิจัยมีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.19, S.D. = 0.66) ระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 1.57, S.D. = 0.59) และระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.14, S.D. = 0.41) ดังที่สรุปในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 สรุปผลการวิเคราะห์การแจกแจงของค่าเฉลี่ยของตัวอย่างการวิจัย

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	มัธยฐาน	ความเบ้	ความโด่ง
พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย	3.19	0.67	3.20	0.04	-0.08
ประสบการณ์พบเจอการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	1.57	0.59	1.33	1.95	4.24
ทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	3.14	0.41	3.13	-0.34	0.07

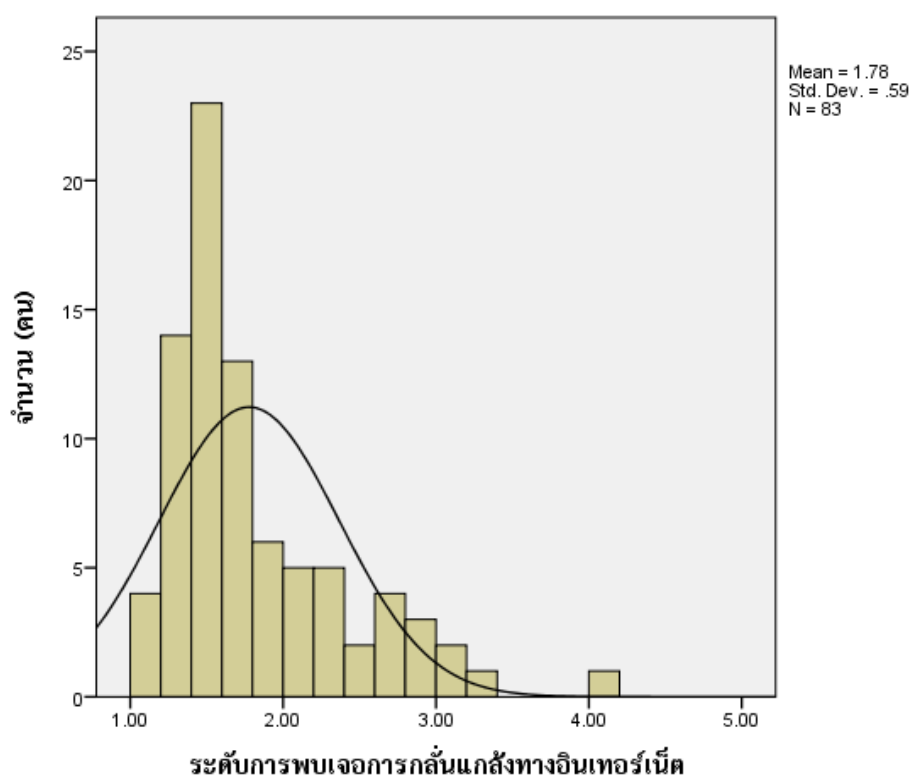
เมื่อแจกแจงข้อมูลของตัวอย่างการวิจัยโดยละเอียด และวิเคราะห์เป็นแผนภาพฮิสโทแกรมพบว่า การแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของตัวอย่างการวิจัยมีลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบสมมาตรและมีความโด่งปานกลางใกล้เคียงโค้งปกติ ดังในภาพที่ 17

ภาพที่ 17 ฮิสโทแกรมแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของตัวอย่างการวิจัย

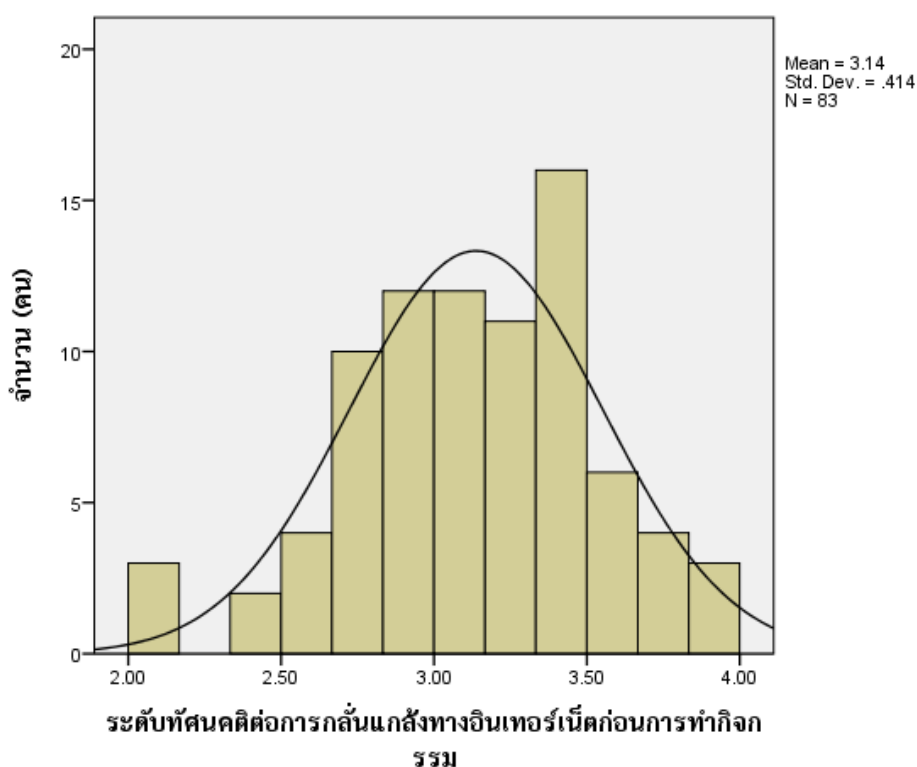
การแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยมีลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบเบ้ขวาและมีความโด่งสูง แสดงว่าตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตน้อย ดังในภาพที่ 18

ภาพที่ 18 ฮิสโทแกรมแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ของการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัย

การแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยมีลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบสมมาตรและมีความโด่งปานกลาง ไกล่เคียงโค้งปกติ ดังในภาพที่ 19

ภาพที่ 19 ฮิสโทแกรมแจกแจงค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างการวิจัยมีการแจกแจงระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยและทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ต การแจกแจงอย่างสมมาตร ไกล่เคียงโค้งปกติ แต่ด้านการพบเจอหรือรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตนั้นตัวอย่างการวิจัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตที่หลากหลายค่อนข้างน้อย

2.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทำกิจกรรม

รูปแบบการทดลองของการวิจัยนี้มีความจำเป็นต้องมีการแบ่งตัวอย่างการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อศึกษาความแตกต่างของการระบุตัวตนในการทำกิจกรรมออนไลน์ที่ต่างกันอย่างอื่น โดยนักศึกษา กลุ่มควบคุมจำนวน 41 คนจะทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันแบบระบุตัวตนที่มีแสดงชื่อและนามสกุลจริงของผู้แสดงความคิดเห็น นักศึกษากลุ่มทดลองจำนวน 42 คนจะใช้นามแฝง และไม่มีการระบุตัวตนในการทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นระหว่างกัน การแบ่งกลุ่มใช้วิธีการแบ่งตามตอนเรียนของผู้เรียน และสุ่มให้ผู้เรียนเรียนแบบใดด้วยการจับฉลากเลือกตอนเรียน โดยทั้งสองกลุ่มจะได้ทำกิจกรรมการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาที่มีรูปแบบเหมือนกันทุกประการ ไม่มีความแตกต่างกันใดๆ นอกเหนือจากการแสดงตัวตนในการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น โดยมีระยะเวลาการทำกิจกรรมทั้งสิ้นเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์

เนื่องจากการแบ่งกลุ่มทดลองไม่ได้แบ่งด้วยวิธีการสุ่ม เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองไม่มีความแตกต่างกันก่อนการทำกิจกรรม เพื่อทดสอบว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่มีความแตกต่างกันก่อนทำกิจกรรม จึงได้ทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้ อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ค่าเฉลี่ยของระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัย 2 ทั้งสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันด้วยสถิติ t-test พบว่าตัวอย่างการ วิจัยทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย ค่าเฉลี่ยของระดับ การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติ ต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ดังที่แสดงในตารางที่ 23, 24 และ 25 ตามลำดับ

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยของกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

กลุ่ม	สมาชิก (คน)	ระดับอินเทอร์เน็ตปลอดภัย		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระบุตัวตน	41	3.193	0.654	0.060	0.952
ไม่ระบุตัวตน	42	3.184	0.690		

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

กลุ่ม	สมาชิก (คน)	ระดับการพบเจอ		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระบุตัวตน	41	1.762	0.620	-0.237	0.680
ไม่ระบุตัวตน	42	1.793	0.566		

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

กลุ่ม	สมาชิก (คน)	ระดับทัศนคติ		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระบุตัวตน	41	3.124	0.414	-1.122	0.764
ไม่ระบุตัวตน	42	3.151	0.419		

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 23, 24 และ 25 แสดงให้เห็นว่าตัวอย่างการวิจัยทั้งกลุ่มที่จะทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนไม่มีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย การพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนการทำกิจกรรม ดังนั้นเมื่อตัวอย่างการวิจัยทั้งสองกลุ่มแบ่งกลุ่มได้อย่างไม่มีความแตกต่างกันระหว่างผู้เรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต จึงมีความเหมาะสมสำหรับการทดลองใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาที่มีการระบุตัวตนในการเรียนแตกต่างกันต่อไป

2.4 ผลการประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู หลังการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา

รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูนี้เป็นกิจกรรมออนไลน์เต็มรูปแบบและเป็นกิจกรรมเสริมรายวิชาที่ไม่มีการให้คะแนน ตัวอย่างการวิจัยเพื่อทดลองใช้รูปแบบฯ นี้เป็นการเข้าร่วมโดยแบบสมัครใจไม่บังคับ จึงมีโอกาสนำให้เกิดการขาดหายในการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ โดยจากจำนวนนักศึกษาก่อนทำกิจกรรม 83 คน เมื่อดำเนินกิจกรรมออนไลน์เป็นเวลา 5 สัปดาห์เสร็จสิ้นแล้ว มีจำนวนผู้เรียนที่ทำแบบประเมินหลังการทำกิจกรรมเหลือจำนวน 52 คน เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนจำนวน 26 คนและกลุ่มนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนจำนวน 26 คน รวมทั้งสิ้นคิดเป็นร้อยละ 62.65 จากจำนวนผู้เรียนทั้งหมดก่อนการทำกิจกรรม จำนวนผู้เรียนที่ขาดหายระหว่างการทำกิจกรรมและไม่ได้ทำแบบประเมินหลังการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 37.35 จากจำนวนผู้เรียนทั้งหมดก่อนการทำกิจกรรม โดยผู้เรียนที่ขาดหายนี้จะไม่นำข้อมูลการประเมินก่อนการทำกิจกรรมมาใช้ในเปรียบเทียบกับข้อมูลการประเมินหลังการทำกิจกรรม

การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษานี้ จะประเมินจาก 2 ด้าน คือ 1) การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรม 2) การประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ประเมินหลังการทำกิจกรรม

2.4.1 การเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรม

ผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรมของตัวอย่างการวิจัยจำนวน 52 คน พบว่าระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยทั้งสองกลุ่มก่อนและหลังการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทำกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาทำให้นักศึกษามีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ดังที่แสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรมของตัวอย่างการวิจัย

กลุ่ม	สมาชิก (คน)	ระดับทัศนคติ				t	p-value
		ก่อนทำกิจกรรม		หลังทำกิจกรรม			
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระบุตัวตน	26	3.154	0.403	3.860	0.548	-7.375	0.000*
ไม่ระบุตัวตน	26	3.172	0.522	4.027	0.522	-12.821	0.000*
ภาพรวม	52	3.163	0.422	3.944	0.536	-13.298	0.000*

* $p < 0.05$

เมื่อวิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรมของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มจำแนกเป็นรายพฤติกรรม ผลที่ได้เป็นดังที่แสดงตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนแก๊งทางอินเทอร์เน็ตเป็นรายพฤติกรรม

ลักษณะพฤติกรรม	ระดับทัศนคติ				t	p-value
	ก่อนทำกิจกรรม		หลังทำกิจกรรม			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
การใช้คำหยาบคาย	2.827	0.551	3.532	0.606	-7.418	0.000*
การขู่ข่มขู่ให้โมโห	3.180	0.669	4.140	0.746	-9.040	0.000*
การข่มขู่คุกคาม	3.154	0.600	3.955	0.696	-9.168	0.000*
การสบประมาท	3.091	0.665	4.000	0.855	-8.137	0.000*
การปลอมแปลงตัวตน	3.372	0.672	4.296	0.743	-8.113	0.000*
การล่อลวงและต้มตุ๋น	3.121	0.755	3.963	0.749	-7.464	0.000*
การขับไล่และการคว่ำบาตร	3.083	0.773	3.757	0.750	-5.776	0.000*
การเฝ้าติดตามผ่านทาง เครือข่าย	3.141	0.538	3.359	0.702	-1.992	0.052
การบันทึกวิดีโอที่มีความ รุนแรง	3.276	0.611	4.199	0.697	-9.336	0.000*
การขู่ข่มทางเพศ	3.308	0.627	4.238	0.831	-7.945	0.000*
ภาพรวม	3.163	0.422	3.944	0.536	-13.298	0.000*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนแก๊งทางอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ของตัวอย่างการวิจัย 52 คนก่อนการทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักศึกษาที่มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการก่อกวนแก๊งทางอินเทอร์เน็ตเหล่านั้นเพิ่มขึ้นหลังการทำกิจกรรม มีเพียงพฤติกรรมการเฝ้าติดตามผ่านทางเครือข่ายเท่านั้นที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลที่ได้สอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 ซึ่งนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์หลังจากการได้ศึกษากรณีศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 และ 2 การวิเคราะห์พบว่าลักษณะการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาจำนวน 52 คนในกิจกรรมสะท้อนคิด สามารถจำแนกได้เป็นสองลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1) การทำกิจกรรมสะท้อนคิดทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงความตระหนักต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอย่างมาก นักศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 42 คนให้ความคิดเห็นเป็นแนวทางเดียวกันในลักษณะนี้ โดยนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ทำให้มุมมองของการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เปลี่ยนไปอย่างมาก มีความตระหนักว่าการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างไม่ระมัดระวังสามารถก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงได้ ทำให้ต้องมีความรอบคอบการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น ระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรมของนักศึกษาในกลุ่มนี้จะมีความแตกต่างค่อนข้างสูงระหว่างก่อนและหลังทำกิจกรรม ตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นที่น่าสนใจของนักศึกษาในกลุ่มนี้ เช่น

“เปลี่ยนไปจากเดิมเพราะเดิมเราใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อติดต่อสื่อสารกัน และยังไม่แพร่หลายโดยทั่ว แต่ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นเหมือนดาบสองคมที่ทำให้เราเสียหายได้ คมแรกคือหากเราลงรูปหรือโพสต์สิ่งที่ไม่ดีลงไปก็จะมีคนมาโจมตีเรา คมที่สองคือหากเราแสดงความคิดเห็นไม่ถูกใจใครบางคนก็อาจจะทำให้เกิดเรื่องใหญ่โตขึ้นได้เพราะ ณ ขณะนี้อินเทอร์เน็ตมีความรวดเร็วขึ้นมากเพียงแค่เราพลาดพลั้งไปแค่ 1 วินาทีก็อาจมีคนแคปไปเผยแพร่ในทางที่ไม่ดีได้ ทำให้เวลาเราใช้อินเทอร์เน็ตต้องมีสติและระมัดระวังมากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิมหลายเท่าตัว” (คุณแพร์, กลุ่มระบุตัวตน)

“รู้ว่าการแสดงความคิดเห็น การแชร์รูป การมีเพจแอนตี้ในโลกออนไลน์มีอยู่จริง ๆ แต่ไม่เคยได้ยินคำว่ากรั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyber bullying) พอมีข่าวที่อาจารย์เอามาลงร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิต แล้วมีกรณีที่คนใกล้ตัวเป็นคนทำ มันยิ่งรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และทำได้หลายรูปแบบ ทำให้รู้สึกระวังตัวมากขึ้นในการเล่น social เพราะบางครั้งการแสดงความคิดเห็นของเราส่งผลต่อจิตใจของคนอื่น” (คุณแอปเปิ้ล, กลุ่มระบุตัวตน)

“ดิฉันเกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมอง และความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์เปลี่ยนแปลงไป จากที่เมื่อก่อน ดิฉันคิดว่าการล้อเลียนเล่นๆหรือการปลอมเป็นใครอีกคนในโลกสังคมออนไลน์นั้น เป็นเรื่องธรรมดา ไม่น่าจะก่อให้เกิดผลเสียอะไรมากมาย แต่หลังจากที่ได้อ่านกรณีเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วนั้น ทำให้ดิฉันเปลี่ยนความคิดไป ในโลกสังคมออนไลน์ ทุกอย่างที่ถูกแชร์จะถูกส่งต่อและกระจายไปได้อย่างรวดเร็ว หากไม่คิดไตร่ตรองให้ดีก่อน อาจเกิดผลเสียที่มาก จนคาดไม่ถึงเลยทีเดียว” (คุณพลัม, กลุ่มระบุตัวตน)

“ในโลกของอินเทอร์เน็ตก็เหมือนสังคมรอบข้างตัวเรา แต่เราไม่รู้ว่าคุณที่เรากำลังคุยหรือติดตามเขานั้น บางครั้งอาจไม่มีตัวตนอยู่จริง มีหมดทุกอย่างและเป็นพฤติกรรมซ้ำ ๆ สร้างเพื่อหลอกหลวง สร้างเพื่อวิจารณ์ให้ผู้อื่นเกิดความเสียหาย ทำลายชื่อเสียงหรือทำให้เกิดความขายหน้าต่อผู้อื่น ดังนั้นกรณีเหล่านี้ทำให้ดิฉันมีการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ ต้องใช้สติในการวิเคราะห์ข่าว หรือพิจารณาและระมัดระวังการเล่นอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นกว่าเดิม ไม่ส่งข้อมูลที่เป็นความลับ ภาพ คลิปที่ทำให้ตัวเองเสียหายให้กับผู้อื่นที่เราไม่รู้จัก หรือในแง่ของผู้กระทำเราไม่ควรไปก่อความเสียหายให้ผู้อื่นเสียหาย” (คุณนกแก้ว, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“จากกรณีศึกษาที่ 1 และ 2 และประสบการณ์ของเพื่อนๆ ทำให้ดิฉันเปลี่ยนมุมมองการใช้งานอินเทอร์เน็ตไปจากเดิม ทำให้มีความตระหนักมากขึ้น และมีการไตร่ตรองทุกครั้งที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต จะคำนึงถึงความรวดเร็วและเข้าถึงง่ายของโซเชียลมีเดียว่ามีทั้งประโยชน์และโทษมากมาย เข้าใจสาเหตุและปัญหาของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทำให้มีความระมัดระวังในการแชร์รูปภาพและวิดีโอของบุคคลอื่น รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นต่างๆ เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ตัดสินคนอื่นว่าเป็นยังไงจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต เข้าใจสาเหตุและปัญหาของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ไม่ไว้วางใจคนแปลกหน้าและหลงเชื่อสิ่งต่างๆ อย่างง่ายดาย โดยไม่ไตร่ตรองก่อน” (คุณโลมา, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“ทำให้ดิฉันเปลี่ยนความคิดและมุมมองในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไปอย่างมาก จากเมื่อก่อนดิฉันคิดว่า เราใช้สังคมออนไลน์เช่น เฟซบุ๊ก หรือทวิตเตอร์ ถ้าไม่ใช่เพื่อนหรือคนที่รู้จักเรา ก็คงไม่มีใครรู้จักเราแล้วแหละ เราจะทำอะไรก็ได้ จะโพสต์อะไร แสดงความคิดเห็นอะไร หรือจะทำอะไรที่ไหนก็ได้ โดยที่ดิฉันลืมไปว่าเดี๋ยวนี้เทคโนโลยีมันไปไว และการสื่อสารก็ไวมากเช่นกัน ไม่ว่าเราจะทำอะไรที่ไหน จะลงบนโซเชียลในพื้นที่ของเราหรือบอร์ดสาธารณะ ก็สามารถเกิดการกลั่นแกล้งจากทางสังคมออนไลน์ได้ แม้แต่การที่เราไปคอมเมนต์แสดงความคิดเห็นตามข่าวต่างๆ หากเราใช้ถ้อยคำที่อ่านแล้วผู้อื่นมองเราในแง่ลบ เราก็อาจจะถูกกลุ่มคนเหล่านั้นประณามเราทางสังคมออนไลน์ได้ เพราะฉะนั้นดิฉันจึงคิดว่าเราควรจะมีสติ และระมัดระวังให้มากๆ ไม่ว่าจะตอนเล่น โพสต์ แสดงความคิดเห็นในสังคมออนไลน์หรือการกระทำอะไรในชีวิตจริง ก็ควรระมัดระวังให้มากๆ เพราะทุกอย่างมันไปไว และคนในสังคมออนไลน์จะไม่ฟังคำอธิบายของเราแน่นอน” (คุณชีวาว่า, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

2) การทำกิจกรรมสะท้อนคิดทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงความตระหนักเพียงเล็กน้อย เนื่องจากมีความระมัดระวังตนเองอยู่แล้ว นักศึกษากลุ่มนี้มีจำนวน 10 คน มีลักษณะความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงความตระหนักเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพียงเล็กน้อย ด้วยเหตุผลว่าโดยปกติพวกเขาเป็นคนที่มีความระมัดระวังตัวในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่แล้ว ทำให้การทำกิจกรรมไม่ได้ทำให้ความคิดของพวกเขามีการเปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษากลุ่มนี้ยังมีความคิดเห็นว่าจะระมัดระวังตัวในการใช้อินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนการทำกิจกรรมค่อนข้างสูงอยู่แล้วและมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากหลังการทำกิจกรรมแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังมีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยในระดับที่สูงด้วย ตัวอย่างความคิดเห็นที่น่าสนใจของนักศึกษาในกลุ่มนี้ เช่น

“ไม่เปลี่ยนไปมาก เพราะเนื่องด้วยตอนแรกเป็นคนที่ค่อนข้างระวังในการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว แต่ก็ทำให้ตระหนักเห็นความร้ายแรงของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ต่อไปนอกจากจะระวังตัวแล้วคงคอยสอดส่องดูแลคนใกล้ตัวมากขึ้นด้วย” (คุณเลมอน, กลุ่มระบุตัวตน)

“เปลี่ยนไปจากเดิมบ้างเล็กน้อยค่ะ เป็นคนที่ระวังในการใช้อินเทอร์เน็ตมาอยู่แล้ว แต่ในปัจจุบันคนส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่มีการระวังบางครั้งทำให้เกิดเรื่องต่างๆตามมา” (คุณไอติมกะทิ, กลุ่มระบุตัวตน)

“ไม่ค่อยเปลี่ยนไปจากเดิม เพราะส่วนตัวเป็นคนไม่ค่อยเล่นโซเชียลอยู่แล้ว ไม่ค่อยได้ลงรูปหรืออัปเดตสถานะอะไรมากมาย ค่อย ติดต่อนสื่อสารแค่กับคนที่รู้จักในชีวิตจริงส่วนใหญ่ แต่ก็ระวังให้มากขึ้น เพราะทุกอย่างสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา” (คุณสปีปะรด, กลุ่มระบุตัวตน)

“ไม่ทำให้ทัศนคติเปลี่ยนมุมมองหรือตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพราะเดิมทีทัศนคติระวังในการใช้สื่อออนไลน์มากอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการไม่ให้รหัสผ่านกับใคร ไม่กดลิงค์อะไรที่แชร์กันต่อๆมา ไม่นำความคิดเห็นส่วนบุคคลที่จะทำให้เกิดการขัดแย้งเสนอลงบนสื่อ” (คุณหมึก, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

จากตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีความระมัดระวังในการใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่แล้วนั้นจะมีทัศนคติและมุมมองต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนัก แต่สำหรับนักศึกษาที่ไม่ได้คำนึงถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมาก่อนนั้น การทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ มีผลกระทบต่อทัศนคติและมุมมองต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงปัญหาการกลั่นแกล้งจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และกระตุ้นให้เกิดความระมัดระวังในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากยิ่งขึ้น

2.4.2 ผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หลังการทำกิจกรรม

เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา นักศึกษาจะต้องประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยพิจารณาจากการรับรู้ 5 ด้าน คือ 1) ด้านความพร้อมของตนเอง 2) ด้านการปฏิบัติตัวเอง 3) การแยกแยะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 4) การเห็นความสำคัญของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และ 5) ด้านการสนับสนุนจากภายนอก ผลการประเมินของตัวอย่างการวิจัยทั้ง 52 คน เป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความพร้อมของตนเอง	3.417	0.735	ปานกลาง
- พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ในสถานศึกษาเมื่อต้องไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.558	1.092	มาก
- รู้สึกไม่เป็นกังวลถ้าจะต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเมื่อไปทำงานแล้ว	3.077	1.100	ปานกลาง
- สามารถให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้ที่เป็น เหยื่อของกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้	3.615	0.820	มาก
การปฏิบัติตนเอง	3.942	0.800	มาก
- คิดว่าตัวเองสามารถป้องกันไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้	3.885	0.855	มาก
- ต่อไปจะระมัดระวังการกระทำบนอินเทอร์เน็ตของตนเอง ไม่ให้เกิดกลายเป็นการกลั่นแกล้งผู้อื่น	4.288	0.997	มาก
- สามารถให้คำแนะนำหรือตักเตือนผู้อื่นเพื่อไม่ให้เกิด การกระทำบนอินเทอร์เน็ตล้ำเส้นกลายเป็นการกลั่นแกล้งได้	3.654	1.027	มาก
ความสำคัญของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	3.757	0.651	มาก
- วงการศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาการกลั่นแกล้ง ทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา	3.788	0.957	มาก
- การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาเร่งด่วนสำหรับ วงการศึกษา	3.904	1.034	มาก
- มีความสนใจที่จะไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นหลังจากนี้	3.577	0.915	มาก

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การแยกแยะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้ง	3.628	0.607	มาก
- สามารถระบุลักษณะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ ได้	3.712	0.825	มาก
- เข้าใจถึงความแตกต่างของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่างๆ	3.615	0.745	มาก
- สามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมสำหรับการรับมือกับพฤติกรรมกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่างๆ ได้	3.558	1.074	มาก
การสนับสนุนจากภายนอก	3.609	0.586	มาก
- สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความพร้อมรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา	4.192	0.930	มาก
- ต้องการให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับการรับมือและจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	3.731	0.866	มาก
- ปัจจุบันคณะครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ยังมีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้ไม่เพียงพอ	2.904	0.721	ปานกลาง
ภาพรวม	3.671	0.530	มาก

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตพบว่า 1) ด้านการปฏิบัติตัวเอง 2) การแยกแยะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 3) การเห็นความสำคัญของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และ 4) ด้านการสนับสนุนจากภายนอกมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน มีเพียงด้านความพร้อมของตนเองที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนยังไม่มีความพร้อมถึงระดับมากคือความกังวลเมื่อต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังจากไปทำงานในสถานศึกษาที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามในภาพรวมนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมมีความสอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 ที่นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองเมื่อต้องไปเผชิญสถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา ซึ่งการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษาทั้ง 52 คนสามารถจำแนกลักษณะการแสดงความคิดเห็นในภาพรวมได้เป็น 4 ลักษณะดังต่อไปนี้

1) ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ แต่มีความสนใจที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป เป็นความคิดเห็นที่นักศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 21 คนแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน นักศึกษากลุ่มนี้จะคิดว่าตนเองยังไม่พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเมื่อต้องไปเผชิญสถานการณ์จริงในสถานศึกษา แต่มีความสนใจที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหลังจากการทำกิจกรรมนี้ เพราะเห็นว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาสำคัญ ที่ตนเองในฐานะจะต้องเป็นบุคลากรทางการศึกษาต่อไปในอนาคตจะต้องให้ความสำคัญกับปัญหานี้ด้วย ความคิดเห็นของนักศึกษาหลายคนยังแสดงออกถึงความกังวลดังที่ปรากฏในผลการประเมิน ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ตัวอย่างความคิดเห็นของนักศึกษาในกลุ่มนี้ เช่น

“คิดว่าตัวเองอาจจะยังมีความพร้อมไม่เพียงพอ ยังต้องศึกษาหาข้อมูลในเรื่องนี้มากกว่านี้ เพราะว่าปัญหาการกลั่นแกล้งกันทางอินเทอร์เน็ตก็เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนสำหรับตัวดิฉัน แต่อย่างไรก็ตามดิฉันคิดว่าหากจะต้องเผชิญกับปัญหาตัวดิฉันก็น่าจะรับมือได้บางส่วนเนื่องจากได้รับความรู้จากกิจกรรมต่างๆ ที่ทำและจากประสบการณ์ของเพื่อนๆ มาบ้างแล้ว” (คุณแมวน้ำ, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“ดิฉันยังไม่มีความพร้อม ถ้าจะต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเมื่อต้องไปฝึกวิชาประสบการณ์ชีพหรือทำงานจริง เพราะ ดิฉันยังมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยมาก ยังต้องศึกษาหรือหาข้อมูลเพื่อมาเรียนรู้และตั้งรับกับเหตุการณ์แบบนี้หากวันใดวันหนึ่งมันเกิดขึ้นมาจริงๆ จะได้แก้ไขปัญหาถูก แต่ตอนนี้ดิฉันจะระมัดระวังตัว มีความรอบคอบในการรักษาข้อมูล และมีวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม มีสติทุกครั้งเมื่อใช้งาน” (คุณปู, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“หากต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาต้องไปฝึกวิชาประสบการณ์ชีพหรือทำงานจริง อาจจะไม่มีความพร้อมไม่มากนัก เพราะส่วนตัวก็ไม่เคยมีประสบการณ์โดนกลั่นแกล้งกับตัวโดยตรง ส่วนมากในสื่อโซเชียลก็จะเป็นการแกล้งเล็กๆน้อยๆในกลุ่มเพื่อน สภาพจิตใจอาจจะรับมือได้ลำบาก แต่หากถึงเวลานั้นจริงๆก็คงต้องมีสติให้มากๆ อดทนและค่อยๆแก้ปัญหาไป” (คุณถั่วฝักยาว, กลุ่มระบุตัวตน)

“คิดว่าตัวเองอาจจะยังมีความพร้อมไม่เพียงพอ ยังต้องศึกษาหาข้อมูลในเรื่องนี้มากกว่านี้ เพราะว่าปัญหาการกลั่นแกล้งกันทางอินเทอร์เน็ตก็เป็นปัญหาที่มีสาเหตุไม่แน่ชัด แต่อย่างไรก็ตามผมคิดว่าหากจะต้องเผชิญกับปัญหาผมก็น่าจะรับมือได้ในบางส่วนเพราะได้รับความรู้จากกิจกรรมต่างๆที่ทำและจากข่าวตามสื่อโทรทัศน์มาบ้าง” (คุณบุลดีอก, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“ความพร้อมอาจมีไม่มาก แต่ก็มั่นใจแล้วว่าอาการกลั่นแกล้งในโลกอินเทอร์เน็ตนั้นก่อให้เกิดผลเสียมากแค่ไหน หากมีโอกาส ก็ต้องหาทางบอกเล่าถึงผลเสียเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในโลกอินเทอร์เน็ตให้นักเรียนหรือคนอื่นได้รับรู้ และหลีกเลี่ยงการกลั่นแกล้งแบบนี้ แต่หากเกิดปัญหาแล้วจริงๆ ก็ต้องมีสติให้มาก และควรขอคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ และที่ยังรู้สึกมีความพร้อมไม่มาก ก็อาจเป็นเพราะไม่แน่ใจว่าหากเกิดปัญหาในกรณีแบบนี้ขึ้นแล้ว จะรู้สึกอ่อนแอจนไม่กล้าทำอะไรเลยหรือเปล่า แต่ก็รู้ว่าควรบอกกับผู้ใหญ่เพื่อที่จะได้ช่วยแก้ไขปัญหากันต่อไป” (คุณพลัม, กลุ่มระบุตัวตน)

2) มีความพร้อมและสามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้ เป็นความคิดเห็นลำดับถัดมาที่นักศึกษาจำนวน 18 คนแสดงความคิดเห็นในลักษณะเดียวกัน โดยนักศึกษากลุ่มนี้จะคิดว่าตนเองมีความพร้อมในระดับหนึ่ง และจะนำความรู้จากการทำกิจกรรมไปให้คำแนะนำแก่นักเรียนเมื่อต้องไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต นักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นเหล่านี้มักเข้าใจบทบาทและความสำคัญของครูในการจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยมีลักษณะการแสดงความคิดเห็นดังตัวอย่างต่อไปนี้

“มีความพร้อมในระดับหนึ่ง เพราะครูสามารถให้ความรู้ อบรมสั่งสอนเด็กให้รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีให้มีประโยชน์ เหมาะสม มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ได้ แต่ก็ขึ้นอยู่กับตัวเด็กว่าจะนำไปใช้หรือไม่ หรือเขามีความพร้อม ความคิดและวิจรรย์ญาณมากน้อยเพียงใด จะดีหรือไม่ หากเกิดปัญหาขึ้นดิฉันก็คิดว่าจะสามารถให้กำลังใจเด็ก และช่วยแก้ปัญหาได้ค่ะ” (คุณอุ้งน, กลุ่มระบุตัวตน)

“อย่างแรกเลยเราต้องรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งพอสมควร หมั่นติดตามข่าวสารอยู่เสมอ ควรจะมีความรู้ในตัวเองพอสมควรเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลังจากนั้นก็อาจจะนำไปถ่ายทอด สอนนักเรียนให้มีความระมัดระวัง ควรสังเกตพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักเรียน และรับฟัง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องของการใช้อินเทอร์เน็ต” (คุณกะหล่ำปลี, กลุ่มระบุตัวตน)

“เราจะต้องมีความพร้อมในระดับหนึ่งเพราะเมื่อเราไปฝึกงานเด็กนักเรียนจะเห็นเราเป็นคุณครูคนหนึ่ง ซึ่งเมื่ออยู่ในโรงเรียน ครูเป็นที่พึ่งที่ปรึกษาของเด็กๆ เพราะฉะนั้นเมื่อเด็กมีปัญหาเราจะต้องให้คำปรึกษาเด็กได้ทันที เด็กจะได้วางใจและอุ่นใจเมื่อเกิดปัญหาขึ้น” (คุณต้นหอม, กลุ่มระบุตัวตน)

3) ให้ความสำคัญการปฏิบัติตนเองเป็นหลัก นักศึกษาจำนวน 9 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองในเชิงของการปฏิบัติตนเองให้ปลอดภัยจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและการไม่ให้การกระทำของตนเองเป็นการกลั่นแกล้งผู้อื่น มากกว่าการให้คำแนะนำแก่นักเรียนหรือผู้อื่น ตัวอย่างความคิดเห็นของนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นลักษณะนี้เช่น

“ดิฉันมีความพร้อมแต่ยังไม่เพียงพอ บางปัญหาหากไม่สามารถแก้ไขปัญหาเองได้ จะปรึกษาคนที่เราไว้วางใจเชื่อใจ เช่น พ่อแม่ หรือคนที่มีความรู้ที่โตกว่าและมีประสบการณ์มากกว่า อย่างไรก็ตามคนเราเกิดมาไม่ได้ดีไปหมดทุกอย่าง มีทั้งคนรักและเกลียด เรื่องบางเรื่องถ้ามันไม่ส่งผลต่อจิตใจมากนัก เราก็ไม่ควรเก็บมาทำร้ายจิตใจเรา” (คุณนกแก้ว, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“คิดว่าจะมีความพร้อมและสามารถรับมือได้ โดยการวางตัวให้เหมาะสม กับทั้งบุคคลสถานที่ ต้องมีสติและรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ และที่เราทำไปนั้นมันเหมาะสมหรือไม่ ถ้าหากรู้ตัวว่าทำผิดไป ก็ต้องรีบขอโทษ พร้อมแก้ปัญหาให้เร็วที่สุด ไม่ให้ปัญหามันบานปลาย และใหญ่โตขึ้น จนไปถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มันต้องติดอยู่บนโลกออนไลน์ตลอดไป” (คุณสัปปะรด, กลุ่มระบุตัวตน)

“ดิฉันคิดว่าตนเองมีความพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ โดยจะต้องมีสติและพยายามหาทางแก้ไขปัญหาไม่ว่าจะเป็นการปรึกษาคนอื่นหรือคนที่ตนเองไว้วางใจให้ดีที่สุด เมื่อเราเตรียมตัวรับมือแล้วเราต้องมีการระมัดระวังในการใช้อินเทอร์เน็ตด้วย และเมื่อเกิดปัญหาเราจะต้องไม่หมกมุ่นอยู่คนเดียว ออกไปทำกิจกรรมทำเพื่อให้อิสระเรื่องที่ไม่ดี” (คุณแพร์, กลุ่มระบุตัวตน)

“มีความพร้อมและคิดว่าจะรับมือได้ ถึงแม้ว่าเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจะไม่ได้พบเจอโดยตรง แต่นั่นก็ทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการระมัดระวังตัวเองและมีสติในการใช้ชีวิตมากขึ้น” (คุณกระเทียม, กลุ่มระบุตัวตน)

4) เชื่อกันว่าตนเองมีความระมัดระวังสูงอยู่แล้ว เป็นลักษณะการแสดงความคิดเห็นที่มีจำนวนนักศึกษาแสดงความคิดเห็นไม่มาก มีเพียงจำนวน 4 คนที่แสดงความคิดเห็นในลักษณะนี้ แต่บ่งบอกถึงความมั่นใจในตัวเองสูงที่ชัดเจนของนักศึกษา นักศึกษากลุ่มนี้มีความคิดเห็น认为自己มีความพร้อมที่จะเผชิญกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากตนเองมีความระมัดระวังตัวเองสูงอยู่แล้ว ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือนักศึกษาที่ตอบลักษณะนี้จะมีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยสูงด้วย ตัวอย่างความคิดเห็นของนักศึกษาในกลุ่มนี้ เช่น

“มีความพร้อมและคิดว่าตัวเองสามารถรับมือกับปัญหาได้ เพราะจากประสบการณ์ที่เราสะสมมาตั้งแต่เล็กจนโต ทำให้เรารู้จักระมัดระวังตัวเองอยู่แล้ว ปัญหาต่างๆที่ผ่านเข้ามาถึงแม้ในตอนนั้นเราอาจจะคิดว่ามันใหญ่มาก แต่ว่าพอผ่านไปแล้วปัญหาในวันนั้นจะเป็นประสบการณ์ในวันนี้ที่ทำให้เราพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาต่างๆที่ผ่านเข้ามา การเล่น social แนนอนว่ามันมีทั้งด้านดีและด้านลบ แล้วถ้าเราได้เจอกับปัญหา ขอแค่มีคนที่เข้าใจเราและให้โอกาสเรา เราก็พร้อมที่จะก้าวผ่านปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ถ้าไม่มีเลยก็ขอแค่ตัวเราเองที่รักตัวเองแล้วปัญหาทุกอย่างที่เข้ามาาก็จะผ่านไป” (คุณเห็ด, กลุ่มระบุตัวตน)

“คิดว่าตนมีความพร้อมมากพอ เพราะว่าตนเองคอยระวังอยู่ตลอด ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตามบน อินเทอร์เน็ต แต่ก็ต้องศึกษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งนี้ต่อไป เพื่อเป็นคติสอนใจให้กับตนเอง และต้อง แยกแยะให้ได้ระหว่างโลกความจริงกับโลกไซเบอร์ สิ่งไหนสำคัญต่อชีวิตประจำวันของเรามากกว่า กัน” (คุณหมี, กลุ่มระบุตัวตน)

“มีความพร้อมและคิดว่าตนเองสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆได้คะเนื่องด้วยตนเองเอง เป็นคนที่คอยช่างจะมีสติในการใช้อินเทอร์เน็ต และระวังตนเองพอสมควรจึงทำให้คิดว่าหากต้องเผชิญ กับปัญหาที่พร้อมจะรับมือกับปัญหา” (คุณเลมอน, กลุ่มระบุตัวตน)

จากผลการศึกษาลักษณะการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาในการทำกิจกรรมตามรูปแบบ การเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษาการทำกิจกรรม ตามรูปแบบฯ ทำให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตใน ระดับหนึ่ง แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความกังวลใจเมื่อต้องไปเผชิญหน้าในสถานการณ์จริงที่ยังไม่ สามารถคาดเดาได้ อย่างไรก็ตามการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ มีส่วนช่วยให้นักศึกษาส่วนใหญ่เห็น ความสำคัญของการปฏิบัติตนเองไม่ให้ตนเองไปกลั่นแกล้งและการระมัดระวังตัวไม่ให้เหยื่อของ การกลั่นแกล้งได้เป็นอย่างดี และยังกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ เพิ่มเติมเพื่อนำไปให้คำแนะนำแก่นักเรียนของตนต่อไปในอนาคตได้

2.5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิต นักศึกษาครูหลังการทำกิจกรรมระหว่างผู้เรียนที่มีรูปแบบการระบุตัวตนในการทำกิจกรรม แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมและผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน เป็นดังที่ปรากฏในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

การเปรียบเทียบ	กลุ่มระบุตัวตน		กลุ่มไม่ระบุตัวตน		t	p-value
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระดับทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	3.860	0.548	4.027	0.522	-1.122	0.267
ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้ง	3.572	0.505	3.770	0.547	-1.363	0.179

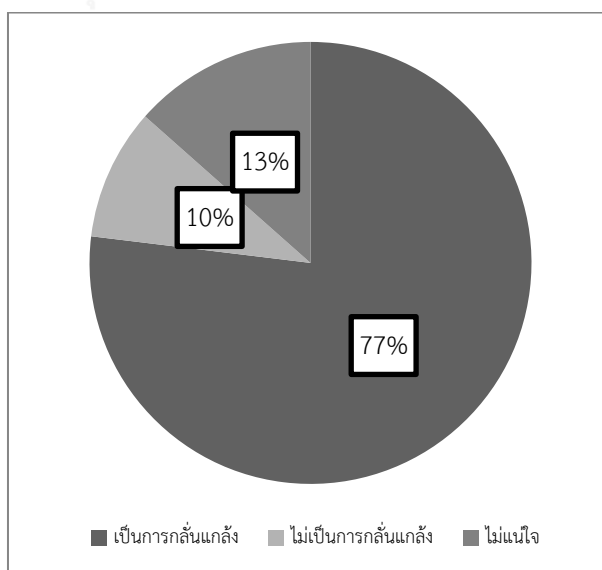
จากตารางที่ 29 พบว่าทั้งค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าไม่ว่านักศึกษาจะระบุตัวตนหรือไม่ระบุตัวตนในการแสดงความคิดเห็นขณะทำกิจกรรมไม่ทำให้ระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมมีความแตกต่างกันแต่อย่างใด การใช้รูปแบบการระบุตัวตนแบบใดก็สามารถส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาได้เช่นเดียวกัน

2.6 ผลการวิเคราะห์แบบฝึกหัดแยกแยะพฤติกรรมที่เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการ ทำกิจกรรม

หลังจากนักศึกษาประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแล้ว ได้มีการให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดแยกแยะพฤติกรรมที่เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจำนวน 6 ข้อ โดยเป็นตัวอย่างสถานการณ์สั้นๆ ให้นักศึกษาพิจารณาว่าเป็นการกลั่นแกล้งหรือไม่ และแบบฝึกหัดข้อที่ 7 เป็นการให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นจริงบนอินเทอร์เน็ต ผลการทำแบบฝึกหัดของนักศึกษาทั้ง 52 คนมีข้อค้นพบที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

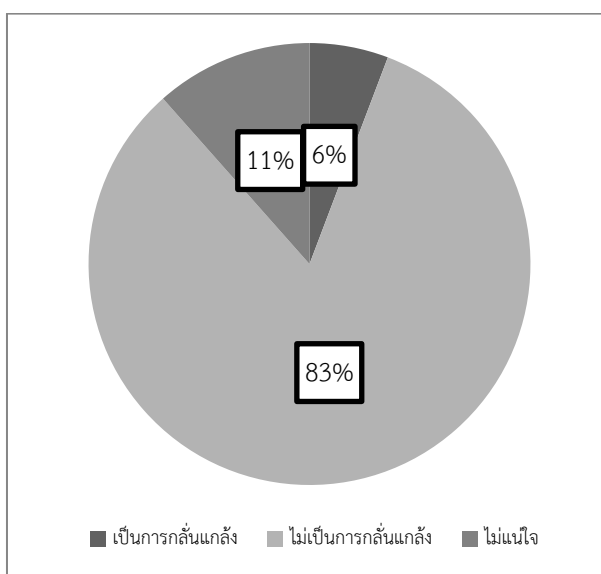
แบบฝึกหัดข้อที่ 1 “นาย A ทำผิดพลาดบนเกมออนไลน์ ผู้เล่นคนอื่นส่งข้อความมาล้อเลียนเขา ซึ่งตัวเขาก็คิดว่าข้อความนั้นตลก จนกระทั่งมีข้อความหนึ่งที่ทำร้ายจิตใจเขา นาย A ถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่?” ถึงแม้ว่าจุดเริ่มต้นของการกระทำนี้จะเป็นความสนุกสนานขำขัน แต่เมื่อมันทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี ทำร้ายจิตใจของผู้ถูกรกระทำ การกระทำนี้เข้าข่ายการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งตัวอย่างการวิจัยร้อยละ 77 เข้าใจได้อย่างถูกต้องคิดว่าเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีเพียงร้อยละ 10 ที่ไม่คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้ง และร้อยละ 13 ที่ยังไม่แน่ใจ ดังที่แสดงในภาพที่ 20

ภาพที่ 20 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 1

แบบฝึกหัดข้อที่ 2 “B บอชอบ C บน Facebook เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่?” การกระทำนี้เป็นการกระทำที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้ทำกระทำและผู้ถูกกระทำจึงไม่จัดว่าเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การกระทำนี้จะเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก็ต่อเมื่อมีการแสดงความคิดเห็นล้อเลียนจำนวนมากเข้ามาทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเกิดความรู้สึกทางลบ ซึ่งตัวอย่างการวิจัยร้อยละ 83 เข้าใจได้อย่างถูกต้องคิดว่าไม่เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีเพียงร้อยละ 11 ที่คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้ง และร้อยละ 13 ที่ยังไม่แน่ใจ ดังที่แสดงในภาพที่ 21

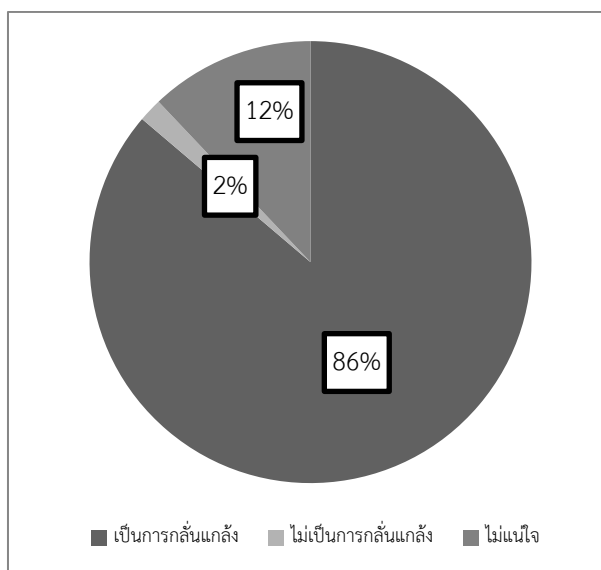
ภาพที่ 21 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

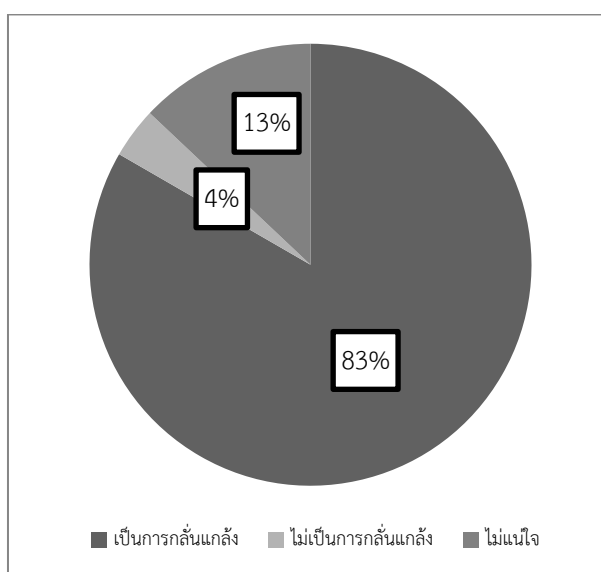
แบบฝึกหัดข้อที่ 3 “D และเพื่อนร่วมกันจับ F ถอดเสื้อผ้าในห้องเรียน แล้วนำคลิปนั้นไปเผยแพร่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่?” การกระทำนี้เป็นลักษณะการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ชัดเจน เป็นการขยายขอบเขตจากการกลั่นแกล้งทางกายภาพไปสู่การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้ถูกกระทำนอกจากจะโดนทำร้ายทางกายภาพแล้วยังต้องโดนทำร้ายทางจิตใจอีกด้วย ซึ่งตัวอย่างการวิจัยร้อยละ 86 เข้าใจได้อย่างถูกต้องคิดว่าเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีเพียงร้อยละ 2 ที่ไม่คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้ง และร้อยละ 12 ที่ยังไม่แน่ใจ ดังที่แสดงในภาพที่ 22

ภาพที่ 22 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 3

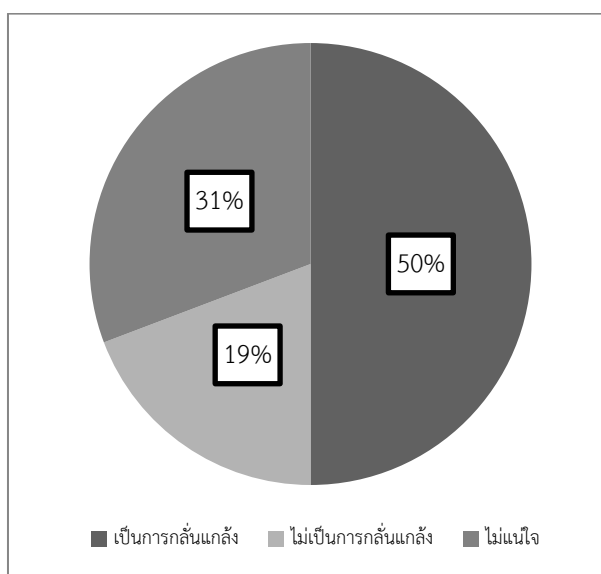
แบบฝึกหัดข้อที่ 4 “H เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงบนกรู๊ปเกมแห่งหนึ่งบนเฟซบุ๊กได้เสนอข้อมูลหักหน้านาย J ซึ่งเสนอข้อมูลมั่วมา J ซึ่งสนิทกับแอดมินกรู๊ปได้ขอให้แอดมินไล่ H ที่แสดงความคิดเห็นขัดกับตนออกจากกลุ่มไปและบล็อกนาย H จากกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่?” การรวมตัวเพื่อกีดกันผู้อื่นที่ตนเองออกจากสังคมออนไลน์จัดเป็นลักษณะพฤติกรรมที่เข้าข่ายการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบหนึ่ง ซึ่งตัวอย่างการวิจัยร้อยละ 77 คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีเพียงร้อยละ 10 ที่ไม่คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้ง และร้อยละ 13 ที่ยังไม่แน่ใจ ดังที่แสดงในภาพที่ 23

ภาพที่ 23 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 4

แบบฝึกหัดข้อที่ 5 “การนำภาพของเพื่อนไปตัดต่อในเชิงตลกขบขันเพื่อหยอกเล่น โดยไม่ประสงค์ที่จะมั่วร้ายหรือทำให้เสียหาย เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่?” การกระทำนี้เป็นการกระทำที่ก้ำกึ่งต่อการเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ขึ้นอยู่กับผู้ถูกกระทำว่ามีความรู้สึกอย่างไรในฐานะเพื่อน ถ้ามีความรู้สึกไม่ดีจึงจะจัดว่าเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งตัวอย่างการวิจัยร้อยละ 50 ให้การกระทำลักษณะนี้เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 31 ยังไม่แน่ใจ และร้อยละ 19 ไม่คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้ง ดังที่แสดงในภาพที่ 24

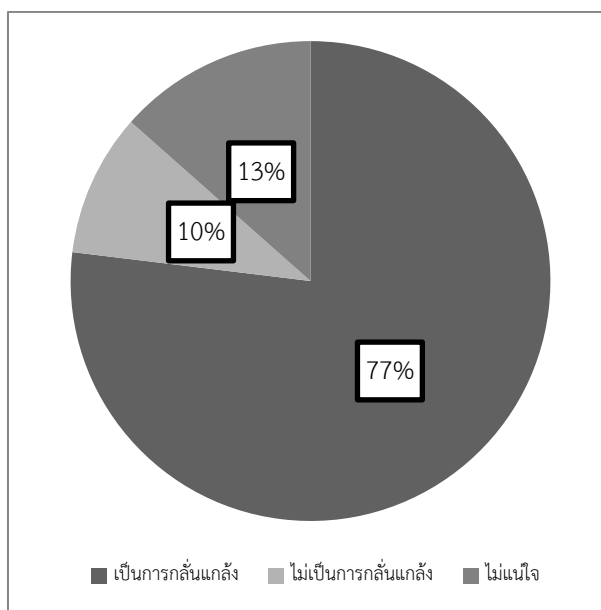
ภาพที่ 24 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

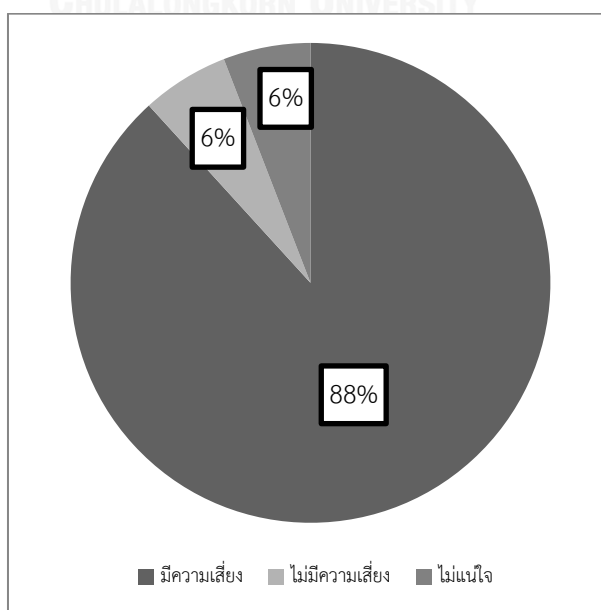
แบบฝึกหัดข้อที่ 6 “การพูดดูถูกหรือนินยทางเพศของผู้อื่น บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่?” การใช้คำพูดลักษณะนี้ถือว่าการมั่วร้ายลักษณะหนึ่ง จัดเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งตัวอย่างการวิจัยร้อยละ 77 คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีเพียงร้อยละ 10 ที่ไม่คิดว่าเป็นการกลั่นแกล้ง และร้อยละ 13 ที่ยังไม่แน่ใจ ดังที่แสดงในภาพที่ 25

ภาพที่ 25 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 6

แบบฝึกหัดข้อที่ 7 เป็นตัวอย่างประเด็นกระทู้บนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับเด็กวัยประถมศึกษาอัปคลิปแนะนำข้อมูลส่วนตัวของตนเองเพื่อสมัครหาคนเป็น FC ด้วยลักษณะที่แปลก ทำให้มีคนไปล้อเลียนในการแสดงความคิดเห็นบนต่อวิดีโอจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นในทิศทางที่ไม่ดี การกระทำนี้ยังไม่ถึงเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต แต่การแชร์ต่อไปและมีความคิดเห็นในเชิงลบมากขึ้นเรื่อยๆ มีความเสี่ยงสูงต่อการนำไปสู่การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ตัวอย่างการวิจัยร้อยละ 88 จึงคิดว่าเป็นการกระทำลักษณะนี้มีความเสี่ยงสูงต่อการนำไปสู่การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีเพียงร้อยละ 6 ที่ไม่คิดว่าเป็นไร และอีกร้อยละ 6 ที่ยังไม่แน่ใจ ดังที่แสดงในภาพที่ 26

ภาพที่ 26 ความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยที่มีต่อการกระทำในแบบฝึกหัดข้อที่ 7

ตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของตัวอย่างการวิจัยต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแบบฝึกหัด ข้อที่ 7

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการตอบคำถามปลายเปิดของแบบฝึกหัดข้อที่ 7 พบว่าตัวอย่างการวิจัยมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการกระทำของกรณีศึกษานี้มีความเสี่ยงมากที่จะนำไปสู่การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และยังมีความตระหนักต่อการให้ความช่วยเหลือถ้าหากพบนักเรียนของตนเองมีพฤติกรรมเช่นนี้ ดังที่แสดงให้เห็นในตัวอย่างความคิดเห็นของนักศึกษาบางส่วนซึ่งมีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

“ถ้าพบว่าเด็กนักเรียนของตนเองมีพฤติกรรมดังกล่าว ดิฉันก็จะไปกล่าวตักเตือน ให้คำแนะนำ สอนเขาว่าเขาอย่าโหด โหด FC ไม่ได้เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต เพื่อนในชีวิตประจำวันและครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ และเขาให้ความรัก ความปรารถนาได้มากกว่าเพื่อนบนสังคมออนไลน์” (คุณอุ้งน, กลุ่มระบุตัวตน)

“มีความเสี่ยงพอสมควร จากที่เห็นได้จากที่มีคนมาแสดงความคิดเห็น หากหน้าตาไม่ดีหรือไม่เป็นที่นิยมก็มักจะโดนล้อเลียนได้ ถ้าหากพบว่านักเรียนของตนเองมีพฤติกรรมดังกล่าว คงให้คำแนะนำว่าสาเหตุที่ทำไมทำคืออะไร? และถ้าทำไปแล้ว จะทำเพื่ออะไร? เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสติ คิดและรอบคอบในการกระทำเสมอ” (คุณมะม่วง, กลุ่มระบุตัวตน)

“มีความเสี่ยงมาก และถ้าหากนักเรียนของตนเองมีพฤติกรรมดังกล่าวนี้อย่างแรกเลยคือจะต้องสอนให้เขารู้จักสังคมให้มากขึ้นและคิดว่าเขายังขาดความรักหรือรู้สึกโดดเดี่ยวจึงต้องทำแบบนี้ จะแนะนำให้เขาหากิจกรรมทำที่จะได้ทั้งเพื่อน ได้ทั้งสังคมที่ดีกลับมา ไม่ต้องมานั่งใช้โซเชียลแบบนี้ และบอกไปถึงผลกระทบของการทำแบบนี้ของเขาเองว่าจะส่งผลกระทบต่อกลับมาบ้างให้เขารู้สึกกลัวและตระหนักจะได้ไม่คิดทำอีก” (คุณลา, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“เสี่ยงต่อการนำไปสู่การกลั่นแกล้ง หากพบว่าเด็กนักเรียนของตนเองมีพฤติกรรมดังกล่าว ดิฉันจะขอคุยเป็นการส่วนตัว และอธิบายให้เข้าใจว่า การนำเอาข้อมูลส่วนตัวเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ควร เพราะอาจมีผู้ไม่หวังดีนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ผิดได้ จึงไม่ควรเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวทางอินเทอร์เน็ต เพื่อความปลอดภัยของตัวเองนักเรียนเอง” (คุณพลัม, กลุ่มระบุตัวตน)

“มีความเสี่ยงแน่นอน เนื่องจาก มีการแลกไลน์และส่งของไปตามที่อยู่ อย่าในกรณีที่น้องเป็นเด็กยังไม่บรรลุนิติภาวะอย่างกรณีนี้ ด้วยอายุและความคิด จึงส่งผลให้ทำอะไรไม่คิดให้ถั่ววนเสียก่อน อาจนำไปสู่เหตุการณ์ที่เลวร้ายได้ ถ้าพบว่าพฤติกรรมนักเรียนของตนเองเป็นแบบดังกล่าว ก่อนอื่นดิฉันต้องเข้าไปตักเตือน พร้อมบอกถึงข้อดีข้อเสียที่จะตามมาจากการกระทำดังกล่าว” (คุณเป็ด, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“จากการที่ศึกษาจากในลิงค์แล้วดิฉันคิดว่าเรื่องนี้อาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ เพราะถึงแม้ว่าปัญหาจะเกิดมาจากการกระทำของตัวเองก็ตามแต่ผู้ใหญ่หรือใครที่เข้ามาดูแล้วรู้สึกไม่พอใจไม่พอใจก็จะใช้อินเทอร์เน็ตในการแสดงออกมานอกจากนั้นตัวเด็กก็จะมีปัญหาตามมาจากความไม่ระวังในการให้ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตส่วนตัวแล้วดิฉันมีเห็นด้วยกับความเห็นที่153 ค่ะและหากนักเรียนของดิฉันมีพฤติกรรมดังกล่าวก็คงต้องหาสาเหตุที่เธอทำและให้ความรู้กับเธอว่าสิ่งที่ทำนั้นมันจะได้ผลลัพธ์แบบไหนออกมาจากนั้นก็ให้เก็บเป็นบทเรียนในชีวิตต่อไป” (คุณแมวน้ำ, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“เป็นไปได้แน่นอนที่จะถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เพราะว่าการกระทำนี้ผมเชื่อความคดแรกที่เว็บเข้าหัวผู้ที่อ่านกระทู้เสร็จ คือ "อย่างงี้ก็ได้หรือ?" ผมเชื่อว่าต้องมีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่พอใจเมื่อพบเห็น และนำไปสู่การล้อเลียนและการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ และถ้าเกิดนักเรียนของผมมีพฤติกรรมดังนี้ สิ่งแรกเลยคือผมจะเข้าไปสืบค้นถึงปัญหาต่างๆของน้อง เช่นเรื่องครอบครัวและเพื่อน เพื่อดูว่าน้องเป็นคนขาดความอบอุ่นหรือเปล่า และเรียกคุยเป็นการส่วนตัวเพื่อหาแนวทางแก้ไข และทำการคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครองถึงพฤติกรรมต่างๆ และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขครับ” (คุณสังขยา, กลุ่มระบุตัวตน)

“ดิฉันคิดว่ามีความเสี่ยงต่อการนำไปสู่การกลั่นแกล้งค่ะ เพราะว่าอาจจะมีคนที่ไม่ชอบพฤติกรรมแบบนี้แล้วอาจจะรวมตัวกันมาว่าเด็กคนนี้ หรืออาจจะสืบค้นประวัติเด็กคนนี้ทำให้เสียหาย ถ้าพบว่าเด็กมีพฤติกรรมแบบนี้ก็แนะนำว่า ให้หยุดการกระทำสิ่งแบบนี้ มันไม่ดีอาจเกิดผลเสียต่อตัวเองได้” (คุณหนู, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“การกระทำข้างต้นอาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการโดนกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และถ้าดิฉันพบว่าเด็กนักเรียนของดิฉัน ดิฉันจะเตือนเด็กคนนั้น และสอนให้รู้ถึงการใช้อินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม” (คุณกา, กลุ่มไม่ระบุตัวตน)

“มีความเสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้ง เพราะในโลกออนไลน์เราไม่สามารถเชื่อใจใครได้หรือใครมีจุดประสงค์ต่อเราอย่างไร ถ้าพบว่าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมดังกล่าวคงเรียกมาคุยและให้คำปรึกษาที่ดี รวมถึงจงใจให้เลิกพฤติกรรมเหล่านี้และบอกถึงอันตรายที่ตามมา” (คุณกระเทียม, กลุ่มระบุตัวตน)

2.7 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

การทดลองใช้รูปแบบในครั้งนี้ได้มีการเก็บคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ตรวจการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของผู้เรียนและนำผลมาใช้ในการประกอบการอธิบายผลการวิจัย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วม ดังนี้

- แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อหลักได้เพิ่ม 5 แต้ม
- แสดงความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของผู้อื่น ได้เพิ่มครั้งละ 2 แต้ม
- Upvote หรือ Downvote ความคิดเห็นผู้อื่น ได้เพิ่มครั้งละ 1 แต้ม
- ความคิดเห็นถูกผู้อื่น Upvote ได้เพิ่มครั้งละ 1 แต้ม
- ความคิดเห็นที่ถูก Downvote ไม่มีการเสียแต้มแต่อย่างใด

โดยการทำกิจกรรมการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาตามรูปแบบฯ มีจำนวนกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามสะท้อนคิดรวมทั้งหมด 20 คำถาม จากกิจกรรมสะท้อนคิด 3 กิจกรรม ซึ่งหากผู้เรียนตอบคำถามทั้งหมดครบถ้วนโดยที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์ใดๆ กับผู้อื่น จะมีคะแนนการมีส่วนร่วมอย่างน้อย 100 คะแนนเป็นคะแนนขั้นต่ำของผู้ที่ทำกิจกรรมครบถ้วน การให้คะแนนนี้เป็นระบบอัตโนมัติของเครื่องมือที่ใช้เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมตามที่เกณฑ์ที่ระบุไว้

ผลการเปรียบเทียบคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนจำนวน 26 คนและไม่ระบุตัวตนจำนวน 26 คนพบว่ากลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนมีคะแนนการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่แสดงในตารางที่ 30

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

กลุ่ม	สมาชิก (คน)	คะแนนการมีส่วนร่วม		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระบุตัวตน	26	296.65	170.046	2.626	0.013*
ไม่ระบุตัวตน	26	199.54	81.593		

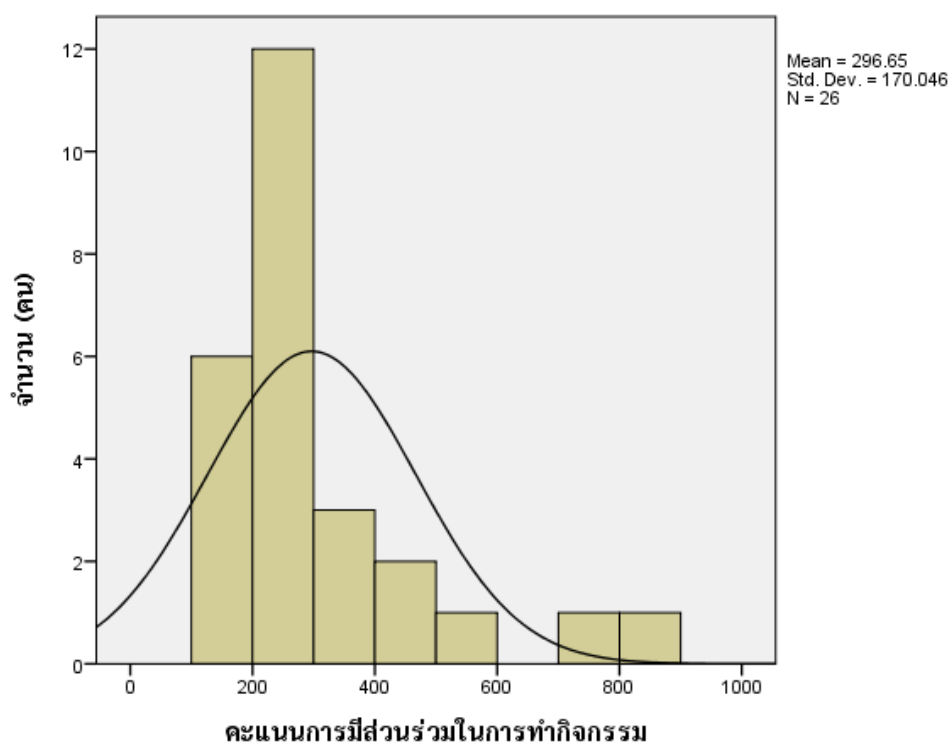
*p < 0.05

เมื่อวิเคราะห์การแจกแจงข้อมูลคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของทั้งสองกลุ่มพบว่าแม้ว่ากลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนจะมีคะแนนการมีส่วนร่วมสูงกว่าแต่ก็มีการกระจายของข้อมูลที่มากกว่าด้วยเช่นเดียวกัน ดังผลสรุปในตารางที่ 31 ในขณะที่กลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนจะมีการกระจายของข้อมูลที่เกาะกลุ่มกว่า แสดงว่านักศึกษาในกลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในระดับที่ใกล้เคียงกันมากกว่ากลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตน ดังแผนภาพฮิสโทแกรมในภาพที่ 27 และ 28 ตามลำดับ

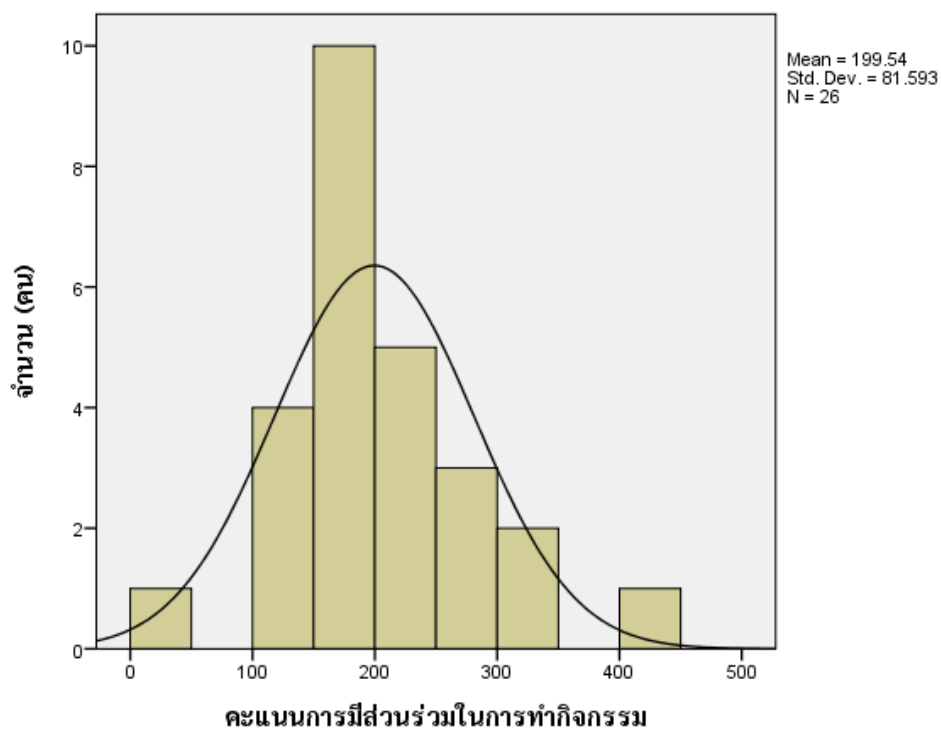
ตารางที่ 31 สรุปผลการแจกแจงคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน

กลุ่ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	มัธยฐาน	ความเบ้	ความโด่ง
ระบุตัวตน	296.65	170.046	231.50	1.884	3.263
ไม่ระบุตัวตน	199.54	81.593	194.00	0.792	2.282

ภาพที่ 27 ฮิสโทแกรมแจกแจงคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตน

ภาพที่ 28 ฮิสโทแกรมแจกแจงคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตน

2.8 ผลการประเมินกิจกรรมสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาจากตัวอย่างหลังการทำกิจกรรม

เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา ตัวอย่างได้ประเมินระดับของกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ด้านที่ได้รับการประเมินในระดับสูงสุดคือ ความเหมาะสมของกรณีศึกษาที่ใช้ (ค่าเฉลี่ย = 4.06, S.D. = 0.92) ส่วนด้านที่ได้รับการประเมินต่ำสุดคือการให้ความช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 3.40, S.D. = 1.09) โดยตัวอย่างให้สาเหตุว่ามาจากเว็บไซต์มีปัญหาค่อนข้างบ่อยในบางช่วง และมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการส่งงานบ่อยครั้ง ผลการประเมินสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ผลการประเมินกิจกรรมสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาจากตัวอย่าง

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ได้รับ	3.92	0.93	ระดับดี
ความเหมาะสมของกรณีศึกษาที่ใช้	4.06	0.92	ระดับดี
ความเหมาะสมของระยะเวลาต่อหนึ่งกิจกรรม	3.90	0.77	ระดับดี
ความเหมาะสมของปริมาณภาระงานในหนึ่งกิจกรรม	3.54	0.94	ระดับดี
ความเหมาะสมของปริมาณกิจกรรมทั้งหมด	3.50	1.02	ระดับดี
ความสะดวกในการใช้งานเว็บไซต์	3.50	1.06	ระดับดี
การให้ความช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหา	3.40	1.09	ระดับปานกลาง
ภาพรวม	3.68	0.25	ระดับดี

การวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นปลายเปิดพบว่าตัวอย่างการวิจัย ความคิดเห็นที่ตัวอย่างการวิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงมากที่สุดคือปัญหาเว็บไซต์มีความขัดข้องบ่อย ทำให้ต้องย้อนทำกิจกรรมอีกครั้ง ทำให้สิ่งของที่ตอบไปแล้วบ้าง ซึ่งปัญหานี้เกิดจากความไม่พร้อมของระบบในช่วงเริ่มต้น แต่ได้รับทำการแก้ไขอย่างทันท่วงทีก่อนที่จะมีผลกระทบต่อการทำกิจกรรมออนไลน์ในภายหลัง และมีเพียงเล็กน้อยที่มีความคิดเห็นว่ามีเนื้อหายาวไป ซ้ำเกียจอ่าน และน่าเบื่อ และคิดว่ามีภาระงานมากเกินไป

ด้านความคิดเห็นที่ชื่นชม คือ นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีควรจัดให้มีกิจกรรมดีๆ แบบนี้ต่อไป เพื่อให้บุคคลอื่นๆ ได้เรียนรู้และได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นและอยากให้สถานศึกษาและสังคมเห็นความสำคัญของการกลั่นแกล้งทางเครือข่ายสังคมออนไลน์

2.9 การประเมินรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังการนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษาครูแล้วผู้วิจัยได้นำรูปแบบฯ และผลการวิจัยไปนำเสนอแก่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาและประเมินเพื่อรับรองรูปแบบฯ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้านคือ การประเมินด้านองค์ประกอบ การประเมินด้านขั้นตอน และการประเมินการนำไปใช้ ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 33, 34 และ 35 ตามลำดับ

ผลการประเมินองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู (ตารางที่ 33) พบว่าองค์ประกอบรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08, S.D. 0.36) โดยองค์ประกอบที่มีการประเมินมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านกรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 4.60, S.D. 0.55) การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 4.20, S.D. 0.84) และด้านระบบการจัดการเนื้อหา (CMS) สำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์กับด้านผู้สอนและผู้สนับสนุนที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.00, S.D. 0.00)

ตารางที่ 33 ผลการประเมินองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
ระบบการจัดการเนื้อหา (CMS) สำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์	4.00	0.00	เหมาะสมมาก
กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
ผู้สอนและผู้สนับสนุน	4.00	0.00	เหมาะสมมาก
ทรัพยากรการเรียนรู้	3.60	0.55	เหมาะสมมาก
การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	4.20	0.84	เหมาะสมมาก
ภาพรวม	4.08	0.36	เหมาะสมมาก

ผลการประเมินขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย
 กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (ตารางที่ 34) พบว่าขั้นตอน
 ของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้
 การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครุมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 (ค่าเฉลี่ย 4.12, S.D. 0.36) โดยขั้นตอนที่ได้รับการประเมินมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ชั้น C1
 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 (ค่าเฉลี่ย 4.60, S.D. 0.55) และชั้น C2 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 (ค่าเฉลี่ย
 4.20, S.D. 0.45) กับ ชั้น EV การประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.20, S.D. 0.84) ที่มีการประเมินเท่ากัน

ตารางที่ 34 ผลการประเมินขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วย
 กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครุโดย
 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
PR ชั้นเตรียมความพร้อมผู้เรียน	4.00	0.00	มาก
C1 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1	4.60	0.55	มากที่สุด
C2 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2	4.20	0.45	มาก
C3 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3	3.60	0.55	มาก
EV ชั้นประเมินผล	4.20	0.84	มาก
ภาพรวม	4.12	0.36	เหมาะสมมาก

ผลการประเมินการนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูไปใช้งาน (ตารางที่ 35) พบว่าการนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.35, S.D. 0.38) โดยด้านความเหมาะสมสำหรับส่งเสริมทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูได้รับผลการประเมินมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60, S.D. 0.55)

ตารางที่ 35 ผลการประเมินการนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูไปใช้งาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเหมาะสมในการนำไปใช้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
มีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมทัศนคติ	4.60	0.55	มากที่สุด
มีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมความเชื่อมั่น	4.40	0.55	มาก
มีความเหมาะสมสำหรับนำไปปฏิบัติจริง	3.80	0.45	มาก
มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครู	4.60	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม	4.35	0.38	เหมาะสมมาก

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังให้คำแนะนำเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- 1) แม้ว่าการประเมินที่ใช้จะมีความเหมาะสมแล้ว แต่อยากให้มีการประเมินการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นในขั้นตอนสะท้อนคิดด้วย
- 2) กรณีศึกษาที่นำมาซึ่งความเหมาะสมน่าสนใจ อยากให้มีการเพิ่มวิธีการเลือกกรณีศึกษาสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้เพียงพอ
- 3) ควรมีการแจกแจงขั้นตอนย่อยของในแต่ละขั้นตอนการสะท้อนคิดด้วย

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบฯ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งรายละเอียดและขั้นตอนต่างๆ ที่มีการปรับปรุงแล้วจะมีการชี้แจงในบทที่ 5 ต่อไป

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

เนื่องจากการประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นการประเมินทางทัศนคติที่มีสามารถมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ในระหว่างกระบวนการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งอินเทอร์เน็ต ด้วยสาเหตุดังกล่าวการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มเพิ่มเติมเพื่อขยายความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูให้กระจ่างยิ่งขึ้น จึงได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังทำกิจกรรมของนักศึกษาที่มีระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน (กลุ่มที่มีการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงจำนวน 26 คนและกลุ่มที่มีการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำจำนวน 26 คน) ผลที่ได้เป็นดังที่แสดงในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังทำกิจกรรมของนักศึกษาที่มีการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

ระดับทัศนคติ	พบเจอสูง		พบเจอต่ำ		t	p-value
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ระดับทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ก่อนทำกิจกรรม	3.336	0.338	2.935	0.339	5.014	0.000*
ระดับทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หลังทำกิจกรรม	4.109	0.501	3.765	0.524	2.422	0.019*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนทำกิจกรรมของนักศึกษาที่มีระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลที่ได้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์พบเจอพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการ

กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงจะมีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนทำกิจกรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่มีประสบการณ์พบเจอพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำ

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะเดียวกันนี้หลังการทำกิจกรรม ข้อค้นพบที่ได้มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ก่อนการทำกิจกรรมคือค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมของนักศึกษาที่มีระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีประสบการณ์พบเจอพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงจะมีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่มีประสบการณ์พบเจอพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำ

นอกจากนี้หลังการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ได้มีการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมแตกต่างกัน ผลที่ได้เป็นดังที่แสดงในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมแตกต่างกัน

กลุ่ม	สมาชิก (คน)	ความเชื่อมั่น		t	p-value
		ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ทัศนคติสูง	26	3.947	0.410	4.356	0.000*
ทัศนคติต่ำ	26	3.395	0.499		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมแตกต่างกันพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างจากนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมต่ำ

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติที่มีความสอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการทำกิจกรรมสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษา นักศึกษาที่มีการเล่าประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในระหว่างที่ทำกิจกรรมสะท้อนคิดจะมีการแสดงความคิดเห็นที่ตระหนักชัดเจนต่อประเด็นการกลั่นแกล้งในกิจกรรมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 คุณমনาว นักศึกษาที่ทำกิจกรรมในกลุ่มระบุตัวตน ได้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอย่างน่าสนใจในระหว่างทำกิจกรรม ดังนี้

“ดิฉันเคยพบเจอกับเหตุการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ของ Amanda Todd นี้ โดยเป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับรุ่นน้องที่โรงเรียน รุ่นน้องถูกกลั่นแกล้งโดนกลุ่มเพื่อน อาจเกิดจากสาเหตุเพราะตัวรุ่นน้องเองมีความเก่งในหลายๆ ด้าน ทั้งการเรียน และกีฬา จึงถูกกลุ่มเพื่อนกลุ่มหนึ่งในห้องอิจฉา และกลั่นแกล้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยวิธีการโพสต์ข้อความและรูปภาพของตัวรุ่นน้องเอง ในลักษณะว่ารุ่นน้องคนนั้นท้องก่อนวัยอันควร ซึ่งไม่เป็นความจริง และต่อมาได้โพสต์อีกในลักษณะไว้อาลัยให้กับผู้ที่เสียชีวิตแล้ว โดยที่รุ่นน้องคนดังกล่าวยังไม่เสียชีวิต รุ่นน้องคนนั้นเกิดความรู้สึกเครียด เสียใจ หดหู่ เป็นโรคซึมเศร้า และเริ่มมีอาการทางจิตในเวลาต่อมา จากนั้นอาการเริ่มหนักขึ้นเรื่อยๆ วันหนึ่งตัวรุ่นน้องเกิดความเครียดอย่างหนักจึงกินยาเกินขนาด และเสียชีวิตในที่สุด (เป็นเรื่องของรุ่นน้องที่โรงเรียนเก่า และเคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ปัจจุบันย้ายบ้านไปแล้วค่ะ)”

เมื่อเธอต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองเมื่อต้องไปเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวในอนาคต เธอก็สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของเธอได้อย่างตรงประเด็น และมีความชัดเจน สามารถอธิบายแนวทางปฏิบัติตัวเองเพื่อรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี ดังนี้

“ดิฉันคิดว่าตัวเองมีความพร้อม ถ้าจะต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา เมื่อต้องไปฝึกวิชาประสบการณ์วิชาชีพหรือทำงานจริง เพราะเนื่องจากดิฉันคิดว่า คนเราควรมีความพร้อม มีสติ มีการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนการลงมือทำสิ่งต่างๆ ในการทำงานจริงนั้น เราต้องเตรียมความพร้อมล่วงหน้าเป็นอย่างมาก รู้จักการวางแผนล่วงหน้า รู้จักคิดถึงวิธีการแก้ปัญหาและการรับมือกับปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย เราต้องยอมรับในความเป็นจริงว่าในสังคมเป็นที่ที่มีบุคคลหลากหลาย มีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน เราควรยอมรับทั้งข้อดี และข้อเสียของผู้อื่น รู้จักการให้อภัยกัน การปรับตัวเข้าหากันกับผู้อื่น และรู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา สิ่งเหล่านี้จะช่วยลดการเกิดปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตลงได้ส่วนหนึ่ง ดังนั้น ก่อนที่เราจะลงมือทำอะไรลงไป ควรที่จะคิดถึงผลที่ตามมาให้ดีที่สุดก่อน”

เมื่อให้เธอทำกิจกรรมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหา เธอก็สามารถให้คำแนะนำที่ละเอียดและมีความชัดเจนต่อสถานการณ์ได้เป็นอย่างดีมาก ดังนี้

สำหรับการช่วยเหลือก่อนที่จะเกิดปัญหา

- ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ถูกต้อง และเหมาะสม
- ให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งต่างๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์
- ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันและการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์
- ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายคอมพิวเตอร์ และกฎหมายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก
- สังเกตพฤติกรรมของเด็ก
- พูดคุยกับเด็กถึงปัญหาเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์
- จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมเด็กให้รู้จักใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ถูกต้องมากขึ้น
- ยกตัวอย่างและสอนเด็กในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่างๆ ในทางที่ถูกต้อง และเหมาะสม

สำหรับการช่วยเหลือหลังที่เกิดปัญหา

- เข้าไปพูดคุย ให้คำแนะนำวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยบรรเทา และสามารถแก้ปัญหาไปในทางที่ดีขึ้นได้
- ให้อภัยและให้ความช่วยเหลือ หรือประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- รับฟังปัญหาของเด็กอย่างทำความเข้าใจ ไม่ซ้ำเติม ดูด่า แต่ต้องปลอบใจและให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหาในทางที่ถูกต้อง และเหมาะสม
- คอยเป็นกำลังใจให้กับเด็ก ทำให้เด็กไม่รู้สึกตัวไร้อุณหภูมิ ไม่รู้สึกว่าโดดเดี่ยว ไร้ที่พึ่ง
- คอยดูแลและพูดคุยถึงเรื่องต่างๆ ที่จะทำให้เด็กคลายกังวล คลายความเครียด และรู้สึกสบายใจขึ้น”

ตัวอย่างที่ 2 คุณลา นักศึกษาที่ทำกิจกรรมในกลุ่มไม่ระบุตัวตน ได้เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอย่างน่าสนใจในระหว่างทำกิจกรรม ดังนี้

“ดิฉันเคยเจอเหตุการณ์คล้ายคลึงกับเหตุการณ์แบบนี้มาก่อนแต่ไม่ร้ายแรงเท่ากับเหตุการณ์ของ Amanda Todd เพื่อนในระดับชั้นของดิฉันคนหนึ่งเธอคุยแชทกับแฟนบนโปรแกรมแชทออนไลน์ และมีการส่งรูปอะไรทำนองนี้ให้แฟนของเธอซึ่งก็เป็นเพื่อนในระดับชั้นเดียวกัน เธอมีคนที่ไม่ชอบอยู่แล้วพวกที่ไม่ชอบเธอก็เอารูปนั้นของเธอมาส่งต่อให้เพื่อน(น่าจะเกือบทั้งระดับชั้น)ดู ซึ่งฉันคิดว่ารูปนั้นน่าจะมาจากแฟนของเธอที่เคยเป็นเพื่อนกับคนกลุ่มนั้น พอเกิดเรื่องทั้งหมดขึ้นและในรูปก็เห็นได้ชัดว่าเป็นเธอ (ดิฉันก็ต้องยอมรับว่าได้แต่ไม่ได้มีเจตนาร้ายกับเธอหรือส่งต่อเลย) จากที่เธอเคยเป็นคนคุยเก่งเธอก็เริ่มไม่คุยกับใคร หยุดเรียนไปช่วงหนึ่งที่เกิดเรื่อง แต่ดิฉันก็ไม่ได้รู้รายละเอียดสักมากมาย ต่อมาช่วงหลังเธอเริ่มกลับมาสดใสได้เหมือนก่อนเพราะเริ่มทำความเข้าใจกับคนที่ไม่ชอบเธอได้ ซึ่งฉันก็มารู้ทีหลังว่าพวกเขาเคยเป็นเพื่อนกับเธอมาก่อน นั่นทำให้ดิฉันได้รู้ว่าการโกรธหรือทะเลาะกับใครจะทำให้เกิดเรื่องราวกระทบจิตใจคนๆหนึ่งในมากขนาดนี้”

“จากเหตุการณ์นี้ทำให้คนๆหนึ่งเปลี่ยนนิสัยในการเป็นตัวของตัวเองลดน้อยลง และจำกัดตัวเองอยู่ในโลกของเขา เริ่มไม่อยากคุยกับใครเพราะคิดว่าไม่มีใครจะเข้าใจในส่วนนี้เราไม่มีทางรู้ว่าใครคิดอะไรอยู่ แต่จากเหตุการณ์แบบนี้ทำให้ฉันรู้สึกกลัว ว่าเราไม่ควรไว้วางใจคนบนโลกออนไลน์มากเกินไป หรือใครก็ตามที่เรารู้จักไม่มากพอ ควรทำอะไรที่เรียกว่าการเซฟตัวเองให้มากๆ และอย่าอ่อนแอให้โลกเพราะถ้าหากเราอ่อนอ่อนสุดท้ายแล้วความไม่ยังคิดทั้งหมดจะตกมาอยู่ที่เราได้ การอยู่ในโลกออนไลน์ฉันคิดว่าเราควรมีสติอยู่เสมอเพราะทุกอย่างที่เราได้ทำลงไปในโลกออนไลน์เราไม่อาจรู้ได้ว่าใครได้ผ่านมาพบหรือได้เก็บอะไรเหล่านั้นไปได้ไวได้บ้าง จึงอยากให้ทุกคนใช้สื่อออนไลน์อย่างมีสติและคิดให้มากอยู่เสมอเกี่ยวกับโลกออนไลน์ค่ะ”

เมื่อเธอต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองเมื่อต้องไปเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวในอนาคตก็สามารถแสดงถึงความพร้อมของตนเอง และอธิบายแนวทางการปฏิบัติตัวเช่นเดียวกัน และยังมีความตระหนักถึงการกระทำบนอินเทอร์เน็ตที่สามารถส่งผลเสียหายต่อผู้อื่นอีกด้วย ดังนี้

“ฉันคิดว่าค่อนข้างมีความพร้อมในระดับหนึ่ง เพราะได้มีการศึกษาจากในกิจกรรมทั้งสองมาแล้วบ้างจึงพอทำให้ได้รู้ว่าการกลั่นแกล้งทางโซเชียลนั้นมีรูปแบบใดบ้างและควรระวังในด้านไหนมากที่สุด ได้รู้การแก้ปัญหาบางส่วนหนึ่งที่พอจะทำให้เป็นสิ่งที่สามารถป้องกันตัวเองได้จากเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางโซเชียลและการวางตัวที่ดีในโลกโซเชียลก่อนที่จะเกิดปัญหานั้นๆ”

“จากการที่ได้ศึกษาทั้งกิจกรรมทั้งสองและจากประสบการณ์ของเพื่อนๆที่ได้แชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งมาากันนั้น ทำให้ได้เปลี่ยนมุมมองในทางโลกโซเชียลมากในหลายๆด้าน ทำให้ตระหนักถึงการใช้โซเชียลอย่างระวังมากขึ้น คำนี้ถึงผลการกระทำที่ตามมาอย่างมากในการจะโพสต์ข้อมูลต่างๆ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นในทางที่เสียหาย ทั้งสองกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆที่เพื่อนๆแชร์จึงทำให้รู้ว่าเราต้องระวังในการใช้โซเชียลให้มากและมีสติตลอดเวลาที่ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์และไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย”

จากตัวอย่างทั้งสองสามารถแสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งมาก่อนจะมีความตระหนักสูงจากบทเรียนที่ได้สะท้อนจากประสบการณ์ที่พบว่าซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในระหว่างการทำกิจกรรมจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือจะมีความตระหนักต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูง เมื่อให้ทำกิจกรรมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองก็สามารถอธิบายแนวทางการปฏิบัติตัวเองเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมได้

บทที่ 5

ผลการวิจัย

รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักถึงการกลับแก้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักถึงการกลับแก้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

1. **หลักการของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน** รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษานำกระบวนการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์เต็มรูปแบบ กิจกรรมทั้งหมดในรูปแบบจะเกิดขึ้นบนระบบออนไลน์เท่านั้นโดยมีแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงกับขั้นตอนของการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา เพื่อแสดงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยผ่านขั้นตอนหลักของการดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ 2) การออกแบบ 3) การผลิตและพัฒนา 4) การจัดการเรียนการสอน 5) การประเมินผล 6) การควบคุมและสอดคล้องกับทฤษฎีหลักการเรียนรู้ หลักการสอนเน้นการจัดสภาพการเรียนรู้ให้มีความสะดวกสบายสำหรับการทำกิจกรรมออนไลน์เป็นหลักด้วยสนับสนุนการเรียนแบบร่วมกันผ่านการใช้เครื่องมือออนไลน์ต่างๆ ที่มีความคุ้นเคยกับผู้เรียนโดยที่ไม่ต้องอาศัยการเรียนรู้ในการใช้เครื่องมือมากนัก ซึ่งจะทำให้การทำกิจกรรมออนไลน์มีความง่ายในการใช้งานต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน สามารถจัดกิจกรรมได้ไม่ยาก เช่นเดียวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน

2. **หลักการสะท้อนคิด** การสะท้อนคิด คือ กระบวนการคิดไตร่ตรองทบทวน พินิจพิเคราะห์ และพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างรอบคอบโดยใช้สติและมีสมาธิ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงาน และการแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ที่ใช้กระบวนการสะท้อนคิดเป็นเครื่องมือในการทบทวนประสบการณ์เพื่อจะให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะเรื่องราวที่มีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน หรือมีความซับซ้อน กระบวนการคิดทบทวนใคร่ครวญอย่างเป็นระบบนี้จะทำให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือสถานการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ในอนาคต ซึ่งขั้นตอนของการสะท้อนคิดในการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก เป็นการบรรยายประสบการณ์เพื่อถึงความทรงจำเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสะท้อนคิดกลับมา และแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์นั้นภายใต้ประเด็นของการสะท้อนคิด

2) วิเคราะห์กรณีศึกษา ใช้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาวิเคราะห์ประสบการณ์เดิมด้วยเหตุและผลถึงสาเหตุและผลกระทบของปัญหาตามประเด็นของการสะท้อนคิด และประเมินองค์ประกอบต่างๆ สถานการณ์นั้นๆ เพื่อหาคำตอบที่นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ต้องการได้

3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา เป็นขั้นตอนการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือข้อคิดจากการสะท้อนคิดที่ได้ปฏิบัติมาก่อนหน้า

4) เสนอแนวทางการจัดการสถานการณ์ในอนาคต เป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากสะท้อนคิดจากประสบการณ์ มาพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้สำหรับรับมือสถานการณ์หรือปัญหาเดียวกันที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงการนำไปประยุกต์ในสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

อย่างไรก็ตามรูปแบบสะท้อนคิดต่างๆ เน้นการสะท้อนคิดที่เกิดในตัวของผู้เรียนเอง สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และสะท้อนออกจะมาจากประสบการณ์ของตนเองที่พบเจอเป็นหลักเท่านั้น โดยเป็นมุมมองของผู้เรียนเพียงด้านเดียว แต่จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ต้องการให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดถึงปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตผ่านมุมมองที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่หลากหลายเหล่านั้นนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่อาจขึ้นกับทั้งตนเองและผู้อื่น การวิจัยนี้จึงนำเครื่องมือและกระบวนการอื่นๆ ในการเรียนออนไลน์เข้ามาช่วยสนับสนุนการสะท้อนคิดร่วมกันเพื่อให้การสะท้อนคิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการสะท้อนคิดร่วมกันมีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และความคิดผ่านทางมุมมองและประสบการณ์ที่หลากหลายของสมาชิกที่มีส่วนร่วมในสถานการณ์เดียวกัน มุมมองและประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้จะถูกนำมาเชื่อมโยงและพัฒนาเป็นองค์ความรู้ของกลุ่มที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไปได้ อีกทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน อย่างไรก็ตามการสะท้อนคิดร่วมกันควรมีการใช้เครื่องมือเข้ามาช่วยในการสนับสนุนการสะท้อนคิดมีส่วนสำคัญต่อการสะท้อนคิดร่วมกันเป็นอย่างมากเนื่องจากช่วยเพิ่มความสะดวกสบายในการอภิปรายและสะท้อนคิด และทำให้สมาชิกสามารถสนใจอยู่กับหัวข้อได้อย่างชัดเจนขึ้น

3. หลักการเลือกกรณีศึกษา กรณีศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา ดังนั้นการเตรียมกรณีศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง แนวทางการเลือกและเขียนกรณีตัวอย่าง มีดังนี้

1) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้ควรเป็นกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงบนอินเทอร์เน็ต สามารถอ้างอิงแหล่งที่มาของกรณีศึกษาได้ชัดเจน แต่อาจไม่จำเป็นต้องเปิดเผยในบาง

กรณีเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้น การแต่งกรณีศึกษาเองอาจทำให้เกิดความไม่สมเหตุสมผลตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและขาดความน่าเชื่อถือ

2) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกควรมีบริบทที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน หรือปัญหาที่ผู้เรียนอาจจะต้องไปเผชิญในอนาคต เช่น การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาระหว่างนักเรียนด้วยกัน หรือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในที่ทำงาน หรือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตบนพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น เหตุการณ์ที่ใกล้ตัวจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงผลกระทบจากการกลั่นแกล้งได้ชัดเจนขึ้นมากกว่าเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดกับตัวเองได้ยาก และผลที่ได้จากการศึกษายังสามารถทำให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้เมื่อต้องไปเผชิญกับสถานการณ์จริงได้ง่ายขึ้น

3) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องตอบสนองวัตถุประสงค์ของประเด็นหัวข้อในแต่ละกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันได้

4) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือทำให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม หรือทำให้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าวควรมีการปกปิดแหล่งที่มา ปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้เกี่ยวข้อง หรือดัดแปลงกรณีศึกษาโดยที่ยังคงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเอาไว้

5) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เลือกจะต้องผ่านการกลั่นกรองและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัยก่อนจะนำไปใช้งานจริง

4. หลักการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ รูปแบบการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์เป็นกลวิธีการเรียนอย่างหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนรับรู้ในพลังความสามารถของตนที่สามารถแสดงออกมาได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนบนเว็บเป็นบริบทหนึ่งที่ต้องการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนซึ่งสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนให้กับผู้เรียนได้ ด้วยคุณลักษณะของการเรียนบนเว็บที่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียนในการสนทนาบนเครือข่ายผ่านช่องทางการสนทนาด้วยเครื่องมือต่างๆ เช่น กระดานสนทนา ห้องสนทนา ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา การทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนบนเว็บช่วยทำให้เกิดความเท่าเทียมกัน ให้อิสระ รักษาความเป็นส่วนตัว ลดข้อจำกัดต่างๆ ในการสื่อสาร สร้างความบันเทิงในการติดต่อสื่อสารและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ต่างไปได้ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบในการเรียนได้อีกด้วย แต่ทั้งการระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนล้วนมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่าง ขึ้นอยู่กับบริบทของหัวข้อกิจกรรมและวิธีการเรียน ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีการพิจารณาเปรียบเทียบว่ารูปแบบการสะท้อนคิดร่วมกันแบบระบุตัวตนและรูปแบบการสะท้อนคิดร่วมกันแบบไม่ระบุตัวตนว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร รูปแบบใดมีความเหมาะสมต่อการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาและ

ปรับปรุงการกระบวนการพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูก่อนที่จะต้องไปเผชิญหน้ากับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา
2. เพื่อสำหรับใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้กับนิสิตนักศึกษาครู ครูอาจารย์ หรือบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตระหนักถึงปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา

โดยมีองค์ประกอบหลักสำคัญที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูด้วยกัน 5 องค์ประกอบ ดังนี้คือ

- 1) ระบบการจัดการเนื้อหาสำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์
- 2) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต
- 3) ผู้สอนและผู้สนับสนุน
- 4) ทฤษฎีการเรียนรู้
- 5) การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ระบบการจัดการเนื้อหาสำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์

รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูไม่จำกัดรูปแบบหรือประเภทของเว็บไซต์ที่ใช้การจัดกิจกรรมตามรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกใช้ระบบการจัดการเนื้อหา (CMS) ใดก็ได้ตามความสะดวก เช่น เว็บไซต์ที่พัฒนาเองด้วย CMS สำเร็จอย่าง Wordpress, Joomla หรือ Google Site เครื่องมือส่งข้อความออนไลน์อย่าง Facebook ระบบการจัดการเรียนการสอน บล็อก การระดมสมองบนเว็บไซต์หรือฟอรัม หรือแม้แต่เว็บไซต์แบ่งปันวิดีโออย่าง Youtube ล้วนสามารถใช้ในการจัดการกิจกรรมตามรูปแบบได้ทั้งสิ้นตามความสะดวกของผู้สอนและผู้เรียน อย่างไรก็ตามระบบการ

จัดการเนื้อหาที่นำมาใช้ทำกิจกรรมการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาควรมีเครื่องมือต่อไปนี้หรือใช้เครื่องมืออื่นๆ จากเว็บแอปพลิเคชันต่างๆ มาเสริมในกรณีที่ระบบการจัดการเนื้อหาหลักที่ใช้ไม่มี เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบได้ครบถ้วน

1. เครื่องมือนำเสนอเนื้อหา ทำหน้าที่เป็นพื้นที่หลักสำหรับแจ้งข่าวสาร แจ้งขั้นตอนการทำกิจกรรม และนำเสนอข้อมูล ทรัพยากรการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับทำกิจกรรม เครื่องมือการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถเสนอได้เพียงข้อความอย่างเดียวนั้นเพียงพอต่อการทำกิจกรรมตามรูปแบบ แต่การเสริมความน่าสนใจ และสนับสนุนการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นควรสามารถนำเสนอรูปภาพ คลิปวิดีโอ หรือสื่อมัลติมีเดียอื่นๆ ประกอบ ซึ่งอาจจะเป็นเครื่องมือที่มีอยู่แล้วในระบบการจัดการเนื้อหาหรือแทรกมาเพิ่มเติมด้วยเครื่องมือการนำเสนอเนื้อหาจากภายนอก เช่น คลิปวิดีโอจาก Youtube หรืองานนำเสนอจาก Slideshare เป็นต้น ตัวอย่างเครื่องมือการนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยนี้มีการใช้การนำเสนอเนื้อหาของระบบจัดการเนื้อหาพร้อมกับคลิปวิดีโอจาก Youtube เช่นเดียวกัน ไม่ได้ใช้เครื่องมือการนำเสนอสื่อมัลติมีเดียในตัวเว็บไซต์เอง โดยสรุปแล้วเครื่องมือที่ใช้การนำเสนอเนื้อหาของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- มีความสามารถในการจัดข้อความในรูปแบบที่อ่านได้สะดวกบนอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สื่อสารไร้สาย ระบบการจัดการเนื้อหาในปัจจุบันหลายๆ อันมีแม่แบบรองรับทั้งการเปิดบนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สื่อสารไร้สายในตัว ผู้สอนควรเลือกใช้ระบบการจัดการเนื้อหาลักษณะนี้จะช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมออนไลน์ได้เข้าถึงผู้เรียนยิ่งขึ้น

- อย่างน้อยควรมีคุณสมบัติในการใส่รูปภาพ หรือแทรกภาพคลิปวิดีโอไม่ว่าจะเป็นระบบโดยตรงของระบบการจัดการเนื้อหาหรือการรองรับการแทรกเว็บแอปพลิเคชันอื่นๆ จากภายนอก เนื่องจากในการนำเสนอเนื้อหาและกรณีศึกษาข้อมูลบางอย่างนั้นอธิบายด้วยตัวอักษรข้อความอย่างเดียวลำบาก อีกทั้งยังสร้างความน่าเบื่อให้กับการเรียน ความสามารถในการใส่สื่อประกอบจะช่วยให้การนำเสนอมีความชัดเจน และมีสีสันในการเรียนมากขึ้นมากกว่าการอ่านข้อความแต่เพียงอย่างเดียว

ภาพที่ 29 ตัวอย่างเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

[เข้าสู่ระบบ](#)
[Howdy, ผู้ดูแลกิจกรรม | Logout](#)

คำชี้แจง | กิจกรรมสัปดาห์ที่ 1 | กิจกรรมสัปดาห์ที่ 2 | กิจกรรมสัปดาห์ที่ 3 | ห้องสัปดาห์ที่ 3 | วิดีโอของฉัน

คำชี้แจง

เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมเสร็จสิ้นหมดแล้วขอความร่วมมือในการทำ แบบประเมินออนไลน์หลังทำกิจกรรม ด้วยนะครับ

ขอความกรุณานักศึกษาทำแบบสอบถามประเมินการกระทำออนไลน์ของนิสิตนักศึกษาครู นี้ที่ลิงก์บริเวณข้อมูลเบื้องต้น และรับข้อปฏิบัติและรหัสผ่านสำหรับเข้าสู่ระบบทางอีเมลและ SMS ที่ระบุไว้ มิฉะนั้นไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้ กรุณาติดต่อทาง email: piyaspot.la@gmail.com

กิจกรรมสัปดาห์เกี่ยวกับกรณีสืบค้นแหล่งอ้างอิงเพื่อสืบค้น ประมวลด้วยกิจกรรมสัปดาห์จากกรณีศึกษาทั้งหมด 3 ครั้ง โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- ให้นักศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกรณีสืบค้นการทำกิจกรรมโซเชียลมีเดีย และศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกรณีสืบค้นแหล่งอ้างอิงเพื่อสืบค้นทำกิจกรรม <<คลิกที่นี่>>
- (5 เม.ย. 60 - 11 เม.ย. 60) ศึกษากิจกรรมสัปดาห์ที่ 1 <<คลิกที่นี่เพื่อเข้าสู่หน้ากิจกรรม>>
- หลังจากนักศึกษาแสดงความคิดเห็นของตนเองแล้ว ขอให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นและ Uptvot/Downvote ความคิดเห็นที่นักศึกษาริขชอบหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะถูกนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินในตอนที่สองและถึงขั้นสุดท้าย โดยมีหลักการในเบื้องต้น
 - แสดงความคิดเห็นต่อตัววิจัยได้เช่น 5 แล่น
 - แสดงความเห็นต่อความคิดเห็นของผู้อื่น ได้เช่นแค่ 2 แล่น
 - Uptvot หรือ Downvote ความคิดเห็นผู้อื่น ได้เช่นแค่ 1 แล่น
 - ความคิดเห็นถูกผู้อื่น Uptvot ได้เช่นแค่ 1 แล่น
 - ความคิดเห็นถูก Downvote ไม่มีการเขียนแต่อย่างใด
 - กรณีที่มีการแสดงความเห็นที่ละเอียดอ่อน เพื่อแจ้งไปยังผู้ดูแล จะมีการปิดแ่้นในภายหลัง
- (12 เม.ย. 60 - 18 เม.ย. 60) ศึกษากิจกรรมสัปดาห์ที่ 2 <<คลิกที่นี่เพื่อเข้าสู่หน้ากิจกรรม>>
- (20 เม.ย. 60 - 30 เม.ย. 60) ศึกษากิจกรรมสัปดาห์ที่ 3 <<คลิกที่นี่เพื่อเข้าสู่หน้ากิจกรรม>>
- หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมที่ 3 ขอให้นักศึกษาทำการประเมินออนไลน์ผลการทำกิจกรรมด้วย <<คลิกที่นี่>>

การประเมินผล

- ประเมินประสิทธิภาพในการทำกิจกรรม (การตอบคำถาม, การแสดงความเห็น, คะแนนโดยรวม)

Notifications Mark all as read

- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 ความพื่อนในการเผชิญกับการสืบค้นแหล่งอ้างอิงบนเน็ต พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 หมดจด สืบค้นออนไลน์ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 ความพื่อนในการเผชิญกับการสืบค้นแหล่งอ้างอิงบนเน็ต พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 หมดจด สืบค้นออนไลน์ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍌 ภัฏญุทธิ์ คำสิทธิ์ answered on C3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 5, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 ความพื่อนในการเผชิญกับการสืบค้นแหล่งอ้างอิงบนเน็ต พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 หมดจด สืบค้นออนไลน์ พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณฉลา answered on E3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 3, 2017
- 👤 คุณฉลา answered on E3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 3, 2017
- 👤 คุณฉลา answered on E3 ความพื่อนในการ

ภาพที่ 30 ตัวอย่างเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

[เข้าสู่ระบบ](#)
[Howdy, ผู้ดูแลกิจกรรม | Logout](#)

คำชี้แจง | กิจกรรมสัปดาห์ที่ 1 | กิจกรรมสัปดาห์ที่ 2 | กิจกรรมสัปดาห์ที่ 3 | ห้องสัปดาห์ที่ 3 | วิดีโอของฉัน

กรณีศึกษาที่ 1-1

เรื่องเล่าของ Amanda Todd

Amanda Todd's Story: Struggling, Bullying, Suicide, Self Harm

Amanda Todd เด็กสาววัย 15 ปี ได้โพสต์วิดีโอขึ้น YouTube โดยในวิดีโอเธอได้ถ่ายทอดความรู้สึกที่สับสนและเศร้าผ่านกระดาษ ในกระดาษแต่ละแผ่นก็จะเล่าเรื่องของเธอไปทีละส่วน ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึง...
 "ฉันไม่เคยโกรธใครแล้ว ฉันแค่ต้องการชีวิต"

วิดีโอถูกอัปโหลดเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2012 โดยหลังจากนั้นเพื่อหนึ่งเดือน Amanda ได้ตัดสินใจแขวนคอตายในวัยของเธอเองในวันที่ 10 ตุลาคม 2012

ในกระดาษแต่ละแผ่น ได้ถูกถ่ายทอดผ่านตัวเธอ...

“เรื่องมันเกิดขึ้นตอนที่ฉันอายุเกรด 7 (เทียบเท่าชั้นม.1) ฉันได้เล่นเว็บแคมกับเพื่อน จนพบผู้ชายคนหนึ่ง เราคุยกันโดยที่เขาเรียกแทนฉันว่า คนสวย สมบูรณ์แบบ และอื่นๆ เขาขอให้ฉันถ่ายรูป... ฉันจึงตอบตกลงและถ่ายไปให้เขาดู

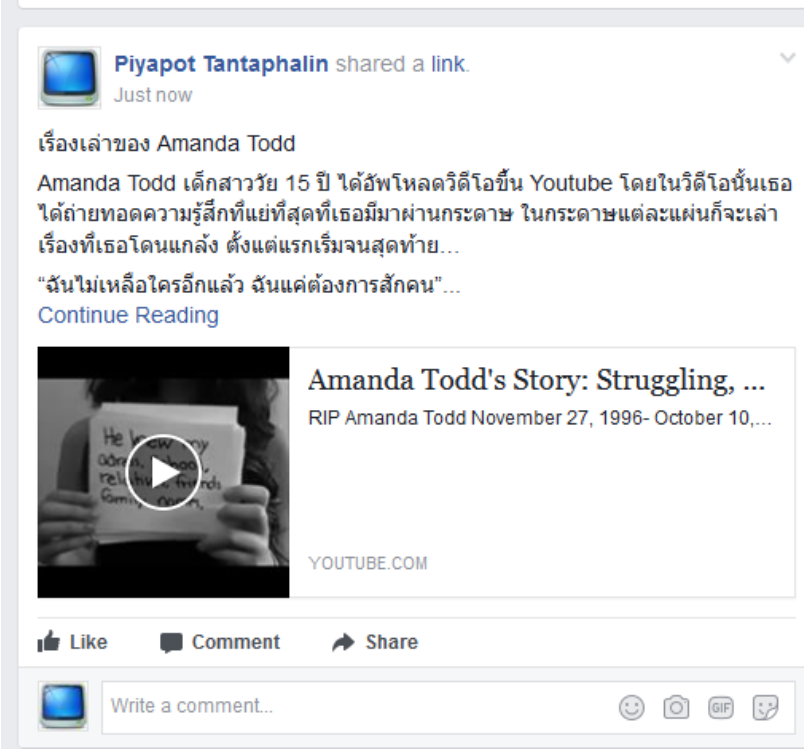
1 ปี หลังจากนั้น มีข้อความส่งมาหาฉันบน Facebook ข้อความนั้นมาจากชายคนหนึ่งที่

Notifications Mark all as read

- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 ความพื่อนในการเผชิญกับการสืบค้นแหล่งอ้างอิงบนเน็ต พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 ลักษณ์ นุสสิน answered on C3 หมดจด สืบค้นออนไลน์ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 ความพื่อนในการเผชิญกับการสืบค้นแหล่งอ้างอิงบนเน็ต พฤษภาคม 6, 2017
- 🍓 กุชวรรษ ศิลาเนียงองค์ answered on C3 หมดจด สืบค้นออนไลน์ พฤษภาคม 6, 2017
- 🍌 ภัฏญุทธิ์ คำสิทธิ์ answered on C3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 5, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 ความพื่อนในการเผชิญกับการสืบค้นแหล่งอ้างอิงบนเน็ต พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณแจ้ง answered on E3 หมดจด สืบค้นออนไลน์ พฤษภาคม 4, 2017
- 👤 คุณฉลา answered on E3 แนวทางเสริมความพื่อน พฤษภาคม 3, 2017
- 👤 คุณฉลา answered on E3 การนำทรัพยากรไปใช้ พฤษภาคม 3, 2017
- 👤 คุณฉลา answered on E3 ความพื่อนในการเผชิญกับการสืบค้นแหล่งอ้างอิงบนเน็ต พฤษภาคม 3, 2017
- 👤 คุณฉลา answered on E3 หมดจด สืบค้นออนไลน์ พฤษภาคม 3, 2017

เนื่องจากความจำเป็นด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้งานกิจกรรมการเรียนออนไลน์ต่างๆ เพื่อใช้วิเคราะห์ในการวิจัยจึงมีความจำเป็นที่การวิจัยครั้งนี้ต้องพัฒนาเว็บไซต์ขึ้นมาเอง สำหรับผู้สอนที่ต้องการทำกิจกรรมรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาสามารถประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และเว็บแอปพลิเคชันที่ผู้สอนถนัดได้ตามความสะดวก เช่น การใช้ Facebook นำเสนอเนื้อหาแบบเดียวกันตามภาพที่ หรือใช้ Blogger นำเสนอในรูปแบบบทความตามภาพที่ เป็นต้น ซึ่งทั้งสองเครื่องมือมีข้อดีคือมีความสามารถในการปรับเว็บไซต์ให้เหมาะสมกับเครื่องมือที่ใช้เข้าชมให้โดยอัตโนมัติโดยไม่ยุ่งยาก เหมาะสำหรับผู้สอนที่มีความสามารถเทคโนโลยีไม่มากนักเป็นอย่างดี

ภาพที่ 31 ตัวอย่างการใช้ Facebook นำเสนอเนื้อหาลักษณะเดียวกันกับการวิจัย

Piyapot Tantaphalin shared a link.
Just now

เรื่องเล่าของ Amanda Todd

Amanda Todd เด็กสาววัย 15 ปี ได้อัปโหลดวิดีโอขึ้น Youtube โดยในวิดีโอของเธอ ได้ถ่ายทอดความรู้สึกที่แย่ที่สุดที่เธอมีมาผ่านกระดาษ ในกระดาษแต่ละแผ่นก็จะเล่า เรื่องที่เธอโดนแกล้ง ตั้งแต่แรกเริ่มจนสุดท้าย...

"ฉันไม่เหลือใครอีกแล้ว ฉันแค่ต้องการสักคน" ...

[Continue Reading](#)

Amanda Todd's Story: Struggling, ...
RIP Amanda Todd November 27, 1996- October 10,...

YOUTUBE.COM

Like Comment Share

Write a comment...

ภาพที่ 32 ตัวอย่างการใช้ Blogger นำเสนอเนื้อหาลักษณะเดียวกันกับการวิจัย

2. เครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ และการเรียนรู้ของรูปแบบขึ้นอยู่กับ การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนระหว่างของผู้เรียน ดังนั้นเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจึงควรเลือกรูปแบบใช้งานง่ายและคุ้นเคยสำหรับผู้เรียน เช่น ระบบการแสดงความ คิดเห็นแบบซ้อนที่นิยมใช้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือระบบการตั้งกระทู้และแสดงความคิดเห็น ของกระดานเสวนาเว็บบอร์ด หรือการรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเป็นบทความผ่านบล็อกและให้ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อบล็อกนั้นๆ เป็นต้น ดังตัวอย่างในภาพที่ 33 สำหรับในการวิจัยนี้ใช้การ นำเสนอเนื้อหาและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในอีกหน้าหนึ่ง เนื่องจากกรณีศึกษามีเนื้อหาค่อนข้าง ยาว เครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นดัดแปลงมาจากระบบถาม-ตอบ (question and answer) ซึ่ง มีดังตัวอย่างในภาพที่ 34

ภาพที่ 33 ตัวอย่างลักษณะการแสดงความคิดเห็นในเครือข่ายสังคมออนไลน์

The image shows a screenshot of a Facebook group page for 'Cyberclass'. The page header includes the group name, a search bar, and navigation options like 'Home', 'Piyapot', and 'Notifications'. The main content area features a post by Piyapot Tantaphalin, titled 'ตัวอย่างเครื่องมือแสดงความคิดเห็น' (Example of opinion display tool). The post includes a 'Write something...' input field and options for adding photos, videos, files, and more. Below the post, there are two comments from Piyapot Tantaphalin, each with 'Like' and 'Reply' options. The right sidebar contains 'ADD MEMBERS', 'MEMBERS' (2 Members), 'SUGGESTED MEMBERS', 'DESCRIPTION', 'TAGS', and 'LOCATIONS' sections. At the bottom, there is a 'CREATE NEW GROUPS' button.

ภาพที่ 34 ตัวอย่างเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

C1-1 ประสบการณ์และความรู้สึก

กรณีศึกษาที่ 1-1

ผู้ดูแลกิจกรรม 162 Rep. Posted เมษายน 6, 2017

นักศึกษาเคยมีประสบการณ์พบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์นี้หรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดกับตัวเองหรือผู้อื่นซึ่งอาจจะไม่ร้ายแรงเท่ากับเหตุการณ์นี้ และมีความรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์นี้

จิบเบธ เต้าทอง answered พฤษภาคม 1, 2017

Comment (4) Status

3

37 answers

Active Voted Newest Oldest

ไซดริส ขุนทองจันทร์ 536 Rep. Posted เมษายน 6, 2017

12

เคยมีประสบการณ์คล้ายกับที่ Amanda Todd แต่ไม่ได้รุนแรงขนาดนี้ เมื่อก่อนอยากเรียนภาษาจากเจ้าของภาษาจริงๆ ก็สมัครแอปเพื่อเอาไว้คุยกับฝรั่ง แต่ส่วนใหญ่และเจอบ่อยมากคือเข้ามาพูดในเรื่องsex ทำให้รู้สึกไม่ดี เพราะไม่ใช่จุดประสงค์ของเรา เพราะ เราไม่ได้ต้องการแฟนฝรั่งแต่อยากฝึกภาษา และไม่ชอบ เหมือนเป็นการไม่ให้เกียรติกันจึงลบแอฟและเลิกเล่นไป แต่มีเพื่อนสนิทคนหนึ่งคุยกับคนอื่นเดีย ไม่ว่าจะทางแชทหรือ skype เพื่อนเล่าให้ฟังว่าคุยกันเรื่องทั่วไป เรื่องเกี่ยวกับประเทศของเรา แลกเปลี่ยนความเห็นกัน มีการบ้านภาษาอังกฤษที่ทำไม่เป็นก็ให้เขาสอน ซึ่งยังมีคนที่ถึงแม้ว่าจะไม่เคยเจอกัน แต่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี แต่ต้องระมัดระวังและรอบคอบอยู่ตลอด ก่อนที่จะส่งอะไรให้กัน และเคยโพสต์แกล้งเพื่อน เอารูปหลุดเพื่อน คลิปหลุดที่เพื่อนทำตัวตลกๆมาลง มาแชร์ให้คนอื่นได้เห็น รู้สึกสนุกแต่มองย้อนกลับมา เวลาที่เพื่อนโพสต์อะไรที่เรารำวๆ ที่หน้าตาเราสามากๆ ก็ไม่ค่อยอยากให้คนอื่นเห็น เพื่อนก็คงไม่อยากให้คนอื่นเห็นเช่นเดียวกัน

รู้สึกสงสาร และหดหู่กับข่าวของ Amanda Todd ด้วยความที่ยังเด็ก อาจจะไม่มีประสบการณ์ในการพบเจอผู้คนในโลกออนไลน์เท่าที่ควร ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรืออะไรก็แล้วแต่ที่ทำให้เขาเริ่มส่งรูปไป แต่ก็ไม่มีใครมีเหตุการณ์ที่ร้ายแรงแบบนี้ ไม่ควรที่จะส่งต่อ เพราะ ถ้าถึงใจเขาใจเรา ก็ไม่มีใครอยากให้เกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้น ไม่มีใครที่อยากให้ตัวเองดูไม่ดีหรือเสื่อมเสียในสายตาคนอื่น ยิ่งคนเห็นมากเท่าไรก็ยิ่งอายและรู้สึกไม่เต็มใจเท่า นั้น ทำให้คิดได้ว่าก่อนจะโพสต์หรือทำอะไรออกสู่สาธารณะควรจะคิดให้ดีๆ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและคนอื่น

“ ในโลกออนไลน์ไม่มีคำว่าพื้นที่ส่วนตัว ”

Attachments

014-1.jpg

พรพรรณ กุลชนก commented on answer พฤษภาคม 5, 2017

Select Comment (2) Status

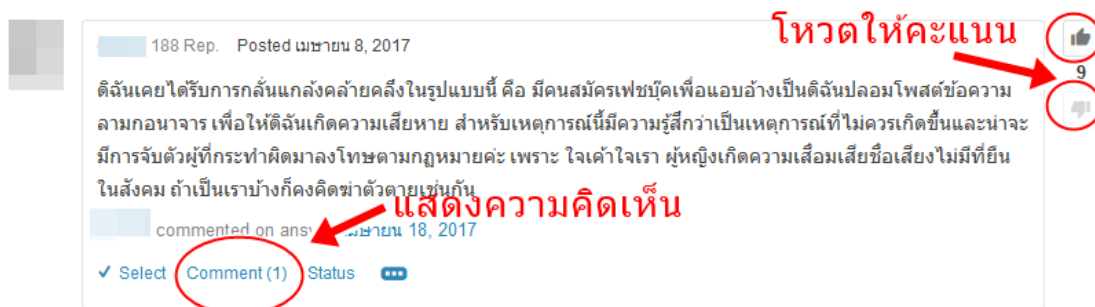
เจตริฐา ชาตรีสินนท์ 157 Rep. Posted เมษายน 11, 2017

11

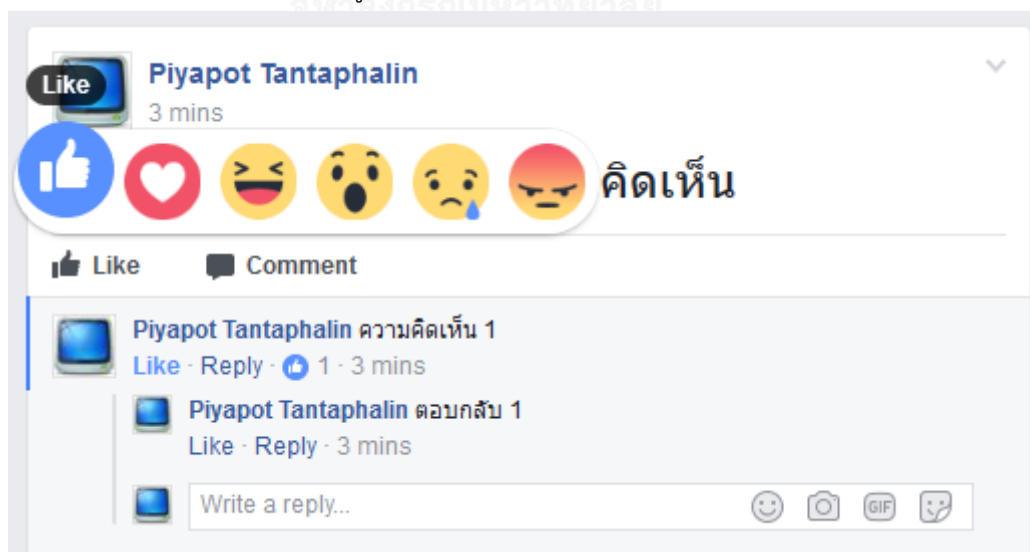
ซึ่งในระบบแสดงความคิดเห็นบางระบบ ผู้ใช้สามารถแสดงความรู้สึกร่วมผ่านทางการโหวตความคิดเห็นที่คิดว่าดีขึ้นไปอยู่ลำดับต้น และบางระบบสามารถลดความคิดเห็นที่ไม่ถูกใจให้ลงไปอยู่ระดับที่ต่ำกว่าได้ เครื่องมือ Upvote-Downvote ลักษณะนี้จะช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ในการแสดงความคิดเห็น และช่วยให้สมาชิกเห็นความคิดเห็นที่ดีและมีประโยชน์ง่ายขึ้นจากการถูกโหวตขึ้นมาอยู่ลำดับบนๆ ดังในภาพที่ 35

ภาพที่ 35 ตัวอย่างการแสดงความรู้สึกในระบบแสดงความคิดเห็นที่ใช้ในการวิจัย

นอกจากนี้เครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น Facebook สามารถแสดงความออกเป็นความรู้สึกได้อีกด้วย สิ่งเหล่านี้แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่สามารถช่วยกระตุ้นการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนได้ ดังตัวอย่างในภาพที่ 36

ภาพที่ 36 ตัวอย่างการแสดงความรู้สึกที่น่าสนใจของ Facebook

3. เครื่องมือสำหรับประเมินผล การประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของผู้เรียนใช้วิธีการประเมินด้วยแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จึงสามารถใช้เครื่องมือสร้างแบบสอบถามหรือแบบทดสอบออนไลน์ใดๆ ก็ได้ในการสร้าง จึงไม่จำเป็นต้องเลือกใช้เครื่องมือของระบบการจัดการเนื้อหาเพียงอย่างเดียว การเนื่องจากผู้สอนต้องนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ การเลือกเครื่องมือสำหรับประเมินจึงควรเลือกเครื่องมือที่ผู้สอนมีความคุ้นเคยและส่งออกผลเพื่อการวิเคราะห์ได้สะดวก ยกตัวอย่างเช่นการวิจัยนี้สร้างแบบประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้ Google Forms (ภาพที่ 37) ซึ่งสามารถส่งออกข้อมูลเป็นตารางการทำงานที่มีความสมบูรณ์ แทนการเลือกใช้ปลั๊กอินของเว็บไซต์ที่ใช้งานยุ่งยาก ไม่สนับสนุนการใช้ภาษาไทย และส่งออกข้อมูลเป็นตารางการทำงานลำบากกว่า เป็นต้น

ภาพที่ 37 ตัวอย่างเครื่องมือสำหรับประเมินผลที่ใช้ในการวิจัยที่พัฒนา Google Forms

แบบประเมินทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

คำชี้แจง แบบประเมินนี้มีทั้งหมดด้วยกัน 4 ตอน เป็นจำนวน 3 หน้า ขอให้นักศึกษาคอมพิวเตอร์ตามความเป็นจริง เพื่อการประเมินผลที่ถูกต้องสมบูรณ์

*จำเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 ชื่อ-สกุล *

คำตอบของคุณ

1.2 รหัสประจำตัว *

คำตอบของคุณ

1.3 กลุ่มที่เรียน (section) (2,3,4) *

คำตอบของคุณ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตต่างๆ

คำชี้แจง ให้ผู้ทำแบบสอบถามเลือกคำตอบที่สอดคล้องกับตรงตามความคิดของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว [น้อยที่สุด]
- 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว [น้อย]
- 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว [ปานกลาง]
- 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว [มาก]
- 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว [มากที่สุด]

ข้อความ *

(1) เห็นด้วยน้อยที่สุด (2) เห็นด้วยน้อย (3) เห็นด้วยปานกลาง (4) เห็นด้วยมาก (5) เห็นด้วยมากที่สุด

จึงไม่ชอบใจเวลาเห็นผู้อื่นใช้คำพูดหมิ่นประมาทเวลาโพสต์ข้อความบนอินเทอร์เน็ต

○ ○ ○ ○ ○

ฉันจะรู้สึกโกรธกรวล

องค์ประกอบที่ 2 กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครุศึกษามีด้วยกัน 3 รูปแบบ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามขั้นตอนของการสะท้อนคิด จำนวนกรณีศึกษาที่จะใช้ในแต่ละกิจกรรมนั้นไม่มีการจำกัดจำนวนขึ้นอยู่กับความพอใจและระยะเวลาปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละผู้สอน โดยมีรายละเอียดในการเลือกและเสนอกรณีศึกษาที่ใช้ดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาสำหรับกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 - กรณีศึกษาเชิงวิกฤติ เป็นเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นจริง มีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแล้วและจบไปแล้วอย่างชัดเจน ควรเป็นเหตุการณ์ร้ายแรงซึ่งเป็นกรณีที่เลวร้ายที่สุดของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและมีผลกระทบต่อสังคมอย่างชัดเจน แม้ว่าเหตุการณ์เหล่านี้จะเป็นเรื่องที่มีโอกาสขึ้นได้ไม่บ่อย แต่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์เหล่านี้มักเกิดขึ้นจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วไปในชีวิตประจำวันเล็กๆ น้อยๆ ที่ความเสียหายของการกลั่นแกล้งกระจายไปอย่างควบคุมไม่ได้ จนนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ร้ายแรงอย่างคาดไม่ถึง ความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นแรงกระตุ้นช่วยกระทบความรู้สึกของผู้เรียนอย่างรุนแรงต่อความร้ายแรงของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ใช้ในกิจกรรมสะท้อนคิดของการวิจัย

เรื่องเล่าของ Amanda Todd

คลิปวิดีโอ: <https://www.youtube.com/watch?v=ej7afkypUsc>

Amanda Todd's Story: Struggling, Bullying, Suicide, Self Harm

Amanda Todd เด็กสาววัย 15 ปี ได้อัปโหลดวิดีโอขึ้น Youtube โดยในวิดีโอที่เธอได้ถ่ายทอดความรู้สึกที่แย่มากที่สุดที่เธอมีมาผ่านกระดาด ในกระดาดแต่ละแผ่นก็จะเล่าเรื่องที่เธอโดนแกล้ง ตั้งแต่แรกเริ่มจนสุดท้าย...

“ฉันไม่เหลือใครอีกแล้ว ฉันแค่ต้องการสักคน”

วิดีโอถูกอัปโหลดเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2012 โดยหลังจากนั้นเพียงหนึ่งเดือน Amanda ได้ตัดสินใจแขวนคอตัวเองในบ้านของตนเองในวันที่ 10 ตุลาคม 2012

ในกระดาดแต่ละแผ่น ได้ถูกถ่ายทอดผ่านตัวเธอว่า...

“เรื่องมันเกิดขึ้นตอนที่ฉันอยู่เกรด 7 (เทียบเท่าชั้นม.1) ฉันได้เล่นเว็บแคมกับเพื่อน จนพบผู้ชายคนหนึ่ง เราคุยกันโดยที่เขาเรียกแทนฉันว่า คนสวย สมบูรณ์แบบ และอื่นๆ เขาขอให้ฉันถ่ายรูป... ฉันจึงตอบตกลงและถ่ายไปให้เขาดู”

“1 ปี หลังจากนั้น มีข้อความส่งมาหาฉันบน Facebook ข้อความนั้นมาจากชายคนหนึ่งที่ฉันคุยด้วยบนเว็บแคม ฉันไม่รู้ว่าเขารู้จักฉันได้อย่างไร ข้อความนั้นเขียนว่า “หากเธอไม่ถ่ายรูปไปมาให้ฉันดู ฉันจะส่งรูปหน้าอกเธอไปให้คนอื่น” เขารู้แม่กระทั่งที่อยู่ โรงเรียน คนรู้จัก เพื่อน และคนในครอบครัวของฉัน”

“ช่วงวันหยุดคริสต์มาส มีคนมาเคาะประตูที่ห้องของฉันตอนตี 4 คนที่มาคือตำรวจ รูปภาพนั้นถูกส่งต่อๆ ไปให้กับทุกคน ฉันรู้สึกแย่มากๆ จนหันไปพึ่งยาเสพติดกับแอลกอฮอล์ ชีวิตฉันจึงแย่มากๆ”

“ชายคนนั้นได้กลับมาอีกพร้อมกับรายชื่อเพื่อนๆ ของฉันและเขาได้สร้างเพจ Facebook โดยมีรูปโปรไฟล์เพจเป็นรูปหน้าอกของฉัน ฉันร้องไห้ทุกคืน สูญเสียเพื่อน โดนดูถูก ไม่มีใครชอบฉัน แม้แต่ชื่อของฉัน ฉันไม่สามารถลบภาพนั้นออกไปจากอินเทอร์เน็ต มันจะยังคงอยู่บนอินเทอร์เน็ตตลอดไป

ฉันเริ่มกรีดข้อมือตัวเอง แต่ก็สัญญากับตัวเองว่าจะไม่ทำอีกแล้ว ฉันไม่มีเพื่อนแม้แต่คนเดียว นั่งกินข้าวคนเดียว ฉันจึงย้ายไปโรงเรียนใหม่ ทุกๆ อย่างเริ่มดีขึ้น เว้นเสียแต่ว่าฉันยังนั่งกินข้าวคนเดียวในห้องสมุดทุกวัน”

“1 เดือนถัดมา ฉันได้เริ่มคุยกับเพื่อนเก่าผู้ชายคนหนึ่ง เขากลับมาคุยกับฉัน เราเริ่มคุยกันจนเขาบอกฉันว่าเขาชอบฉัน แต่เขามีแฟนอยู่แล้ว วันหนึ่งเขาชวน “มาบ้านฉันสิ แฟนฉันไม่อยู่ เขาไปเที่ยว” ฉันตอบตกลง หารู้ไม่ว่าฉันทำความผิดอันใหญ่หลวง ฉันไปมีเพศสัมพันธ์กับเขา ฉันคิดว่าเขาชอบฉันซะอีก”

“1 สัปดาห์ต่อมา ฉันได้รับข้อความ “ออกมาจากโรงเรียนไปซะ” จากแฟนของเขาและเพื่อนๆ ของแฟนเขาอีก 15 คน รวมเขาคนนั้นได้เจอฉัน แฟนสาวของเขากับเพื่อนอีก 2 คน พุดขึ้นมาว่า “มองไปรอบๆ สิ ไม่มีใครชอบเธอเลย” ต่อหน้าคนที่โรงเรียนเกือบราว 50 คนบริเวณนั้น ผู้ชายคนที่เคยบอกว่าชอบฉันบอกให้แฟนของเธอต่อๆ ฉัน เธอจึงทำ เธอผลักฉันลงกับพื้นและต่อๆ ฉันซ้ำแล้ว ซ้ำอีก เด็กๆ ที่โรงเรียนได้อัดคลิปที่ฉันถูกต่อๆ ไม่มีใครสนใจฉัน พวกเขาปล่อยให้ฉันเดียวดายบนพื้น ฉันรู้สึกเหมือนเป็นตัวตลกของโลกใบนี้ ไม่มีใครอยากเป็นหรืออยากบอกแฟนของเขาว่า มันเป็นความผิดของฉัน ไม่ใช่ความผิดของแฟนเขา ฉันบอกแบบนี้ไปเพียงเพราะฉันไม่อยากให้ผู้ชายคนนั้นต้องเจ็บ ฉันคิดว่าเขาชอบฉันจริงๆ ซะอีก ที่ไหนได้เขาต้องการเซ็กส์กับฉันต่างหาก”

“ครูได้วิ่งเข้ามาช่วยฉัน แต่ฉันกับวิ่งหนีไปที่บ่อน้ำและกระโดดลงไป พ่อเป็นคนเจอฉัน นาที่นั้นฉันอยากตายมากๆ เมื่อพ่อพาฉันกลับบ้าน ฉันได้กินน้ำยาซักผ้าเพื่อฆ่าตัวตาย ในตอนนั้นข้างในใจฉันได้ตายไปแล้ว ฉันคิดว่าฉันตายแล้วซะอีก”

“โรงพยาบาลได้มารับฉันพาไปส่งโรงพยาบาลเพื่อล้างท้อง เมื่อฉันหายดีและได้กลับบ้าน สิ่งที่ฉันเห็นบน Facebook คือสเตตัสของเพื่อนๆ ทั้งหลาย “เธอสมควรตาย” “ล้างน้ำยาซักผ้าหมดออกจากท้องหรือยังนะ?” “ฉันอยากให้เธอตาย” ไม่มีใครสนใจฉันเลย มีแต่คนอยากให้ฉันตาย”

“ฉันได้ย้ายไปอยู่ที่เมืองอื่นกับแม่ โรงเรียนใหม่ 6 เดือนหลังจากนั้น ผู้คนต่างก็พากันโพสต์รูปน้ำยาซักผ้า บ่อน้ำ และแท็กรูปมาให้ฉัน พวกเขาบอกว่า “เธอน่าจะลองน้ำยาซักผ้าตัวอื่นบ้างนะ คราวนี้เธอจะได้ตายสักที หวังว่าเธอจะเห็นข้อความนี้และฆ่าตัวตายซะ” ทำไมฉันถึงได้ถูกตามรังควาญมาถึงขนาดนี้นะ ฉันออกมาจากเมืองที่พวกเขาอยู่แล้วด้วยซ้ำ”

“ฉันร้องไห้ทุกวันแม้กระทั่งตอนนี้ ทุกๆ วัน ฉันคิดว่าทำไมฉันถึงมายืนอยู่ตรงนี้ ฉันไม่ได้ออกไปไหนตลอดหน้าร้อน อติตทั้งหลายที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันไม่เคยดีขึ้นเลย ไปโรงเรียนไม่ได้ ไม่สามารถพบปะกับผู้คนได้ ฉันหมดหวัง”

“ฉันต้องไปพบจิตแพทย์เพื่อปรึกษาและบรรเทาความเครียด หลังจากหมดหน้าร้อนได้ 1 เดือน ฉันได้กินยาเกินขนาดจนต้องเข้าโรงพยาบาล 2 วัน ฉันหมดหนทางแล้ว ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลยหลังจากเกิดเรื่อง ฉันไม่เหลือใครอีกแล้ว ฉันต้องการบางคน...ฉันชื่อ Amanda Todd”

หลังจากการเสียชีวิตของ Amanda ไม่กี่สัปดาห์ CTV News ได้รายงานว่านักกฎหมายได้ตระหนักถึงการเคลื่อนไหวเพื่อวางรากฐานการป้องกันการกลั่นแกล้งในระดับชาติ ครอบครัวของ Amanda ได้ตั้งบล็อก The Amanda Todd Legacy ขึ้นเพื่อใช้เป็นกระดานข่าวสำหรับกิจกรรมและความคิดริเริ่มที่สนับสนุนการสนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง ช่วยเหลือเยาวชนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต และสนับสนุนการให้ความรู้ที่ช่วยเหลือผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

กรณีศึกษาสำหรับกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 - กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องชีวิตประจำวัน เป็นเหตุการณ์กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือเหตุการณ์ที่เป็นสัญญาณเตือนถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่พบได้ทั่วไป จะมีผลลัพธ์หรือยังไม่มีผลลัพธ์ที่ชัดเจนก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงอันตรายจากเรื่องเล็กๆ น้อยๆ จากการใช้อินเทอร์เน็ตประจำวัน และนำไปสู่การวิเคราะห์แนวทางจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้ก่อนที่มันจะลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โต ลักษณะของกรณีศึกษาควรเป็นข้อมูลการสนทนาที่ตอบโต้สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ให้ผู้เรียนเห็นมุมมองที่หลากหลายของการสนทนาบนอินเทอร์เน็ตที่ขาดการควบคุมจนนำไปสู่การกลั่นแกล้งและเกิดความเสียหาย

กรณีศึกษาสำหรับกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 - กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ มีด้วยกันสองส่วนคือส่วนแรกเป็นการนำประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้สะท้อนไปแล้วในกิจกรรมก่อนมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสะท้อนคิดอีกครั้ง และส่วนที่สองเป็นแนวทางการให้ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไปใช้ในสถานศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการสอนเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง แผนการสอนที่บูรณาการเรื่องการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตลงเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการระงับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์จากการสะท้อนคิดไปสู่การนำเสนอแนวทางการปฏิบัติไปใช้จริงต่อไป

องค์ประกอบที่ 3 ผู้สอนและผู้สนับสนุน

การทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา จำเป็นต้องมีผู้ช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมด้วยกัน 2 บทบาท ซึ่งผู้สอนสามารถทำหน้าที่ทั้งสองบทบาทในบุคคลเดียว หรือมีบุคคลอื่นเป็นผู้ช่วยสนับสนุนอีกบทบาทตามความสะดวกและขนาดของกิจกรรม ถ้ากิจกรรมสะท้อนคิดมีผู้ทำกิจกรรมจำนวนมากก็อาจจะมีการเพิ่มจำนวนผู้ทำหน้าที่ในแต่ละบทบาทมากกว่าหนึ่งคนได้ โดยรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. ผู้สอน บทบาทของผู้สอนในรูปแบบฯ จะทำหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนการสะท้อนคิดเป็นผู้ที่คอยชี้แจงรายละเอียดของการทำกิจกรรม ให้ข้อมูลและเนื้อหาที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการสะท้อนคิดของผู้เรียน คอยให้ผลป้อนกลับในระหว่างผู้เรียนดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบฯ คอยควบคุมทิศทางของกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนและอยู่ในขอบเขตของประเด็นการสะท้อนคิด ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีความเข้าใจในรูปแบบฯ และการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดีเพื่อที่จะสามารถควบคุมกิจกรรมและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้

2. ผู้สนับสนุน มีบทบาทเป็นผู้ดูแลระบบและติดต่อสื่อสารเชิงเทคนิค คอยดูแลระบบหลังฉากของระบบการจัดการเนื้อหาที่ใช้ในการทำกิจกรรม สนับสนุนงานเชิงเทคนิคที่ผู้สอนที่ไม่มีความเชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์เพียงพอสามารถทำได้ เช่น การเพิ่มผู้เรียนจำนวนมากลงในระบบและจัดกลุ่มผู้เรียนตามความต้องการของผู้สอน การเพิ่มสื่อมัลติมีเดียหรือเครื่องมือที่มีความซับซ้อน การส่งผลป้อนกลับจำนวนมากไปให้ผู้เรียน การดูแล จัดการและซ่อมบำรุงเครื่องมือที่ใช้ให้สามารถทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่น เป็นต้น การมีผู้ดูแลระบบและติดต่อสื่อสารช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมจะทำให้เมื่อระบบการจัดการเนื้อหาที่มีปัญหาทางเทคนิค จะสามารถช่วยให้การแก้ปัญหาสะดวกและรวดเร็วกว่าการที่ผู้สอนที่ไม่ชำนาญเป็นผู้แก้ไขปัญหาเอง เพราะรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษานี้เป็นกิจกรรมออนไลน์เต็มรูปแบบ หากเครื่องมือบนเว็บที่ใช้เกิดปัญหาจะทำให้การดำเนินกิจกรรมติดขัดและขาดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้

องค์ประกอบที่ 4 ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้คือ เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ที่เตรียมไว้สำหรับให้ผู้เรียนได้ศึกษานอกเหนือจากการทำกิจกรรมสะท้อนคิด ซึ่งอาจใช้เตรียมความพร้อมของผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางอ้างอิงเพื่อนำไปเป็นแนวทางค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม โดยทฤษฎีการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา มีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ

1. **ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับทำกิจกรรม** เป็นทฤษฎีการเรียนรู้หลักที่ผู้สอนต้องจัดเตรียมไว้เพื่อเตรียมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงในการทำกิจกรรมตลอดเวลาให้ผู้เรียนศึกษา โดยเนื้อหาหลักที่จะต้องมียุทธศาสตร์คือ

1) **การอธิบายลักษณะของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต** ในความเป็นจริงทุกคนสามารถเข้าใจความหมายและลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นการกลั่นแกล้ง แต่ผู้สอนยังจำเป็นต้องให้ข้อมูลเพื่อปรับความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้ตรงกัน และให้ผู้เรียนแยกแยะความแตกต่างระหว่างการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออกจากอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่อง que ผู้เรียนเข้าใจได้ไม่ยากการนำเสนอจึงควรนำเสนอในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียที่มีความน่าสนใจมากกว่าการนำเสนอแบบข้อความล้วน ยกตัวอย่างเช่น ในการวิจัยครั้งนี้ใช้คลิปของรายการโทรทัศน์มองเรามองโลก ตอน "การกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์" ซึ่งออกอากาศทางเนชั่นแนล (https://youtu.be/0pcTkQAcEs และ https://youtu.be/EhqbnKWHF5M) เป็นสื่ออธิบายลักษณะของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ดังตัวอย่างในภาพที่

2) **รูปแบบและวิธีการของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต** ในการทำกิจกรรมผู้เรียนจะต้องมีการวิเคราะห์และแยกแยะลักษณะพฤติกรรมที่เป็นการกลั่นแกล้งในกรณีศึกษา ผู้สอนจึงต้องรวบรวมข้อมูลลักษณะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเตรียมไว้ให้ผู้เรียนสามารถย้อนกลับมาทบทวนอ้างอิงได้ตลอดการทำกิจกรรม ดังนั้นทฤษฎีการเรียนรู้จึงควรนำเสนอในรูปแบบข้อความจะมีความเหมาะสมกว่าการใช้ภาพกราฟิกหรือสื่อมัลติมีเดีย เพราะผู้เรียนจำเป็นต้องย้อนกลับมาอ้างอิงบ่อยครั้ง การทบทวนจะสะดวกกว่าภาพกราฟิกที่ต้องการแปลความหมาย และสื่อมัลติมีเดียที่ต้องเล่นเพื่อค้นหาจุดที่ต้องการอ้างอิง แต่การนำเสนอเสริมจากการอธิบายด้วยข้อความเพื่อเพิ่มความสนใจของผู้เรียนเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกว่า

2. **ทฤษฎีการเรียนรู้เพิ่มเติม** เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ทางเลือกที่ไม่จำเป็นต้องใช้ในการทำกิจกรรม แต่เตรียมไว้เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปตามความสนใจของแต่ละบุคคล ยกตัวอย่างเช่น สื่อการเรียนรู้การสอนเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต แหล่งข้อมูลสำหรับศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม เป็นต้น

ภาพที่ 38 ตัวอย่างทรัพยากรการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย

การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตคืออะไร?

ขอนักศึกษาลองทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือ Cyberbullying ผ่านการชมรายการ มงเงามองโลก ตอน "การกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์" โดย เซซันแซนแนล

“

“การกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ตอนที่ 1” ออกอากาศวันอาทิตย์ที่ 26 กรกฎาคม 2558 เวลา 09.00 น.

“

“การกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ตอนที่ 2” ออกอากาศวันอาทิตย์ที่ 2 สิงหาคม 2558 เวลา 09.00 น.

หน้าถัดไป >> รูปแบบและวิธีการของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

องค์ประกอบที่ 5 การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

การประเมินระดับความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา นี้พิจารณาจากการประเมินตนเองของนิสิตนักศึกษาครูด้วยกันสองด้านหลักคือ

1. **ทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต** คือ ระดับความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่มีต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต นิสิตนักศึกษาครูรับรู้ว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นพฤติกรรมที่มีปัญหา ควรมีการจัดการ ไม่ปล่อยปละละเลยพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

2. **ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต** คือ นิสิตนักศึกษาครูรับรู้ ตัดสินใจได้ว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอต่อการจัดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเมื่อต้องไปปฏิบัติงานในสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ ประพฤติปฏิบัติตัวเองเป็นแบบอย่างได้ และเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ทั้งสองด้านใช้วิธีการประเมินโดยให้ผู้เรียนประเมินตนเองผ่านแบบประเมินการตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตออนไลน์หลังการทำกิจกรรม

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ผู้สอนยังสามารถให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดที่เป็นการนำเสนอเป็นกรณีศึกษาสั้นๆ และวิเคราะห์ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกลั่นแกล้งหรือไม่ หรือเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ว่าการกระทำดังกล่าวมีความเสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่ เป็นต้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

สำหรับขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูมีกระบวนการตามที่แสดงในภาพที่ 39 และมีขั้นตอนย่อยในแต่ละกิจกรรมดังที่แสดงในภาพที่ 40, 41 และ 42

ความหมายของสัญลักษณ์

การปฏิบัติของผู้สอน

การสะท้อนคิดผ่านเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

การปฏิบัติของผู้เรียน

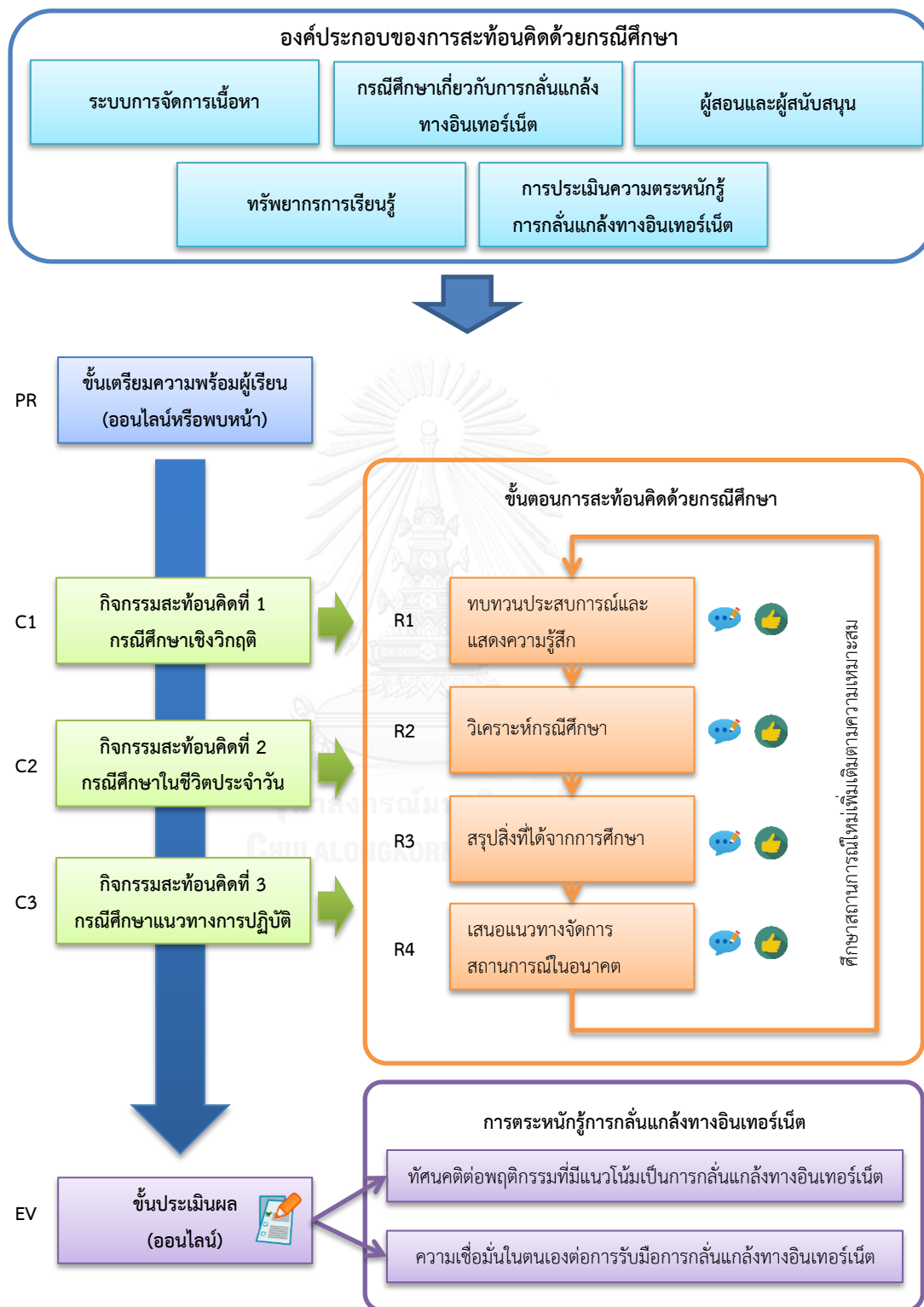

การมีปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือแสดงความคิดเห็น เครื่องมือให้คะแนน หรือการโหวต หรือเครื่องมือแสดงความรู้สึก

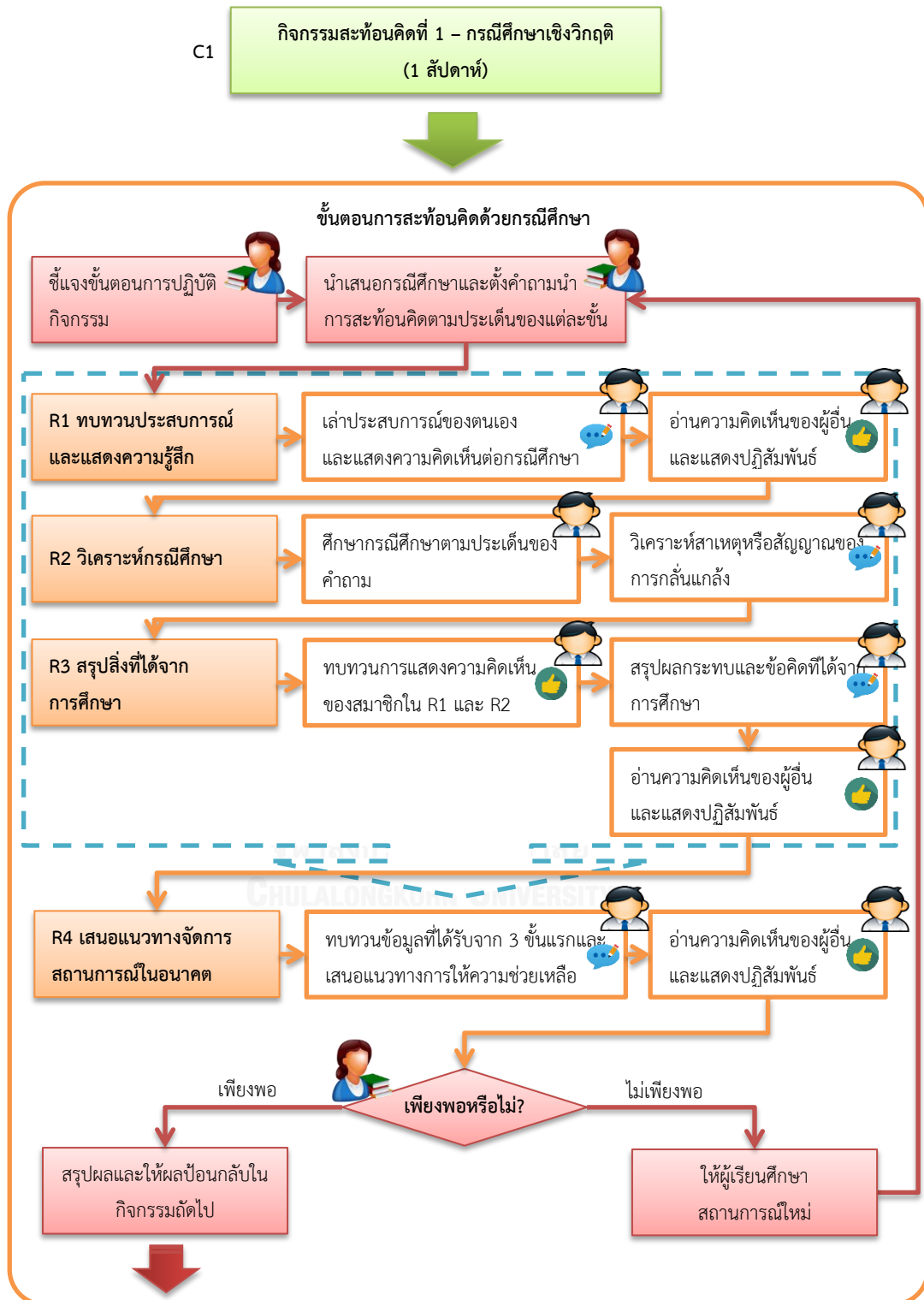

การประเมินผลด้วยแบบประเมินออนไลน์

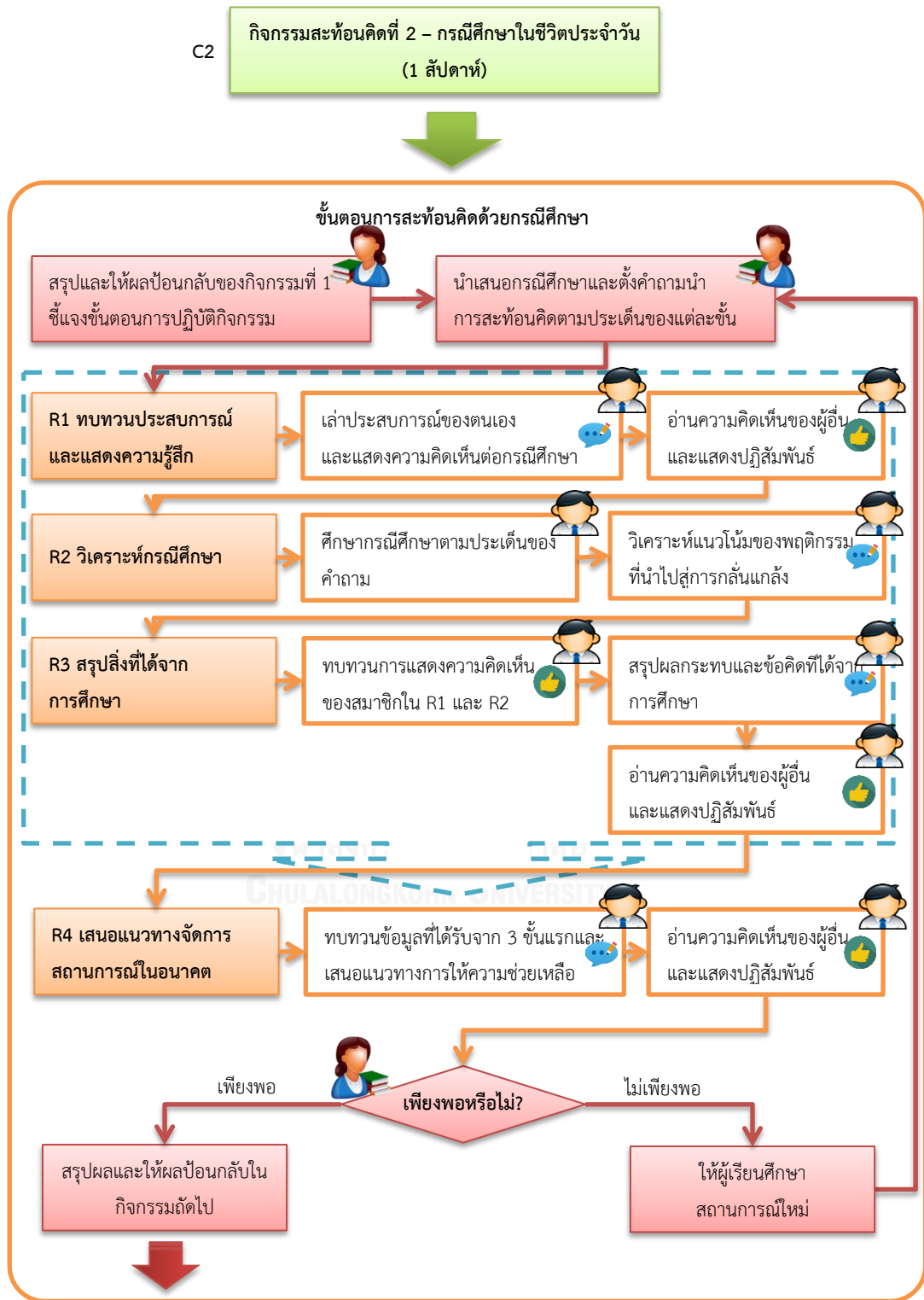
ภาพที่ 39 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

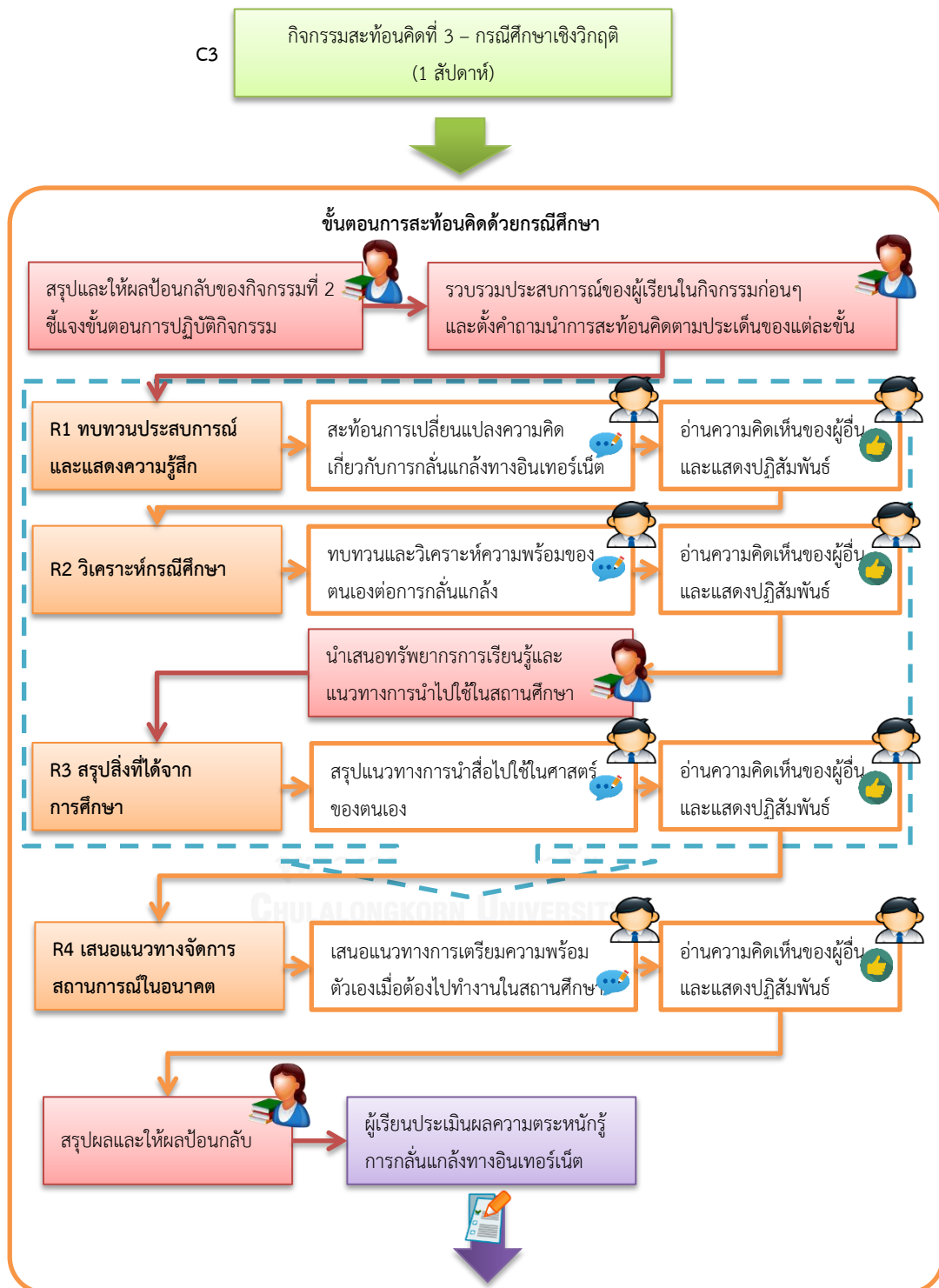
ภาพที่ 40 สรุปรูปขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1

ภาพที่ 41 สรุปขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2

ภาพที่ 42 สรุปขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักถึงการกลับแก้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักถึงการกลับแก้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู เป็นการเรียนออนไลน์เต็มรูปแบบเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ประกอบด้วยขั้นตอนการทำกิจกรรมหลัก 5 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นเตรียมความพร้อมผู้เรียน
- 2) กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 - กรณีศึกษาเชิงวิฤติ
- 3) กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 - กรณีศึกษาในชีวิตประจำวัน
- 4) กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 - กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ
- 5) ขั้นประเมินผล

โดยรายละเอียดแต่ละกิจกรรม มีดังต่อไปนี้

PR ขั้นเตรียมความพร้อมผู้เรียน (ระยะเวลา 1-2 ชั่วโมงสำหรับแบบพบหน้า)

ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะพบผู้เรียนเพื่อแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรม แนะนำและเตรียมความพร้อมผู้เรียนเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการทำกิจกรรมออนไลน์ รวมถึงการจัดการวิธีเข้าสู่ระบบให้ผู้เรียน ซึ่งขั้นตอนนี้สามารถทำแบบพบหน้าหรือแบบออนไลน์ก็ได้ ถ้าหากผู้สอนไม่มีความสะดวกแต่การพบหน้าผู้เรียนซักครั้งจะช่วยเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการใช้งานระบบได้มีประสิทธิภาพว่าการชี้แจงออนไลน์แต่เพียงอย่างเดียว การจัดการเข้าสู่ระบบของเครื่องมือที่ใช้ในการทำกิจกรรมออนไลน์ควรปฏิบัติให้เสร็จสิ้นเรียบร้อยในขั้นตอนนี้ก่อนการทำกิจกรรมจะช่วยลดปัญหาในภายหลังต่อไป

มีข้อแนะนำสำหรับกรณีผู้สอนต้องการประเมินผู้เรียนก่อนการทำกิจกรรมเพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนหรือนำไปใช้ในการเปรียบเทียบกับข้อมูลหลังการทำกิจกรรม ควรดำเนินการในขั้นตอนนี้ หรือกรณีที่เป็นแบบประเมินออนไลน์ก็ควรให้ผู้เรียนดำเนินการหลังจากขั้นตอนนี้ทันทีจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากเสร็จสิ้นขั้นตอนนี้แล้วกิจกรรมถัดไปจะเริ่มดำเนินการต่อทันที

C1 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 - กรณีศึกษาเชิงวิฤติ (ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ออนไลน์)

ในขั้นตอนนี้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมจะเริ่มต้นที่ 1 สัปดาห์จากนั้นจึงจะขึ้นกิจกรรมใหม่ อย่างไรก็ตามกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมออนไลน์เต็มรูปแบบ แม้ว่าจะเลยเวลาของการทำกิจกรรมไปแล้ว ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ทำงานล่าช้าสามารถทำกิจกรรมย้อนหลังได้ และเป็นการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการเข้าสู่ระบบช้าหรือมีข้อผิดพลาดได้มีโอกาสแก้ตัว ส่วนจะเท่าไ่นั้นขึ้นอยู่กับความนิยหน้าและดุลยพินิจของผู้สอนแต่ละคน

ลักษณะของกรณีศึกษาที่ใช้

กรณีศึกษาที่ใช้ในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 เป็น **กรณีศึกษาเชิงวิฤติ** ซึ่งเป็นเหตุการณ์การก่อกวนแก๊งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นจริง มีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแล้วและจบไปแล้วอย่างชัดเจน ควรเป็นเหตุการณ์ร้ายแรงซึ่งเป็นกรณีที่เลวร้ายที่สุดของการก่อกวนแก๊งทางอินเทอร์เน็ตและมีผลกระทบต่อสังคมอย่างชัดเจน แม้ว่าเหตุการณ์เหล่านี้จะเป็นเรื่องที่มีโอกาสขึ้นได้ไม่บ่อย แต่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์เหล่านี้มักเกิดขึ้นจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วไปในชีวิตประจำวันเล็กๆ น้อย ที่ความเสียหายของการก่อกวนกระจายไปอย่างควบคุมไม่ได้ จนนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ร้ายแรงอย่างคาดไม่ถึง ความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นแรงกระตุ้นช่วยกระทบความรู้สึกของผู้เรียนอย่างรุนแรงต่อความร้ายแรงของการก่อกวนแก๊งทางอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี

ขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1

1. ผู้สอนชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยระยะเวลา จำนวนกรณีศึกษา ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สิ่งที่ต้องปฏิบัติ และเกณฑ์การให้คะแนน (ถ้ามี)
2. ผู้สอนนำเสนอกรณีศึกษาและใช้คำถามตามขั้นตอนการสะท้อนคิดนำผู้เรียนในการสะท้อนความคิดเห็นจากกรณีศึกษา
3. **ขั้น C1-R1** ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษา จากนั้นให้สะท้อนประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา และแสดงความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษา ผ่านเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น C1-R1 “นักศึกษาเคยมีประสบการณ์พบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์นี้หรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดกับตัวเองหรือผู้อื่นซึ่งอาจจะไม่ร้ายแรงเท่ากับเหตุการณ์นี้ และมีความรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์นี้”

4. **ขั้น C1-R2** ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาตามประเด็นของคำถามและใช้ข้อมูล “รูปแบบและวิธีการของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต” ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ร่วมกับข้อมูลการศึกษาประสบการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่ผู้เรียนอื่นๆ แสดงความคิดเห็น มาใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษา

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น C1-R2 “นักศึกษาคิดว่าในแต่ละกรณีศึกษามีลักษณะพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบใดเกิดขึ้นบ้าง และจุดใดที่นักศึกษาคิดว่าเป็นสาเหตุหรือสัญญาณสำคัญที่นำไปสู่การกลั่นแกล้งในเหตุการณ์นี้”

5. **ขั้น C1-R3** ให้ผู้เรียนทบทวนการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในขั้น C1-R1 และ C1-R2 เพื่อนำมาสรุปเป็นข้อค้นพบเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกรณีศึกษา และข้อคิดที่ตนเองได้จากการศึกษากรณีศึกษา หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น C1-R3 “เหตุการณ์ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำและสังคมอย่างไร และนักศึกษาได้ข้อคิดอะไรจากเหตุการณ์นี้บ้าง”

6. **ขั้น C1-R4** ให้ผู้เรียนนำเสนอแนวทางการให้ความช่วยเหลือถ้าเกิดมีโอกาสดังเจอสถานการณ์ลักษณะเดียวกันอนาคต หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น R4 “ถ้านักศึกษาต้องไปพบเจอสถานการณ์ลักษณะเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับนักเรียนของตนเอง นักศึกษาคิดว่าจะให้ความช่วยเหลือก่อนที่จะเกิดปัญหาและหลังเกิดปัญหาได้หรือไม่ และมีวิธีการอย่างไร ในกรณีที่ไม่สามารถทำได้ เป็นเพราะเหตุใด”

7. ผู้สอนพิจารณาจำนวนกรณีศึกษาที่ควรให้ผู้เรียนศึกษา ถ้าคิดว่ายังไม่เพียงพอให้เตรียมและนำเสนอกรณีศึกษาใหม่และให้ผู้เรียนศึกษาและย้อนกลับไปปฏิบัติตามขั้นตอน R1-R4 อีกครั้ง เมื่อผู้สอนคิดว่าผู้เรียนศึกษาเพียงพอแล้วให้สรุปผล และเตรียมให้ผลป้อนกลับในกิจกรรมถัดไป

C2 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 - กรณีศึกษาในชีวิตประจำวัน (ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ออนไลน์)

ลักษณะของกรณีศึกษาที่ใช้

กรณีศึกษาที่ใช้ในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 เป็น **กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องชีวิตประจำวัน** ซึ่งเป็นเหตุการณ์กลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหรือเหตุการณ์ที่เป็นสัญญาณเตือนถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่พบได้ทั่วไป จะมีผลลัพธ์หรือยังไม่มีผลลัพธ์ที่ชัดเจนก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงอันตรายจากเรื่องเล็กๆ น้อยๆ จากการใช้อินเทอร์เน็ตประจำวัน และนำไปสู่การวิเคราะห์แนวทาง

จัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้ก่อนที่มันจะลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โต ลักษณะของกรณีศึกษาควรเป็น ข้อมูลการสนทนาที่ตอบโต้สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ให้ผู้เรียนเห็นมุมมองที่หลากหลายของการสนทนาบนอินเทอร์เน็ตที่ขาดการควบคุมจนนำไปสู่การกลั่นแกล้งและเกิดความเสียหาย

ขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2

1. ผู้สอนสรุปและให้ผลป้อนกลับเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่ 1 ของผู้เรียน จากนั้นผู้สอนชี้แจง ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยระยะเวลา จำนวนกรณีศึกษา ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สิ่งที่ต้องปฏิบัติ และเกณฑ์การให้คะแนน (ถ้ามี)

2. ผู้สอนนำเสนอกรณีศึกษาและใช้คำถามตามขั้นตอนการสะท้อนคิดนำผู้เรียนในการสะท้อนความคิดเห็นจากกรณีศึกษา

3. **ขั้น C2-R1** ให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษา จากนั้นให้สะท้อนประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา และแสดงความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษา ผ่านเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น C2-R1 “นักศึกษาเคยมีประสบการณ์พบเจอหรือรับรู้พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์นี้หรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดกับตัวเองหรือผู้อื่น และมีความคิดเห็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับเหตุการณ์นี้”

4. **ขั้น C2-R2** ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาตามประเด็นของคำถามและใช้ข้อมูล “รูปแบบและวิธีการของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต” ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ร่วมกับข้อมูลการศึกษาประสบการณ์การกลั่นแกล้งอินเทอร์เน็ตที่ผู้เรียนอื่นๆ แสดงความคิดเห็น มาใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มพฤติกรรมที่นำไปสู่การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษา

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น C2-R2 “นักศึกษาคิดว่ากรณีศึกษานี้มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแบบใดบ้าง เพราะเหตุใด”

5. **ขั้น C2-R3** ให้ผู้เรียนทบทวนการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในขั้น C2-R1 และ C2-R2 เพื่อนำมาสรุปเป็นข้อค้นพบเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกรณีศึกษา และข้อคิดที่ตนเองได้จากการศึกษากรณีศึกษา หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น C2-R3 “นักศึกษาคิดว่าเหตุการณ์นี้สามารถส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำได้อย่างไรบ้าง และได้ข้อคิดอะไรจากเหตุการณ์นี้”

6. **ขั้น C2-R4** ให้ผู้เรียนนำเสนอแนวทางการให้ความป้องกันก่อนที่จะเกิดปัญหา ถ้าเกิดมีโอกาสดังกล่าวสถานการณ์ลักษณะเดียวกันอนาคต หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่น และตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในขั้น C2-R4 “ถ้านักศึกษาต้องไปพบเจอสถานการณ์ลักษณะเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับนักเรียนของตนเอง นักศึกษาคิดว่าจะสามารถให้ป้องกันอันตรายก่อนที่จะเกิดปัญหามาได้หรือไม่ และมีวิธีการอย่างไร ในกรณีที่ไม่สามารถทำได้ เป็นเพราะเหตุใด”

7. ผู้สอนพิจารณาจำนวนกรณีศึกษาที่ควรให้ผู้เรียนศึกษา ถ้าคิดว่ายังไม่เพียงพอให้เตรียมและนำเสนอกรณีศึกษาใหม่และให้ผู้เรียนศึกษาและย้อนกลับไปปฏิบัติตามขั้นตอน R1-R4 อีกครั้ง เมื่อผู้สอนคิดว่าผู้เรียนศึกษาเพียงพอแล้วให้สรุปผล และเตรียมให้ผลป้อนกลับในกิจกรรมถัดไป

C3 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 - กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ (ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ออนไลน์)

ลักษณะของกรณีศึกษาที่ใช้

กรณีศึกษาที่ใช้ในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 เป็น **กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ** มีด้วยกันสองส่วนคือส่วนแรกเป็นการนำเสนอประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้สะท้อนไปแล้วในกิจกรรมก่อนมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสะท้อนคิดอีกครั้ง และส่วนที่สองเป็นแนวทางการให้ความรู้เกี่ยวกับการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไปใช้ในสถานศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการสอนเกี่ยวกับการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง แผนการสอนที่บูรณาการเรื่องการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตลงเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการรับมือการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการระงับการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์จากการสะท้อนคิดไปสู่การนำเสนอแนวทางการปฏิบัติไปใช้จริงต่อไป

ขั้นตอนของกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2

1. ผู้สอนสรุปและให้ผลป้อนกลับเกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่ 2 ของผู้เรียน จากนั้นผู้สอนชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยระยะเวลา จำนวนกรณีศึกษา ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สิ่งที่ต้องปฏิบัติ และเกณฑ์การให้คะแนน (ถ้ามี)

2. ผู้สอนรวบรวมการสะท้อนประสบการณ์เกี่ยวกับการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของผู้เรียนในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 และ 2 มานำเสนอเป็นกรณีศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 ช่วงที่ 1 จากนั้นใช้คำถามตามขั้นตอนการสะท้อนคิดนำผู้เรียนให้สะท้อนคิดตามประเด็นของขั้นตอน

3. **ขั้น C3-R1** ให้ผู้เรียนทบทวนการสะท้อนประสบการณ์เกี่ยวกับการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของผู้เรียน จากนั้นให้สะท้อนถึงมุมมองที่เปลี่ยนไปเกี่ยวกับการกั้นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตนเอง ผ่านเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความ

คิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในชั้น R1 “จากการศึกษารณศีกษาในกิจกรรมที่ 1 และ 2 รวมทั้งประสบการณ์ที่เพื่อนๆ ได้แสดงมา ทำให้นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร”

4. ชั้น C3-R2 ให้ผู้เรียนทบทวนประสบการณ์เกี่ยวกับกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและวิเคราะห์ตนเองว่ามีความพร้อมเพียงใดเมื่อต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในอนาคต หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในชั้น C3-R2 “จากเหตุการณ์การกลั่นแกล้งที่เพื่อนๆ เผชิญมาแสดงให้เห็นแล้วว่่านักศึกษามีโอกาสการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ทุกเมื่อ นักศึกษาคิดว่าตัวเองมีความพร้อมเพียงใด ถ้าจะต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเมื่อนักศึกษาต้องไปฝึกวิชาประสบการณ์ชีพหรือทำงานจริง เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น”

5. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างทรัพยากรการเรียนรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เช่น แผนการสอน สื่อ เอกสารจากแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และแนวทางการนำไปใช้ในสถานศึกษามานำเสนอเป็นกรณีศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 ช่วงที่ 2

6. ชั้น C3-R3 ให้ผู้เรียนสรุปแนวทางการนำเอาทรัพยากรการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเสนอและยกตัวอย่างมาไปใช้ในศาสตร์ของตนเอง หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในชั้น C3-R3 “จากแหล่งทรัพยากรต่างๆ ที่ได้ยกตัวอย่างมา นักศึกษาคิดว่าจะสามารถนำสิ่งใดไปใช้ในศาสตร์ของตัวเองได้บ้างเพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และนำไปใช้อย่างไร”

7. ชั้น C3-R4 ให้ผู้เรียนเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมตัวเองเพื่อป้องกันและรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาในอนาคต ถ้าเกิดมีโอกาสต้องเจอสถานการณ์ลักษณะเดียวกันอนาคต หลังจากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่นและตอบกลับโดยการแสดงความคิดเห็น การให้คะแนนหรือโหวต การแสดงความรู้สึกตามเครื่องมือที่มีในเครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผู้สอนเลือกใช้

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในชั้น C3-R4 “เนื่องจากนักศึกษาต้องไปเป็นครูหรือบุคลากรทางการศึกษาต่อไปในอนาคต ขอให้นักศึกษาช่วยกันเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมตัวเองเพื่อป้องกันและรับมือกับปัญหาการก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาในอนาคต ว่าจะสามารถทำอย่างไรได้บ้าง”

EV ชั้นประเมินผล (ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ออนไลน์)

เมื่อครบกำหนดของระยะเวลาของภารกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 ให้ผู้สอนประเมินจำนวนผู้เรียนว่าส่วนใหญ่ทำกิจกรรมเสร็จสิ้นหรือไม่ ถ้ายังมีจำนวนไม่มากพอให้ชะลอการประเมินผลความตระหนักรู้การก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตก่อนเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนทำกิจกรรมครบทุกกิจกรรม เมื่อพิจารณาว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ทำกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 ถึง 3 เสร็จสิ้นครบถ้วนแล้วจึงสรุปผลภาพรวมของการทำกิจกรรมทั้งหมดและให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความตระหนักรู้การก่อกวนทางอินเทอร์เน็ตออนไลน์ ในการทำแบบประเมินออนไลน์ควรใช้เวลาไว้ซักเล็กน้อยสำหรับผู้เรียนที่ทำงานล่าช้าด้วย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อคือ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเปรียบเทียบความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูที่ทำกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตน
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

สรุปผลการวิจัย

1. ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต สํารวจประสบการณ์และความคิดเห็นที่มีต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษา สัมภาษณ์รายละเอียดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจากผู้มีประสบการณ์การวิจัย เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา

2. ศึกษาสาระสำคัญของทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการสะท้อนคิดร่วมกัน การใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอน เพื่อนำสาระที่วิเคราะห์ได้มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา ข้อสรุปที่จากการวิเคราะห์พบว่าการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาควรมี 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก 2) วิเคราะห์กรณีศึกษา 3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา และ 4) เสนอแนวทางจัดการสถานการณ์ในอนาคต

ผ่านการสะท้อนคิดจากกรณีศึกษา 3 รูปแบบ คือ 1) กรณีศึกษาเชิงวิฤติ 2) กรณีศึกษาในชีวิตประจำวัน และ 3) กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ

3. การสร้างรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ 1) ระบบการจัดการเนื้อหาสำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์ 2) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 3) ผู้สอนและผู้สนับสนุน 4) ทรัพยากรการเรียนรู้ และ 5) การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และมีองค์ประกอบย่อยดังที่แสดงในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ระบบการจัดการเนื้อหา (CMS) สำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือนำเสนอเนื้อหา - เครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - เครื่องมือสำหรับประเมินผล
กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	<ul style="list-style-type: none"> - กรณีศึกษาเชิงวิฤติ - กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องชีวิตประจำวัน - กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ
ผู้สอนและผู้สนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอน - ผู้สนับสนุน
ทรัพยากรการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับทำกิจกรรม - ทรัพยากรการเรียนรู้เพิ่มเติม
การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะคิดต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

4. จัดทำคู่มืออธิบายกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน ซึ่งระยะเวลาการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 5 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนกิจกรรมและระยะเวลาที่เหมาะสม สรุปได้ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) PR ชั้นเตรียมความพร้อมผู้เรียน ใช้เวลา 1-2 ชั่วโมงแบบพบหน้า
- 2) C1 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 – กรณีศึกษาเชิงวิฤติ ใช้เวลา 1 สัปดาห์
- 3) C2 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 - กรณีศึกษาในชีวิตประจำวัน ใช้เวลา 1 สัปดาห์
- 4) C3 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 – กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ ใช้เวลา 1 สัปดาห์
- 5) EV ชั้นประเมินผล ใช้เวลา 1 สัปดาห์สำหรับการให้โอกาสผู้เรียนทำงานล่าช้าด้วย

5. นำเสนอรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงรูปแบบและเครื่องมือตามคำแนะนำ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างการวิจัย 1 ครั้ง

6. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพื่อนำไปใช้ประเมินผลการใช้ต่อไป

2. การทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนการทดลองใช้

1. PR เตรียมความพร้อมผู้เรียน ใช้เวลา 1-2 ชั่วโมงแบบพบหน้า มีขั้นตอนย่อยสรุปได้ดังนี้
 - 1.1 ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบ วิธีการใช้เว็บไซต์และเครื่องมือที่มใช้ในในการทำกิจกรรม แจกจ่ายข้อมูลการเข้าสู่ระบบให้ผู้เรียน
 - 1.2 ให้ผู้เรียนประเมินประสบการณ์และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนทำกิจกรรม
2. C1 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 – กรณีศึกษาเชิงวิฤติ ใช้เวลา 1 สัปดาห์ มีขั้นตอนย่อยสรุปได้ดังนี้
 - 2.1 ผู้สอนนำเสนอกรณีศึกษา และใช้คำถามนำการสะท้อนคิด
 - 2.2 ให้ผู้เรียนตอบคำถามตามขั้นตอนการสะท้อนคิด 4 ชั้น (ชั้น C1-R1 ถึง C1-R4) คือ
 - 1) ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก
 - 2) วิเคราะห์กรณีศึกษา
 - 3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา
 - และ 4) เสนอแนวทางจัดการสถานการณ์ในอนาคต ผ่านเครื่องมือแสดงความคิดเห็นของเว็บไซต์
 - 2.3 ให้ผู้เรียนศึกษาการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนคนอื่นและแสดงปฏิสัมพันธ์ด้วยการแสดงความคิดเห็นหรือการโหวต ผ่านเครื่องมือแสดงความคิดเห็นของเว็บไซต์
 - 2.4 ผู้สอนคอยให้ผลป้อนกลับเพื่อควบคุมทิศทางของการสะท้อนคิดให้เป็นไปตามขั้นตอนของรูปแบบ

3. C2 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 - กรณีศึกษาในชีวิตประจำวัน ใช้เวลา 1 สัปดาห์ มีขั้นตอนย่อยสรุปได้ดังนี้

- 3.1 ผู้สอนสรุปผลการทำกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 1 และให้ผลป้อนกลับ
- 3.2 ผู้สอนนำเสนอกรณีศึกษา และใช้คำถามนำการสะท้อนคิด
- 3.3 ให้ผู้เรียนตอบคำถามตามขั้นตอนการสะท้อนคิด 4 ขั้น (ขั้น C2-R1 ถึง C2-R4) คือ 1) ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก 2) วิเคราะห์กรณีศึกษา 3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา และ 4) เสนอแนวทางจัดการสถานการณ์ในอนาคต ผ่านเครื่องมือแสดงความคิดเห็นของเว็บไซต์
- 3.4 ให้ผู้เรียนศึกษาการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนคนอื่นและแสดงปฏิสัมพันธ์ด้วยการแสดงความคิดเห็นหรือการโหวต ผ่านเครื่องมือแสดงความคิดเห็นของเว็บไซต์
- 3.5 ผู้สอนคอยให้ผลป้อนกลับเพื่อควบคุมทิศทางของการสะท้อนคิดให้เป็นไปตามขั้นตอนของรูปแบบ

4. C3 กิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 – กรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติ ใช้เวลา 1 สัปดาห์ มีขั้นตอนย่อยสรุปได้ดังนี้

- 4.1 ผู้สอนสรุปผลการทำกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 2 และให้ผลป้อนกลับ
- 4.2 ผู้สอนรวบรวมการสะท้อนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาจากกิจกรรมที่ 1 และ 2 ของผู้เรียน มาเป็นกรณีศึกษาให้สะท้อนคิด
- 4.3 ให้ผู้เรียนตอบคำถามตามขั้นตอนการสะท้อนคิด 2 ขั้นแรก (ขั้น C3-R1 ถึง C3-R2) คือ 1) ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึก 2) วิเคราะห์กรณีศึกษา
- 4.4 นำเสนอตัวอย่างทรัพยากรการเรียนรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เช่น แผนการสอน สื่อ เอกสารจากแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและแนวทางการนำไปใช้ในสถานศึกษามาแนะนำเสนอเป็นกรณีศึกษาให้สะท้อนคิด
- 4.5 ให้ผู้เรียนตอบคำถามตามขั้นตอนการสะท้อนคิด 2 ขั้นที่เหลือ (ขั้น C3-R3 ถึง C3-R4) คือ 3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา และ 4) เสนอแนวทางจัดการสถานการณ์ในอนาคต ผ่านเครื่องมือแสดงความคิดเห็นของเว็บไซต์
- 4.6 ผู้สอนคอยให้ผลป้อนกลับเพื่อควบคุมทิศทางของการสะท้อนคิดให้เป็นไปตามขั้นตอนของรูปแบบ

5. EV ชั้นประเมินผล ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ให้ผู้เรียนที่ทำกิจกรรมสะท้อนคิดที่ 3 และแสดงความปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันแล้วทำแบบประเมินออนไลน์ที่พัฒนาด้วย Google Forms และเป็นการรอเวลาเพื่อให้โอกาสสำหรับการให้โอกาสผู้เรียนทำงานล่าช้าด้วย

ผลการประเมินผลการนำไปใช้ด้านการส่งเสริมความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

1. ระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของตัวอย่างการวิจัยทั้งสองกลุ่มก่อนและหลังการทำกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทำกิจกรรมสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาทำให้นักศึกษามีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมสะท้อนคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์พบว่าลักษณะการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การทำกิจกรรมสะท้อนคิดทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงความตระหนักต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอย่างมาก และ 2) การทำกิจกรรมสะท้อนคิดทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงความตระหนักเพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีความระมัดระวังตนเองอยู่แล้ว

2. ผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมพบว่ามีการประเมิน 1) ด้านการปฏิบัติตัวเอง 2) การแยกแยะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 3) การเห็นความสำคัญของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และ 4) ด้านการสนับสนุนจากภายนอก อยู่ในระดับมาก มีเฉพาะด้านความพร้อมของตนเองเท่านั้นที่มีผลการประเมินในระดับปานกลาง โดยปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนยังไม่มีความพร้อมมากนักคือความกังวลเมื่อต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังจากไปทำงานในสถานศึกษาซึ่งมีผลการประเมินในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามในภาพรวมนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมสะท้อนคิดเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองเมื่อต้องไปเผชิญสถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาพบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาสามารถลักษณะการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาได้ 4 ลักษณะ คือ 1) ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ แต่มีความสนใจที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป 2) มีความพร้อมและสามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้ 3) ให้ความสำคัญการปฏิบัติตนเองเป็นหลัก และ 4) เชื่อมั่นว่าตนเองมีความระมัดระวังสูงอยู่แล้ว

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมและผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าไม่ว่านักศึกษาจะระบุตัวตนหรือไม่ในการแสดงความคิดเห็นขณะทำกิจกรรมไม่ทำให้ค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้ม

เป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมมีความแตกต่างกัน

ผลการประเมินผลการนำไปใช้จากการเรียนตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

1. ผู้เรียนมีการประเมินความพึงพอใจในการเรียนตามรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในระดับดี แต่มีการเสนอข้อควรปรับปรุงเกี่ยวกับเว็บไซต์มีปัญหาระหว่างการใช้งาน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณารับรองรูปแบบมีความคิดเห็นว่าคุณค่าประกอบ ขั้นตอน และการนำไปใช้มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังทำกิจกรรมของนักศึกษาที่มีระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีประสบการณ์พบเจอพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงจะมีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและทำกิจกรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่มีประสบการณ์พบเจอพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่ำ
2. ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมแตกต่างกันพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่านักศึกษาที่มีทัศนคติหลังทำกิจกรรมสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตนักศึกษาที่มีทัศนคติหลังทำกิจกรรมต่ำ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู มีประเด็นการอภิปราย 3 ประเด็น ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู
 2. การประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู
 3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู
- รายละเอียดของการอภิปรายแต่ละประเด็นมีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูเป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและแนวคิดการสะท้อนคิดและการสอนด้วยกรณีศึกษา ร่วมกับการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตเข้ามาสนับสนุนให้เกิดการสะท้อนคิดร่วมกันบนระบบออนไลน์

การนำหลักการของการสะท้อนคิดและการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอนมาผสมผสานเนื้องด้วยหลักการดังกล่าวมีความสอดคล้องและของขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งได้แก่ การใช้กรณีศึกษาเป็นสถานการณ์นำผู้เรียนสะท้อนคิดตามคำถามประเด็นคำถามตามขั้นตอนสะท้อนคิดซึ่งประกอบด้วย 1) ทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึกต่อสถานการณ์ในกรณีศึกษา 2) วิเคราะห์กรณีศึกษาตามประเด็นของกิจกรรม 3) สรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษากรณีศึกษา และนำสิ่งที่ได้จากการสะท้อนคิดทั้งสาม มาเสนอเป็น 4) แนวทางเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ลักษณะเดียวกันในอนาคต

เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและเพื่อให้กระบวนการสะท้อนคิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้นำเครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตเข้ามาสนับสนุนกระบวนการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาเกิดการเป็นการสะท้อนคิดร่วมกันขึ้น ซึ่งจากการศึกษาของ Yukawa (2006) พบว่าการสะท้อนคิดร่วมกันมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งทางด้านความรู้และทัศนคติต่อการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน การใช้เครื่องมือที่ยืดหยุ่นในการสะท้อน

คิด เช่น ซอฟต์แวร์การทำงานร่วมกันในรูปแบบวิกิ อีเมล และห้องสนทนาอย่างง่าย มีส่วนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระและสะดวกสบายในการสร้างเนื้อหาของตนเองและสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับรูปแบบการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ และการศึกษาของ Prilla et al. (2013) ก็พบว่าหัวใจสำคัญที่ทำให้เกิดการสะท้อนคิดคือต้องมีการใช้เครื่องมือในการช่วยสนับสนุนให้เกิดความสนใจในหัวข้อที่สะท้อนคิด โดยเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้สำหรับรูปแบบการเรียนออนไลน์ โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษานี้มีด้วยกันคือ 1) เครื่องมือสำหรับนำเสนอเนื้อหา เช่น เว็บไซต์ บล็อก หรือประยุกต์ใช้กระดานเสวนา ที่พื้นที่ที่สามารถแจ้งข้อมูลข่าวสาร นำเสนอสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้ 2) เครื่องมือสำหรับแสดงความคิดเห็น เป็นเครื่องมือหลักสำหรับการดำเนินกิจกรรมการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษา เครื่องมือไม่จำเป็นต้องใช้ระบบที่ผูกติดมากับเครื่องมือนำเสนอเนื้อหาแต่เพียงอย่างเดียว ผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้การแสดงความคิดเห็นผ่านกระดานเสวนาหรือระบบแสดงความคิดเห็นของเครือข่ายสังคมออนไลน์และเว็บแอปพลิเคชัน มาใช้ในการทำกิจกรรมได้โดยตามความถนัดและความสะดวกในการใช้งานของเครื่องมือที่เลือกใช้ และ 3) เครื่องมือสำหรับประเมินผล เป็นเครื่องมือสร้างแบบสอบถามหรือแบบทดสอบออนไลน์เพื่อใช้สร้างแบบประเมินทัศนคติและความเชื่อมั่นของผู้เรียน ยกตัวอย่างเช่น Google Forms เป็นต้น

2. การประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

2.1 ผลของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังทำกิจกรรม

จากผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังทำกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาสามารถส่งเสริมความตระหนักการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นได้

กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเกิดจากแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์หรือพบเจอสิ่งที่สะเทือนใจ สิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตคือต้องให้ผู้เรียนมีการรับรู้ต่อสิ่งนั้น ซึ่ง Good and Phi Delta (1973) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเกิดความตระหนักไว้ว่าเป็นผลมาจากเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือสัมผัสสิ่งเร้าแล้วจะเกิดความรู้ เมื่อรับรู้ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจสิ่งนั้น คือเกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือมีความรู้ ในสิ่งนั้นและ

นำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักก็จะนำไปสู่การกระทำหรือการ แสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งขั้นตอนของกระบวนการสะท้อนคิดมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ ผู้เรียนได้ทบทวนเหตุการณ์ประสบการณ์ในอดีตอีกครั้งเพื่อนำมาพิจารณาใหม่ โดยมีกรณีศึกษาเป็น แนวทางในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการรับรู้เปลี่ยนไปจากอดีต เมื่อสถานการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน สามารถมีผลลัพธ์ที่ผู้เรียนคาดไม่ถึงได้ จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของประชากรมีตัวอย่างกรณีของ ครูอาจารย์หลายคนที่มีประสบการณ์พบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มนำไปสู่การกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตของผู้เรียน แต่ครูอาจารย์ก็ไม่ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงพฤติกรรมที่ผู้เรียนของตนปฏิบัติ จนกระทั่งเมื่อถูกสัมภาษณ์เปิดประเด็นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต หลังจากนั้นผู้ถูก สัมภาษณ์จึงแสดงความคิดเห็นชัดเจนว่าเมื่อย้อนคิดกลับไปแล้ว การกระทำบางอย่างเหล่านั้นมีโอกาส ที่จะสร้างความเสียหายได้ถ้าไม่มีการดูแลหรือควบคุม ถ้าเป็นไปได้ตอนนั้นน่าจะทำอะไรบางอย่างเพื่อ จัดการให้ดีกว่านี้ ยกตัวอย่างเช่น มีอาจารย์จำนวน 3 คนที่มีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงคือนักเรียนได้ แกล้งปลอมชื่อผู้ใช้ Line เลียนแบบอาจารย์ ไปหยอกล้อแกล้งเพื่อนให้นึกว่าเป็นอาจารย์ตัวจริง ซึ่ง แม้ว่าอาจารย์จะรับรู้ในภายหลังก็ไม่มีอะไรเนื่องจากคิดว่านักเรียนทำไปสนุกๆ เท่านั้น แม้การ กระทำลักษณะนี้จะไม่มีเจตนาที่จะประทุษร้าย ทำไปเพื่อความสนุก แต่การกระทำแบบนี้มีโอกาส เสี่ยงที่จะเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้ ถ้ามีผู้เสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำไม่ว่าจะเป็น อาจารย์ที่ถูกปลอมแปลงเป็นตัวเองหรือนักเรียนที่โดนหลอก ซึ่งเพียงแค่วิวิจฉัยเปิดประเด็นการ สัมภาษณ์ก็สามารถทำให้ครูอาจารย์มีความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตเปลี่ยนแปลงไปแล้ว แสดงให้เห็นว่าเพียงแค่การรับรู้ตัวของการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ตก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความระหนักต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแล้ว แต่แค่การ รับรู้นั้นยังไม่เพียงพอสำหรับบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีโอกาสที่ต้องไปพบเจอสถานการณ์การกลั่น แกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาสูง นอกจากรับรู้แล้วจะนิ่งเฉยไม่ได้ แต่ต้องเข้าไปมีบทบาทใน การจัดการดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งกระบวนการต่างๆ ของการสะท้อนคิดตามรูปแบบการเรียนรู้ ออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาจึงพัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงการจัดการ ตนเองและการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งด้วย โดยขึ้นทบทวนประสบการณ์และแสดง ความรู้สึกจึงมีส่วนสำคัญช่วยให้ถึงความทรงจำเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาของ ผู้เรียนกลับ และให้ผู้เรียนได้ย้อนกลับไปแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์นั้นอีกครั้ง โดยมีกรณีศึกษา เป็นเครื่องมือช่วยเป็นแนวทางให้ผู้เรียนสะท้อนประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับครูอาจารย์ที่มีความตระหนักเมื่อถูกผู้วิจัยย้อนถามประเด็นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทาง อินเทอร์เน็ต ขึ้นทบทวนประสบการณ์และแสดงความรู้สึกซึ่งเป็นขั้นตอนแรกๆ ของขั้นตอนการสะท้อน คิดจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญต่อการทำให้ผู้เรียนรับรู้ถึงปัญหาของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและ เป็นรากฐานของการส่งเสริมทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

เมื่อผู้เรียนได้รับรู้ถึงปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแล้ว ขั้นถัดมาขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษาของขั้นตอนการสะท้อนคิด จะช่วยให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ที่ได้พบพานมาใช้วิเคราะห์ด้วยความรู้ เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษาให้ละเอียดขึ้นซึ่งเมื่อผู้เรียนได้ศึกษากรณีศึกษาอย่างละเอียดก็ยิ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความตระหนักมากยิ่งขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ นอกจากนี้การประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของสถานการณ์ที่ศึกษาก็มีส่วนที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อหาคำตอบความรู้ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกรณีศึกษาได้ จากนั้นจึงนำสิ่งที่ได้จากการสะท้อนคิดรวมถึงข้อคิดที่ได้จากกรณีศึกษามาสรุปในขั้นสรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษา เพื่อนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเรียบเรียงใช้เป็นเสนอแนะแนวทางเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ลักษณะเดียวกันในอนาคตต่อไป ขั้นตอนสะท้อนคิดนี้เป็นสิ่งเร้าที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนตนเองทีละขั้น เป็นสิ่งเร้าที่ค่อยๆ ให้ผู้เรียนรับรู้ จนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาเป็นความตระหนักต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่อไป

ลักษณะกรณีศึกษาที่ใช้ก็มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความตระหนักการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การให้ผู้เรียนเริ่มต้นจากการสะท้อนคิดกรณีศึกษาเชิงวิฤติเนื่องจากกรณีศึกษานี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุดของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การใช้สถานการณ์ที่มีความรุนแรงสูงลักษณะนี้จะสิ่งเร้าที่มีผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียนอย่างมาก ทำให้ผู้เรียนตระหนักว่าการใช้อินเทอร์เน็ตที่ขาดความระมัดระวังและขาดความยั้งคิดก็สามารถทำให้เกิดโศกนาฏกรรมจริงได้ดังที่ปรากฏในกรณีศึกษา และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เมื่อผู้เรียนมีความตระหนัก แล้วการสะท้อนคิดด้วยกรณีศึกษาในชีวิตประจำวัน และกรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติก็จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเชื่อมโยงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้นต่อไป

ผลลัพธ์ของการทำกิจกรรมสะท้อนคิดที่มีต่อความตระหนักการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาสามารถสะท้อนได้จากการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมุมมองและความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์หลังจากการได้ศึกษากรณีศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิด ซึ่งพบว่าลักษณะการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาสามารถจำแนกได้เป็นสองลักษณะ คือการทำกิจกรรมสะท้อนคิดทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงความตระหนักต่อการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการทำกิจกรรมตามรูปแบบๆ ทำให้มุมมองของการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เปลี่ยนไปอย่างมาก มีความตระหนักว่าการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างไม่ระมัดระวังสามารถก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงได้ ทำให้ต้องมีความรอบคอบการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น ระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้ง

ทางอินเทอร์เน็ตก่อนและหลังการทำกิจกรรมของนักศึกษาในกลุ่มนี้จะมีความแตกต่างค่อนข้างสูงระหว่างก่อนและหลังทำกิจกรรม มีนักศึกษาเพียงเล็กน้อยที่คิดว่าการทำกิจกรรมสะท้อนคิดทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงความตระหนักเพียงเล็กน้อย ด้วยเหตุผลว่าโดยปกติพวกเขาเป็นคนที่มีความระมัดระวังตัวในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่แล้ว ทำให้การทำกิจกรรมไม่ได้ทำให้ความคิดของพวกเขามีการเปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษากลุ่มนี้ยังมีความคิดเห็นว่าจะระมัดระวังตัวในการใช้อินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนการทำกิจกรรมค่อนข้างสูงอยู่แล้วและมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากหลังการทำกิจกรรมแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังมีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยในระดับที่สูงด้วย อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นทั้งสองลักษณะก็ให้ความสำคัญกับการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกัน

2.2 ผลของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรม

ผลการวิจัยพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยของด้านการปฏิบัติตัวเอง การแยกแยะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต การเห็นความสำคัญของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต และด้านการสนับสนุนจากภายนอก มีเฉพาะด้านความพร้อมของตนเองเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนยังไม่มีความพร้อมมากนักคือความกังวลเมื่อต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังจากไปทำงานในสถานศึกษา อย่างไรก็ตามในภาพรวมนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับการวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลายชิ้นที่นิสิตนักศึกษาครูให้ความคิดเห็นว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาสำคัญที่ควรมีการให้ความสนใจในสถานศึกษา รวมทั้งการได้รับความร่วมมือของสถานศึกษาและการส่งเสริมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในการพัฒนาวิชาชีพครูมีส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือเกี่ยวกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Li, 2008; Ryan et al., 2011; Yilmaz, 2010) ส่วนด้านความพร้อมของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความกังวลเมื่อต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังจากไปทำงานในสถานศึกษามีระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ นั้น การวิจัยของ Li (2008) ได้อธิบายไว้ว่าแม้ว่านิสิตนักศึกษาครูจะมีการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในระดับที่สูงแต่ยังรู้สึกที่ตัวเองยังไม่มีความพร้อมในการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเนื่องมาจากการขาดประสบการณ์ มหาวิทยาลัยยังให้การเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้ไม่

เพียงพอ และสถานศึกษาไม่ให้การสนับสนุน ทำให้บัณฑิตนักศึกษาคูเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจเมื่อต้องไปเผชิญหน้าในสถานการณ์จริง เพราะการจะจัดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพจะดำเนินการด้วยคนเดียวเป็นเรื่องยาก แต่ควรมีการสนับสนุนจากหลายฝ่ายเข้ามาให้ความช่วยเหลือร่วมกันถึงจะทำให้การจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นไปด้วยดี ยกตัวอย่างเช่นกรณีศึกษาของ Amanda Todd ที่ใช้ในการวิจัยนี้แม้เหยื่อจะย้ายโรงเรียนกี่ครั้งก็ตาม ก็ยังสามารถถูกติดตามจนเจอได้และเรื่องน่าอับอายของเธอยังถูกกระจายไปยังโรงเรียนใหม่และโรงเรียนใกล้เคียงในเขต ซึ่งถ้าสถานศึกษาเข้ามามีส่วนช่วยเหลืออย่างจริงจังอย่างน้อยก็สามารถที่จะควบคุมและจำกัดขอบเขตของการกระจายได้ แต่เพราะไม่มีสถานศึกษาใดให้ความสนใจ ผลสุดท้ายจึงกลายเป็นโศกนาฏกรรมตามมาในที่สุด

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับกับการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาในกิจกรรมสะท้อนคิดเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองเมื่อต้องไปเผชิญสถานการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะการแสดงความคิดเห็นในภาพรวมได้เป็น 4 ลักษณะ คือ 1) ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ แต่มีความสนใจที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป นักศึกษากลุ่มนี้จะคิดว่าตนเองยังไม่พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเมื่อต้องไปเผชิญสถานการณ์จริงในสถานศึกษา แต่มีความสนใจที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหลังจากการทำกิจกรรมนี้ เพราะเห็นว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาสำคัญ ที่ตนเองในฐานะจะต้องเป็นบุคลากรทางการศึกษาต่อไปในอนาคตจะต้องให้ความสำคัญกับปัญหานี้ด้วย ความคิดเห็นของนักศึกษาหลายคนยังแสดงออกถึงความกังวลดังที่ปรากฏในผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 2) มีความพร้อมและสามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้ นักศึกษากลุ่มนี้จะคิดว่าตนเองมีความพร้อมในระดับหนึ่ง และจะนำความรู้จากการทำกิจกรรมไปให้คำแนะนำแก่นักเรียนเมื่อต้องไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต นักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นเหล่านี้มักเข้าใจบทบาทและความสำคัญของครูในการจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต 3) ให้ความสำคัญการปฏิบัติตนเองเป็นหลัก นักศึกษากลุ่มนี้จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองในเชิงของการปฏิบัติตนเองให้ปลอดภัยจากการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและการไม่ให้เกิดการกระทำของตนเองเป็นการกลั่นแกล้งผู้อื่น มากกว่าการให้คำแนะนำแก่นักเรียนหรือผู้อื่น และ 4) เชื่อมั่นว่าตนเองมีความระมัดระวังสูงอยู่แล้ว นักศึกษากลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่าตนเองมีความพร้อมที่จะเผชิญกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากตนเองมีความระมัดระวังตัวเองสูงอยู่แล้ว ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือนักศึกษาที่ตอบลักษณะนี้จะมีระดับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยสูงด้วย

จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนในการทำกิจกรรมสะท้อนคิดเกี่ยวกับความพร้อมของตนเองเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาจะพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่นึกว่าตนเองยังไม่พร้อมที่จะเผชิญหน้ากับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเมื่อต้องไปเผชิญสถานการณ์

จริงในสถานศึกษา แต่มีความสนใจที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหลังจากการทำกิจกรรมนี้ เพราะเห็นว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาสำคัญ ที่ตนเองในฐานะจะต้องเป็นบุคลากรทางการศึกษาต่อไปในอนาคตจะต้องให้ความสำคัญกับปัญหานี้ด้วย ความคิดเห็นของนักศึกษาหลายคน ยังแสดงออกถึงความกังวลตั้งที่ปรากฏในผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต ยกตัวอย่างเช่น คุณแมวน้ำ ผู้เรียนกลุ่มไม่ระบุตัวตน ได้แสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมสะท้อนคิดว่า “คิดว่าตัวเองอาจจะยังมีความพร้อมไม่เพียงพอ ยังต้องศึกษาหาข้อมูลในเรื่องนี้มากกว่านี้เพราะว่าปัญหาการกลั่นแกล้งกันทางอินเทอร์เน็ตก็ถือเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนสำหรับตัวดิฉัน แต่อย่างไรก็ตามดิฉันคิดว่าหากจะต้องเผชิญกับปัญหาตัวดิฉันก็น่าจะรับมือได้บางส่วน เนื่องจากได้รับความรู้จากกิจกรรมต่างๆ ที่ทำและจากประสบการณ์ของเพื่อนๆ มาบ้างแล้ว” หรือการให้เหตุผลเกี่ยวกับสาเหตุของความไม่พร้อมจากคุณพลัม ผู้เรียนกลุ่มระบุตัวตน ดังนี้ “ความพร้อมอาจมีไม่มาก แต่ก็มั่นใจแล้วว่า การกลั่นแกล้งในโลกอินเทอร์เน็ตนั้นก่อให้เกิดผลเสียมากแค่ไหน หากมีโอกาส ก็ต้องหาทางบอกเล่าถึงผลเสียเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในโลกอินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนหรือคนอื่นได้รับรู้ และหลีกเลี่ยงการกลั่นแกล้งแบบนี้ แต่หากเกิดปัญหาแล้วจริงๆ ก็ต้องมีสติให้มาก และควรขอคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ และที่ยังรู้สึกมีความพร้อมไม่มาก ก็อาจเป็นเพราะไม่แน่ใจว่าหากเกิดปัญหาในกรณีแบบนี้ขึ้นแล้ว จะรู้สึกอ่อนแอจนไม่กล้าทำอะไรเลยหรือเปล่า แต่ก็รู้ว่าควรบอกกับผู้ใหญ่ เพื่อที่จะได้ช่วยแก้ไขปัญหากันต่อไป” เป็นต้น

สำหรับผู้เรียนส่วนใหญ่ที่คิดว่าตนเองมีความพร้อม ก็ยังคิดว่าตนเองมีความพร้อมในระดับหนึ่ง ยังแสดงออกถึงความไม่มั่นใจเพิ่มขึ้น แต่ก็สามารถนำความรู้จากการทำกิจกรรมไปให้คำแนะนำแก่นักเรียนเมื่อต้องไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่อไปในอนาคต มีความเข้าใจในบทบาทและความสำคัญของครูในการจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดี คุณอุ้งน ผู้เรียนกลุ่มระบุตัวตน ได้แสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมสะท้อนคิดได้อย่างน่าสนใจว่า “มีความพร้อมในระดับหนึ่ง เพราะครูสามารถให้ความรู้ อบรมสั่งสอนเด็กให้รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีให้มีประโยชน์เหมาะสม มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ได้ แต่ก็ขึ้นอยู่กับตัวเด็กว่าจะนำไปใช้หรือไม่ หรือเขามีความพร้อม ความคิดและวิจารณญาณมากน้อยเพียงใด จะคือทำหรือไม่ หากเกิดปัญหาขึ้นดิฉันก็คิดว่าจะสามารถให้กำลังใจเด็ก และช่วยแก้ปัญหาได้ค่ะ” หรือคุณกะหล่ำปลี ผู้เรียนกลุ่มระบุตัวตน ได้แสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมสะท้อนคิดว่า “อย่างแรกเลยเราต้องรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งพอสมควร หมั่นติดตามข่าวสารอยู่เสมอ ควรจะมีความรู้ในตัวเองพอสมควรเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลังจากนั้นก็จะอาจจะนำไปถ่ายทอด สอนนักเรียนให้มีความระมัดระวัง ควรสังเกตพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักเรียน และรับฟัง ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องของการใช้อินเทอร์เน็ต” เป็นต้น

2.3 ผลของรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาที่มีการระบุตัวตนในการทำกิจกรรมแตกต่างกัน

ผลการศึกษากการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมและผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าไม่ว่านักศึกษาระบุตัวตนหรือไม่ในการแสดงความคิดเห็นขณะทำกิจกรรมไม่ทำให้ค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมมีความแตกต่างกัน

เพื่อหาสาเหตุที่การระบุตัวตนไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา จึงได้สัมภาษณ์นักศึกษานานหนึ่งที่เป็นตัวอย่งการวิจัยพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ปัจจัยที่ทำให้ไม่เกิดความแตกต่างของทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาคือผู้เรียนนั้นคิดว่าการทำกิจกรรมนี้เป็นชิ้นงานในวิชาเรียน จึงทำกิจกรรมในรูปแบบศึกษาและทำงานส่งตามที่กำหนดเหมือนกับภาระงานตามปกติแม้ว่าจะมีหรือไม่มีการระบุตัวตนก็ตาม เพราะการวิจัยนี้ยังไม่เป็นการไม่ระบุตัวตนแบบอิสระอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยและผู้สอนมีความจำเป็นต้องทราบตัวตนของผู้เรียนเพื่อใช้ในการเก็บผลการศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลของเรียนและผู้เรียนก็ทราบในจุดนี้ด้วยตัวเองดีจึงทำให้การระบุตัวตนไม่มีความหมาย นอกจากนี้เนื่องจากตัวอย่างมีขนาดเล็กและผู้เรียนก็รู้จักกันดี แม้จะไม่มีกรระบุตัวตนผู้เรียนก็สามารถรับรู้ตัวตนของบุคคลที่ทำกิจกรรมได้อย่างคร่าวๆ อยู่ดี ทำให้ลักษณะการทำกิจกรรมไม่แตกต่างกับการระบุตัวตน ดังนั้นการศึกษาระบุตัวตนในการทำกิจกรรมการเรียนออนไลน์นั้นควรกระทำในรูปแบบการเรียนออนไลน์แบบเปิดแบบอิสระที่ผู้เรียนไม่รู้จักกัน มีอิสระที่จะเข้ามาศึกษามากกว่าการศึกษากับผู้เรียนที่เรียนในวิชาเรียนเดียวกัน สถานที่เดียวกัน

นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบคะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนและไม่ระบุตัวตนพบว่ากลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนมีคะแนนการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการระบุตัวตนไม่ทำให้ทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมและผลการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันแล้ว ผู้เรียนที่ทำกิจกรรมแบบระบุตัวตนยังมีแนวโน้มให้ความสนใจในการทำกิจกรรมมากกว่ากลุ่มที่ทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตน จากการศึกษาของ Lightbown and Spada (2006) พบว่า

การทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนบางครั้งมีความเสี่ยง แม้ว่าการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนจะช่วยให้เกิดความเท่าเทียมทางสิ่งแวดล้อมแต่ก็ไม่สามารถควบคุมผู้เรียนได้โดยง่าย ซึ่งอาจทำให้เกิดความเพิกเฉยที่จะไม่นำเสนองานหรือเข้าติดต่อสื่อสารทำกิจกรรม ด้วยความรู้สึกว่าไม่จำเป็นต้องทำให้เสร็จ มีความรู้สึกอิสระจากแรงกดดันของเพื่อน จุดสำคัญของการทำกิจกรรมแบบไม่ระบุตัวตนคือช่วยรักษาความเป็นส่วนตัวของบุคคลในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่กระทบความรู้สึก เช่น การอภิปรายเกี่ยวกับโรคเอดส์ การทำแท้ง รักร่วมเพศ ปัญหาสังคมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของการรับผิดชอบและความน่าไว้วางใจของระบบ ด้วยเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตยังไม่ใช่ประเด็นกระทบความรู้สึกของผู้เรียนเพียงพอ และผู้เรียนบางคนไม่ได้มีประสบการณ์โดยตรงแต่เป็นเพียงผู้พบเห็นเหตุการณ์จึงกล้าเล่าประสบการณ์ออกมาแม้จะมีการระบุตัวตนก็ตาม รวมไปถึงความรู้สึกจากแรงกดดันจากสมาชิกที่ทำกิจกรรมด้วยกันและแรงกระตุ้นจากผู้สอนที่ทำให้มีความรู้สึกว่าจะต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมจากการที่ปรากฏข้อมูลของตนเองเด่นชัด

ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าในการนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาไปใช้ ถ้าการจัดกิจกรรมยังเป็นลักษณะของกิจกรรมออนไลน์แบบปิดที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมให้ครบถ้วนตามที่กำหนด และผู้สอนจำเป็นต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกคน การระบุตัวในการเรียนออนไลน์มีแนวโน้มที่จะไม่ทำให้ทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูแตกต่างกัน ผู้สอนสามารถออกแบบการระบุตัวตนในการทำกิจกรรมได้ตามความสะดวกของผู้สอนเอง และจากการทดลองพบว่าการระบุตัวตนกลับมีส่วนช่วยกระตุ้นและกดดันผู้เรียนให้ทำกิจกรรมมากขึ้นด้วย

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรมของนักศึกษาที่มีระดับการพบเจอพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันพบว่านักศึกษามีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่ได้นี้มีความสอดคล้องกับผลสำรวจข้อมูลประชากรก่อนการพัฒนารูปแบบฯ ซึ่งพบว่านิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์พบเจอการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงจะมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงเช่นเดียวกัน เช่นเดียวกับผลที่ได้จากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาและครูอาจารย์ที่เคยประสบเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตร้ายแรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเหตุการณ์ที่ประสบกับตนเองจะมีแนวโน้มที่ให้ความ

สนใจในเรื่องนี้มากกว่าผู้ถูกสัมภาษณ์คนอื่นๆ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประสบการณ์มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมทัศนคติเป็นอย่างมาก ซึ่งประสบการณ์นั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความตระหนัก การรับรู้ตระหนักถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทั้งในอดีตที่ผ่านมาและในชีวิตประจำวัน การที่รับรู้เรื่องราวใดๆ ขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นจะมีผลกระทบโดยตรง ทำให้เกิดความรับรู้ในระดับต่างๆ (Good & Phi Delta, 1973; Morgan, King, Shinkman, & Waller, 1971) การดึงประสบการณ์เหล่านั้นออกมาด้วยกระบวนการสะท้อนคิดจึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความตระหนักการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่มีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังทำกิจกรรมแตกต่างกันยังพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่านักศึกษาที่มีทัศนคติหลังทำกิจกรรมสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตสูงตามไปด้วย สาเหตุดังกล่าวเนื่องมาจากการให้ความสนใจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ดังที่ Morgan et al. (1971) ประธานคนแรกของสมาคม Psychonomic Society แห่งสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่าการให้ความสนใจเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการรับรู้ การที่บุคคลจะมีการรับรู้สิ่งใดนั้นบุคคลจะต้องเกิดการให้ความสนใจสิ่งนั้น การให้ความสนใจเป็นเสมือนการเตรียมพร้อมที่จะรับรู้และนำไปสู่การเกิดความตระหนัก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การนำรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูไปใช้ ผู้สอนควรศึกษาบทบาทขั้นตอนการทำกิจกรรมตามรูปแบบฯ ให้มีความเข้าใจชัดเจน เนื่องจากแม้ว่าขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมจะมีความคล้ายคลึงกันแต่มีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมปลีกย่อยแตกต่างกัน ผู้สอนจำเป็นต้องระมัดระวังในการนำทางผู้เรียนในการทำกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมสะท้อนคิดเป็นไปตามทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

2. รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูนี้เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนิสิตนักศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา เช่น ครูอาจารย์ในสถานศึกษา นักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นต้น เนื่องจากผลสำรวจก่อนการทำวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาครูและครูอาจารย์ในสถานศึกษามีประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตไม่

แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในระหว่างกลุ่มครูอาจารย์ด้วยกันนั้นเมื่อนำไปใช้ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างครูอาจารย์ที่อยู่ในสายคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีกับครูอาจารย์ที่อยู่ในสายอื่นๆ

3. หากผู้สอนต้องการนำรูปแบบฯ นี้ไปใช้แต่คิดว่าตนเองนั้นยังมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีไม่เพียงพอ ควรมีการขอความช่วยเหลือหรือขอคำแนะนำจากผู้ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีคอยช่วยสนับสนุนด้านเทคนิคในระหว่างการทำกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นการเรียนออนไลน์เต็มรูปแบบ หากมีข้อขัดข้องทางเทคนิคและไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันท่วงทีจะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดอุปสรรคและขาดประสิทธิภาพได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูครั้งนี้มุ่งเน้นด้านการส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูเพียงอย่างเดียว จึงทำให้แนวทางการกิจกรรมมีจุดประสงค์เพื่อนำไปใช้กับบุคลากรทางการศึกษาเป็นหลัก เน้นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้จัดการปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา จึงไม่เหมาะสมสำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปว่าหากต้องการไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่บุคลากรทางการศึกษาควรมีการปรับปรุงองค์ประกอบใดจึงจะมีความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเนื้อหาของกิจกรรม และการประเมินผลความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

2. ขั้นตอนของการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาในการวิจัยนี้มุ่งเน้นการส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นลักษณะของการพัฒนาการเรียนรู้ทางจิตพิสัยรูปแบบหนึ่ง ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปว่าการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาผ่านการเรียนออนไลน์นี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ส่งเสริมหรือพัฒนาทัศนคติในบริบทอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้หรือไม่

3. ผลการวิจัยพบว่าการระบุตัวตนในการเรียนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมการเรียนดีกว่าการระบุตัวตนนั้นจำเป็นต้องนำไปทดสอบในบริบทอื่นๆ รวมทั้งนำไปศึกษาในลักษณะการเรียนออนไลน์ที่เป็นระบบเปิดที่ให้ผู้เรียนจากที่ใดก็ได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระต่อไปเพื่อยืนยันความแน่ชัดของผลการวิจัย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีการแทรกซ้อนจากการเป็นรูปแบบการเรียนที่เป็นระบบปิดที่ถึงแม้ผู้เรียนจะไม่ระบุตัวตนแต่ผู้เรียนก็รับรู้ว่าเป็นผู้เรียนที่เรียนในวิชาเดียวกัน และการปิดบังตัวตนของผู้เรียนที่ไม่สมบูรณ์ ต้องมีการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบก่อนและหลังทำกิจกรรมจึงทำให้มีความจำเป็นต้องสามารถติดตามข้อมูลผู้เรียนได้ในระดับหนึ่งด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กลุ่มพันธมิตรธุรกิจซอฟต์แวร์. (2560). อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ประเภทต่างๆ Retrieved from <https://www.microsoft.com/thailand/piracy/cybercrime.aspx>
- ทีศนา แคมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- ธฤตวัน ไชยวสุ. (2553). การสื่อสารผ่าน เว็บ 2.0 เพื่อส่งเสริมทุนสร้างสรรค์ใน <http://www.exteen.com> และ <http://www.bloggang.com>. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต), ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิตา วรรณพิรุณ. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้บนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎี บัณฑิต), สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ปราวีณา สุวรรณรัฐโชติ. (2553). Case-based Learning Retrieved from <http://slideplayer.in.th/slide/3295238/>
- ปิยพจน์ ตันตะพลิน และคณะ. (2554a, 10-11 สิงหาคม). เพิ่มประสิทธิภาพการสอนออนไลน์ด้วยการใช้โปรแกรมประยุกต์บนเว็บ. Paper presented at the ในรายงานการประชุมวิชาการ ระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์ NEC2011, ณ อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.
- ปิยพจน์ ตันตะพลิน และคณะ. (2554b). สอนอย่างสร้างสรรค์ผ่านการเล่าเรื่องดิจิทัลบนเว็บ 2.0. Paper presented at the ในรายงานการประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์ NEC2011, ณ อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.
- ภณิษฐา ชมสุวรรณ. (2553). การใช้ Google Docs ในการทำงานออนไลน์แบบร่วมกันของนักศึกษา กรณีศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย. Paper presented at the การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 7, นครปฐม ประเทศไทย.
- ภาสกร จิตรไคร์ครวญ. (2553). เทคโนโลยีของสื่อใหม่และการนำเสนอตัวตนต่อสังคมกับพฤติกรรม การสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต), ภาควิชาการ ประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เมธาวี พิเชษฐ์พัฒน์. (2553). ความน่าเชื่อถือของเครือข่ายสังคมทวิตเตอร์และสื่อกระแสหลัก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา บรรณารธรรม. (2546). ผลของการสร้างผังความคิดและการเปิดเผยตัวในกระดานสนทนา ที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการเรียนบนเว็บ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารีย์ ธีระจิตตร. (2534). การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2542). *TQM : วิธีสู่องค์กรคุณภาพยุค 2000*: กรุงเทพฯ : TPA, 2542. พิมพ์ครั้งที่ 4.
- ศรัณยา หวังเจริญตระกูล. (2553). พฤติกรรมในการใช้ แรงจูงใจ และการรับรู้ปัญหาจากการใช้ เว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ดิเรก ศรีสุข, & ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์. (2559). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย: กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559. พิมพ์ครั้งที่ 7.
- ศิวพร ปกป้อง และ วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการกระทำ ความรุนแรงทั้งทางกายภาพและการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทย: ปัญหา समाพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2530). การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา: กรุงเทพฯ : โครงการตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ : โอเดียนสโตร์, 2530. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- สุคนธ์ สินธพานนท์, วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์, & พรรณี สินธพานนท์. (2555). พัฒนาทักษะการคิด ตามแนวปฏิรูปการศึกษา: กรุงเทพฯ : 9119 เทคโนโลยีปริทัศน์, 2555.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558. พิมพ์ครั้งที่ 3.

ภาษาอังกฤษ

- Agamba, J., & Keengwe, J. (2012). Pre-Service Teachers' Perceptions of Information Assurance and Cyber Security. *International Journal of Information and Communication Technology Education (IJICTE)*, 8(2), 94-101.
- Akbulut, Y., & Çuhadar, C. (2011). Reflections of Preservice Information Technology Teachers Regarding Cyberbullying. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, TOJQI*, 2(3), 67-76.
- Albanese, M. A., & Mitchell, S. (1993). Problem-based learning: a review of literature on its outcomes and implementation issues. *Acad Med*, 68(1), 52-81.
- Argyris, C., & Schon, D. (1978). *Organizational Learning: A Theory of Action Perspective*: Addison-Wesley.
- Ayas, T., & Horzum, M. B. (2011). Exploring the Teachers' Cyber Bullying Perception in terms of Various Variables. *Öğretmenlerin Sanal Zorbalık Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi.*, 3(2), 619-640.
- Ayas, T., & Horzum, M. B. (2011). Exploring the Teachers' Cyber Bullying Perception in terms of Various Variables. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(2), 619-640.
- Baker, C. R. (1996). Reflective Learning: A Teaching Strategy for Critical Thinking. *Journal of Nursing Education*, 35(1), 19-22.
- Bond, K. (2002). Perceptions of Anonymity in a Language Learning Text Chat Room. *Computer-assisted language learning-Electronic Journal*, 3(2).
- Bynum, T. W. (2004). Ethical challenges to citizens of 'The automatic Age': Norbert Wiener on the information society. *Journal of Information, Communication and Ethics in Society*, 2(2), 65-74.
- Çankaya, İ. H., & Tan, Ç. (2011). Effect of cyber bullying on the distrust levels of preservice teachers: considering internet addiction as a mediating Variable. *Procedia Computer Science*, 3, 1353-1360.
- Carlson, J. A., & Schodt, D. W. (1995). Beyond the Lecture: Case Teaching and the Learning of Economic Theory. *The Journal of Economic Education*, 26(1), 17-28.

- Davies, E. (1995). Reflective practice: a focus for caring. *Journal of Nursing Education*, 34(4), 167-174.
- Flavell, J. H. (1985). *Cognitive development*: Prentice-Hall.
- Flinn, B., & Maurer, H. (1996). Levels of Anonymity. In H. Maurer, C. Calude, & A. Salomaa (Eds.), *J.UCS The Journal of Universal Computer Science: Annual Print and CD-ROM Archive Edition Volume 1 • 1995* (pp. 35-47). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.
- Flynn, A. E., & Klein, J. D. (2001). The influence of discussion groups in a case-based learning environment. *Educational Technology Research and Development*, 49(3), 71-86.
- Fowler, S. L., & Stanwick, V. R. (2004). *Web application design handbook : best practices for web-based software*: Amsterdam : Elsevier/Morgan Kaufmann.
- Freeman, M., & Bamford, A. (2004). Student Choice of Anonymity for Learner Identity in Online Learning Discussion Forums. *International Journal on E-Learning*, 3(3), 45-56.
- Gibbs, G. (1988). *Learning by doing : a guide to teaching and learning methods*. London: Further Education Unit
- Good, C. V., & Phi Delta, K. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Harmon, A. (2017). *Gibbs' reflective cycle*: Salem Press.
- Johns, C. (2000). *Becoming a Reflective Practitioner : A Reflective and Holistic Approach to Clinical Nursing, Practice Development and Clinical Supervision*. Oxford [England]: Blackwell Science, Inc.
- Johnson, M. (2010). *Anonymity in online discussion forums - does it promote connections?* . Paper presented at the 7th International Conference on Networked Learning 2010, Aalborg, Denmark.
- Jonassen, D. H. (2011). *Learning to solve problems : a handbook for designing problem-solving learning environments*: New York : Routledge, 2011.
- Julian, M. F., Kinzie, M. B., & Larsen, V. A. (2000). Compelling Case Experiences; Performance, Practice, and Application for Emerging Instructional Designers. *Performance Improvement Quarterly*, 13(3), 164-201.

- Kara, Y., & Yeşilyurt, S. (2008). Comparing the Impacts of Tutorial and Edutainment Software Programs on Students' Achievements, Misconceptions, and Attitudes towards Biology. *Journal of Science Education and Technology*, 17(1), 32-41.
- Klein, J. D., & Nguyen, F. (2011). Comparing the Impact of Electronic Performance Support and Web-Based Training. In D. Ifenthaler, J. M. Spector, P. Isaias, & D. Sampson (Eds.), *Multiple Perspectives on Problem Solving and Learning in the Digital Age* (pp. 229-241). New York, NY: Springer New York.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning : experience as the source of learning and development*: Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, c1984.
- Kowalski, R. M., Limber, S., & Agatston, P. W. (2012). *Cyberbullying : bullying in the digital age*: Chichester : Wiley-Blackwell, 2012. 2nd ed.
- Lampe, C., Wohn, D. Y., Vitak, J., Ellison, N. B., & Wash, R. (2011). Student use of Facebook for organizing collaborative classroom activities. *International Journal of Computer-Supported Collaborative Learning*, 6(3), 329-347.
- Le Maistre, C. (1998). What is an expert instructional designer? Evidence of expert performance during formative evaluation. *Educational Technology Research and Development*, 46(3), 21-36.
- Li, Q. (2008). Cyberbullying in schools: An examination of preservice teachers' perception. *Canadian Journal of Learning and Technology/La revue canadienne de l'apprentissage et de la technologie*, 34(2).
- Lightbown, P., & Spada, N. (2006). *How languages are learned*: Oxford : Oxford University Press, 3rd ed.
- Liu, M., Horton, L., Olmanson, J., & Toprac, P. (2011). A study of learning and motivation in a new media enriched environment for middle school science. *Educational Technology Research and Development*, 59(2), 249-265.
- Lu, R., & Bol, L. (2007). A Comparison of Anonymous versus Identifiable e-Peer Review on College Student Writing Performance and the Extent of Critical Feedback. *Journal of Interactive Online Learning*, 6(2), 100-115.
- Mason, J. B., Mayer, M. L., & Ezell, H. F. (1982). *Cases and problems in contemporary retailing*: Business Publications.

- Miyazoe, T., & Anderson, T. (2011). Anonymity in Blended Learning: Who Would You like to Be? *Educational Technology & Society*, 14(2), 175-187.
- Morgan, C. T., King, R. A., Shinkman, P. G., & Waller, P. F. (1971). *Introduction to Psychology*: McGraw-Hill Book.
- Perez, R. S., & Emery, C. D. (1995). Designer Thinking: How Novices and Experts Think About Instructional Design. *Performance Improvement Quarterly*, 8(3), 80-95.
- Poore, M. (2012). *Using social media in the classroom*: Thousand Oaks, CA : SAGE, 2012.
- Prilla, M., Herrmann, T., & Degeling, M. (2013). Collaborative Reflection for Learning at the Healthcare Workplace. In S. P. Goggins, I. Jahnke, & V. Wulf (Eds.), *Computer-Supported Collaborative Learning at the Workplace: CSCL@Work* (pp. 139-165). Boston, MA: Springer US.
- Pusey, P., & Sadera, W. A. (2012). Cyberethics, Cybersafety, and Cybersecurity: Preservice Teacher Knowledge, Preparedness, and the Need for Teacher Education to Make a Difference. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 28(2), 82-88.
- Reynolds, J. I. (1980). *Case Method in Management Development: Guide for Effective Use*: International Labour Office.
- Roberts, L., & Rajah-Kanagasabai, C. (2013). "I'd be so much more comfortable posting anonymously": Identified versus anonymous participation in student discussion boards. *Journal of Educational Technology*, 29(5), 612-625.
- Rowland, G. (1992). What Do Instructional Designers Actually Do? An Initial Investigation of Expert Practice. *Performance Improvement Quarterly*, 5(2), 65-86.
- Ryan, T., Kariuki, M., & Yilmaz, H. (2011). A Comparative Analysis of Cyberbullying Perceptions of Preservice Educators: Canada and Turkey. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET*, 10(3), 1-12.
- Shariff, S. (2008). *Cyber-bullying : issues and solutions for the school, the classroom and the home*: London : Routledge, 2008.
- Shields, R. W., Aaron, D., & Wall, S. (2001). What is Kolb's model of experiential education, and where does it come from?

- Tantaphalin, P. (2012). *Enhance motivation in online knowledge sharing: how to adapt social networking and web applications as scrapbook concept for digital storytelling*. Paper presented at the The Proceeding of International e-Learning Conference 2012 (IEC2012), Nonthaburi, Thailand.
- Vora, P. (2009). *Web application design patterns*: Burlington, MA Elsevier, c2009.
- Walker, C. M., Sockman, B. R., & Koehn, S. (2011). An Exploratory Study of Cyberbullying with Undergraduate University Students. *TechTrends*, 55(2), 31-38.
- Winkelen, C. V., & McKenzie, J. (2011). *Knowledge works : the handbook of practical ways to identify and solve common organizational problems for better performance*: Chichester : Wiley, 2011.
- Wong, F. K., Loke, A. Y., Wong, M., Tse, H., Kan, E., & Kember, D. (1997). An action research study into the development of nurses as reflective practitioners. *J Nurs Educ*, 36(10), 476-481.
- Yilmaz, H. (2010). An Examination of Preservice Teachers' Perceptions about Cyberbullying. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 6(4), 263-270.
- Yukawa, J. (2006). Co-reflection in online learning: Collaborative critical thinking as narrative. *International Journal of Computer-Supported Collaborative Learning*, 1(2), 203-228.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยเกี่ยวกับการกั้นแก๊สทางอินเทอร์เน็ต

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัยชนนี สิทธิชัย ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
3. นายณัฐรัชต์ สามาะ ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข สวัสดิการสังคม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินร่างรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกั้นแก๊สทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครูและเครื่องมือประเมินความตระหนักรู้การกั้นแก๊สทางอินเทอร์เน็ต

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัยชนนี สิทธิชัย ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา ปิยะมโนธรรม ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรองการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุทธ์ สติมัน	ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล	ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. อาจารย์ ดร.นาถวี นันทาภินัย	ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ โรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
5. นางสาวลักษณ์ รัตนชวงค์	ศึกษานิเทศก์จังหวัดเชียงราย เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสำรวจประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตก่อนการวิจัย และแบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ	ภาควิชาภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. อาจารย์ ดร.ธีรวดี ถังคบุตร	ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัศมี	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

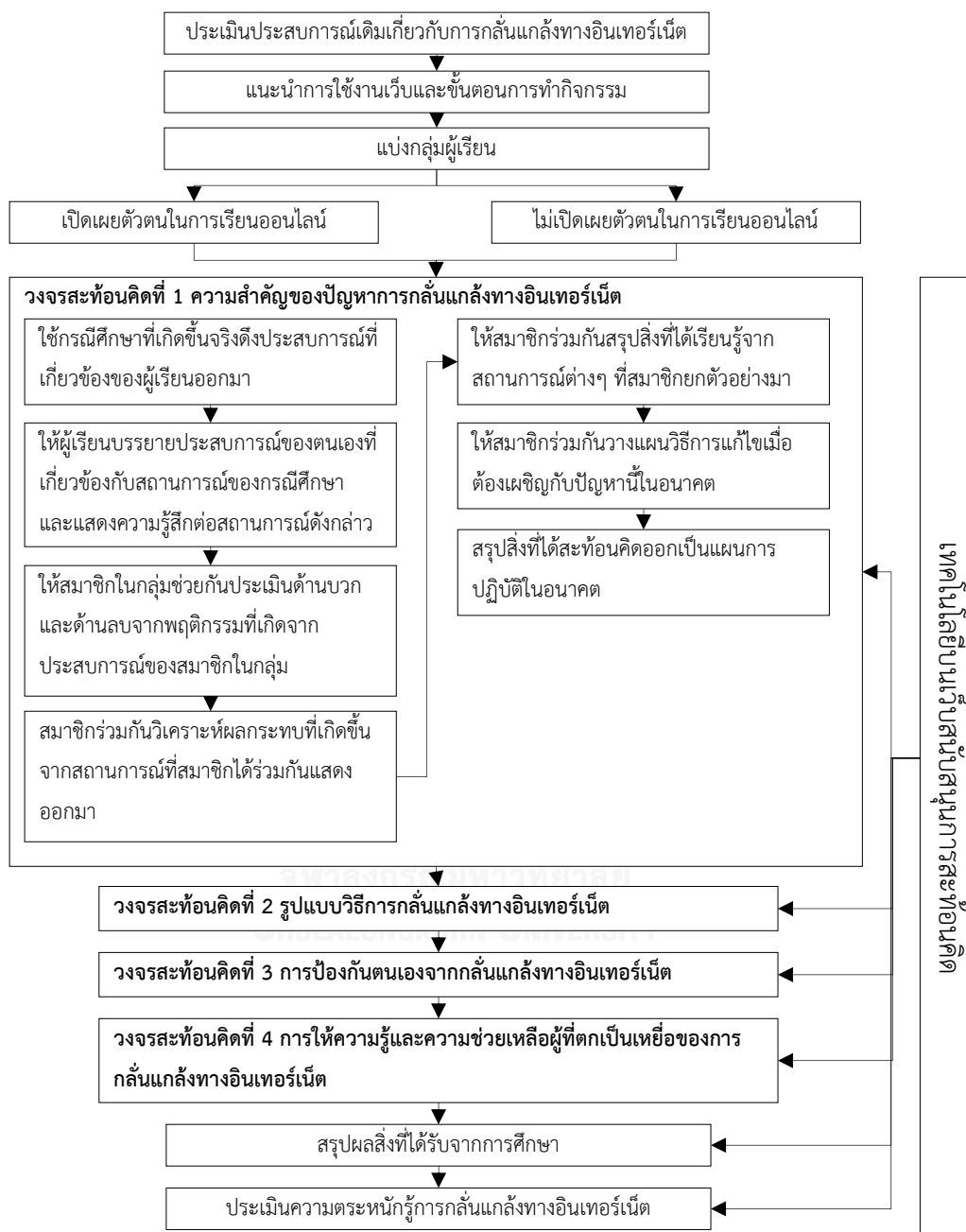
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการเรียนออนไลน์ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุทธ์ สติมัน	ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล	ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาจารย์ ดร.แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัศมี	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข องค์ประกอบและขั้นตอนของร่างรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกัน
ด้วยกรณีศึกษา

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ระบบการจัดการเนื้อหา (CMS) สำหรับจัดกิจกรรมออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือนำเสนอเนื้อหา - เครื่องมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - เครื่องมือสำหรับประเมินผล
กรณีศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	<ul style="list-style-type: none"> - กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความสำคัญของปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และระบุลักษณะและรูปแบบการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความพร้อมเมื่อต้องรับมือกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา
ผู้สอนและผู้สนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอน - ผู้สนับสนุน
ทรัพยากรการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับทำกิจกรรม - ทรัพยากรการเรียนรู้เพิ่มเติม
การประเมินความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะติดต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต - ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนของร่างรูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู

ภาคผนวก ค ผลการประเมินลักษณะข้อความที่ใช้ประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

แนวโน้มลักษณะการกลั่นแกล้ง	ลักษณะข้อความ	คำถามเชิงบวก/ลบ	ลักษณะพฤติกรรม	ผลการประเมิน
การขู่ข่มขู่ให้โมโห (Flaming) - การใช้ข้อความเพิ่มความรุนแรงให้กับการสนทนา - การขู่ข่มด้วยการสนทนาด้วยข้อความที่รุนแรงหรือมาสุภาพ - การสนทนาที่เริ่มต้นจากการหยอกล้อจนเกินเลยขอบเขตจนทำให้อีกฝ่ายไม่พอใจ - การเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนการสนทนาของผู้อื่นที่มีความรุนแรงอยู่แล้วให้มีความรุนแรงยิ่งขึ้น	ฉันคิดว่าการใช้คำพูดไม่สุภาพบนอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องปกติ	-	ความคิด	0.8 เหมาะสม
	ฉันไม่ชอบใจเวลาเห็นผู้อื่นใช้คำพูดหยาบคายเวลาโพสต์ข้อความบนอินเทอร์เน็ต	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันเคยใช้คำพูดที่รุนแรงในการสนทนากับผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	-	การกระทำ	1.0 เหมาะสม
	ฉันคิดว่าควรไม่ตอบโต้ผู้ที่ตั้งใจมาขู่ข่มให้โมโหเวลาสนทนาบนอินเทอร์เน็ต	+	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันไม่สบายใจเมื่อทำให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจผิดเวลาสนทนาบนอินเทอร์เน็ต	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันเคยขู่ข่มผู้อื่นให้เกิดความโมโหในการสนทนาบนอินเทอร์เน็ตเพื่อความสนุก ขำขัน	-	การกระทำ	1.0 เหมาะสม
การข่มขู่คุกคาม (Harassment) - การใช้ข้อความหรือการกระทำ (ซ้ำๆ และติดต่อกันไม่ลดละ) เพื่อให้บุคคลรำคาญ ตื่นตระหนก หรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี - การส่งข้อความจำนวนมากไปยังเป้าหมายเพื่อให้เกิดความรำคาญ	ไม่เป็นไรที่จะแชร์ข้อความหรือโพสต์ต่างๆ ไปให้คนอื่นบ่อยๆ แม้ว่าอีกฝ่ายไม่สนใจ	-	ความคิด	0.6 เหมาะสม
	ฉันไม่พอใจเมื่อมีคนส่งข้อความแหย่ๆ เข้ามาในเครื่องมือสื่อสารของฉันจำนวนมากบ่อยๆ (เช่น Line, Facebook, E-mail หรือโทรศัพท์)	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันคิดให้รอบคอบก่อนเสมอเมื่อจะแชร์ข้อความหรือข้อมูลต่างๆ ไปให้ผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ต	+	การกระทำ	1.0 เหมาะสม

แนวโน้มนักขณการกลั่นแกล้ง	ลักษณะข้อความ	ค่าถามเชิง บวก/ลบ	ลักษณะ พฤติกรรม	ผลการ ประเมิน
การสบประมาท (Denigration) - การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้อื่นที่ไม่ ความจริงและเผยแพร่ผ่าน เว็บไซต์ อีเมล หรือเครือข่าย สังคมออนไลน์ - การส่งสื่อดิจิทัลที่บิดเบือน ความจริง เช่น ภาพตัดต่อต่างๆ ที่มีความหมายทางเพศหรือไม่ สุภาพ การเผยแพร่เพลงที่แต่ง และร้องเพื่อล้อเลียนผู้อื่น เป็น ต้น	การนำรูปผู้อื่นที่เผยแพร่บน อินเทอร์เน็ตมาตัดต่อเล่นเป็น เรื่องที่สามารถทำได้	-	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันไม่พอใจเมื่อมีคนนำภาพของ ฉันไปตัดต่อแล้วนำไปเผยแพร่ โดยไม่ถามฉันก่อน	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันเคยนำรูปภาพส่วนบุคคลของ ผู้อื่นมาตัดแปลงแล้วนำไป เผยแพร่เพื่อสร้างความสนุกขำ ขัน	-	การกระทำ	1.0 เหมาะสม
การปลอมแปลงตัวตน (Impersonation) - สร้างบัญชีปลอมแปลงตัวเอง เป็นเหยื่อ และทำการสื่อสาร ออกไปในเชิงลบ หยาบคาย หรือ ส่งข้อมูลที่ไม่น่าประทับใจไปยัง ผู้อื่น เพื่อให้เหมือนเหยื่อเป็นผู้ แสดงความคิดเห็นและกลายเป็น เป้าโจมตีของผู้อื่นที่รู้ไม่ติดกับ เหยื่อ รวมถึงสามารถติดตาม เหยื่อได้จากข้อมูลส่วนตัวที่ เผยแพร่ออกไป ทำให้ชีวิตเหยื่อ เกิดอันตรายจากการถูกติดตาม โดยคนแปลกหน้าได้ - ปลอมแปลงตัวเองเป็นผู้อื่น เพื่อหลอกให้เหยื่อเหยื่อเข้าใจผิด	ฉันคิดว่าการกลั่นแกล้งโดยการ ปลอมตัวเป็นคนอื่นบน อินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ไม่ดี	+	ความคิด	0.6 เหมาะสม
	ฉันรู้สึกสนุกเมื่อได้ปลอมเป็นคน อื่นไปแกล้งหลอกคนอื่นให้เข้าใจ ผิดเป็นครั้งคราว	-	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันเคยปลอมตัวเป็นผู้อื่นไปแกล้ง หลอกเพื่อนหรือบุคคลอื่นให้เกิด การเข้าใจผิด	-	การกระทำ	1.0 เหมาะสม

แนวโน้มนักขบวนการก่อกวน	ลักษณะข้อความ	คำถามเชิงบวก/ลบ	ลักษณะพฤติกรรม	ผลการประเมิน
การล่อลวงและต้มตุ๋น (Outing and trickery) - การล่อลวงหลอกล่อให้เหยื่อกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่ส่งมาทางอีเมลหรือช่องส่งข้อความส่วนบุคคลและนำข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไปเผยแพร่ต่อแก่ผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต - แอบเข้าถึงชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านในการเข้าถึงบัญชีของผู้อื่น และเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงบนพื้นที่สาธารณะ เพื่อก่อกวนหรือทำให้เป้าหมายเกิดความเสียหาย	ฉันรู้สึกว่าการติดตาม สืบค้นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นอย่างละเอียดโดยที่เจ้าตัวไม่ทราบหรือไม่ได้อนุญาตเป็นเรื่องที่เสียมารยาท	+	ความรู้สึก	0.8 เหมาะสม
	การแอบนำชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านของผู้อื่นไปเข้าสู่ระบบเว็บไซต์เพื่อแกล้งสนุกขำขันไม่ใช่เรื่องผิดอะไร เพราะไม่ได้ตั้งใจประสงค์ไม่ดี	-	ความรู้สึก	0.8 เหมาะสม
	ฉันขออนุญาตก่อนที่จะนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปเผยแพร่เสมอ	+	การกระทำ	1.0 เหมาะสม
การขับไล่และการคว่ำบาตร (Exclusion/Ostracism) - จงใจรวมตัวกันเพื่อขับไล่บุคคลออกจากกลุ่ม - เผยแพร่ข้อมูลไม่จริงหรือเท็จไปยังกลุ่มอื่นๆ ที่ผู้ถูกขับไล่เป็นสมาชิก เพื่อให้ถูกกลุ่มอื่นๆ ขับไล่ หรือไปเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้อีก ทำให้เกิดสถานะที่เรียกว่า “การตายทางสังคม” (Social Death) ที่ไม่ถูกกลุ่มใดๆ ยอมรับ	ฉันคิดว่าการสูมหัวกันกีดกันคนออกจากกลุ่มสนทนาหรือชุมชนบนอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่แย่	+	ความคิด	0.6 เหมาะสม
	ฉันรู้สึกไม่ดีเมื่อพบว่ามีคนพยายามรวมหัวกันกีดกัน หรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มสนทนาหรือชุมชนบนอินเทอร์เน็ต	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันเคยร่วมกับผู้อื่นเพื่อบล็อกหรือไล่สมาชิกบางคนที่ไม่ชอบใจออกจากกลุ่มสนทนาหรือชุมชนบนอินเทอร์เน็ต	-	การกระทำ	1.0 เหมาะสม

แนวโน้มลักษณะการกลั่นแกล้ง	ลักษณะข้อความ	คำถามเชิงบวก/ลบ	ลักษณะพฤติกรรม	ผลการประเมิน
การเฝ้าติดตามผ่านทางเครือข่าย (Cyberstalking) - ใช้เครื่องมือติดต่อสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดตามบุคคล โดยมีจุดประสงค์เพื่อคุกคามหรือข่มขู่อย่างต่อเนื่อง - ทำให้เป้าหมายเกิดความรำคาญไปจนถึงการวิตกกังวลซ้ำๆ ในเชิงที่ทำให้เป้าหมายรู้สึกหวาดกลัวหรือเป็นอันตรายต่อตนเองและคนใกล้ชิด - การส่งข้อความให้เป้าหมายรับรู้ที่กำลังถูกเฝ้ามองอยู่และรู้การกระทำทุกอย่างของเป้าหมาย เป็นต้น	ฉันคิดว่าการเรียกร้องความสนใจจากคนที่ชอบผ่านเครื่องมือสื่อสารต่างๆ แม้ว่าเขาไม่สนใจไม่ใช่สิ่งที่ผิด	-	ความคิด	0.6 เหมาะสม
	ฉันจะรู้สึกวิตกกังวลมาก ถ้าพบว่ามีคนไม่รู้จักสามารถส่งข้อความประหลาดมาบนเครื่องมือติดต่อสื่อสารของฉันได้	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันเคยเฝ้าติดตามข้อมูลทุกอย่าง ของคนที่สนใจผ่านทางเครื่องมือต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต โดยที่อีกฝ่ายไม่รู้	-	การกระทำ	0.6 เหมาะสม
การบันทึกวิดีโอที่มีความรุนแรงหรือแสดงว่ามีความสนุกกับการตบตีทำร้ายร่างกายผู้อื่น (Video recording of assault/happy slapping and hopping) - บันทึกภาพการทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้นจริงและนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับชมและแสดงความคิดเห็นอย่างสนุกสนาน - มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแชร์คลิปทำร้ายร่างกายไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม แต่ทำให้เกิดการแพร่กระจายของคลิปมากยิ่งขึ้นไปอีก	ฉันคิดว่าการแชร์ภาพหรือคลิปล้อเลียนผู้อื่นเป็นเรื่องปกติ	-	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันรู้สึกหดหู่ใจเมื่อพบเห็นคนรู้จักแชร์คลิปที่มีความรุนแรงหรือล้อเลียนผู้อื่นอย่างสนุกสนาน	+	ความรู้สึก	0.8 เหมาะสม
	ฉันเคยแชร์และแสดงความคิดเห็นอย่างสนุกสนานกับภาพหรือคลิปตบตีที่มีความรุนแรงหรือคลิปล้อเลียนผู้อื่นโดยไม่ทันคิด	-	การกระทำ	1.0 เหมาะสม

แนวโน้มลักษณะการกลั่นแกล้ง	ลักษณะข้อความ	ค่าถามเชิงบวก/ลบ	ลักษณะพฤติกรรม	ผลการประเมิน
การยั่วเย้าทางเพศ (Sexting) - การส่งหรือโพสต์ภาพหรือวิดีโอเปลือยหรือกึ่งเปลือยผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ - การแชร์ภาพที่มีความล่อแหลมทางเพศของผู้อื่นในกลุ่มปิดออกสู่สาธารณะด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม	ฉันคิดว่าการเผยแพร่ภาพที่ไม่สุภาพหรือมีความล่อแหลมของตนเองออกไปบนอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ไม่ควรไต่ตรงให้รอบคอบก่อน	+	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันรู้สึกกังวลเมื่อเจอเผยแพร่ภาพที่ไม่สุภาพหรือมีความล่อแหลมทางเพศออกไปบนอินเทอร์เน็ตโดยไม่ได้ตั้งใจ	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันเคยส่งภาพที่มีความล่อแหลมทางเพศออกไปโดยไม่ทันไต่ตรงเสียก่อน (เช่น ภาพเปิดเผยบางส่วนของร่างกาย ภาพการแต่งกายไม่เหมาะสม ถูกกาลเทศะ)	-	การกระทำ	1.0 เหมาะสม

ภาคผนวก ง ผลการประเมินลักษณะข้อความที่ใช้ประเมินความเชื่อมั่นในตนเองต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็น	ลักษณะข้อความ	ค่าถ่วงเชิงบวก/ลบ	ลักษณะพฤติกรรม	ผลการประเมิน
ความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในอนาคต - นักศึกษาคิดว่าตัวเองมีความพร้อมหรือไม่ที่จะไปจัดการศึกษาปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเมื่อต้องไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือจะไปเป็นบุคลากรทางการศึกษาในอนาคต	ฉันยังไม่พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเมื่อต้องไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	-	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันรู้สึกกังวลถ้าจะต้องไปเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเมื่อไปทำงานแล้ว	-	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันสามารถให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้ที่เป็นเหยื่อของกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้	+	การกระทำ	1.0 เหมาะสม
การสนับสนุนจากภายนอก - ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษา	สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความพร้อมรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา	+	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันต้องการให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับการรับมือและจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ปัจจุบันคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเพียงพอแล้ว	-	การกระทำ	0.8 เหมาะสม
การปฏิบัติตนเอง - นักศึกษาคิดว่าตนเองสามารถป้องกันตนเองไม่ให้เป็เหยื่อ ไม่ไปกลั่นแกล้งผู้อื่น และไม่นิ่งเฉยเมื่อพบพฤติกรรมกลั่นแกล้งสามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้หรือไม่	ฉันคิดว่าตัวเองสามารถป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตได้	+	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ต่อไปฉันจะระมัดระวังการกระทำบนอินเทอร์เน็ตของตนเองไม่ให้กลายเป็นการกลั่นแกล้งผู้อื่น	+	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม

ประเด็น	ลักษณะข้อความ	ค่าถ่วงเชิงบวก/ลบ	ลักษณะพฤติกรรม	ผลการประเมิน
	ฉันสามารถให้คำแนะนำหรือตักเตือนผู้อื่นเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำบนอินเทอร์เน็ตถ้าเส้นกลายเป็นการกลั่นแกล้งได้	+	การกระทำ	1.0 เหมาะสม
การจำแนกและระบุลักษณะพฤติกรรมที่เสี่ยง - นักศึกษาคิดว่าตนเองสามารถจำแนกและระบุลักษณะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตและสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมสำหรับจัดการได้หรือไม่	ฉันคิดว่าต่อไปฉันสามารถระบุลักษณะพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ ได้	+	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันยังไม่ค่อยเข้าใจถึงความแตกต่างของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่างๆ	-	ความรู้สึก	1.0 เหมาะสม
	ฉันสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมสำหรับจัดการรับมือกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตรูปแบบต่างๆ ได้	+	การกระทำ	1.0 เหมาะสม
ความสำคัญของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในแวดวงการศึกษา - นักศึกษาคิดว่าการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเป็นประเด็นที่ทางการศึกษาควรให้ความสำคัญอย่างน้อยเพียงใด	ฉันคิดว่าวงการศึกษายังไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาเท่าที่ควร	+	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตยังไม่ใช่ปัญหาเร่งด่วนสำหรับวงการศึกษามีเรื่องอื่นที่ควรให้ความสำคัญเร่งด่วนมากกว่า	-	ความคิด	1.0 เหมาะสม
	ฉันสนใจที่จะไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นหลังจากนี้	+	การกระทำ	1.0 เหมาะสม

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายปิยพจน์ ตัณฑะผลิน เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ที่จังหวัดตาก สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป- คอมพิวเตอร์การศึกษา จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2551 จากนั้นสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2553 และเข้าศึกษาต่อใน หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2554

